

DOLENJSKI LIST četrtek
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

Denar izginil v labirintih proračuna občine
S "samovoljne" konference Vasje Fuisove

NOVO MESTO - Občinska sekretarka za izobraževanje, vzgojo, zdravstvo in socialne zadeve prof. Vasja Fuis je novinarje pred kratkim seznanila z izredno težkim, da ne rečemo katastrofalnim stanjem družbenih dejavnosti v novomeški občini. Fuisova se je za seznanitev javnosti odločila kljub temu da tega naj ne bi smela, tako rekoč samovoljno.

"Merila za dejavnosti našega sekretariata, zlasti za predšolsko vzgojo, osnovno šolstvo in socialno varstvo, kažejo, da so družbene dejavnosti v občinskem proračunu tako podcenjene, da bo zelo težko, če ne celo nemogoče, to popraviti z rebalansom," pravi Fuisova. Do konca leta sta le še dva meseca, proračunska sredstva so v dobri meri porabljena. "Če manjkajočega denarja za družbene dejavnosti ne bo moč nadoknaditi, bo nastala huda strokovna škoda z daljnoročnimi posledicami, vsa stvar pa bo seveda povzročila tudi politično škodo," opozarja Fuisova.

Ne samo, da so kljub pravočasnemu in neprestanemu opozarjanju Fuisove v občinskem proračunu za letos za družbene dejavnosti namenili bistveno manj denarja, kot bi ga po vseh strokovnih kriterijih morali, celo tisti denar, ki ga v občinski proračun v okviru zagotovljenega programa redno nakazuje država (vsaj toliko naj bi ga zagotovila še občina, v resnici pa močno zaostaja za državo), ne porabijo v celoti za te strogo določene namene, ampak se za še neznane druge zadeve izgublja v labirintih občinskega proračuna.

Več o tem prihodnjič. A. B.

Brez Krke in Revoza - propadanje

Upravni odbor Območne gospodarske zbornice o poslovnih rezultatih podjetij dolenjsko-belokranjske regije

NOVO MESTO - Kakšne rezultate dosega dolenjsko gospodarstvo? Če bi hoteli videti pravo stanje, bi bilo treba pripraviti podatke brez Revoza in Krke. "Imamo dve tovarni, ki imata dobro gre. In mirno gledamo, kako ostali propadajo," je bilo med drugim slišati v razpravi na seji upravnega od-

bora Območne gospodarske zbornice, ki je pretekli četrtek obravnaval gospodarska gibanja v regiji. Poleg tega so podatki o tem zadnje čase bolj skopi, po besedah Lojzeta Padovana iz novomeške podružnice Agencije za plačilni promet, nadziranje in informira-

nje (APPNI) pa je tudi razpoložljive rezultate treba jemati z rezervno.

Največji problem stečajni postopki v 12 podjetjih z okrog 5.000 zaposlenimi. Druga največja težava dolenjsko-belokranjske regije je naraščajoča nelikvidnost podjetij. V septembru je bilo več kot 5 dni blokiranih 240 pravnih oseb, v katerih je bilo skupno zaposlenih 7.485 delavcev.

Gospodarstvo Bele krajine in Dolenjske je imelo septembra odprtih 1.633 od 2.573 vseh odprtih žiro računov v regiji. V letu dni je bilo na novo odprtih 198 računov, kar pomeni, da število podjetij še naprej narašča. Regija je za 24 odstotkov več izvozila, kot uvozila, medtem ko je trend v Sloveniji drugačen. Nepokritost uvoza z izvozom v državi se povečuje (pokritje je le 88,70-odstotno). Delež dolenjske regije v celotnem izvozu se je še povečeval in znaša zdaj 14,26 odstotkov.

Agencija ugotavlja, da se je gospodarnost celotnega gospodarstva v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta poslabšala. To ugotovitev dopolnjuje tudi podatek Gospodarske zbornice (po Uradu za statistiko) o rasti industrijske proizvodnje. Ta je v Sloveniji 4,9-odstotna, v dolenjsko-belokranjski regiji pa le 3,6-odstotna.

V gospodarstvu regije so se kar za 80 odst. povečala izplačila za investicije, vendar delež teh med vsemi izdatki še vedno ni vreden omembe (le 0,8 odst.). Malo naložb v gospodarstvo in v razvoj je tudi eden osnovnih vzrokov za vse

slabšo konkurenčnost na tujih trgih.

B. DUŠIČ GORNIK

Danes v DOLENJSKEM LISTU

- stran 2:
• **Klic obupanih Pionirjevih delavcev**
- stran 6:
• **Kdaj konec diktata Ljubljanskih mlekar?**
- stran 7:
• **Amandmaji razklali občinski svet**
- stran 11:
• **Ko na sceno stopijo mladoletnice**
- stran 15:
• **Ko bo konec vojne, bodo morali oditi**
- stran 16:
• **"Zaigral sem, da sem shozofrenik!"**

ZA ZAČETEK SKUPAJ ZA OKROGLO MIZO - Na razgovoru o aktualni problematiki malega gospodarstva v Mokricah so sedli skupaj predstavniki obrtnikov (prvi z desne generalni sekretar OZS Anton Filipič), predsednik Zdrženja podjetnikov Slovenije, minister za gospodarske dejavnosti dr. Maks Tajnikar, direktorica Sklada za razvoj malega gospodarstva Cvetka Tinauer in državna sekretarka za malo gospodarstvo Staša Baloh - Plahutnik. Mali zasebni podjetniki bi bili zelo zadovoljni, če bi se omenjena družina pogosteje dogovarjala. (Foto: B. D. G.)

Malo gospodarstvo se združuje

S prve letne skupščine Zdrženja podjetnikov Slovenije - Dosegli avtonomnost v zbornici, postajajo sogovorniki državnim ustanovam - So za obvezno članstvo v zbornici

ČATEŽ OB SAVI - Zdrženje podjetnikov Slovenije je v soboto povelilo največ pozornosti odnosom do države in do Gospodarske zbornice Slovenije. V letu dni mu je namreč uspelo uveljaviti se kot njen sestavni del in si zagotovilo vzvode delovanja in vplivanja.

Zdrženje predstavlja dobrih 30.000 malih zasebnih podjetij z

več kot še enkrat toliko zaposlenimi, ki skupaj ustvarijo kar četrtino celotnega domačega bruto proizvoda. Poleg tega, da si želi zagotoviti avtonomijo znotraj zbornice, bo še posebno pozornost posvečalo aktiviranju podjetnikov v 13 regionalnih združenjih po Sloveniji. Že zdaj so aktivisti združenja skupaj z obrtniki vzpodbudili razpravo o pospeševalni mreži za malo gospodarstvo in dosegli, da se pripravlja tudi posebna strategija za razvoj male-

ga gospodarstva. Začeli so navezovati stike z bankami in pred tednom dni podpisali sporazum sodelovanja z Obrtno zbornico.

Na popoldanski okrogli mizi je minister dr. Maks Tajnikar vztrajal pri predlogu o postavitvi mreže PCMG s pomočjo že zaposlenih ljudi na ravni državnih uprav. Po mnenju podjetnikov in obrtnikov je učinkovitost take mreže vprašljiva. Državna sekretarka Staša Baloh - Plahutnik pa je ob tem povedala, da ima PCMG že poslovne prostore in da bo direktor v kratkem začel z delom.

Podjetniki so tudi na okrogli mizi ponovili, da želijo aktivno sodelovati v razpravi o novem zakonu o gospodarski zbornici, saj so z izhodišči za zakon, ki predvideva neobvezno združevanje, nezadovoljni. Po razpravi sodeč, podjetniki tudi na Sklad za razvoj malega gospodarstva v kratkem še ne bodo mogli računati, saj je zaradi obveznosti iz preteklosti v hudih težavah in ga bo treba dokapitalizirati.

B. D. G.

PRIZNANJE DOLENJSKI ZALOŽBI

LJUBLJANA - Zdrženje založnikov in knjigotržcev Slovenije bo v torek, 7. novembra, dopoldne v sprejemni dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani slovesno podelilo Tiskarni Novo mesto - Dolenjski založbi in oblikovalki Maši Okršlar nagrado Najlepša slovenska knjiga. Visoko priznanje v kategoriji znanstvenih knjig in učbenikov je Dolenjska založba dobila za knjigo Stiška opatija 1136 - 1784 avtorja prof. dr. Jožeta Mlinariča.

Jože Štimec

Predsednik OS Osilnica je odstopil

Jože Štimec svojega odstopa ni hotel pojasniti

OSILNICA - "Odstopam z dolžnosti predsednika občinskega sveta, ostal pa bom še naprej svetnik oz. član sveta," je na seji občinskega sveta Osilnica 27. oktobra poudaril Jože Štimec iz Grintovca, ki je na volitvah nastopal kot samostojni kandidat na listi SKD. Dodal je, da o tej svoji odločitvi ne bo podal nobene obrazložitve, ker bi si jo vsak razlagal drugače. Predlagal je, naj svet na njegovo mesto takoj izvoli novega predsednika.

Po krajši razpravi so svetniki njegov odstop sprejeli, a pod pogojem, da opravlja to dolžnost do izvolitve novega predsednika, kar bodo storili na naslednji seji sveta. Tako po njegovem odstopu ni bilo treba voditi seje najstarejšemu svetniku Nedelju Pojetu, ki bi moral prevzeti to dolžnost po določitvi statuta. Predlog za novega predsednika bo pripravila komisija za volitve in imenovanja.

Jože Štimec je že na eni prejšnjih sej zagovarjal gradnjo ceste Zgornji Čačič - Ribjek, kar je bilo na dnevnem redu tudi te seje, a so prav na Štimečev predlog to točko umaknili z dnevnega reda in namesto nje uvrstili točko "Odstop predsednika občinskega sveta".

J. PRIMC

Ford Palč
ESCORT Champion
samo 22.599 DEM
Tel. 0608/ 61 450, 59 059
068/ 21 123, 21 129

KNJIGA O VINOGRADNIŠTVU
BIZELJSKO - V petek, 10. novembra, bo v OŠ Bizeljsko nadse slovesno. Delavci in učenci te šole bodo tega dne ob 16. uri v šolski telovadnici predstavili knjigo Vinogradništvo na Bizeljskem nekoč in danes.

NOV TURISTIČNI VODIČ SLOVENIJE - Na gradu Bogenšperk, kjer je slovenski polihistor Janez Vajkard Valvasor ustvaril svoje življenjsko delo Slava vojvodine Kranjske, je bila pretekli četrtek predstavitev turističnega vodnika Slovenije. V samozaložbi sta ga v nakladi 50.000 izvodov izdala ambiciozna Kranjčana Željko Božek in Matjaž Chvatal. Na 336 straneh vodnika je preko 700 barvnih fotografij, 11 poglavij o slovenskih pokrajinah, slovensko besedilo pa je v slehernem izmed 76 podglavij prevedeno še v angleščino, nemščino in italijanščino. Vodnik bo v pomoč izletniku ali popotniku, usmerja pa tudi pri raziskovanju manj znanih delov naše dežele. Založnikoma (na posnetku podpisujeta vodnik Skocjanskemu županu Janezu Povšiču, saj je tudi ta občina med sponzorji) je čestital tudi predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič, rekoč, da je to lepo darilo TZS ob njeni 90-letnici. (Foto: P. Perc)

Ponovno na trgu
gorilci in kotli za centralno kurjavo
ETC
veleletna tradicija
Promocijski popust na kotle za gotovinska plačila!
Prodaja tudi na kredit, z ali brez montaže!
TILIA
Trgovsko in proizvodno podjetje, d.o.o.
68000 Novo mesto, Bršljin 37
068/324-442, fax: 068/323-209

SEMINAR O GEOINFORMACIJSKEM SISTEMU
NOVO MESTO - Novomeška občina pripravlja v Gea Collegom in Ljubljani in Inštitutom ITC iz delovne dvodnevni seminar o delovanju in splošni uporabnosti geoinformacijskega sistema GIS, ki ga uporabljajo tako za izgradnjo velikih nacionalnih baz podatkov kot manjših baz za posamezne firme in podjetja. GIS sistem uvajajo v Slovenijo v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor, slovenskim Geoinformacijskim centrom, Združenjem lokalnih skupnosti Evropske konference mest ter s skupnostjo županov slovenskih mestnih občin. Seminar bo 9. in 10. novembra v novomeškem Kulturnem centru Snežna Trdina. Udeleženci bodo prejeli mednarodno priznano potrdilo.

Kdo je vpleten v mrežo?
"Malo gospodarstvo se združuje in to nekaterim ni po volji," je bilo slišati na sobotni okrogli mizi v mokriškem gradu. Zdj državne ukrepe poleg politike krojijo kvečjemu še veliki gospodarski sistemi, zato malim ne preostane drugega kot združevanje.
Obrtniki so se našli v Obrtni zbornici, mali podjetniki so oblikovali združenje in ga umestili v zbornico. Zdj, ko so ravno začeli prepričevati članstvo o nujnosti združevanja, ministrstvo predlaga, da bi bilo članstvo v zbornici prostovoljno. Ali je za takim predlogom res težnja po razdrobitvi malega in srednjega gospodarstva? Vsekakor obstaja verjetnost za to, čeprav je res, da se tudi pri gospodarskih združenjih ne ve, kdo kaj dela v tej državi. Toda, zakaj to očitati podjetnikom, in to ravno zdaj, ko so se začeli zavzemati, da bi tudi v praksi bilo kaj koristno od mreže za pospeševanje malega gospodarstva in od posebnega državnega sklada za te namene?
Z veliko mero cinizma je minister dr. Tajnikar podjetnikom predlagal, naj sami vzpostavijo pospeševalno mrežo, če imajo za to denar. V isti sapi je še dodal, da ima ministrstvo na voljo denar in ljudi ter da bi bilo neumno, če ne bi postavilo svoje mreže. Najprej center v Ljubljani in nato razpredene niti po Sloveniji, vse do državnih uprav. Tu torej, med presežki ljudi v državni upravi, bo državna mreža našla strokovno usposobljene svetovalce, ki jih zdaj niti zbornica niti zasebni svetovalci skorajda nimajo. Malo gospodarstvo v tako mrežo nima zaupanja.
B. DUŠIČ GORNIK

VREME
Do konca tedna bo prevladovalo spremenljivo vreme z manjšimi padavinami. Ohladilo se bo.

V Krko manj kot polovico certifikatov

Delnice novomeške tovarne Krke vpisalo skoraj 80.000 imetnikov certifikatov - 55 odst. certifikata lahko vložijo drugam - Uspešna tudi prodaja za gotovino

NOVO MESTO - Od srede septembra do srede oktobra je po vsej Sloveniji potekala javna prodaja Krkinih delnic. Za certifikate je bilo namenjenih 1.167.058 delnic v vrednosti 4,7 milijarde tolarjev, kar je 32,86 odst. vrednosti družbenega kapitala Krke. Po pričakovanju so ljudje vplačali precej več delnic, kot je bilo razpisanih. Delnice je vpisalo skoraj 80.000 imetnikov certifikatov, razpisana kvota pa je presežena kar za 187 odst.

Nominalna vrednost delnice v javni prodaji za certifikate je 4.000 tolarjev, izhodiščna prodajna cena pa 5.418 tolarjev. Zaradi velikega zanimanja bo končna prodajna cena delnice, tako kot določa zakon, za 30 odst. višja od izhodiščne in bo znašala 7.043 tolarjev. Kljub višji ceni vpisniki delnic ne bodo mogli svojega certifikata v celoti vložiti v Krko. Po podatkih, ki so na voljo po zaključeni javni prodaji, se za vpis Krkinih delnic okvir-

no upošteva 45 odst. vrednosti posameznega vložnega certifikata, ostalih 55 odst. pa lahko imetniki že sedaj vložijo v kako drugo podjetje ali investicijsko družbo.

Podatke iz javne prodaje mora preveriti še Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj. Glede na to, da je v Krko vpisalo delnice kar 80.000 imetnikov certifikatov, bo verjetno preteklo precej časa, preden bodo podatki o javni prodaji Krkinih delnic dokončni. Se-

dani rezultati so okvirni, ko bodo dokončni, pa bo Krka vsakega delničarja pisno obvestila o številu njegovih delnic Krke.

Uspešna je bila tudi prodaja Krkinih delnic za gotovino.

A. B.

POPRAVILO STREHE NA HMELJNIKU

HMELJNIK - Grad Hmeljnik oziroma tisto, kar je od njega ostalo, je v hudo žalostnem stanju. Pred leti je ruševine uspelo začeti vsaj s streho, ki pa je tudi začela propadati. Zato je novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine pred kratkim naročil pregled in popravilo strehe, denar za to nepotrebno delo pa so dobili od Uprave za kulturno dediščino.

DRUGI ABONMAJSKI KONCERT

NOVO MESTO - KC Janeza Trdine vabi na 2. abonmajski koncert v sezoni 1995/96, ki bo v torek, 7. novembra, ob 19.30 v Domu kulture. Nastopil bo Jess trio Wien: Johannes - klavir, Elisabeth - violina in Stefan - violončelo.

Minister na terenu

Kmetijski minister dr. Jože Osterc s sodelavci v novomeški občini

NOVO MESTO - Prejšnjo sredo so bili na obisku v novomeški občini ministar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Osterc s sodelavci ter direktorica Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Marija Lukačič.

Na pogovorih z novomeškim županom Koncilijo in sodelavci je beseda tekla o prenosu kmetijskih zemljišč na Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov ter o odnosu med skladom in občino. Po Osterčevih besedah je prišlo do nekaterih neresenih vprašanj na tem področju in prav podrobnejši osvetlitvi in hitrejšemu reševanju teh vprašanj na terenu je bil namenjen njegov obisk v novomeški občini. Gre za nepozidana občinska stavbna zemljišča, za zemljišča, potrebna za razširitev občinske komunalne deponije, za odnose med Geodetsko upravo in skladom, za varstvo kmetijskih zemljišč. Beseda pa je tekla še o vzdrževanju gozdnih cest, za kar je letos po zatrdilih gostov iz Ljubljane zagotovljenega precej več denarja kot lani, o komasacijah in agromelioracijah ter namakanju kmetijskih zemljišč, o dveh načrtovanih vinskih cestah v novomeški občini ter o dveh projekih celostnega razvoja podeželja. Tak program že poteka v Žužemberku, v kratkem pa naj bi potrdili še podobnega za Podgorje z Uršnimi seli.

Po pogovorih na občini so se odpravili v podgorski krajevni skupnosti Stopiče in Dolž.

A. B.

Krka: po dobrem delu dober dopust

Letos je v okviru Krke letovalo 3900 krkašev in njihovih družinskih članov

NOVO MESTO - Krka je znana po tem, da dobro skrbi za letovanje in prijetno preživljanje prostega časa svojih zaposlenih sploh. Samo v letošnjem poletju je letovalo več kot 3900 Krkinih delavcev in njihovih družinskih članov. V to število pa niso zajeti tisti, ki so letovali v katerem od Krkinih zdravilišč.

Krka je v času svojega obstoja kupila ali zgradila številne počitniške objekte v Sloveniji in ob jadranski obali. V Bohinjski Bistrici, Nerezinah na otoku Lošinju, Maredi pri Novigradu in Gajcu na otoku Pagu ima Krka 312 ležišč.

Vse več krkašev preživlja dopust aktivno. Tako je letos letovalo v gorah, na turističnih kmetijah in v raznih kampih 450 Krkinih delavcev. Vse več pa jih preživi dopust v tujini; letos je v organizaciji Krke potovalo v tujino okoli 300 zaposlenih. Vsa ta potovanja in

OTOČEC DOBIL MRLIŠKO VEŽICO - Na pokopališču na Otočcu so v nedeljo zjutraj po maši svečano odprli mrliško vežico, ki jo je tamkajšnja krajevna skupnost zgradila s samoprispevkom in drugimi prispevki krajanov, ki so ob tem opravili tudi več kot tisoč udarniški delovnih ur. V novem objektu sta dve lepo urejeni vežici in prostor za opremo, ki bi v skrajnem primeru lahko služil tudi za vežico. Trak sta prerezala predsednik krajevne skupnosti Jože Borse in novomeški župan Franci Koncilija, otroci otoške osnovne šole in cerkveni pevski zbor so pripravili kratek kulturni program, župnik Blaž Gregorc (na sliki) pa je vežico blagoslovil. (Foto: I. Vidmar)

NAMESTO PIKAPOLONICE BO MEDVEDEK - Ob 31. oktobru, dnevu varčevanja, je Dolenjska banka v Kulturnem centru Janeza Trdine v Novem mestu pripravila 2. srečanje mentorjev in delavcev šolskih hranilnic Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Ob srečanju, ki so ga lepo popestrili mladi plesalci Kresa, je banka predstavila novi simbol mladinskega varčevanja. Namesto pikapolonice in ježka bodo poslej mladi varčevali v znaku medvedka. Mladih varčevalcev je vsako leto več. Minuli teden so na osnovni šoli Otočec osnovali 27. šolsko hranilnico, po Dolenjskem pa deluje tudi 57 cicibanovih hranilnic. (Foto: J. Pavlin)

PLOČNIK POD TRŠKO GORO - V soboto so delavci novomeškega Cestnega podjetja asfaltirali pločnik, ki vodi od glavne ceste v Mačkovcu mimo srednje kmetijske šole do vasi Sevno pod Trško goro. Pločnik ob tej kar prometni cesti bo še posebej dobrodošel za dijake kmetijske šole, ki so doslej v šolo in iz nje morali hoditi kar po cesti. (Foto: A. B.)

Darila pričakuje 4.500 otrok

Kako zbrati najmanj 7.000.000 tolarjev - Bodo tudi letos obrtniki, Krka in občina glavni pokrovitelji? Kaj pa Revoz?

NOVO MESTO - Zveza prijateljev mladine je v teh dneh na več kot 1.000 naslovov podjetij in ustanov v novomeški občini poslala prošnje za pomoč pri izvedbi letošnjega Veselega decembra. Organizatorji tudi letos računajo, da bodo polovico potrebnega denarja za nakup daril in programe dobili iz letošnjega sejma na Glavnem trgu, ostale prispevke pa pričakujejo od dobrih ljudi. Iz lanskega poročila je razvidno, da je bilo obdarjenih 4.586 otrok tudi iz območja sedanjih občin Škocjan in Šentjernej. Tokrat bodo Škocjanci Veseli december pripravili sami, v Šentjerneju pa se že dogovarjajo za sodelovanje z novomeškimi organizatorji.

Letos naj bi bilo samo v novomeški občini obdarjenih 4.500 otrok v starosti od 1. do 7. leta. Za darila in programe je potrebno zbrati najmanj 7.000.000 tolarjev. V lanskem letu so bili že tretje leto zapored pokrovitelji vsi obrtniki

1.500 tolarjev, vredno pa bo najmanj dvakrat toliko.

Če bo dovolj radodarnih pokroviteljev, bo tudi letos ob Veselem decembru vse tako kot prejšnja leta: začelo se bo z Miklavževim sejmom in obiskom Miklavža na Glavnem trgu, vrhunec bo ognjemet nad mestom.

J. PAVLIN

Dražji vrtci klestijo proračune družin

O spremembi razmerja še enkrat mestni svet?

NOVO MESTO - Svet staršev pri novomeških vrtcih zahteva, naj občinski svet ponovno prouči sklep o spremembi razmerja prispevkov za vrtce v novembrski seji. Po predlogu staršev, ki so jo vrtci predlagali že spomladi, je svet na predzadnji seji tudi določil, da starši po novem plačujejo 60 in ne več 50 odstotkov stroškov. Pobuda iz vrst staršev je bila za zadnjo sejo sveta že prepoznana, zato bo obravnava na novembrski seji.

Podražitev je najbolj udarila najvišji razred plačnikov, saj se je, kot so poudarili na svetu staršev, nekaterim prispevek za vrtce povečal skoraj za 40 odstotkov. Posebej je tu treba omeniti matere samohranilke ter starše s povprečnimi plačami in dvema otrokoma. V najvišji kategoriji plačnikov so tisti starši, katerih lanskoletni zaslužek na družinskega člana je mesečno presegal 44.950 tolarja, meja za najnižji razred pa je 15.922 tolarjev lanskoletnega mesečnega zasužka na družinskega člana. Najvišji razred tako plačuje za 24-dnevno varstvo otroka med 1. in 2. letom starosti 17.535 (za starost 3 do 7 let 13.412) in najnižji 6.353 tolarjev (za starejše 5.901).

13 odstotkov staršev plačuje polovico ekonomske cene ali manj, 47 odst. jih plačuje 50 do 99 odst. cene in kar 40 odst. staršev odšteje polno ekonomsko ceno. Revnejšim staršem občina še vedno doplača več, ne le 40 odst. Po tem, da je za vrtce že oktobra zmanjkalo proračunskega denarja, lahko sklepamo, da občina za to dejavnost namjenja premalo denarja.

Kot je povedala ravnateljica vrtcev Metoda Turk, se starši, ki ne zmorejo plačevati, lahko obrnejo na posebno komisijo. To pa čaka težko delo, saj je seznam prosilcev že zdaj dolg.

B. D. G.

V Dolenjskem listu bomo vse do konca decembra objavili imena vseh, ki bodo kakorkoli pomagali k uresničitvi Veselega decembra '95. Na žiro račun Zveze prijateljev mladine številka 52100-678-80209 so prvi znesek prispevali prav delavci Dolenjskega lista. Za darila so namenili 52.000 tolarjev.

občine Novo mesto, velik delež sta primaknili Občina in Krka, poleg njih pa še 42 podjetij, 18 krajevnih skupnosti, 10 osnovnih šol in drugi. Med tistimi, ki že nekaj let v dedkov koš ne prispevajo niti tolarja (pa bi lahko), je tudi Revoz; kljub temu tudi vsi otroci tam zaposlenih dobijo darila. Še več: vodstvo tega podjetja akviziterjem, ki ponujajo novoletna darila, enostavno povedo, da novoletne obdaritve pripravljajo pri Zvezi prijateljev mladine. Letošnje darilo naj bi organizatorje veljalo

ŠOLSKA HRANILNICA NA OTOČCU

OTOČEC - Dolenjska banka že od začetka svojega delovanja posveča posebno skrb mladim varčevalcem. Za vzgajanje osnovnošolske mladine k varčevanju in varčnosti sploh ter pravilnemu vrednotenju denarja je ustanovila že 26 šolskih hranilnic v večini osnovnih šol na Dolenjskem in v Beli krajini. Te dni se je tem pridružila še hranilnica v osnovni šoli na Otočcu. To hranilnico so ustanovili na pobudo vodstva šole, ki želi več kot 200 svojim učencem in učencev vzgajati tudi na tem področju. Šolska hranilnica bo delovala v posebnem prostoru, opremo je zagotovila šola, banka pa je poskrbela za obrazce, pisarniški material, računalnik in ostalo opremo, potrebno za poslovanje hranilnice, ter za zagonska sredstva. Delo v hranilnici opravljajo učenci. V banki so prepričani, da tako delo pripomore tudi k poklicnemu usmerjanju osnovnošolcev.

Čestitamo!

NA OGLED ROČNA DELA

NOVO MESTO - V klubskih prostorih Doma starejših občanov v Šmihelu bo od 6. do 13. decembra od 9. do 17. ure na ogled razstava ročnih del, ki so naredili njegovi stanovalci. Vabljeni v svet ročnih del!

DIREKTOR - Dosedanjega vršilca dolžnosti direktorja novomeške Komunalne Marjana Kelvičarja so na zadnji seji mestnega sveta imenovali za direktorja. Kelvičar pa je svoje vedejstvo zaključil in pravo direktorovanje začel s prostim dnevom, 31. oktobra, ko je bil zadnji dan njegovega vedejstva, je bil praznik - dan reformacije, 1. november, ko je začel pravo direktorstvo, pa - dan smrti.

POŠTA - Občinski svetnik Franci Bačar z Dolže, sicer pa direktor Geodetske uprave, se je na zadnji seji mestnega sveta razhudoval, češ da sedaj že vsak lahko svetnikom pošilja razna pisanja, ki potem kar na lepem postanejo gradiva. "In taka gradiva pošiljajo samo določenim svetnikom, drugo pa o tem nič ne vemo." Lepo in prav je, da se Bačar zavzema za tisti in enake možnosti. Zakaj naj bi na primer dobili grozilno pismo samo eni poslanci, če bi ga morali vsi?

KAOS - Eno prvih takih pisem, ki so ne samo svetnikom, ampak tudi županu in celotni občinski upravi, bi se moralo nanašati na grozljivi novomeški prometni kaos, že pravi kaos. Kandijski svetnik je zaprt, Seidlovo cesto so popravljali toliko časa, da bi normalni gradbeniki v tem času zvrstili zelo dolg predor, semaforji v bližnjih delih tako neusklajeno, kot bi bili eni v službi na občini, drugi pa na upravni enoti. Za nemeček pa človek ni pred objektom mopedisti varen niti na za ves promet zaprtem kandijskem mostu, da o hrupu, ki ga po mestu in stanovanjskih soseskah povzroča objestna mularija, niti ne govorimo.

FLAVZE - Kako lepo bi bilo, če bi bile flavze resnične. Zadnja šehetanja napletajo, da cesto od Krateza proti Šentjerneju na novo asfaltirajo zato, ker si je Drnovkova sekretarka kupila hišo pri Gračarjevem turnu in da jo bo predsednik vlade s svojim Arturjem lahko hodil obiskovat po gladki cesti. Če bi bilo tako, bi bili še bolj veseli na Tolstem vrhu, saj bi se na šentjernejsko stran predsednik vlade iz Brusnic, kjer včasih igra tenis, vozil čez Tolsti vrh, kjer se asfalt zaradi napeljevanje vodovoda hudo uničen.

Ena gospa je rekla, da bo telega direktorju novomeškega telekoma dobronamerne pritožbe očino povedati po telefonu. Če jih dobi po pošti, jih vrže v koš, telefona pa menda ja ne bo.

V času od 16. do 22. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Jožefa Grubar iz Vavte - Urško, Andreja Kren iz Kumanje vasi - Leo, Bernarda Jakačič iz Praproti - Miha, Marija Jerač iz Dol. Karteljevega - Blaža, Milka Starešinič iz Anomlja - Tatjana, Jožica Vide iz Gor. Brezovice - Dejana, Brigitte Černe iz Šentjerneja - Rodoljana, Marija Miroslavič iz Rodoljana - Tadeja, Ivanka Pomažin iz Mokronoga - Davida, Ana Križar iz Straže pri Raki - Anja, Manda Bubnjič iz Vavte - Aleksandra, Marjeta Ržen iz Kriza - Blaža, Irena Marš s Dolenovega - dečka.

iz Novega mesta: Alenka Ančič iz Irziške ulice 6 - Evo, Valerija Tement iz Ulice Marjana Kozine 7 - Anjo, Nuška Plečič iz Mestnih njiv 1/c - Ivana, Vilma Eržen iz Ulice Danila Bučarja 8 - Primoža, Alenka Vene iz Maistrove 15 - Anžeta.

Amandmaji razklali občinski svet

Po 5-urnem glasovanju za 34 amandmajev le 7 svetnikov - LDS: "SKD proti kontroli sveta nad občinsko upravo" - SKD: "Podprli amandmaje, ki so v skladu z zakonom"

KRŠKO - Kdor je pričakoval, da bo občina Krško konec oktobra končno le dobila statut, se je uštel; kljub petim uram, ki so bile namenjene glasovanju, strankarskim posvetom in kolegiju usklajenosti ni bilo mogoče doseči, seja pa je izzvenela kot očitek krščanskim demokratom, da so proti vzpostavitvi kontrolnih mehanizmov in ravnotežja med občinskim svetom kot nadzornim organom in občinsko upravo kot izvršilnim organom.

Zaradi odsotnosti nekaterih svetnikov je namreč odločitev petih predstavnikov SKD krojila končni rezultat glasovanja o posameznem amandmaju.

"Nismo predlagali ničesar protizakonitega. Odbori bi morali imeti več pristojnosti in dolžnosti, ne pa le možnost razpravljanja. Tako se nezainteresiranost za seje odborov že čuti, najmanj dva odbora pa bi že morali zamenjati," je opozoril Peter Žigante. Svetniki LDS so opozorili tudi na pogoste obiske župana v tujini: "Radi bi vedeli, kaj tam počne in kaj naredi. Svetu bi lahko to poročal po vrnitvi in javnosti predstavil plovce dela, a to ni bilo sprejeto, kot tudi ne, da bi bili funkcionarji tudi materialnopravno odgovorni za škodo, ki jo povzročijo z malomarnostjo. Pa še to: na kolegiju med 1. odmorom na današnji seji smo se vodje vseh svetniških skupin strinjali, da podpremo odločitve normativno-pravne komisije, proti je bila le SKD."

Silvo Gorenc je v imenu Združene liste dejal, da so v zadnjih amandmajih našli vrsto dobrih rešitev, ki so jih prej spregledali ali jih niso dali v razpravo: "Presenetilo nas je, da del svetnikov ni imel razumevanja za stvari, ki so nujne za funkcioniranje sveta. Žal naši napori niso uspeli," je rekel. Tudi predstavnik SDSS Stanislav Dvoršek je menil, da ni prav, ker se z nesprijetjem amandmajev pristojnosti sveta zmanjšujejo, prav tako

bi morali imeti odbori in komisije več pristojnosti. Predsednik normativnopravne komisije Branimir Vodopivec je na koncu dejal, da je komisija izčrpala vse napore in da v komisiji, ki mora uskladiti tako velika nasprotja, kot vladajo v tem svetu, ne more več biti kljub naj-

• **Damjan Obradovič, vodja svetniške skupine SKD, je dejal, da jih je presenetila poteza članov LDS, ki so kljub članici v komisiji in javni razpravi, ki je tekla o predlogu statuta več mesecev, so svoje pripombe na predlog dali šele na 9. seji sveta. "Tudi za našo podporo je bilo sprejetih 12 amandmajev, tudi amandma, ki določa, da nadzorni odbor ne sme voliti član stranke, iz katere so župan, tajnik in predsednik občinskega sveta. Nismo pa mogli podpreti amandmaja, ki opredeljuje naloge odborov, saj daje odboru za finance in občinsko premoženje ter odboru za komunalno infrastrukturo pristojnosti, ki niso v skladu z 31. členom zakona o lokalni samoupravi, v katerem je zapisano, da dajejo odbori svetu mnenja in predloge. Boljša je tudi rešitev v predlogu statuta, ki opredeljuje kot izvrševalca proračuna župana, kot pa amandma, ki govori še o dveh drugih odredbodajalcih za posamezne delo proračuna, poleg tega pa nejasno določa odgovornost za škodo, ki jo pri opravljanju svoje funkcije povzročajo funkcionarji."**

večji meri dobre volje in pripravljenosti na popuščanja.

Za statut je na koncu glasovalo 5 predstavnikov SKD in dva predstavnikova ljudske stranke.

T. GAZVODA

NA OŠ RAKA ODPRLI NEKAJ NOVIH PROSTOROV - Za kraj je nepozaben dogodek, če se odpirajo novi šolski prostori. Na Raki je bilo to prvič leta 1902, ko je bila zgrajena stara šola, nato pa dograditev novega dela 1978. S prostorsko stisko so se na raški šoli ubadali 10 let, zato je bila preureditev podstrešnih prostorov v stari šoli v letošnjem letu za učence in učitelje velikega pomena, saj so se tako izognili dvoizmenškemu pouku. Dela bi morala biti zaključena že lani konec leta, in čeprav nekaj del še ni končanih, manjka pa tudi še nekaj opreme, je v soboto, 28. oktobra, načelnica oddelka za družbene dejavnosti občine Krško Vlasta Zupančič odprla nove prostore: dve učilnici, računalnico, večnamenski prostor, saniran razred, obnovljeno fasado in novi zbornici. Za kulturni program pa so poskrbeli učenci nižjih razredov. Sedaj jih čaka še novogradnja vrta in preureditev kuhinje. (Foto: T. G.)

Posavje kot energetski rezervat

Na seji posavske območne zbornice o energetiki

KRŠKO - Kdaj in kako boste gradili hidroelektrarne na Savi. Povejte, da se bomo znali obnašati. S to zahtevo je sevniški župan Jože Peternel opozoril na težave, ki jih imajo tovarne in podjetniki, občine in posamezniki v Posavju, ker ne morejo graditi zelenih objektov zaradi načrtovane gradnje verige hidroelektrarn na spodnji Savi. Poziv je izrekel na nedavni seji upravnega odbora Območne zbornice Posavje v Krškem, ki ji je prisostvoval tudi državni sekretar za industrijo Boris Sovič.

Odgovora, za kakršnega se je zavzel sevniški župan, na seji ni bilo. Sovič je v zvezi z omenjenimi elektrarnami dejal, da koncesijski

akt za gradnjo daje prednost domačim gradbenim podjetjem.

Rudnike, ki jih Slovenija ne bo več uporabljala, bodo po Sovičevih besedah zaprli v prvi polovici leta. Medtem ko ne bo več nekaterih rudnikov, tudi ne senovškega, pa

• **V zvezi z Nuklearno elektrarno Krško je Stane Rožman, direktor NEK in predsednik območne zbornice, pozval k spremembi dosežane miselnosti. Odnos do te elektrarne je bil doslej izključno negativen. V razpravi o nuklearni so sicer tudi menili, da bo treba zaradi zamude pri zamenjavi uparjalnikov moč elektrarne zmanjšati. Tako vsaj je stališče Republiške uprave za jedrsko varnost.**

bo vlada precej vložila v razvoj plinske elektrarne v Brestanici, je povedal Sovič.

L. M.

POLOŽILI VENCE - V soboto, 28. oktobra, na brežiški občinski praznik, so v brežiški občini položili vence k spomeniku uporom na Bizeljski cesti v Brežicah (leva fotografija), k spomeniku Jerneju Molanu v Rigoncah (desna fotografija), na grob Jerneja Molana na brežiškem pokopališču in k množičnem grobišču v Mostecu. Vence je položila občinska delegacija pod vodstvom župana Jožeta Avšiča in predsednika občinskega sveta Alojzija Slavka Sušina, ki se ji je pridružila enota Slovenske vojske. V Rigoncah je bila navzoča Molanova vdova z družino. (Foto: L. M.)

Nelahka pot do odprtih "vrat"

Brežiška občina želi vnovčiti dejstvo, da skozi to območje vodijo mednarodne gospodarske poti - Priprave na oživitve prometa - Občinski proračun in zadolževanje

BREŽICE - Ob tem, da v Brežicah brežiška občina tudi v prihodnje razvijati kmetijstvo, turizem, obrt in storitvene dejavnosti, bo skušala uvesti tudi novosti. Očitno se zaveda bližine meje in želi vnovčiti križišče mednarodnih gospodarskih poti, na katerem je.

Kot je prepričan župan Jože Avšič, morajo "brežiška vrata" postati po ureditvi odnosov na območjih naše bivše države tudi vrata Slovenije in Evrope za izmenjavo blaga in storitev. Več stvari kaže na to, da se Brežice pripravljajo na ponovno vzpostavitev poti na Vzhod in Jug in da podporo za svoje načrte iščejo tudi pri državnih ustanovah, ki odločajo o gradnji avtomobilske ceste, posodabljanju železnice ter urejanju mejnih prehodov in gospodarskih in brezarinskih območij.

Ob željah in načrtih, da bi si Brežice sčasoma spet povrnilo nekdanjo slavo trgovskega središča, pa domačini poznajo tudi

odprta vprašanja o tem, kako preživeti zdaj. Zaradi precejšnje zadolženosti iz preteklega ali preteklih let je občinski proračun do letošnjega oktobra izdal glavnino denarja za izobraževanje, otroško varstvo, kulturo, šport in socialo, kar mu pač narekuje zakon. Denarja pri financiranju teh dejavnosti ni zajemal z veliko žlico, ker ga pač nima. Za nekatere pomembnejše naložbe na področju krajevnih cest pa je občinski svet izdal garancije in s tem je že potrošil še ne zaslužen denar.

Teh zadev se je dotaknil v slavnostnem nagovoru na svečani seji občinskega sveta tudi župan. Ni

• **Nekoč sem že imel možnost razpolagati z močjo. Vem, kakšna skušnjava je moč in koliko trdne volje je potrebno, da se njeni zapeljivosti zoperstaviš. (Kučan)**

RAZSTAVA

BREŽICE - V galeriji Posavskega muzeja Brežice bodo 7. novembra ob 18. uri odprli gostujočo retrospektivno razstavo avstrijskega slikarja Oskarja von Pistorja. Razstavo je pripravila in posredovala Milena Zlatar.

"Še pripravljene pomagati"

V občini Brežice oktobrski nagradi Francu Baškoviču in Mariji Veble, priznanje Jožetu Antoloviču

BREŽICE - Brežiški občinski svet je na seji 24. oktobra letos soglasno sprejel sklep, da se oktobrski nagradi za leto 1995 podelita Mariji Veble in Francu Baškoviču, priznanje občine Brežice za leto 1995 pa Jožetu Antoloviču.

Franc Baškovič, zborovodja iz Brežic, je prejel nagrado za neutrudno dolgoletno delo v ljubiteljski kulturi v občini Brežice, kot so povedali v obrazložitvi. V začetku delovanja je vodil veliko pevskih zborov v Ljubljani. Po vrnitvi iz pregnanstva ob koncu 2. svetovne vojne se je zaposlil v Brežicah, kjer je vodil številne zборе in bil pobudnik za ustanovitev več zborov. Prejel je med drugim republiško priznanje zlato liro, Gallusove značke in Gallusovo listino, oktobrsko priznanje občine Brežice za leto 1980 in priznanje združenja upokojevcev Slovenije. Letos je ob svoji 80-letnici prejel častni znak svobode, državno odlikovanje.

Marija Veble je prejela nagrado za dolgoletno prizadevanje na področju planinstva in športne rekreacije v občini Brežice. Rojena Ptujčanka se je posvetila kot učiteljica telesne vzgoje mladim na gimnaziji Brežice. Po zaslugi predsednice planinskega

društva Marije Veble organizirajo v občini delo z mladimi na vseh šolah in tudi na predšolski stopnji. V letu 1994 je šlo planinsko društvo 878 članov, od tega pa kar 575 mladih, kar uvršča Planinsko društvo Brežice v sam vrh društev v Sloveniji.

Jožef Antolovič je bil donedavna ravnatelj Srednje šole Brežice. Gimnazija Brežice, ki je v sklopu te šole, je po 23 letih spet pred tem, da postane samostojna. Po njegovim ravnateljevanjem so obnovili zgradbo gimnazije in ob 50-letnici njegovega obstoja postavili temeljni kamen za novo srednjo ekonomsko in trgovsko šolo Brežice. "Dijaki ga cenijo kot dobrega učitelja in profesorja, sodelavci pa kot zanesljivega kolega in prijatelja," so med drugim navedli ob podelitvi priznanja.

V imenu dobitnikov se je na seji prisrčno zahvalila Marija Veble, ki je ob tem med drugim rekla, da so si vsak na svojem posebnem delovnem področju in vsak po svojih močeh in sposobnostih prizadevali, da bi čim več prispevali k dobrobiti in razvoju mladih generacij pa tudi h kulturnemu razvedrilu, veselju, poduku in rekreaciji občanov.

L. M.

NAGRADI IN PRIZNANJE - Na sliki (z leve): Marija Veble, župan Jože Avšič, Frano Baškovič in Jožef Antolovič. (Foto: L. M.)

KRVODAJALSKI AKCIJI

KRŠKO - Območna organizacija Rdečega križa Krško bo pripravila krvodajalski akciji. Občani bodo lahko darovali kri v četrtek, 16. novembra, v osnovni šoli na Senovem ali naslednji dan v Krškem, v osnovni šoli M. Rostoharja, in sicer obkrajat med 7. in 13. uro.

Novo v Brežicah

KAKO - Jože Avšič bo po navedenem verjetno imel klobuk, vendar župan imel to pokrivalo v roki ni ne glavi. Ob izvolitvi je podelil tolikšen občinski dolg, da bo Brežicam zdaj pomagalo samo prispevanje s klobukom v roki. Če bi župan imel klobuk, bi seveda lahko pomagal županov klobuk, ki ga imajo naokoli s puščico. Večina Brežičanov si misli, komu bi jo dali v roko.

MAČKE - V petek zvečer so se pred vhodom hotela Terme Brežice, ki je nesla miš. Vse kaže, da imajo prav tisti, ki pravijo, da so v Čateških toplicah dobre mačke in dobre mačke.

VEČ KOT IGRA - V Kregarjevi ulici v Brežicah zelo pazijo na igranje. Igrala, saj večino teh nihče ne uporablja. Glavni razlog, da je rekreacijska oprema tako nedostopna, je v tem, da malone nikomu kosu igralne opreme kaj ne manjka. Tako je npr. nihalna gugalnica brez vrvice in sedeža. Še manj manjka toboganu; ta ima nekaj več, kot je imel na dan, in ga postavili. Dandanašnji so v svoji voboljni namreč že izdelali lukenj, ki jih včasih ni bilo. Najmlajše malčke, ki se dričajo na plastični prog, bodo zaradi lukenj lahko kmalu pobirali pod toboganom, ker se ne bodo več mogli pridrsati do konca plastične steze.

LEPO - V Brežicah so bili na svečani seji ob občinskem prazniku Brežičani in Brežičani prijazni do drugega. A kaj to pomeni občinski praznik je samo enkrat na leto!

Kmetijstvo - najtežji problem EU

Na okrogli mizi o slovenskem kmetijstvu ob vključevanju v Evropsko unijo v Ribnici so sodelovali številni strokovnjaki, politiki in kmetje - Poslanec dr. Zagožen proti

RIBNICA - 25. oktobra zvečer je bila v Miklovi hiši v Ribnici okrogla miza o slovenskem kmetijstvu in živilski industriji ob vključevanju Slovenije v Evropsko unijo (EU). Pripravila jo je ribniška podružnica SLS, v triurnem razgovoru, ki ga je vodil direktor Združne zveze Slovenije Franc But, pa so poleg gostov večera, dr. Emila Erjavca, državnega sekretarja pri ministru za kmetijstvo Ivana Obala in predsednika stranke SLS dr. Franca Zagožna, sodelovali tudi številni ribniški kmetje.

Dr. Emil Erjavec poudaril, da se EU v zadnjih nekaj letih na politični ravni največ ukvarja s kmetijstvom. Ob tem je dodal, da so osnovni cilji kmetijske politike EU, da se kmet kot gospodarski člen izenači z drugimi sloji, da se doseže neoporečnost produktov, da cene ostanejo čim bolj nespremenjene in da se zaščiti okolje. Ti cilji so pravzaprav enaki, kot so zapisani v strategiji razvoja kmetijstva v Sloveniji.

O možnosti širitve EU proti vzhodni Evropi je dr. Erjavec dejal, da je izredno majhna. Med tre-

EU. Ne glede na to, ali bo do vsotopa prišlo ali ne, pa se moramo že

danes začeti nanj pripravljati, saj se bomo z EU tako ali drugače v prihodnosti srečevali," je dejal Ivan Obal. Med nalagami, ki jih bo morala v naslednjih nekaj letih opraviti vlada, je poudaril prilagoditev celotne slovenske zakonodaje in politike subvencij zakonom in pravilom, ki veljajo v EU.

M. LESKOVŠEK-SVETE

OKROGLA MIZA O KMETIJSTVU IN EU - Gostje ribniške okrogle mize o slovenskem kmetijstvu ob vključevanju Slovenije v EU, katere pokrovitelj je bila Združna kmetijska banka iz Ribnice: državni sekretar Ivan Obal, direktor Združne zveze Slovenije Franc But, državni poslanec dr. Franc Zagožen in dr. Emil Erjavec (Foto: M. L.-S.)

POVEČANA ŠAMPANJSKA KLET - Isteničevi (magister Janez, žena Mihaela, hčerka Barbara in sin Miha), znani po pridelavi šampanjca po naravnih metodi v svoji šampanjeriji v Stari vasi na Bizeljskem, so povečali kleti in nabavili najsoodnejšo opremo za proizvodnjo šampanjca. Že prihodnje leto bodo v 220.000 steklenicah zorele različne vrste šampanjca iz najboljših bizeljskih sort grozdja, ki so kot nalašč za predelavo v tako čislano penec vino. Isteničevi iz leta v leto povečujejo zmogljivost svoje kleti in posvečajo veliko pozornost tudi razvoju turizma v tem delu brežiške občine. Na voljo imajo prostore za pokušnjo šampanjca, pripravljajo pa odprtje gostinskega prostora s ponudbo jedi, ki sodijo k penecim vinom. Tudi 8 tujskih sob bo na voljo. Nedavne slovesnosti pri Isteničevih se je udeležilo veliko njihovih družinskih in poslovnih prijateljev ter drugih gostov. Na sliki (z leve proti desni): Štefan Špilak, generalni prior vinskega reda sv. Fortunata, magister Janez Istenič, direktor Barbara International Miha Istenič in brežiški župan Jože Avšič. (Foto: Mirko Vesel)

KMETIJSTVO

ZDOLE ZALAGAJO LJUBLJANO

ZDOLE - Na Zdolah pri Krškem je v okviru programa celostnega razvoja podeželja in obnove vasi najbolj zaživel zelenjavarski program, ki je bil letos tudi edini deležen podpore ministrstva za kmetijstvo. Program vodi Mira Debeljak iz Raven. Kmetice so že lansko jesen v Ljubljani na bežigradski tržnici dobile mizo, od letošnje pomladi pa tudi kioski, kamor vsak dan dostavijo en kombi sadja in zelenjave, dostavljajo pa jih tudi že v nekatere menze in na domove. S prodajo so kmetice zelo zadovoljne in sploh ne morejo zadovoljiti tako velikega povpraševanja, zato se bodo to zimo še bolj posvetile izobraževanju. Nad kakovostjo pridelkov so navdušeni tako ljubljanci, ki cenijo zdrav način pridelave brez posrednikov, kot tudi šef glavni tržnice, ki jih je 27. oktobra povabil na otvoritev obnovljene Plečnikove tržnice, kjer so se kmetice z dol predstavile z doma pečeni-mi dobrotami.

VINA NI NIKOLI PREVEČ

Znani Ribničan Stane Goršič v veseli družbi rad pove tole modrost, ki se je držijo tudi mnogi Dolenjci: "Vina ni nikoli preveč. Ali ga je ravno prav ali pa pre malo." P-c

Z NOVOMESKE TRZNICE

Takšne gneče, kot je bila zadnji ponedeljek, na tržnici že dolgo ni bilo. Poznalo se je, da je večina ljudi tudi ponedeljek prišla k praznovanju dneva reformacije in dneva mrtvih. Cene so bile naslednje: kostanj 180, hruške 130, jabolka 80, fižol 500, solata 250, jajca 18 do 25, slivovka 650, jabolčni kis 150, orehi 1200, sirček 400, smetana 600 tolarjev. Pri Sadiju in zelenjavi je bila čebula 53, krompir za ozimnico 25, kislota zelje 145, zelje 29, česen 247, solata 145, radič 195, banane 100, mandarine 185, grozdje 180, orehi 1125, kole-raba 105 in fižol 247 tolarjev. Pri Djeladiniju je bil krompir 40, paradižnik 300, grozdje 250, paprika 300, banane 100, solata 200, kumare 120, hruške 200, orehi 950, jabolka 100 in pomaranče 200 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 180 do tri mesece starih in 70 starejših prašičev. Mlajših so prodali 60 po 310 do 350 tolarjev, starejših pa 10 po 200 do 260 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Bele žrtve nevoščljivosti

Naglica, s katero se je začelo pri nas širiti baliranje, to je švicarski izum za konzerviranje trave in druge voluminozne krme, kaže, da je baliranje prišlo na naše kmetije kot naročeno. Njegove prednosti so kljub visokim cenam balirk in težavam z odpadno folijo nespore. Šele baliranje je živinorejca naredilo skoraj neodvisnega od vremena, veliko pa je obetalo tudi preprosto skladiščenje brez skladišča, ko bale s skisano krmo lahko počakajo kar na robu travnika ali njive, da bodo prišle na vrsto za krmljenje. Takih belih bal je videti vse več, žal pa niso tako varne, kot bi pričakovali. Slovenec bi ne bil Sloveček, če tudi to pot ne bi pokazal slabosti v svojem značaju. V časopisnih črnihih kronikah so se pojavili primeri namernega uničevanja na prostem uskladiščenih bal. Kaj je nevoščljivemu človeku lažjega kot v zavetju noči na samotnem polju z ostrim nožem prerezati močno napeto plastično folijo in dati s tem duška svoji nevoščljivosti, razdiralni sl. maščevanju? Naj sosedu koza crkne! Ko vdre zrak v silažo, je z njo kmalu konec. Že zavoljo te nevarnosti bo v prihodnje kazalo voziti bale bliže hlevom in človeškim bivališčem, da bodo varnejše. Tudi iz drugih razlogov skladiščenje na polju ni priporočljivo. Bala pokriva vsaj kvadratni meter rastle površine; na tistem mestu nastane najprej svetla lisa, kar je znak, da so trave začele odmirati, potem pa se na njihovo mesto sčasoma naselijo odpornejši in prilagodljivejši pleveli. Nehote smo tako z vsako dlje časa na travniku puščeno balo dobili gnezdo plevela, ki se bo v naslednji rastni dobi širil na vse strani. Prosto stoječim balam (mimogrede: pravilno je, da stojijo pokonci) pa grozi še ena nevarnost, gladalci, ki se radi lotijo plastike in v njej shranjene krme. Torej: vsakdanja praksa je pokazala, da bale vendarle spadajo na primerno urejeno skladišče v bližino hleva, od koder jih s preprostimi vilicami, montiranimi na traktor, brez večjega truda vozimo v hlev, odpadle folije pa se kar najmanj škodljivo znebimo. Inž. M. LEGAN

VABILO NA MARTINOVANJE

RIBNICA - Kmetijska svetovalna služba iz Ribnice bo letos organizirala praznovanje Martina posebej za starejšo in posebej za mlajšo generacijo. Starejši bodo odšli v petek, 10. novembra, v Brežice. Pri Curhalekovi na Mostecu si bodo ogledali hlev za krave molznice, na Bizeljskem poskusili razna vina in šampanjce, v Čateških Toplicah se bodo lahko okopali, dan pa bodo zaključili z zabavo na Rucman Vrhu. Mladi bodo odpotovali v Sevnico, in sicer v soboto, 11. novembra. Ogledali si bodo kozjerejsko sirarno na Goštetovi kmetiji v Jelovcu pri Sevnici in Kopitarno Sevnica, igrali košarko, odbojko, balinali in kasneje tudi zaplesali pa bodo na Lisci. Cena izleta, v katerega so všteti prevoz, degustacija, malica in večerja, je 3 tisoč tolarjev.

RAZSTAVA SADJA NA HRIBU

LOŠKI POTOK - Pretekli teden je kmetijska svetovalna služba iz Ribnice v šoli na Hribu organizirala dvodnevno razstavo avtohtonih sort jabolk, pridelanih brez uporabe kemikalij. Obiskovalcem so nudili tudi nasvete. Potoško območje ni primerno za gojenje sadja zaradi višine in poznih spomladanskih pzeb. Znano pa je, da so Potočani nekoč pridelali veliko sadja, ki je bilo važen vir hrane.

PРАВNA SVETOVALNICA

Svetuje odvetnica Marta Jelačin

Zloraba pravic

VPRAŠANJE: Zanima me, v katerih primerih gre za zlorabo pravic in, če se to dokaže, ali obstaja odškodninska obveznost. Ima me, da bi si sam izbral svoje pravice, pa četudi na silo! Primer vam iz previdnosti ne povem, ker pričakujem samo vaše načelno stališče...

ODGOVOR: Problem je v tem, kako ugotoviti, kdaj je meja preko-račena. Zakon pravi, da je prepovedna izvrševanje pravic iz obligacijskega razmerja v nasprotju z namenom, zaradi katerega je pravica z zakonom ustanovljena ali priznana. Šteti moramo, da gre za zlorabo pravic vedno, kadar jih hoče upravičenec uporabljati v drugem namenu, kot so ustanovljene. Vsako izvajanje pravice, ki ni v skladu s svojim namenom, pomeni njeno zlorabo, če se to dokaže, obstaja tudi odškodninska odgovornost.

Kadar nekdo krši pravico drugega, ta drugi ne sme svoje pravice sam uveljaviti. Vsakomur, kdor meni, da se mu krati pravica, je dano na voljo, da se pritoži na pristojni organ. Kdor pa se poslužuje samolastne pomoči, je za to odgovoren.

To načelo je sprejeto v vsaki urejeni pravni državi. Samopomoč je dopustna le v izjemnih primerih, ki jih pravo posebej dovoljuje, in sicer, če gre za silobran.

Če je škoda povzročena napadalcu v silobranu; če kdo v svojo

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Še enkrat presodite!

O potrebi obdelave tal

Trta po trgatvi ne počiva, ampak se pripravlja, kako bi bila zmožna roditi tudi v prihodnjem letu. Oblikovanje nastavka se je začelo že v juniju in juliju, sedaj v lepi jeseni pa se oblikujejo zaloge hranil zlasti v koreninah, ki bodo omogočile, da se bo oblikovani nastavek pridelka grozdja v prihodnji pomladi dobro razvil. V dobri veri, da bo trsu pomagal, vinogradnik v tem času izvaja ukrepe, ki dolgoročno samo škodijo trti in s tem tudi njemu samemu. Tu prav gotovo sodi jesensko globoko oranje, razen če to opravljamo v vinogradu, ki raste na zelo lahkih ali zelo zbitih tleh. V teh primerih je potrebno zaorati večjo količino hlevskega gnojja, da izboljšamo možnost zadrževanja vlage v kamnitih in omogočimo boljše zračenje v težkih glinistih in ilovnatih tleh. V večini vinogradov pa je zakeljeno, da so celo tlo pokrita z zelenim pokrovom. Samo zelene rastline sonamreč sposobne sprejemati in pohranjati sončno energijo v obliki organske mase. Z njenim razkrojem nastaja humus, ki predstavlja dolgoročni vir edino primerne hrane za trto in je osnovni pogoj za dobro rast in odpornost. Nasprotno pa z obdelavo uporabljamo oz. zmanjšujemo humus, ne da bi omogočali na istem mestu tvorbo zadostnih količin nove organske snovi za njegovo obnavljanje. Dodajanje hlevskega gnojja je rešitev za preskrbo vinograda z organsko maso vendar to ni primeren način iz več razlogov:

- Z obdelavo, ker uničujemo vse rastline razen trte, omejujemo prirast organske mase in s tem ohranjanje večje količine sončne energije, kajti trta ne pokriva v celoti s svojo senco površine tal in, ker je sama zelena komaj polovico rastne (vegetacijske) dobe.

- Prašne delce, ki nastajajo

zaradi delovanja sonca na golo površino tal, dež spira v globlje plasti, kjer iztisnejo zrak; s tem tla postanejo zbita in tam korenina trte ne more rasti.

Posredno s tem, ko vinogradu dodajamo hlevski gnoj, siromasimo na humusu tisto površino (njive, travnike in pašnike), kjer je pridelana krma in nastil za pridobivanje hlevskega gnojja.

Večja količina zlasti neprepe-relega hlevskega gnojja vsebuje sorazmerno preveč dušika, ki povzroči preveliko bujnost in s tem slabšo kakovost grozdja in večjo občutljivost trte.

Prav gotovo pa najbolj narobe naredimo tedaj, kadar globoko orjemo in dodamo večjo količino mineralnih gnojil, namesto da bi pri rezi zmanjšali obremenitev trsa, ker je izčrpan. S tem obdržimo še za kakšno leto večjo rodnost, vendar takoj povečamo občutljivost trte za boleznin in vremenske vplive ter pospešimo propadanje trsov in bistveno poslabšamo kakovost.

Ker celotno ozelenela površina tal vsaj podvoji sprejem sončne energije, kot je lahko sprejema samo trta na golih obdelanih tleh, in ker je naravna oz. sončna energija osnovni in najpomembnejši pogoj za primerno uspevanje trte, ne smemo uničevati zelenega pokrova tal v vinogradu kot posrednega vira sončne energije.

Če je potrebno tla zrahljati, da bi v njih izboljšali vodnozračne razmere, opravimo samo globoko podrahljanje brez obračanja vrhnje plasti tal. Ne bo se nam težko odločiti, če se zavedamo, da je vrednost pridelka odvisna največ od količine sprejete sončne energije na določeni površini, in prav bo, če s svojim delom sledimo zahtevam po dobri kakovosti in redni primeri rodnosti ter dolgotrajnosti nasada. Potrebo po gnojenju lahko pravilno določimo samo na osnovi rezultata analize tal. O jemanju vzorcev in pošiljanju v analizo se pogovorite s svetovalcem v vaši občini.

JOŽE MALJEVIČ, dipl. inž. agr.

mogoče drugače odvrniti. V tem primeru pa mora biti povzročena škoda manjša od pričakovane. V primerih skrajne sile je dopustnost ravnanja določena le kot izjema. Predpostavka odškodninske obveznosti pa je odgovornost za povzročeno škodo izven zgoraj naštetih primerov.

• Najhujša bolezenska diagnoza Slovencev je nestrpnost. (Voljč)

• Trenutno ne moreš nikjer v Evropi dobiti bolj zdrave hrane kot v Sloveniji. (Osterc)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek Za zdravo srce in ožilje

Najhujše posledice žilnih zožitev zaradi poapnenja, t.j. ateroskleroze, so srčni infarkt, možganska kap in gangrena nog. Med najpomembnejšimi dejavniki tveganja so zvečana raven maščob v krvi, zvečan krvni tlak in sladkor na bolezen. Vsi ti pa so povezani z nepravilno prehrano in s splošnim nezdravim načinom življenja.

Prvi korak v smeri zmanjšanja ali odstranitve dejavnikov tveganja je zdravo življenje, ki zajema zdravo in uravnoteženo prehrano, nekajenje, izključevanje prepogostega pitja alkoholnih pijač in stresov ter zadostna telesna aktivnost. Zdrava prehrana vključuje primerno energijsko in hranilno vrednost živil. Izbor živil mora biti pester, predvsem pa naj bo v njem veliko zelenjave in sadja. V njih so topne vlaknine, ki zmanjšujejo sladkor v krvi in maščobe, vsebujejo pa tudi zaščitne snovi, kot so vitamini in mine-

rali. Pri pripravi hrane moramo uporabljati čim manj maščob živalskega izvora vključno z mlekom in mlečnimi izdelki z visoko vsebnostjo maščob.

Za uvedbo novega načina kuhanja je potrebno najprej spremeniti miselnost tistih ljudi, ki hrano pripravljajo, in tistih, ki jo bodo uživali. Govorimo o spremembi kulture prehranjevanja. Med dejavnike tveganja spada tudi zvečana telesna teža. Primer-no telesno težo uravnavamo s pravilno izbiro živil in ustrežno količino hrane, in ne z nezdravimi shujševalnimi dietami. Uvedba zdravega načina življenja je preobrat za vsakega posameznika, pri čemer je potrebno spremeniti lastne navade. Ves dolgoročno vloženi napor se bo povrnil z izboljšanjem zdravja. S kulturo zdravega prehranjevanja je potrebno seznanjati celo družino, predvsem pa otroke in mladostnike.

SLIKARSKO SREČANJE
NA OTOČCU

OTOČEC - Pretekli četrtek je 19 udeležencev Mestne šole za risanje in slikanje iz Ljubljane predstavilo svoja dela z dvodnevne slikarskega srečanja v galeriji Grad Otočec. O prizadevanjih mladih slikarjev je govoril dekan šole Mladen Jernejec, ki je hkrati povedal, da bo šola prihodnje pomlad začela razpisovati sprejem študentov. Za šolanje v taki obliki vlada precejšnje zanimanje. Med razstavljenimi deli je bilo največ krajinskih motivov, za katera so razdelili tri nagrade. Prvo je žirija prisodila Mileni Pušlar, drugo Greti Boltar in tretjo Gregorju Nartniku. Ekstempore ljubljanske šole so omogočili sponzorji Fragmat iz Sodražice, Tisovir iz Brezovice, gospa Piletič, hotel Grad Otočec, Vinogradništvo Cvelbar s Trške gore in Kartuzija Pleterje. Udeležence srečanja in goste galerije je pozdravil tudi vodja galerije Janez Rozman.

Tg.

JELICA KUPEC IN
JOŽICA ŠKOF V
DOBRNI

DOBRNA - Nadaljnje uredničevanje izzivov ustvarjalnosti je novomeški slikar Jelicu Kupec in Jožica Škof pripravljala do njune nove slikarske razstave: v hotelu Dobrna sta 14. oktobra postavili na ogled izbor dosedanjih del ob spremni besedi dr. Mirka Juterška. V kulturnem sporedu sta nastopila otroški zbor Zarja in instrumentalna skupina Sonce

MIRAN HOČEVAR SPET
RAZSTAVLJA

NOVO MESTO - Z novo samostojno razstavo 18 pastelov novomeški slikar Miran Hočevar prekinja nekajletni razstavni molk. V razstavišču SDK v Kandiji nam slikar spet predstavlja svojo zvestobo dolenski pokrajini in njenim neizčrpnim slikarskim motivom. Zadnja leta smo ga kot obiskovalca srečevali na številnih drugih razstavah v mestu in njegovi okolici, tokrat pa nam ponuja izbor svojih najnovejših zanimivih stvaritev. Hočevarjevi slikarski ustvarjalnosti lahko sledimo že vse od leta 1969, ko se je vrnil v Novo mesto.

Tg.

KONCERT DUHOVNIH
PESMI - V počastitev dneva reformacije oziroma "rojstva slovenske knjige ali odkar svet stoji, se kaj takega ni zgodilo" (Trubar Ungnada) je bil v nedeljo, 29. oktobra, ob 17. uri popoldne v Evangelijski cerkvi v Novem mestu koncert duhovnih pesmi. V 30 let stari cerkvi je prepevala solistka, operna pevka Patty Davis, doma iz ZDA, ki pa sedaj že nekaj časa z družino živi v Ljubljani. Z dobro uro glasbenega programa je očarala številne poslušalce in si več kot zaslužila šopek rož, ki jih ji je ob koncu podaril dipl. teol. Danijel Brkič. (Foto: L. Mum)

Življenje Dolenjcev z vesele plati

Na literarnem pikniku v Razborah na Trški gori so predstavili knjigi anekdot publicista in upokojenega novinarja Slavka Dokla - Smešne prigode malih ljudi

RAZBORE - Na Vovkovi domačiji v odmaknjem malem zaselku na Trški gori je bil v petek, 27. oktobra, zvečer literarni piknik, že deveti v vrsti prireditve, ki jih pripravlja zasebni založnik Toni Vovko za predstavitev knjig, izdanih v njegovi založbi Erro. Tokrat je predstavil knjigi anekdot publicista in upokojenega novinarja Slavka Dokla "Dobro jutro, smeh" in "Dober dan, smeh".

Goste, ki si so v lepem jesenskem večeru in v prijetnem okolju krepčali z domačim kruhom, orehi in pečenim kostanjem ter vse to zalivali z novino, je najprej pozdravil prireditelj, za njim novo-

meški podžupan Alojz Zupančič, nato pa so šolarji bršljinske osnovne šole zaigrali nekaj skečev iz Doklovih knjižnih novosti. Sledil je pogovor z avtorjem obeh knjig ter ogled priložnostne razstave ilu-

stracij, ki jih je za obe knjigi narisal dolenski likovnik Bogdan Breznik. Vmesni čas je s pesmijo in domačimi vižami veselo zapolnjeval Henček s harmoniko.

V prvi knjigi anekdot "Dobro jutro, smeh" je Dokl zbral preko 130 anekdot o dolenskih in belokranjskih obrtnikih iz obdobja med obema vojnama. Knjiga je izšla že letos spomladi. Njeno nadaljevanje je knjiga "Dober dan, smeh", ki je še topla prišla iz tiskarne na dan literarnega piknika. V nji je natisnjenih 160 anekdot, v katerih nastopajo znani in manj znani Dolenjci iz Novega mesta, njegove širše okolice, Trebnjega, Kostanjevice in drugih dolenskih krajev, od znanega novomeškega posebnega Mataslanovega Korla, gostilničarja Štemburja, kostanjeviškega gostilničarja Bučarja in muzikanta Bohinčka do trebanjskega Gabrijelovega Naceta, Hudoklinovega Nacka z Gornjancev, gozdarja Radeta Kalinoviča in drugih. Medtem ko je prva knjiga, ki je zajela starejše obdobje, pa anekdote v drugi zajemajo tako predvojni čas kot povojnega, njeni junaki pa so mali ljudje in posebnosti, za katere Dokl meni, da so prav tako vredni, da se ohranijo v spominu, če ne zaradi drugega, pa zato, ker so poskrbeli za peripetije, ob katerih se lahko od srca nasmejemo in si razsvetlimo sivino sedanjika. Najbrž bo tako prva kot druga knjižica pogosto v rokah bralcev, zato je škoda, ker ni v njih poskrbljeno za pregled oseb, ki se pojavljajo v anekdotah, in za vsaj kratko označitev, kdaj so živeli. Anekdote so v knjigi razvrščene popolnoma poljubno, zato bralca nekoliko bega časovna pomešanost. No, to bo še priložnost popraviti, saj založnik in avtor načrtujeta še dve knjigi anekdot, ki naj bi izšla prihodnje leto.

M. MARKELJ

NA VOVKOVI DOMAČIJI - Slavko Dokl, avtor knjig anekdot, v pogovoru z založnikom Tonijem Vovkom, glasbenikom Henčkom in dvema od kakih petdesetih ljudi, ki so mu pomagali zbrati anekdote.

Otroška svežina in realizem

Otroška likovna kolonija Trgatev '95 - Dela v muzeju

BISTRICA OB SOTLI, BREŽICE - V času trgatve so se doslej že več let zapored zbrali osnovnošolci na otroški likovni koloniji "Trgatev", ki jo organizira osnovna šola Marije Broz v Bistrici ob Sotli. Kolonijo Trgatev '95 so izvedli 6. oktobra letos, na njej pa je sodelovalo 42 ustvarjalcev iz 11 osnovnih šol. Mlade likovnike je vodilo 19 likovnih pedagogov in učiteljic razrednega pouka.

Udeleženci so slikali in risali med drugim v kleti Orešje in

Likovna kolonija trgatev s svojo perspektivo razmišlja o širšem projektu, ki naj v njen kontekst umesti še nekatere druge vzgojne vrstine, ki bi kulturno obogatile in celostno zajele tradicionalne kulturne, etnološke in likovne vrednote naših krajev v času trgatve. Tako je nanizal želje in načrte Peter Krivec, ko je o "Trgatvi '95" govoril na otvoritvi risb in slik, nastalih v tej koloniji. Razstavo so odprli v torek zvečer v slavnostni dvorani Posavskega muzeja v Brežicah.

L. M.

Semičani so se spomnili na Jenka

V rojstnem kraju lirika Simona Jenka je šla mimo obletnica rojstva, spomnili pa so se je v Semiču - Leopoldina Kuralt dala pečat Jenkovim ljubezenskim pesmim

VRTAČA PRI SEMIČU - Minuli petek je minilo 160 let od rojstva velikega slovenskega lirika Simona Jenka, 18. oktobra pa 126 let od njegove smrti. Čeprav je del življenja, ki je pomembno vplival na razvoj njegovega pesništva, tesno povezan z Belo krajino, to ve le malokateri Belokranjec. Zato pa so se ob obletnici Jenkovega rojstva nanj spomnili Semičani, saj je Jenko kot domači učitelj in prijatelj otrok graščaka in cesarsko-kraljevega svetnika Kuralta preživel veliko časa na njihovem gradu Turnu ali Podturnu.

Graščak Kuralt je leta 1847 kupil posesti Smuk in Turn pri Semiču. Grad Smuk je bil že v razvalinah, zato so Kuraltovi živeli na Turnu. Od leta 1847 do 1853 pa je v Novem mestu obiskoval gimnazijo dijak iz Gorenjske Simon Jenko, ki je postal domači učitelj dvema graščakovima sinovoma. Tudi počitnice je večkrat preživel na Turnu skupaj s petimi Kuraltovimi sinovi in hčerko Leopoldino.

Med gosti je bil tudi Jenkov sorodnik Rudi Zevnik iz Mavčič na Gorenjskem. Simonova sestra Mina je bila Rudijeva praprababica. "Čeprav imamo v naši KS, kjer se je rodil tudi Jenko, več društev in ustanov, ki nosijo njegovo ime, se ne v KS ne v kranjski občini ni nihče spomnil na okroglo obletnico njegovega rojstva. Zato se mi zdi skoraj nedojemljivo, da so se nanj spomnili več kot sto kilometrov proč od njegovega rojstnega kraja," je dejal Zevnik, ki mu je žal, da 1847 do 1853 pa je v Novem mestu obiskoval gimnazijo dijak iz Gorenjske Simon Jenko, ki je postal domači učitelj dvema graščakovima sinovoma. Tudi počitnice je večkrat preživel na Turnu skupaj s petimi Kuraltovimi sinovi in hčerko Leopoldino.

dino. Med njima se je razcetela ljubezen, čeprav je Jenko vedel, da se ne bo mogel nikoli poročiti z njo. Toda nosil jo je v srcu vse življenje in prav ona mu je navdihnila vrsto globoko občutenih pesmi, ki spadajo med najboljše ljubezenske

izpovedi v slovenskem pesništvu. Leopoldina se je poročila s sodnim svetovalcem Ivanom Logarjem, in ko je Jenko na Dunaju, kjer je študiral, vest o tem prebral v Novicah, je v dnevnik med drugim zapisal: "Bog jej daj srečnih dni, meni pa, da bi jo lahko pozabil!"

Rudi Zevnik, sorodnik Simona Jenka

Pozabiti, čudna beseda! Moje najboljše pesmi mi je navihnila in če hočem zaljubljeno pesem pisati, je vedno ona, na katero mislim!" Tudi pri Kuraltovih je ostala globoka sled za iskrenim rodoljubom Jenkom. Čeprav so bili graščaki, so bili narodno zelo zavedni. Podturn pa je postal zbirališče belokranjskih rodoljubov. Žal je graščina,

• Umetnik je človek, ki ume očarati in do dna vznemiriti srce. Kritiki je samo človek, ki ve, kaj ga je vznemirilo in zakaj. (Vidmar)

KONSERVATORSKA SKUPŠČINA - Člani Konservatorskega društva iz vse Slovenije so se seznanili tudi z delom in uspehi njihove stroke na Dolenskem in v Beli krajini. (Foto: A. B.)

Konservatorji na Otočcu

Skupščina Slovenskega konservatorskega društva - Ogled

OTOČEC - Prejšnji četrtek, 26. oktobra, je bila na Otočcu letna skupščina Slovenskega konservatorskega društva. Po desetih letih je spet prišla vrsta na novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine kot organizatorja skupščine konservatorskega društva. To stanovsko združenje konservatorske in restavratorske stroke v Sloveniji šteje več kot 300 članov, ki delujejo v glavnem v sedmih regionalnih zavodih za varstvo naravne in kulturne dediščine, v republiški Upravi za kulturno dediščino ter v Restavratorskem centru.

Na skupščini so se s spoštovanjem spomnili pokojnega prof. Janka Jarca kot predanega spomeniškovarstvenega delavca, ki je bil močno vpet v dejavnost spomeniškega varstva v Novem mestu in na Dolenskem sploh ter je odločilno pripomogel pri ustrezni povojni obnovi Novega mesta. Na skupščini so razrešili dosedanjega predsednika društva dr. Marjana Slabeta, ki so ga hkrati imenovali za častnega člana, ter za novega predsednika izvolili Ja-

neza Kromarja, direktorja ljubljanskega regionalnega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

V popoldanskem delu so se zvrstili referati. Tako je direktor novomeškega ZVNKD Danilo Breščak predstavil 15-letno delo tega zavoda, Marinka Dražumerič razvoj varstva naravne in kulturne dediščine na Dolenskem, Andrej Hudoklin pa razvoj naravovarstva na Dolenskem. O novih arheoloških najdbah na Kapiteljski njivi v Novem mestu je govoril Borut Križ, o obnovi Baze 20 pa Judita Podgornik. Udeleženci skupščine - bilo jih je več kot 150 - so si ogledali še film o krajinskem parku Lahinja, nato pa so si na grmskem gradu najprej ogledali nove prostore novomeškega ZVNKD, nato pa prisluhnili nastopu kvarteta flavt ljubljanske Glasbene akademije.

Naslednji dan, v petek, so si ogledali spomenike in akcije novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Beli krajini.

A. B.

KONJ, SIMBOL ZVESTOBE IN LJUBEZNI - S kiparskimi upodobitvami konj se v Galeriji Krka do 15. novembra predstavlja kipar Bojan Štine (levo). Na otvoritvi razstave je njegova dela predstavil dr. Bogdan Jurkovešek (desno), slovesnost pa je popestril še oktet Lipa iz Trebnjega.

Podobe konj v kiparstvu

Ob razstavi novomeškega kiparja, sicer pa metalurga, Bojana Štine v Galeriji Krka - Nastop okteta Lipa

NOVO MESTO - K pestrosti kulturnega življenja v Novem mestu od četrta, 26. oktobra, prispeva tudi kipar Bojan Štine, saj je v Galeriji Krka do 15. novembra na ogled njegova kiparska razstava z zanimivimi upodobitvami konj. Štine je Novomešan, ki pa sedaj živi in ustvarja v Ljubljani. In čeprav je imel že več samostojnih in skupinskih razstav doma in v tujini, je njegova tokratna razstava prva v Novem mestu.

Na otvoritvi razstave je umetnika najprej pozdravil Janez Bernik, predsednik Kulturno-umetniškega društva Krka, o njegovem delu pa je spregovoril dr. Bogdan Jurkovešek. Čeprav se je pri nas kar nekaj kiparjev že ukvarjalo z upodabljanjem živali, je kiparstvo Bojana Štinega svojevrstna izjema, saj prinaša v slovensko malo plastiko motivno specializacijo - podobe konj. Ljubezen do živali, predvsem do konj, ga spremlja že od malih nog, ko pa je odkril še svojo drugo ljubezen - kiparstvo, ga je veseljelo do gnetenja gline in rezljanja pripeljalo do upodabljanja figur, portretov in dekorativnih pla-

stičnih sestavov. Na teh kompozicijah so bili najrazličnejši motivi, vedno pa se je Štine vračal k živemu konju kot simbol moči, ljubezni in zvestobe - ravno tega, kar ni v življenju najbolj pogostega - pa v zadnjem času postaja edini umetnikov model. "Zato edini umetnikov interpretaciji ni le konj v Štinetovi interpretaciji ni le odslikana resničnost, ampak tudi opomin na svet, ki počasi polzi iz kolektivne zavesti v pozabo," je o umetnikovem ustvarjanju nekoč dejal dr. Ivan Sedej.

Umetnik se oblikovanja konj loteva natančno in studiozno. Le v bronu lahko prikaže dinamizem konjskega telesa. Dr. Bogdan Jurkovešek je dejal, da je imel Štine prednost pred drugimi ustvarjalci zato, ker je sicer metalurg in vnanja na zapletene postopke vlijanja v bron in poliester. V njegovih konjskih figurah se na svojstven način prepletata kiparjev razumski in čustveni svet. S priimkom Štine pa se bomo na podobnih razstavah srečevali, saj so vsi trije sinovi zgoraj omenjenega umetnika. L. MURN

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

VLOMIL V CERKEV - Med 18. julijem in 22. oktobrom je neznanec na Vrhu pri Križih vlomil v podružnično cerkev župnijskega urada v Šmihelu pri Žužemberku in ukradel lesene kipce raznih svetnikov in še nekaj drugih sakralnih predmetov. Kakšno škodo je s tem povzročil, še raziskujejo, policisti pa storilca iščejo.

DVA VLOMA V AVTOMOBILA - V noči na 29. oktober sta bila pred podjetjem SOP Krško parkirana dva avtomobila: jugo 45 last H. V. S. Senovega, in fiat punto, last U. Z. iz Kapel. V jugu je prišel neznanec skozi odklenjena vrata in odnesel avtoradio Blaupunkt in žensko usnjeno jakno. V fiatu pa je neznanec prišel tako, da je razmaknil plastični okvir na vratih ob šipi in z neznanim predmetom sprostil mehanizem za odpiranje. Odsesal je avtoradio, pet jaken in osebne dokumente.

PRISKRBELA SI JE OBLEKO - 23-letna L. K. iz Novega mesta je utemeljeno osumljena kaznivega dejanja tatvine, saj je 26. oktobra popoldne v trgovini Julija v Novem mestu ukradla ženski komplet za 20 tisočakov.

STRELJAJO TUDI OTROCI!

NOVO MESTO - V nedeljo okoli 17. ure je krajan Potočne vasi obvestil policiste, da Romi v naselju Žabjak streljajo. Policisti so takoj odšli v naselje, ugotovili pa so, da streljajo romski otroci, ki so v kovinske cevi ali v opeko vstavili petarde, da so tako povečali detonacijo. Kateri otroci so se "zabavali" na tak način, policisti niso mogli ugotoviti, so pa opozorili starše, naj bolj pazijo na otroke.

POJASNJENIH VEČ KOT 80 VLOMOV

SEVNICA - V zadnjih petih letih je bilo na območju Sevnice vplomljeno v več kot 80 vikendov. Ker gre za mejno območje med upravni enotami Trebnje, Litiya in Laško, je bila na podlagi skupnega dela policistov 21. oktobra opravljena hišna preiskava pri 56-letnem K. I. iz Radeč, pri katerem so policisti našli večje število najrazličnejših predmetov, ki izvirajo iz vlomov v vikende. K. I. je na "pohode" iz Radeč hodil peš in iz vikendov odnašal pretežno tehnične predmete manjše vrednosti in živila. Večjo škodo kot z odnesenimi predmeti je povzročil samim vlamljanjem, saj je za razbijanje oken in vrat uporabljal kramp, železne palice in podobno.

KRONIKA NESREČ

ZARADI PREHITRE VOZNE PARALIZIRAN - 24. oktobra ob 18.20 je 21-letni U. Z. iz Meniške Podturne, ki je pripeljal v Loško vas, ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo preko leve polovice vozišča na večji kamen. Po trčenju se je avto prevrnil po travnatem nasipu. Voznik se je hudo poškodoval, ima poškodbe glave, spodnji del telesa pa je paraliziran. Zdravi se v kliničnem centru v Ljubljani.

ZADEL PEŠCA - 26. oktobra je 34-letni V. B. iz Brezic vozil avto po Cesti svobode v Brezicah proti Bizenovskemu. Ko je pripeljal v bližino stanovanjske hiše št. 37, je dohitel 45-letnega pešca J. Z. iz Brezic, ki je hodil ob desnem robu vozišča. Ko je V. B. pripeljal čisto blizu pešca, je le tega nenadoma zaneslo na cesto. Čeprav se je šofer umikal, je pešca zadel, in ga hudo poškodoval.

SLABO PRIPET VOZ - 29. oktobra je V. M. z Velikega Obrežja vozil traktor po regionalni cesti iz Trnja proti Mostecu. Na vozu je imel naložena žagana drva. Ko je pripeljal izven Trnja, je opazil, da se mu je odpel kmečki voz. Ustavil je traktor, voz pa se je zapeljal na neutrjeno bankino in se prevrnil v občestni jarek. Na vozu sta sedela 13-letni V. M. in 19-letni P. I., ki sta skočila z voza, še preden se je prevrnil, pri skoku pa se je V. M. hudo poškodoval.

ČELNO V DRUG AVTO - V nedeljo ob 7. uri je 19-letni M. P. vozil osebni avto iz Mokronoga proti Mirni. Ko je pripeljal izven Slovenske vasi z neprimerno hitrostjo, ga je zaneslo v levo v trenutku, ko je nasproti pripeljal 48-letni A. R. iz Krškega. Vozili sta trčili, pri tem se je 40-letni K. P. iz Hrvaške hudo poškodoval, lažje pa sta se poškodovala voznik A. R. in sopotnik S. Z. iz Sevnice.

Ko na sceno stopijo mladoletnice

Tri mladoletne sestre iz romskega naselja Lokve pri Črnomlju povzročajo med Črnomljalci val ogorčenja - Policija pooblastil ne sme prekoračiti - Kmalu bolje?

ČRNOMELJ - V zadnjem času, predvsem lani in letos, je Črnomljalce presenetilo nasilno obnašanje in vandalizem treh mladoletnic, 17-letnih K. Z. in K. Š. ter 13-letne K. M., ki počno za svoja leta presenetljiva dejanja: kradejo, razbijajo stekla na avtomobilih in izložbenih oknih, grozijo in nadlegujejo starejše občane, jih pestijo s kamenjem, povrh vsega pa to počno vinjene.

Njihov nastop po trgovinah je sicer že znan, a vedno znova se pokaže, kako nemočne so trgovke: dve dekleti zamotita prodajalko, tretja krade. Če jih odkrijejo, se zelo nesramno obnašajo, prodajalkam pljuvajo v obraz. Kradejo predvsem predmete manjše vrednosti. Ljudje iz strahu pred maščevanjem tatvin sploh ne prijavljajo več, policija pa lahko pri predmetih manjše vrednosti ukrepa le na podlagi predloga za pregon. Pred kratkim so na cesti ustavile avto, in ko je šofer, nič hudega sluteč, ustavljen, so razbijale po avtu. Tudi razbijanje izložb je postala že praksa. Ko so jih pred kratkim

pripeljali na policijsko postajo, kjer se je socialna delavka z njimi lepo pogovorila in jih pospremila domov, so dekleta od doma spet pobegnile in se ponovno lotile razbijanja po mestu. Starši pri vsem tem pravijo, da so nemočni.

Ljudje se odkrito in upravičeno bojijo, hkrati se zgražajo nad nemočjo policije in obljublajo, da bodo z dekleti sami obračunali. Mnogo očitkov leti na domnevno neukrepanje policistov iz Črnomlja, ki so dobili že več resnih pritožb. Komandir policijske po-

"POŽAR" NA POSESTVU - Proštolovna gasilska društva Metlika, Podzemelj, Gradac, Dobravice in Križevska vas so v sodelovanju z gasilsko zvezo Metlika, občinskim štabom za civilno zaščito in občino Metlika v nedeljo pripravila na kmetijskem posestvu Log pri Metliki vajo gašenja in reševanja. Poleg gašenja požara so prikazali še reševanje živine iz gorečega poslopja, nudenje prve pomoči gasilcem in živini ter črpanje požarne vode iz Kolpe z verižno povezanimi črpalkami. (Foto: M. B.-J.)

"POŽAR" V SEVNICA

SEVNICA - Tudi iz 540 m oddaljene Sevnice, iz zajetja pri Kopitarni, so v soboto pozno popoldne potegnili požarno vodo gasilci PGD Sevnica, Boštanj, Blanca, Breg, Loka in IGD Kopitarna. 58 se jih je lotilo namišljenega požara v blagovnici Sevnica in mu bilo hitro kos tudi s pomočjo ustrezne opreme, med katero so bile po štiri cisterne in orodna vozila. Boštjančani so na vaji, ki jo je ob mesecu varstva pred požari pripravila sevnška gasilska zveza, lokalizirali požar tudi s pomočjo vodnega topa, Sevnica pa so si pomagali še z mehnično lestvijo. V nedeljo dopoldne pa so imeli boštjanški, studenški in primoški gasilci ob sodelovanju PGD Sevnica in Trzišče uspešno sektorsko vajo na Vrhu.

Ribniška stranpota

NEPREVIDNOST PRI ZAVIRANJU - Prejšnji četrtek okoli 11. ure je prišlo na križišču Šeškoje in Trubarjeve ulice v Ribnici do prometne nesreče, ki jo je povzročil Branko Š. iz Benedikta v Slovenskih Goricah. Ker ni bil pozoren na zaviranje vozila pred seboj, ki je ustavilo, ker je zavijalo na levo, je vanj trčil. Na obeh vozilih je materialne škode za okoli 530 tisoč tolarjev.

NESREČA PRI DELU - Pri podiranju dreves v gozdu na Ugargu se je v minulih petek poškodoval Jože P. iz Bukovice. Ko je z motorno žago hotel odrezati vrh drevesa, mu je hlood zdrsnil na desno nogo. Dobil je večkratni zlom desne golene.

PODLEGL POŠKODBAM - V Kliničnem centru v Ljubljani je minul petek podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri padcu s strehe skednja pri župnišču pri sv. Gregorju, Jože G., star 44 let, doma iz Marolč. Teža dne je skupaj z drugimi delavci opravljal na strehi skednja krovska dela. Ker se mu je odklonila letev, je padel iz višine približno 8 m na tla. Pri nudenju zdravniške pomoči v Kliničnem centru v Ljubljani je poškodbam podlegel.

staje Črnomelj Peter Šajnič je pojasnil, da se tamkajšnji policisti z družino K. z Lokve srečujejo že od leta 1993, predvsem s tremi mladoletnicami. Od leta 1993 so tri dekleta zaradi kršitev javnega reda in miru obravnavali 32-krat, pogosto pa gre tudi za kazniva dejanja: tatvine in poškodovanje tujih stvari. "Policisti smo pri zatiranju kriminalitete in drugih z zakonom določenih kaznivih ravnanj dolžni spoštovati ustavo in druge predpise, ki točno določajo naša pooblastila in pristojnosti.

Večina prizadetih občanov nam v izražanju nezadovoljstva do našega "nedela" ali indiferentnega odnosa do pričujočega problema v veliki meri širi naša pooblastila preko dovoljenih zakonskih meja.

Zakon o kazenskem postopku in zakon o prekrških v svojih določbah posebej obravnavata postopke proti mladoletnim storilcem prekrškov in kaznivih dejanj, način izrekanja in vrste sankcij," je povedal Peter Šajnič. Pri izbiri žrtev mladoletnice - ena hodi še v osnovno šolo - ne prizanašajo niti ženam oziroma dekletom policistov in jim grozijo s fizičnim obračunom, v rokah pa držijo nož ali razbito steklenico.

Policisti na vsako kršitev javnega reda in kaznivo dejanje reagirajo in dajo predloge sodniku za prekrške, ki jih tudi obravnava, a očitno na mlada dekleta to ne vpliva.

V začetku leta jim je sodnik za prekrške izrekel najvišjo kazen, ki jim jo lahko naloži: strožji nadzor organa socialnega skrbstva. Po pravnomočnosti ukrepa je prišlo še do več kršitev, a ker jim je bil izrečen že najstrožji ukrep, ki ga lahko izreče sodnik za prekrške, je ta ponovno opozoril center za socialno delo. Starejši dekleti sta zaradi kaznivih dejanj še v postopku na okrožnem sodišču v Novem mestu.

V centru za socialno delo smo izvedeli, da se z dekleti srečujejo enkrat tedensko. Ena izmed rešitev bo prav gotovo, ko bosta dve dekleti dopolnili 18 let in bo mogoče prekrške in kazniva dejanja obravnavati drugače.

T. G.

po dolenjski deželi

• V sredo ob pol devetih zvečer se je 25-letni S. D. iz Strazišča odpravil v srednjo tehniško šolo v Krškem, a verjetno ne zato, da bi si nabral znanja, saj je ob tej uri šola ponavadi zaklenjena, pa tudi nikogar ni, ki bi mu povedal kaj novega in poučnega. Morda se je prav zato odločil, da si bo postregel sam: razbil je okno in vlomil v zbornico. Presenetil ga je alarm, zato je na ulico vstopil in se skrivil pod kamp prikolico na dvorišču. Policisti so ga seveda odkrili. Svojo veliko željo po znanju pa je že pojasnil preiskovalnemu sodniku.

• Zima se neusmiljeno približuje. To je začutil tudi neznanec, ki je v gozdu Rožič vrh odpeljal 30 kubičnih metrov bukovih drv, ki jih je imel J. C. pripravljene za odvoz. Kako mu je to uspelo, še ni znano.

• Tatiči slej ko prej padejo v past. Tako se je zgodilo tudi mladoletniku D. G. z Rateža, ki si je zaželel vožnje z motorim kolesom Yamaha, tega pa si je "sposodil" od M. J. iz Novega mesta. Zadeva še ne bi bila tako kruta, če ne bi z yamaha povzročil prometne nesreče in na motorju povzročil za 300 tisočakov škode.

V NESREČI STA ZGORELA DVA AVTOMOBILA

NOVO MESTO - V nedeljo ob 2.15 je 32-letni B. S. iz Novega mesta vozil osebni avto iz Podturna proti Vavti vasi. Ko je pripeljal v levi ovinek pri odcepu za Gornje Gradišče po sredi ceste, je nasproti pripeljal 30-letni F. S. iz Kočevskih Poljan. Vozil sta trčili; avto F. S. je odbilo v kamnito škarko, B. S. pa je trčil še v avto, ki ga je vozil 25-letni R. P. iz Otovca. Zaradi iztekanja goriva sta se vozili vneli in kljub gašenju zgoreli. V nesreči se je hudo poškodoval 30-letni J. Ž. iz Črnomlja, ki je bil sopotnik v avtu R. P., lažje pa B. S. Škode je za 3 milijone tolarjev.

Letos v prometnih nesrečah umrlo že 18 otrok

Veliko kršitev

Policija je v prvem mesecu šolskega leta postrila nadzor prometa na vseh cestah, predvsem pa v okolici šol in vzgojnovarstvenih ustanov. Kljub temu vsi vozniki niso upoštevali cestnoprometnih predpisov, zato so policisti septembra proti kršiteljem izrekli skoraj 27.000 ukrepov, od tega so sodniku za prekrške napisali več kot 4.600 predlogov, izrekli skoraj 15.000 mandatnih kazni, več kot 7.000 voznikov in pešcev pa na njihove prekrške opozorili. V tem času so policisti kontrolirali preko 100 avtobusov. Zaradi neupoštevanja predpisov so zoper enega voznika avtobusa vložili kazensko ovadbo, 10 so jih predlagali v postopek sodniku za prekrške, 8 pa so jih kaznovali zaradi prehitre vožnje. V septembru je bilo v prometnih nesrečah udeleženih 40 otrok in mladoletnikov, 1 mladoletnik, ki je brez voznškega izpita vozil avto, je v nezgodi umrl, 13 otrok in mladoletnikov je bilo hudo, 17 pa lažje poškodovanih. Večina nesreč se je pripetila takrat, ko so bila vrata šol že zaprta.

V letošnjih prvih osmih mesecih je bilo v prometnih nesrečah udeleženih 871 otrok in mladoletnikov. Med njimi je bilo 18 smrtnih žrtev, 302 pa sta bila hudo poškodovana.

SLED V BOJU PROTI KRIMINALU

LJUBLJANA - Izšla je nova, dvojna številka revije Sled, prve in edine slovenske revije o boju proti kriminalu. Tudi tokrat prinaša obilo pestrega branja, omenimo pa le zapis o novi ladji slovenske policije, o delu ameriške obalne straže in kritikah na delo policije. Sled začenja tudi z objavami serije prispevkov o znamenitem siru Sydneyu Smithu, ki se je pri reševanju tudi najbolj zapletenih in nerešljivih primerov umorov zapisal v zgodovino kriminalistike, našli pa boste še kup nasvetov za večjo varnost. Revijo Sled lahko pišete pri prodajalcih časopisov ali jo naročite po telefonu (061) 223-332.

Vsaj nekaj časa bo manj pokalo

74 policistov in drugih specialistov v obsežni akciji v Žabjaku in Šmihelu našli kar nekaj orožja - 16 odredb za hišne preiskave - Od 8. do 13. ure - Konfliktov ni bilo

NOVO MESTO - Ljudje, ki prebivajo v bližini romskega naselja Žabjak, so bili v zadnjem času pričr pogostim kršitvam javnega reda in miru in drugim kaznivim dejanjem, epilog vsega pa je bil umor pred slabim mesecem. Tudi policisti so zaznali povečanje nasilnih kaznivih dejanj, do katerih je prihajalo zaradi posesti veliko strelnega orožja.

Samo v zadnjih dveh mesecih so policisti zabeležili 4 kazniva dejanja povzročitelje splošne nevarnosti, 2 kazniva dejanja nedovoljenega prometa z orožjem, 15-krat so bili obveščeni o streljanju, celo rafalnem. Tudi za štiri rope policisti predvidevajo, naj bi povzročili prebivalci tega romskega naselja. Zato so se delavci UNZ Novo mesto odločili za širše akcije, ena izmed njih je bila tudi sobotna, ki se je začela ob 6. uri zjutraj, končala nekaj pred 13. V njej je sodelovalo 74 ljudi: policisti, kriminalisti, 16 pripadnikov specialnih enot, nekaj strokovnjakov drugih UNZ, vodniki psov za mamila in eksploziva. V akcijo sta bila vključena tudi helikopter ter državni tožilec. Akcije so se lotili na osnovi 16-ih odredb preiskovalnega sodnika o hišnih preiskavah, od katerih je bila ena za romsko naselje v Šmihelu, hiše pa so ožje blokirali.

Akcija je bila uspešna, saj so našli 5 avtomatskih pušk M70A, kal. 7,62, z nabojniki, tromblonski nastavek za avtomatsko puško, samokres kal. 9 mm z nabojniki, 6 ročnih bomb M75, pištolo, več kot 200 nabojev, 20 gramov marihuane, nekaj gra-

mov neznane snovi, podobne heroinu, začasno pa so zasegli

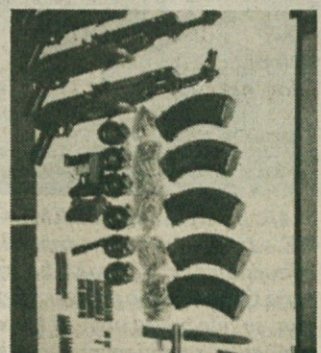
• Policisti so evidentirali kar nekaj uspehov na področju prometne varnosti. Dosledno ukrepajo zoper kršilce cestnoprometnih predpisov in sodnik za prekrške romske primere obravnava kot prioritete. Načelnik UNZ Novo mesto Franci Povše je opozoril še na pogoste vleme v hiše v času, ko so stanovalci na porokah, kar lepo kažejo postavljene mlaji in druge označbe tega veselega dogodka. Z opozarjanjem in postavljanjem zased je uspelo takšne vleme zajeziti. Pa še to: novo-meška UNZ se lahko tudi letos pohvali z visokim odstotkom raziskanosti kaznivih dejanj: s 73 odst. se uvrščajo na drugo mesto v državi.

tudi 6 predmetov, za katere sumijo, da izvirajo iz kaznivih dejanj. Orožje so Romi skrivali v hišah in avtomobilih, imeli pa so ga tudi pri sebi. Zoper tiste, pri katerih so našli orožje, bodo podali kazensko ovadbo zaradi nedovoljene posesti orožja. Po zakonu o orožju bodo šest oseb

predali v postopek sodniku za prekrške.

"Pričakovanja so se izpolnila, našli smo to, kar smo iskali, vendar si ne delamo iluzij, da smo našli vse. Tudi če bi nam uspelo, bi si Romi glede na veliko ponudbo na črnem trgu orožje spet nabavili, zato bomo z aktivnostmi nadaljevali. Vsaj za krajši čas smo zadevo omejili. Kljub pričakovanjem pa nismo našli nič ponarejenih bankovcev nemških mark po 200 DEM," je na novinarski konferenci dejal Anton Olaj, načelnik urada kriminalistične službe.

T. GAZVODA

ROMSKO OROŽJE - Bera akcije v romskem naselju Žabjak je bila uspešna, seveda pa si policisti in kriminalisti ne delajo iluzij, da so našli vse, prav gotovo pa so kršitve in kazniva dejanja vsaj malo zajezili.

Otrok je oče odraslega, zato se učimo od njega

Postavite skupino otrok na Glavni trg in jim recite, naj miže naštejejo dvajset različnih modelov avtomobilov. Našteli vam jih bodo trideset. Potem jih preselite na poletni gorski travnik in jim recite, naj s široko odprtimi očmi prepoznajo in imenujejo petnajst travniških cvetlic. Vsi skupaj jih bodo težko našteli deset.

Indijanci v Amazoniji poznajo sedemsto vrst rastlin. Polovico od njih znajo uporabiti v zdravilstvu. Te poznavalce narave imenujemo primitivna plemena. Izrazu primitiven pa v zvezi z njimi radi natakemo pomen nekulturen, neizobražen. Veliko raje kot izviren, primaren. Po krivici. V resnici je človek zahodne civilizacije, zastrašujoče učinkoviti povzročitelj svetovnih vojn, okoljskih katastrof in socialne ledene dobe, nosilec slabšalnega pomena te besede. Od kod lahko zaveje topel veter, da bo odtajal led?

Od otrok in mladostnikov. Ampak od njih se bomo odrasli vedno manj uspešno učili, če v družabni svet otrok - odrasel človek v letih najsočnejše rasti človeškega drevesca odrasli ne bomo odigrali vloge skrbnega in blagega vrtnarja. Ne gre za to, da bi drevesce upogibali in ga obrezovali po merilih odraslega Zemljana. Okrog njega moramo rahljati prst, v katero bo čvrsto pognalo korenine, in nad njim delati prostor, da se bo krošnja svobodno pognala k svetlobi in toploti. Otroci nam vračajo, kar jim damo, samo zrcalo nam držijo, v katerem vidimo nas same. In, priznajmo, s sliko nismo najbolj zadovoljni.

Seminar za osnovnošolske in srednješolske učitelje z naslovom Grajeno okolje in trajnostni razvoj, ki je bil oktobra v Piranu, je z majhno udeležbo pokazal, da bomo odrasli dozoreli šele, ko se bomo nekaterih lekcij hvaležno naučili od otrok. Da ne bo nesporazuma, slaba je bila samo številčna udeležba. V dvorani piranske osnovne šole Cirila Kosmača je hudo na redko sedelo le kakih 25 slovenskih učiteljev in profesorjev. Toda solze glavne organizatorice seminarja, ki je, razočarana nad maloštevilčnostjo obiskovalcev, kar nekaj minut zdržema jokala pred njimi, so jih opomnile: tu gre zares, nekdo je v to sre-

čanje vložil veliko organizacijskih in strokovnih naporov ter čustvene energije.

Ostriti čute in razčlenjevati govorico okolja

Morda je tudi ta nekonvencionalni, nenačrtovani uvod udeležence priklenil na seminar, ki je prvi dan s posredovanjem gradiva slovenskih arhitektov opozarjal na mačehovski odnos slovenskih (samo)graditeljev do izročil tradicionalne slovenske vaške, trške in mestne gradnje v desetletjih, ko je ohranjanje starega pomenilo nazadnjaštvo in smo si Slovenci svetlo prihodnost gradili z nasilno presajenimi posnetki iz evropskih velemestnih predmestij. Ta so že takrat imela po trikrat več prebivalcev, kot jih ima danes vsa naša država, in so bila slabo izbran vzor.

Delo drugega dne seminarja je bilo v delavnicah, ki so jih vodili britanski in ameriški predavatelji, arhitekti - učitelji s četrstoletnimi izkušnjami s področja okoljske vzgoje. Poslušalce so očarali s preprosto učinkovitostjo, večšostjo v komuniciranju in trdno odločenostjo, da bo vsaka delavnica dala rezultat in ga predstavila drugim trem. To se je tudi zgodilo.

Vse štiri delavnice so kazale, kako pomembno je, da otroku pomagamo ostriti čute, s katerimi zaznava sporočila iz naravnega in grajenega okolja in jih še topla skozi konkretno opravilo predela s kritično mislijo. Kot že tolikokrat se je izkazalo, da okoljska vzgoja mora iti tudi skozi roke. Z okoljem je treba tudi kaj dobrega početi, ne se o njem le rahločutno pogovarjati. Zato je na primer ena skupina udeležencev dobila nalogo, da v okolici piranske osnovne šole najde prijetno in poučno pot, na katero bo v prihodnjih dneh stopila skupina 9 do 11 let starih učencev, ki

se bodo sprehodili po njej zgolj s skopim zemljevidom v roki in na križpotjih zastavljenimi problemi, katerih rešitve jih bodo peljale do naslednjega križišča. Pri reševanju bodo morali imeti odprte oči, prisluhniti zvokom, zaznavati vonje, sklepati, izločati napačne ali ne dovolj dobre rešitve in pri tem, vede ali nevede, uporabljati naravoslovno, jezikovno, družboslovno, likovno in drugo znanje ter izkušnje.

Terenki pouk se ni izkazal za koristnega le zato, ker že sama sprememba okolja spodbuja željo po raziskovanju, ampak tudi zato, ker je to priložnost za daljše neprekinjeno delo, osredotočeno na določeno nalogo. Uporaba izdelkov starejših učencev za delo z mlajšimi ali za javno predstavitev poveča motiviranost učencev in zviša merila, ki si jih sami zastavljajo za svoje delo. V okviru tako zasnovane okoljske vzgoje je mogoče reševati tudi čisto konkretna vprašanja krajevne skupnosti, katere del je šola. Učence lahko seznanimo z bližnjim zemljiščem, ki je namenjeno gradnji stanovanjske soseske. Povprašamo jih, kako bi sosesko zgradili oni. Najprej povedo, kdo bi lahko tam živel. Nato se oborožijo z vednostjo o potrebah in željah prihodnjih stanovalcev. Hiše morajo biti za ljudi, ne ljudje za hiše. Ko izdelajo načrt celotne soseske in načrte posameznih hiš, se lotijo razporeditve pohištva v prostorih. Iz zapisov in risb se selijo k modeliranju naselja z majhnimi modeli. Tako se iz dveh razsežnosti preselijo v tri. Končno miniaturno make-to naselja močno povečajo in za predstavitev krajanom ter graditeljem porabijo kar vse šolsko preddverje. Merilo je tako veliko, da se obiskovalci po pešpoteh in ulicah lahko sprehajajo. Tako je tudi tistim, ki načrtov ne znajo brati, zdaj jasno, kaj bi v kratkem utegnili zrasti na praznem zemljišču v njihovi bližnji okolici. Zdaj je čas za kritične pripombe in pohvale in tudi volja javnosti za sodelovanje je po taki predstavitvi veliko večja, kot če so večini navadnih smrtnikov nerazumljivi načrti predstavljeni v kakem mračnem hodniku občinske zgradbe, da se zdi, kot bi jih načrtovalci v resnici raje zagrnili kot razgrnili. Tako otroci pomagajo arhitektu in urbanistu, ki sta - ustvarjalna individualnost gor ali dol - vendarle javna delavca, stopiti med čisto prave ljudi iz mesa in kosti. (Kaj, ko bi se Dolenjci tako lotili snovati krajinski park Gorjanci?)

Otroci naši vzgojitelji

Iz takega sodelovanja ali udeležbe neizogibno sledi, da morajo šole, krajan in strokovnjaki spremeniti odnos do otrok kot družbene skupine. V skladu z načelom udeležbe jim bomo morali dati enak položaj in vpliv kot drugim družbenim skupinam. Nanje bomo morali gledati kot na državljane z vsemi pravicami in ne le kot na prihodnje odrasle. Priznati jim bomo morali, da so lahko tudi naši učitelji, ne le učenci.

Pouk, oblečen v produktivno igro, je obenem šola za manj surovo demokracijo, kot nas danes bije po plečih. To je demokracija sodelovanja ali udeležbe, ki se od predstavnike razlikuje v tem, da se v njej veliko manj

ljudi počuti poražene in prevarane. Pomemben del sodelovanja v tej demokraciji je poslušanje. Starši, učitelji in učenci smo vsi na isti barki. Na njej in z njo želimo biti zadovoljni. Želimo jo krmariti. V resnici pa se prevečkrat zavemo, da smo neobogljena, nič povzročujoča množica, ki se ji vse samo dogaja. Počutimo se kot bedasti veslači, ki povrh vsega še ne vidijo krmarja. Tak občutek imamo učitelji in starši, imajo ga učenci in dijaki. Da bi se ga znebili, bi moral drugi pol, vse povzročujoča manjšina, urejevalci šolstva, preden začnejo rasti novi zidovi šol ali preden preurejajo stare, postati naš družabnik in poizvedeti, kaj od šole pričakujemo in kaj želimo v njej početi. Učence, dijake, učitelje in starše je treba vprašati, kako bi bilo treba oblikovati spodbudno delovno okolje, v katerem bi se tako dobro počutili, da bi bili sami sebe veseli. Njihovi predlogi in zamisli morajo nato zrasti v otipljivo naravno in grajeno šolsko okolje. Zato se mora država, naš družabnik, odlikovati s tankim posluhom.

Tudi iz neživega, grajenega okolja ves čas prihajajo tiha sporočila, ki jih ljudje razumemo in po njih krojimo svoje ravnanje. Če so ta sporočila v glavnem negativna, se bomo razvili v neprijetne, nezadovoljne, po spornih vrednotah hrepeneče ljudi, taki pa so neustvarjalni in hvaležen predmet vseh mogočih manipulacij. Na to kar to na primer igra svetovna oglaševalsko-potrošniška mafija. Zato danes svet otrok in mladine služi glavnemu motivu odraslega Zemljana - pridobivanju. Zdi se, da celotno človeštvo prav v zadnjih desetletjih preživlja odraslost, saj je ni vrednote, ki bi vsiljiveje obvladovala vse države tega sveta, kot je čim večja gospodarska rava, pridobivanje in potrošnja za vsako ceno. Odrasli, starševski svet je trdno zadržan v to mrežo in pozablja, da se o vrednotah z njihovimi otroki pogovarjajo v glavnem samo še naprave, kot so televizija, videorekorderji, računalniki, gramofoni in kasetofoni, ki pa ne premorejo plastičnosti dvogovora, obojestranskih čustvenih vzgibov in vzajemnega učenja.

Šola lahko poskrbi, da so sporočila iz otrokovega ali mladostnikovega najintimnejšega okolja, t.j. njegovega čustvenega in mišljenjskega sveta, v fizično okolje odgovorna. Kar na glas lahko pove, da kvaliteto življenja v izobraževalnem okolju določajo predvsem mnenja, predvidevanja in čustva učiteljev. Šola mora uveljavljati otroški humanizem, človeku mora pomagati ohraniti iskreno in ustvarjalno otroško odprtost čim dlje v odraslost ter z njo blažiti in odpravljati kramo in krmo potrošniške družbene zavesti. Otroški miselni svet premore veliko več odgovornosti do naravnega okolja kot miselni svet odraslih, zato bi morali otroci enakopravno sodelovati pri vprašanih varovanja okolja. Tako bi jih država za svoj blagor uporabila častneje in koristneje, kot da jih pošilja politikom na letališča dajat šopke in poljubčke. S tem bi pokazala, da jih spoštuje in da je tudi njena odraslost zrela in vredna spoštovanja.

JANEZ PENCA

Tema in svetloba

Evgen Bavčar, slepi Slovenec, ki kljub pomanjkanju vida fotografira in potuje po svetu, pravi, da, čeprav prikrajšan za vid, vendarle vidi. Na način pač, ki ga največja večina Zemljanov ne zna več uporabljati, vidi. Svetlobo.

Svetloba ima poseben pomen in posebno mesto takrat, ko človekov izum - koleadar, označuje mesec november. V tem letnem času je videti, kot da enajsti mesec v letu, ki se vsaj za našo rabo začne z dnem mrtvih, deluje kot poziv svetlobi, naj sije v velikih količinah. In že so tu sveče na grobovih. V yosek vklejena svetloba na klic. Človek je tisti, ki odloča, kaj se bo zgodilo z njo, ali jo bo za prvi november primoral k nekajurnemu življenju. Ljudje praviloma za prvi november prižgejo sveče, nešteto teh voščeni izdelkov človeške industrije, ki jih opremijo z nevidno tančico rodbinskih spominov, potopljenih v solzo. Tako ravnanje živih, ki se je že zdavnaj stisnilo v trden oklep navade, deluje, kot da jim je svetloba življenja sveta.

tudi tako

Ko so južno od Alp naredili prvi begunski center za brezdomce, še bolj pa tedaj, ko so severno od Alp v osrčju prosvetljene Evrope naložili na tovornjak prvo pošiljko Karitas in prvo pošiljko Rdečega križa in ju odpeljali proti Bosni, je vsakomur moralo postati jasno, da je občutek o svetlosti svetlobe življenja zgolj privid. V resnici ta svetloba ni sveta. Življenje je vedno bore malo. Pri Jasenovcu si ostrostrelci krajšajo čas s streljanjem na dojenčke, upokojence, nosečnice in druge ljudi. S puško se tam velja potruditi - zadetek v polno, od katerega "oni tam" ne vstane več in se več ne ozre proti svetlobi sonca, prinese ostrostrelcu kar celo škatlico cigaret. Tudi ostrostrelci imajo stave in oni niso zato na svetu, da bi tekmovali v lepoptisu ali izbranim petju na koro.

Koliko je še takih Jasenovcev na Balkanu, koliko v zemljepisni Evropi, koliko na celotnem območju, ki ga obvladuje zahodnoevropska civilizacija? Kolikokrat bo po letošnjem še prvonovembrski dan mrtvih, a bodo še na Zemlji taki Jasenovci, ki so nastali, ker se je svet ujel v lastno zanko, ko je hotel veliko, pa je dobil malo ali nič. Vsa v yosek vklejena svetloba, ki bo ob letošnjem prvem novembru za nekaj ur oživela na tisočih točkah spominov in žalosti, ne bo pregnala teme, v kateri tava svet. Ali velja v takih okoliščinah upati na prihod odrešenika? Prej bi človeštvo moglo zaupati mednarodni diplomaciji, ki poskuša ustvariti vtis, da ima v rokah vse niti dogajanja. Ali pa niti od diplomacije ni mogoče pričakovati ničesar odrešilnega za svet, v katerem spet sveže diši po Jasenovcu, pa tudi še po Rogu, Urhu, gorečem Dresdenu, Stalingradu. Diplomacija na žalost ne vodi ljudi, kot je omenjeni slepi Slovenec, ki z nadčloveško močjo sega k svetlobi življenja.

In vendar naj velja svetlo upanje, da so podkupljivi diplomati brez vesti, vojaki na ukaz in lahkomišelniki politiki na svetu v manjšini.

MARTIN LUZAR

FOTO: M. MARKELI

V Jovsih odkrili zaklad

Močvirje je eden najbolj ogroženih življenjskih prostorov v Evropi, saj se človek v hlepenju po vse večjih pridelkih v kmetijstvu najpogosteje odloči za izsušitev. 450 ha obsegajoči močvirni kompleks med Sotlo in Kapelami, le nekaj kilometrov stran od sotočja s Savo, ki ga domačini imenujejo Jovsi, je danes pribežališče za mnoge ogrožene vrste ptic in druge živali ter življenjski prostor redkih rastlin. Kaže, da bo tako tudi ostalo, kajti občina Brežice je septembra razglasila območje Jovsov za naravni spomenik.

Domačini so z Jovsi (ime prihaja iz nemškega imena Jauchesse ali Gnojnično jezero) gospodarili po svoji vesti, vendar nikoli tako, da bi močvirje uničili. Prej nasprotno. Poskusom nekdanje kmetijske zadruge, da bi to uredila ribnike, so se domačini glasno uprli. Zaščita Jovsov temelji na ohranjanju sedaj že ustaljenega gospodarjenja z močvirjem in na prepovedi grobih posegov v prostor, ki bi lahko ogrozili obstoj tega življenjskega okolja in vsega živega v njem.

"Slovenski ptičarji se nismo zavedali, da imamo tak zaklad v Sloveniji," je ob predstavitvi odloka o zaščiti dejal Andrej Savinc iz slovenskega Društva za proučevanje in opazovanje ptic. Na bogastvo Jovsov so jih opozorili domači lovci, ki so opazili to zanimivo vrsto ptic. V letih 1993-1994 so člani omenjenega društva opravili temeljita ornitološka opazovanja v vseh letnih časih in potrdili zapanjanje domačih lovcov. Dr. Andrej Seliškar s sodelavci iz Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU je opravil raziskavo rastlinja v tem, edinem večjem ohranjenem poplavnem območju v spodnjem toku Save.

Kako izgledajo Jovsi?

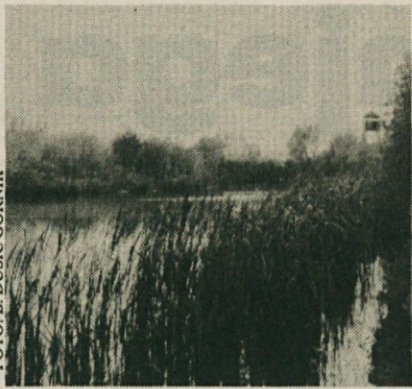
Naravo je seveda težko opisati v vseh njeni lepoti, zato je najbolje, da jo doživimo sami. Gibanje po Jovsih je možno po obstoječih kolovoznih poteh, ki jih bo treba še označiti. V močvirju naj bi postavili tudi manjšo opazovalnico ptic, poskrbeli za promocijo po šolah in območje vključili skupno z Gozdno učno potjo v Pišecah, vinsko ali kolesarsko cesto v turistično ponudbo, saj je naravoslovni turizem v Evropi vse bolj popularen. Po ideji ministra za kulturo Sergija Pelhana, ki je nedavno obiskal Jovse, pa naj bi območje nekoč morda vključili v Kozjanski park.

Ožje območje Jovsov, ki obsega 153 ha in zajema 3 km dolgo in 2 km široko močvirno ravnico ob Sotli, je bilo pred regulacijo Sotle redno poplavljenno, kar dokazuje tudi freska v kapelski cerkvi. Voda odteka po Šici in Lazovski grabi z mrežo kanalov. Značilna sta še ostanka zmeandriranih strug Črnc in Župajeva mlaka, ki sta zalita s podtalnico. Značilna je namreč visoka raven talne vode, zato je to področje nekdanj preraščal poplavni gozd, ki so ga postopoma izsekali.

Kakšno je danes rastlinstvo v Jovsih? Obrobje, t.j. širše območje Jovsov, je delno poseljeno in ugodnejše za kmetijstvo, zahodni del predvsem za košnjo travinja, ki je običajno možna le enkrat letno. Pod Gosposkim gajem so domači lovci na desnem bregu Šice izkopal večji ribnik za vzrejo rac mlakaric. Osrednji del je preraščen z močvirnimi in vlažnimi travišči, za njihovo razgibanost pa poskrbi večja poraščenost ob brežinah kanalov in grab ter še posebej številna posamezna drevesa, živice in grmišča. Strokovnjaki z dr. Seliškarjem na čelu so ugotovili, da to rastejo družbe iz razredov trnja ter stožke in pohovke, medtem ko so vodne združbe zaradi pomanjkanja stalnih voda redke, značilne predvsem za Župajeva mlako in Črnc. Skupaj so popisali 132 rastlinskih vrst in 18 rastlinskih združb, med njimi nekaj zelo redkih in pomembnih za slovensko rastlinje. Med rastlinami, ki so po merilih Mednarodne zveze za varstvo narave in naravnih virov uvrščene med redke ali ranljive, so tu našli: navadno vodno lečico, lasastega dristavca, močvirsko grebeniko, krhko hrbtoroso in navadni kačji jezik. V Jovsih so odkrili tudi dve redki rastlinski združbi.

Kar 20 redkih ptic

Ornitologi so pri svojem opazovanju našli na več kot 60 vrst gnezdilcev ter veliko število redkih in ogroženih ptic. Med njimi je bilo kar 20 vrst takih, ki so na rdečem seznamu ogroženih ptičev Slovenije. Tu gnezdi tri najbolj ogrožene vrste ptic v Sloveniji: kozica, zla-

Del Jovsov, ki so ga uredili za gojenje rac mlakaric.

tovranka (še pred leti je bilo v Sloveniji 100 parov teh ptic, danes je en par v Jovsih in trije ali štirje pari v severovzhodni Sloveniji) in črnočeli srakoper, ki letos še gnezdi na obrobju Jovsov. Jovsi so tudi edino zanesljivo gnezdišče kosca v panonski Sloveniji, ki je v svetovnem merilu ogrožena vrsta. Za nekatere ptice, npr. prepelico, kobličarja in bičjo trsnico, so Jovsi pomembno gnezdišče zaradi števila.

POKLICI

"Zidam, zidam dan na dan,..."

Ko se peljemo skozi kakšno mesto ali naselje in opazujemo nove zgradbe, si občudujemo pravimo: "Joj, kakšna lepa hiša! Pa kako lep balkon!" Malo manj pogosto pa se vprašamo, kdo je mojster, ki je to naredil. Eden izmed njih je zidar Ivan Rozman z Jordankala pri Mirni Peči. Zidarska in pečarska dela, ki jih odlikujeta tako natančnost in estetski videz, opravlja že 47 let, pravi pa, da je to še vedno njegov najljubši posel.

Rozman je postal zidar čisto po naključju. Po vojni je bilo težko dobiti kakšno službo, zato je kot 15-letni fant z veseljem začel delati pri novomeškem gradbenem železniškem podjetju Obnova. To je bilo 13. aprila, kar pa nikakor ne pomeni nesrečne številke. Seveda je začel z mešanjem malte, nekoč pa je kar priskočil na pomoč zidarjem. Ker se je dobro odrezal, ga je delovodja, ne da bi bil hodil na tečaj, poslal na izpit. Rozman ga je uspešno opravil in postal kvalificiran zidar. Ivan je hitro napredoval in v letu dni presegel delovno zmogljivost starih zidarjev. Priredili so tudi tekmovanje v ometanju zidu in 17-letni fant je zmagal. Spominja se, da so ga za mesec dni poslali delat v Ljubljano, kjer so bili plačani po delu, in ko je v Novo mesto potem dobil odrezek zaslužka, so vsi mislili, da je pomota, kajti zaslužil je daleč največ.

Po 5 letih dela pri podjetju Obnova se je pridružil takrat že močno uveljavljenemu zidarju v mirnopedski dolini Jožetu Riflu in pri njem se je naučil zidati krušne peči, kamine, štedilnike ipd. "Izpopolnjeval sem se v glavnem sam. Ko sem podiral stare peči, sem videl, kako so narejene, kaj bi bilo dobro popraviti," pravi. Ko je v Novem mestu opravil mojstrski izpit, ki je potreben za odprtje lastne obrti, je imel 26 let popoldansko obrt. Zida hiše, hleve, svinjake, gospodarska poslopja, in ko sem ga povprašala po številu teh "izdelkov", mi ni mogel odgovoriti. "Res ne vem, zidam 47 let in lahko rečem le to, da ni vasi v krajemni skupnosti Mirna Peč, kjer ne bi že kaj delal. Sem pa veliko zidal tudi drugje, od Škocjana do Dobrnice," pripoveduje Ivan. Večja zidarska dela je opravljal še z drugimi zidarji, on pa je vedno vodil skupino in nosil odgovornost za to, da je bilo delo v redu narejeno. Nikoli ni doživel kakšnih pritožb, in čeprav je zidarsko delo dostikrat

Kot je na predstavitvi Jovsov ob sprejemu odloka povedal Andrej Savinc, v Jovsih biva še smrdokavra, ki je v Sloveniji že tudi skoraj izumrla. Tu bivata še mala uharica iz vrste sov in poljski škranec ter ena najbolj ogroženih ptic pevk v zahodni Evropi - repajščica, poleg nje pa še štokrlja, črna štokrlja, siva čaplja in raca mlakarica. Jovsi so seveda zanimivi tudi za druge vrste živali (sesalce, žuželke), vendar živalstvo tega območja še ni celovito raziskano. Zato se pripravljajo odloka, med njimi predvsem dipl. inž. gozdarstva Hrvoje Oršanič, ki je vodja odseka za živalski svet pri območni enoti Zavoda za gozdove v Brežicah, zavzema jo za nadaljnje naravoslovne raziskave.

Jovsi skrivajo torej bogastvo, ki se ga v Sloveniji doslej nismo zavedali. Ob vse bolj uničeni naravi in porušenem naravnem ravnovesju, ki nima usmiljenja za nekatere živalske vrste, pa k sreči še neizsušeno močvirje pomeni zatočišče za posamezne vrste in življenje za vse. Jovsi so v zadnjih letih ravno zaradi takega spoznanja dobili mesto v medijih in v strokovnih krogih. Kaže pa tudi, da je danes preseženo mišljenje, da je treba močvirje za vsako ceno izsušiti. Jovsi ne bodo po Evropi nikoli poznani po rekordni pridelavi kmetijskih pridelkov, poznavalci pa so že slišali za njihovo ptičje bogastvo. Vprašanje je le, ali bo to okoliščanom na tak ali drugačen način pomagalo preživeti.

BREDA DUŠIČ GORNIK

Čeh prevedel Sveto pismo v slovenščino

31. oktobra se z dnevom reformacije spominjamo narodnega, jezikovnega in knjižnega temelja slovenskega samozavedanja. Pomen reformacije za slovenski narod poznamo, manj znano pa je, kaj se je z njo dogajalo v kasnejših stoletjih, pa tudi možje, ki so v njenem duhu delovali pri nas, so manj poznani. Eden takih je Čeh Antonin Chraska, ki je pripravil nov prevod Biblije v slovenščino in napisal vrsto knjig.

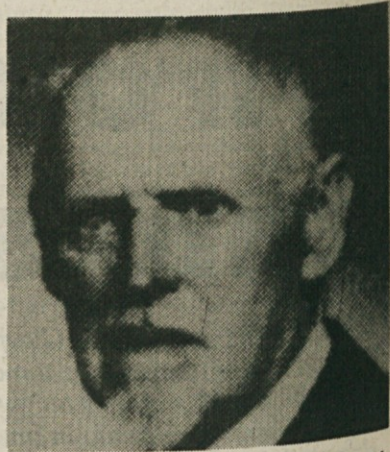
Srčika protestantske verske obnove je bila v protireformaciji za dolga stoletja zatrta, zato lahko šele za Antonina Chrasko (3.10.1868 - 15.3.1953), češkega misijonarja, trdimo, da velja za prvega vidnejšega protestantskega teologa po Primožu Trubarju na Slovenskem. Rojen je bil 3. oktobra 1868 v Horni Radchovi na Češkem v Sudetskih gorah. Otroštvo je preživel v verni krščanski družini, ki je obiskovala reformirano Cerkev. Vedno je poudarjal, da je preživel idilično otroštvo, posebno rad se je spominjal zimskih večerov, ko so ob družinskem ognjišču poslušali svetopisemske zgodbe in prepevali, sam pa je igral na violino. Chrasko so iz zdravstvenih razlogov osvobodili služenja vojske, zato se je lahko hitro vpisal v teološko šolo blizu Düesseldorfa v Nemčiji. Dobro se je naučil grščino in hebrejščino pa tudi toliko angleščine, da je lahko nadaljeval teološko šolanje na Biblijskem inštitutu v Glasgowu na Škotskem. Kasneje si je ustvaril številno družino z enajstimi otroki.

Najprej Novo, potem še Staro zavezo

Chraska je prišel prvič v stik s Slovenci 1894, in sicer z zaposlenimi v tovarnah in rudnikih v okolici Essna. Da bi se lahko z njimi sporazumeval, se je začel učiti slovenskega jezika. Ko je zvedel iz Pečnikove slovnice za reformacijsko delo Trubarja in Dalmatina, je sklenil obnoviti med Slovenci misijonarski okolišč za neoprotestantsko gibanje. Že leta 1896 se je mudil več tednov v Gradcu, Celju, Mariboru in Ljubljani, potoval pa je tudi na Hrvaško in v Bosno. Skoraj tri leta je bil priglaskan na ljubljansko magistratu, a se je zaradi neuspeha umaknil v Češke Budejovice ter tam deloval kot evangelijski pridigar, medtem pa redno obiskoval prijatelje v Sloveniji. Po prejemu poziva za novo protestantsko izdajo Svetega pisma Novega zakona, se je v začetku novembra 1904 zopet nastanil v Ljubljani.

V Stritarjevem prevodu Nove zaveze je ugotovil mnogo pomanjkljivosti, zato je zaprosil Britansko in inozemsko biblijsko družbo, naj oskrbi Slovencem novo besedilo. Ko je dobil leta 1904 od Družbe poziv, naj prevzame popravo slovenskega Svetega pisma Nove zaveze, je začel s pomočjo A. Mikuša po grškem originalu prirejati slovenski tekst, ki je izšel decembra 1908 z naslovom Novi zakon Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa in Psalmi. S pomočjo Mikuša in še drugih je nato začel po hebrejskem izvirmu prirejati še Sveto pismo Stare zaveze. Pri prireditvi je uporabljal Dalmatinov, Luthrov, angleški, češki (po stari Kralički Bibliji iz leta 1613), ruski tekst in druge stare in moderne prevode tistega časa. Med prevajanjem Samuelove knjige se mu je rodil sin in mu je dal zato ime Samuel. Tako je leta 1914 ob 330-letnici Dalmatinove Biblije izšlo novo slovensko protestantsko Sveto pismo Starega in Novega zakona, ki se uporablja še danes in je doživelo veliko ponatisov.

Chraska je deloval v Ljubljani ves čas samostojno. Za njegove finančne potrebe so skrbeli somišljeniki iz Nemčije in Škotske. Hotel je dokazati, da protestantizem v Sloveniji ni uvožena nemška vera, ampak avtohtona, saj je Primož Trubar kot "rodoljub ilirski" zrasel iz domače zemlje, protestantizem pa

je takrat po oceni Jožeta Javorška dopiralo okoli 80 odstotkov Slovencev.

Razburjenje zaradi slovenskih pridig

Chraska je imel sprva božje službe ob nedeljah v svojem stanovanju in jih pri oblasteh tudi priglasil. Pozimi je prirejal v raznih ljubljanskih dvoranah predavanja o Svetem pismu. 1899 mu je evangeličanski pastor v Ljubljani Jaquemar dovolil, da je v cerkvi slovensko pridigal. Zaradi tega so verniki nemške narodnosti zagnali velik krik in pastor je imel pri oblasteh sitnosti. Drugače pa je bilo po končani prvi svetovni vojni, ko je lahko v cerkvi opravljal slovenska bogoslužja in v času dopusta nadomestil ljubljanskega pastora. Slovenski evangeličani so bili do konca prve svetovne vojne upravno pod madžarsko oblastjo. Svojo "šinjorijo" so dobili šele po prvi vojni.

Za cerkveno petje na bogoslužjih je izdal pesmarico Hvalite Gospoda z evangelijskimi pesmimi, ki se pejejo še danes. Sam je izdal in urejal tudi dva časopisa: Veselo poročilo otrokom in Blagovestnik, ki je izhajal od aprila leta 1905 do prve polovice leta 1914.

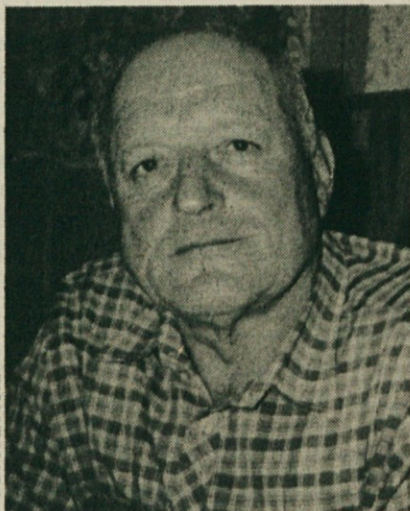
Chraska je bil misijonar po srcu. Potoval je tudi v kraje, ki so v današnji Romuniji. Cilj mu je bil razširjanje Kristusove blagovesti. Rad je odhajal tudi v Dervento v Bosni, kjer so živeli nasejenci iz Bistrega na Češkem blizu njegove rojstne vasi. Zaradi oznanjevanja evangelijskega je bil pri Sveti Heleni tri dni zaprt.

V slovenščini se je toliko izpopolnil, da je izdal precej duhovne literature: Pravoverni katoličan, Jurija Dalmatina Predgovor k Bibliji, Verujem v oduščenje grehov, Preslavni evangelijski Jezusa Kristusa, Nasledništvo sv. Petra, Zakaj prepovedujejo duhovniki brati Sveto pismo, Življenje Ivana Husa, Pridi vara ali resnica, Kaj je prava vera, Pridi k Jezusu, Jankov sveti večer, Brez Boga na svetu (prevod slovaške povesti Kristine Royeve) in drugo. Večino teh del hrani tudi Knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu.

Tik pred vrnitvijo na Češko je dobil leta 1922 vabilo evangeličanske Cerkve, naj pride v Prekmurje in prevzame eno od župnij, kar je bil pripravljen storiti, vendar se zaradi velikega domotožja žene novembra 1922 z družino preselil v Letovice na Češkem. Po upokojitvi je živel v Novem mestu nad Metuji (Češka), kjer je 15. marca 1953 preminil.

Kot človek je bil mirna osebnost. Bil je zelo izobražen, saj je govoril precej jezikov. Za materialnim pridobitništvom ni imel nobene želje. Izrazitega usvom ni imel v svojem času ni imel, saj mu okoliščine niso bile naklonjene, kljub temu pa je spodbudil veliko zanimanje za evangelijsko učenje Svetega pisma. Njegova požrtvovalnost in ljubezen do slovenskega naroda, književna dela, pesmarica, časopis in prevod celotnega Svetega pisma so dela, ki nam služijo na zgled in nikakor ne smejo biti pozabljena. Večina ljudi danes ne ve za tega češkega genija, ki je živel in ustvarjal med nami, se naučil slovenskega jezika in nam dal prenovljen prevod uspešnice vseh knjig - Svetega pisma, zato je prav, da se ga v teh prazničnih dneh spomimo.

DANIEL BRKIČ, dipl. teolog

Ivan Rozman

FOTO: I. VIDMAR

Ko bo konec vojne, bodo morali oditi

V Sloveniji je ta čas več kot 20 tisoč beguncev iz Bosne in Hercegovine in vsak od njih nas na leto stane okoli tisoč dolarjev. Kakšen je njihov status, kakšne so njihove pravice pri nas, kakšne težave imajo oni in kakšne mi z njimi pa kdaj bodo morali zapustiti našo državo in še marsikaj, česar ne vemo o njih, nam je v našem pogovoru povedal Novomeščan Miloš Šuštar, direktor vladnega urada za priseljevanje in begunce.

ni skladišni stroški. Tako so nam poslali tudi repično olje, ki ima preveč nasičenih maščobnih kislin in je po naših normativih neprimerno za uporabo v prehrani. Takih primerov, ko nam je kdo neustrezno blago poslal sicer z dobrim namenom, da nam bo koristilo, v resnici pa nam je naredil le dodatne stroške, je bilo precej. Nekateri nas močno podcenjujejo in nas jemljejo kot državo na ravni afriških dežel, ki imajo veliko manj zahtevne normative, saj je njihov standard veliko nižji. V zadnjem času je organizirana pomoč popolnoma usahnila in tudi stalnice naše države, ki vse bolj dobiva veljavo in mednarodni ugled, je tako, da se za ponujeno pomoč za begunce potencialnim dobrotnikom raje zahvali in se ji odpove, ker bi bila, če bi jo sprejela, na nek način pahnjena nazaj v področje bivše države oz. v področje kriznega žarišča na tleh bivše Jugoslavije. To pa bi nam lahko precej škodilo, ker je ta pomoč vedno prihajala iz nekih skladov za bivšo Jugoslavijo in se v tujini ta izraz še vedno na veliko uporablja. V mednarodnih odnosih večkrat slišimo za izraz bivša Jugoslavija, vendar ljudje, ki ga uporabljajo, ponavadi niti ne vedo, kaj pravzaprav to pomeni. Če jih vprašamo, ali štejejo med begunce iz bivše Jugoslavije tudi begunce iz Slovenije in Makedonije, ki jih seveda ni med njimi, nam ne znajo več odgovoriti. Skratka, prizadevamo si, da bi v v mednarodnih odnosih govorili le o novonastalih državah, ki so mednarodno priznane ali pa tudi ne, kot sta na primer Srbija in Črna gora.

• Kakšne stroške ima naša država za begunce? Pri tem mislim na stroške delovanja begunskih centrov, organizacij pomoči, stroške zdravstvene varstva, begunskega šolstva in sploh vsega, kar je z njimi povezano.

“Slovenija namenja iz državnega proračuna letno povprečno okoli 20 milijonov dolarjev. Sistem pomoči je različen. Osebe, ki jim pravimo begunci, živijo delno v begunskih centrih, teh je približno ena tretjina, drugi pa so nameščeni drugje, naprimer pri sorodnikih, znancih in prijateljih, ali pa so sami našli stanovanje. Tisti, ki živijo v centru, so preskrbljeni z vsem. Ostali so v preteklosti redno mesečno dobivali pakete s humanitarno pomočjo, tega pa praktično ni več. Država sprejema v centre le še tiste, za katere meni, da ne morejo živeti brez njene pomoči. Vendar je na tem področju še precej nerada, saj ne moremo reči, da v

centrih živijo izključno tisti, ki potrebujejo državno pomoč. Tako v zbirnih centrih živi 80 ljudi, ki imajo delovna dovoljenja, redne zasluzke, ki bi v normalni družbi sicer morali skrbeti zase in za svoje družine sami, tako pa pretežni del bremena prevažajo na državo. Nekaj več reda na tem področju bo naredil zakon o začasnem zatočišču, ki smo ga pripravili in je te dni v drugem branju, tako da bi moralo teh 20 milijonov dolarjev potem zadostiti za vse potrebe na tem področju. Tako humanitarna pomoč iz tujine ne bo več potrebna, seveda pod pogojem, da se denar iz proračuna pošteno razdeli. Tisti, ki sodijo v zbirne centre, naj bodo tam, če pa želijo tam bivati tudi drugi, lahko pridejo tja, če so za to pripravljeni tudi nekaj prispevati.”

• Kako je z delom beguncev? Kako je urejeno s pomočjo beguncev pri delovanju zbirnih centrov, šolanju, organizaciji prehrane in podobnem? Kako je z delom izven centrov?

“Ti ljudje so prišli v našo državo, da bi si rešili golo življenje, zato jim ni dovoljeno delati. Če želijo delati, se morajo odpovedati begunskemu statusu, si pridobiti delovno dovoljenje in postati navadni delavci - emigranti. Naši zakoni natančno predpisujejo pogoje za pridobitev delovnega dovoljenja in tu ni kaj razpravljati. V praksi je zadeva nekoliko drugačna. Ugotavljamo, da so si nekateri pridobili delovno dovoljenje, niso pa izgubili statusa začasnega begunca. Ogromno je primerov zaposlovanja na črno z vsemi posledicami takega zaposlovanja - izkoriščanje delavcev, od njihovega dela in od njihovih dohodkov se ne plačujejo davki, niso socialno zavarovani. Tu pač vlada nered, zoper katerega naš urad nima nikakršnih pooblastil in pristojnosti, da bi lahko ukrepal, saj se s tem ukvarjajo druge državne službe. S tem smo seznanjeni ponavadi le takrat, ko moramo plačevati posledice delovnih nesreč, ki so pri tovrstnem delu pogoste, in se spuščamo v tožbe z delodajalci, ki so za nesreče odgovorni in morajo povrniti stroške zdravljenja. Zakon o začasnem zatočišču bo dovolil, da ljudje s statusom začasnega begunca opravljajo tudi časna in občasna dela.”

• Koliko je po vaši oceni ljudi, ki so k nam prišli kot begunci, pa imajo sedaj delovna dovoljenja?

“Natančne številke nimamo in je tudi ne moremo imeti, pač pa o tem lahko sklepamo le na osnovi potrjenih priseljevanj za

delovna dovoljenja, da človek ni vpisan v našo evidenco oz. je iz nje izbrisan. Menimo, da je takih najmanj 300, verjetno pa precej več, vendar je to le ugibanje. Moram poudariti, da smo Slovenci izredno občutljivi, kadar gre za delo tujcev. Menim, da je v javnosti razširjeno napačno mnenje, da begunci odžirajo delo našim ljudem. Mislim, da bo ne glede na njihovo število delo pri nas dobilo le toliko beguncev, kolikor jih tržišče lahko sprejme. Tudi če ne bi bilo beguncev, bi bilo izdano enako število delovnih dovoljenj, saj za določena dela pri naših ljudeh ni zanimanja in moramo zanje zaposlovati tujce.”

• Kako je s prepustnostjo naše meje? Koliko ljudi se dnevno javi na vašem uradu in zaprosi za status začasnega begunca?

“Za časno zatočišče v Republiki Sloveniji v povprečju zaprosi okoli 20 ljudi na dan. Polovica jih pride k nam ilegalno, druga polovica pa ima naše predhodno dovoljenje, ki ga dobijo v primeru združevanja družine ali kadar gre za zdravljenje. Policisti kljub odprtosti meje večji del ilegalcev ali zavrnejo ali vrnejo na Hrvaško, kljub vsemu pa število tistih, ki jim uspe, le ni tako majhno. Osebo me zelo moti, da vsako jutro med radijskimi poročili objavljajo, koliko ljudi so na meji zavrnili in koliko so jih ujeli med črnim prehodom meje. S tem v javnosti spodbujamo psihozo, da živimo na kriznem območju in da lahko vsak trenutek čez mejo prihrumijo cele horde, po drugi strani pa bi se radi s tega kriznega območja čim prej in čim bolj oddaljili. Prepričan sem, da italijanske in avstrijske radijske postaje ne poročajo o tem, koliko ljudi so zaustavili na meji in jim prepredili vstop v državo.”

• Kaj pa vračanje beguncev oz. zapuščanje naše države? Njihovo število se bistveno ne spreminja. Kam odhajajo tisti, ki zapustijo našo državo?

“Če upoštevamo podatek, da je bilo v začetku registriranih 31.100, danes okoli 20.500 in da jih je torej več kot 10 tisoč manj, čeprav smo jih večinoma 3.500 registrirali na novo, pomeni, da jih je v tem času odšlo 14 tisoč. Ker se nam ni nihče dolžan javiti oz. obvestiti nas o tem, kam gre, tega niti ne vemo natančno. Glede na dokumente, za katere so zaprosili, preden so se napotili naprej na zahod in predvsem preden so odpotovali v prekomorske dežele, ocenjujemo, da jih je polovica odšla naprej, približno druga

polovica od teh 14 tisoč pa se jih je vrnila domov oz. na osvobojena območja in so pod kontrolo njihove vlade.”

• Kako je s duševnim zdravjem teh ljudi, saj so mnogi doživeli močne strese ali med vojno, ko so bili še v Bosni, ali ob izgubi svojih bližnjih? Po drugi strani med njimi niso vsi pošteno in dobronamerni. Kako ravnate s takimi, ki so se dokazano podali v kriminal? Kaj je s prostitucijo?

“Moram reči, da je na področju psihosocialne pomoči začasnim beguncem naša država najbolj bosa. Plačuje sicer klasično medicinsko pomoč tistim, ki so je potrebni. Kljub vsemu večina teh ljudi ne potrebuje psihiatra, ampak so potrebni pogovora in tople besede. S tem se ukvarjajo nevladne organizacije, kot so Rdeči križ, Karitas, center za psihosocialno pomoč beguncem, ki je specializirana inštitucija, priključujejo pa se jim tudi mnogi prostovoljci in tuje nevladne organizacije. V Novem mestu je v okviru neke španske nevladne organizacije, povezane z barcelonsko univerzo, neki Španec, ki v begunskem centru civilno služi vojsko. V Tolminu in Ajdovščini jih je več in so izključno Katalonci. Problem je ta, da se želijo vsi ukvarjati predvsem z ljudmi v centrih, in še to z otroci in mladostniki, kjer je pristop najlažji. Nihče se ne ukvarja s starejšimi ljudmi, ki doživljajo ravno take ali še hujše travme, ali s tistimi, ki ne živijo v centrih in svojo duševno bolečino skrivajo za štirimi zidovi. Včasih prihajajo tu do velike konkurence, saj se dobesedno pulijo za delo z določeno populacijo v centrih. Tu bo treba počasi narediti red in dati prednost tistim organizacijam, ki zagotavljajo kontinuirano delo in pomoč z begunci, in omejiti tako imenovane vikend programe, ki resno delo le motijo.”

Zanimivo je, kako begunci nekritično sprejemajo pomoč, ki prihaja iz tujine. Obstaja naprimer precej dejavna italijanska organizacija, ki begunce vozi na vikend izlete v tujino in jim tam nudijo vse, kar se v takem primeru lahko nudi. Po povratku se potem ta mlada dekleta in fantje glasno sprašujejo, kaj je Slovenija sploh storila zanje, medtem ko so se v Italiji lahko vozili s ferarjem ali kaj podobnega. V Novem mestu so zaradi takega izleta morali zapreti šolo. Nekritični so tudi starši, ki ne znajo oceniti pomena takega izleta za njihove otroke.

Italija je edina država v Evropi, ki za ljudi z bosanskim potnim listino ne zahteva vizumov. Glede na to, kakšna Indija Koromandija je po pripovedovanju otrok in mladine, ki so bili tam na izletu, bi lahko pričakovali, da bi jih vseh 20.500 odšlo tja. Pa so še vedno tukaj. Mislim, da imajo večje težave tisti, ki bi se želeli vrniti nazaj v Slovenijo, kot tisti, ki bi morda želeli iti tja, kamor jim je meja popolnoma odprta. Očitno razmere za begunce tam niso tako briljantne, kakor se pokažejo v treh dneh.”

• Kakšno je sodelovanje z vlado Bosne in Hercegovine glede sprejemanja beguncev iz njihove države?

“Naš urad je vsak dan v stiku z bosansko ambasado v Ljubljani. Ambasada predvsem vsake toliko časa posreduje pri vstopu nekaterih ljudi v našo državo. Predvsem gre to ljudi, ki so bili v taboriščih, ranjence, invalide in podobno. Sedaj pa se odpira nov vidik sodelovanja z organi Bosne in Hercegovine. Naša vlada je pred kratkim sprejela pobudo, da se z vlado Bosne in Hercegovine podpiše sporazum o organiziranem vračanju teh oseb. Ko bo to potrdil tudi parlament, bo prišlo do konkretnih pogajanj z bosansko vlado o tem, kdaj in kako ter pod kakšnimi pogoji se bodo ti ljudje vrnili na ozemlje svoje države.”

• Kako rešujete zadeve, kadar ljudje, ki so pri nas kot časni begunci, zaidejo na kriva pota - v kriminal ali pa v prostitucijo?

“Mi nimamo nikakršnih pooblastil, da bi lahko reševali take zadeve. Vemo, da se to dogaja in da so nekateri begunci tudi obsojeni za posamezna kazniva dejanja, vendar smo upravičeni ukrepati le tedaj, kadar gre za tako huda kazniva dejanja, da storilec grozi odvzem statusa začasnega begunca. Za sedaj takih dejanj ni bilo oz. zanje ni bil še nihče pravnomočno obsojen.”

IGOR VIDMAR

"Zaigral sem, da sem shizofrenik!"

29. maja okoli pol sedmih zjutraj je v Krmelju odjeknila eksplozija ročne bombe, ki jo je 57-letni Rudolf Pogačnik zakotalil pod noge 43-letnemu Božu Gligiču, nato pa stopil do njega in ga z nožem porezal po obrazu. Rudi je imel srečo, da je preživel in tudi prišel pred 14 dnevi na novomeško okrožno sodišče, kjer mu je napadalec segel v roko, se mu opravičil in zaželel čimprejšnje okrevanje.

Kot je povedal Rudi, je bil vzrok napada denar: Božu je namreč konec aprila posodil 50 tisočakov in dogovorila sta se, da jih bo vrnil do 15. maja. Božo je imel denar sicer zaslužen, a mu ga delodajalec ni izplačal, zato Rudiju dolga ni mogel vrniti. Začele so se grožnje, ki jih je konec maja Rudi tudi uresničil. Ročna defenzivna bomba je eksplodirala pol metra od Boža, zdrobila mu je 20 centimetrov kosti na nogi, kjer so mu počile tudi glavna žila in mišice, detonacija mu je poškodovala pljuča, ko mu je Rudi rezal obraz, pa menda ni veliko manjkalo, da mu ni prerezal glavne žile. Vzrok napada naj bi tičal tudi v nacionalnem sovraštvu: Božo je Srb, Rudi Hrvat, a oba imata slovensko državljanstvo. Na obravnavi je Rudi dejal, da je sicer slovenski državljan, po narodnosti da je Hrvat, a se bolj čuti Slovenca kot Hrvata. V zaporu je bil pet let zaradi ropa banke, ki ga je v naprej javno napovedal.

Rudi je na obtožbo okrožnega državnega tožilca reagiral jasno in odločno.

Tožilec je namreč rekel, da je Rudi z rezanjem žrtve prenehal, ker je verjetno slišal glasove mimoidočih. "Nobenih glasov ni bilo, ker se ni nihče upal priti ven. Če bi hotel Gligiča ubiti, bi to tudi storil. Res, da sem mu zagrozil z ubojem, a sem se na prošnje njegove žene odločil, da ga bom le kaznoval, zato nisem vzel ofenzivne bombe, čeprav sem jo imel s seboj."

"Nisem shizofrenik!"

"Mogoče se vam zdi neverjetno, a v zaporu sem treniral in simuliral, da sem shizofrenik. Dr. Lokar mi je po eni uri pogovora napisal takšno diagnozo brez pregleda, saj sem mu govoril, da sem izvenzemeljsko bitje. Napisal je tudi, da sem neprišteven, a to ni res, saj se zelo dobro spominjam vsakega trenutka, vsake besede. Do sodišča bom pošten: simuliral sem zato, ker sem mislil, da bom dobil manjšo kazen, značilnosti shizofrenikov pa sem dobro poznal, saj sem že bil med njimi, bral sem knjige o njih in jih gledal po televiziji. Res je tudi,

da sem s seboj vsak dan nosil pištolo ali dve in bombo, ker sem orožje preprodal. Sedaj vidim, da sem naredil veliko napako, mogoče bi ga moral le preteptati, res pa je, da sem jaz prvi klical rešilca," je pripovedoval Rudi.

Po njegovih besedah je dal Božu tistega jutra še možnost odloga plačila, vendar naj bi se Božo obnašal tako, kot da mu denarja ni treba vrniti. Tudi ni zanikal, da je grozil z bombo, a ko mu je Božo rekel, da si ne upa, je to storil. "Od ljudi sem zvedel, da je bil Gligič dolžan tudi drugim, zato so mi govorili, da je sedaj nategnil še mene. Nikoli mi ni rekel, da denarja ne more vrniti, niti se mi ni opravičil. Vedno je le odlašal vračilo. Tisti ponedeljek sem mu dal možnost, naj denar prinese v sredo, a je to odbil," je pripovedoval obtoženi in dodal, da je s tem bolj nastradal sam, saj je tako izgubil družino, dom in svobodo, Božo pa naj bi bil že po enem mesecu v gostilni in vozil avto (v bolnišnici je bil mesec in pol, op. p.).

V Polju je nezno

Rudi je senat prosil, naj sodni izvedenec še enkrat ugotovi, ali je prišteven, če pa ga bo sodišče spoznalo za shizofrenika, je prosil za preselitev v zaprti oddelek kazensko-poboljševalnega doma na Dobu. "V psihiatrični

Le naključje je bilo, da so delci bombe Boža zadeli le v nogo, drugače bi na obravnavo na novomeško okrožno sodišče njegova žena Mira morala priti sama.

kliniki v Polju, kjer sem sedaj, živim med dvajsetimi norci v prenatrpanem prostoru, v katerem je devet sedežev. Nekateri se smeji, drugi kričijo, kakšen se podela na tla. Ker sem srčni bolnik, me to moti. V treh mesecih, odkar ste me strpali v Polje, nisem vsega skupaj spregovoril 50 besed. Od sedmih zjutraj do sedmih zvečer gledam v zid, edina sprememba je v času obrokov. Že dr. Rejc je rekel, da ni tu prostora zame, a da moram potrpeti," je le s težavo povedal Rudi.

V teh treh mesecih je enkrat s klinike tudi pobegnil, kot vzrok pa je navedel nevzdržno stanje. Da ni imel slabih namenov, je pojasnil s tem, da se je potem sam prijavil na policijski postaji. Vendar tudi po tragičnem dogodku ni prenehal z grožnjami. V času bivanja v psihiatrični kliniki je namreč na naslov Gligičevih v Krmelju napisal pismo in razglednico z grožnjami, da se morajo iz Krmelja izseliti, v primeru pa, da ne bi denarja vrnil do konca leta, je zapisal grožnjo, da bi pobil vso družino. Senatu je te grožnje pojasnil, da je bil na Božovo ženo jezen, saj mu ni dala miru, ker je ves čas od tistega dogodka nagovarjala domačine proti njemu. Rudi je celo izjavil, da je po Krmelju zbirala podpise zoper njega, da bi pričali proti njemu in da se ne bi smel več vrniti domov, hkrati pa je kot protiutež grdim obsodbam dejal, da je lani edini dobil krajevno priznanje za prispevek k napredku kraja.

Tudi Božo Gligič se natančno spominja tistega jutra, ko je peljal hčerko na vlak, a ga je za vrati gradu, kjer stanuje Gligičevi, pričakal Rudi, seveda zaradi denarja. Božo mu je odvrnil, da bo denar dobil v teku dneva. "Rudi je odgovoril, da mu ni za denar, ampak da bi me ponižal. Rekel mi je, naj ležem na tla, da me bo kot psa vlekel po Krmelju, če pa ga ne bom ubogal, mi bo vrغل bombo. Nisem verjel, da bo to res storil, čeprav sem jo videl v njegovi roki," se spominja Božo, ki še vedno zelo občuti posledice bombnega napada. Imel je že štiri operacije, potrebna bo še ena, kost na nogi pa še vedno kljub oddaljenosti dogodka ni zaceljena.

Pred napadom je bil tudi govor o tem, kdo naj bi se pogovoril z domačinko Dragico, ki je Rudiju posodila denar za Boža. Kljub temu je bomba počila, Rudi je obstal na eni nogi in se počasi približal steni, se naslonil nanjo in skušal sestati na tla. V tistem je pristopil Rudi in ga začel z nožem rezati po obrazu, potem pa je naekrat odnehal in je odšel. Boža je najprej našla njegova žena Mira, ležal je v krvi, ki mu je lila iz ust, in poklicala rešilni avtomobil, ki je Boža takoj odpeljal v celjsko bolnišnico.

Bomba ni bila tako nedolžna

Rudi je na obravnavi povedal, da takrat ni mislil na posledice, vedel je sicer, da bo Božu bomba poškodovala

noge, saj mu je tisti, ki mu je orožje prodal, povedal, da je bomba razpršilna, a kljub temu drugega izhoda za svoj ranjeni ponos ni mogel najti. Da je imel Rudi pri sebi dalj časa orožje, vedo povedati tudi nekateri domačini: "Enkrat je imel v žepu hlače zeleno bombo, drugič zeleno jabolko," je rekel Krmeljčan Mihael. Tudi to so vedeli, da grozi Božu in ga zasleduje, na sodišču pa je o tem pripovedovala njegova žena Mira, ki je grožnje jemala zelo resno in tudi klicala na več naslovov, celo v kabinet ministra Štera, a je niso jemali resno.

Rudi je celo obravnavo trdil eno: "Nisem ga mislil ubiti, le braniti svojo čast. To svojo namero sem omilil zaradi prošnje njegove žene in to sem ji tudi rekel, ko je bila sama doma. Povedal sem ji, da ga moram kaznovati." Teh besed se Mira ne spomni.

Dragica je vedela, komu bo Rudi posodil denar, in dogovorila sta se, da ji ga bo vrnil čez en mesec. Po tem času je Rudi prišel k njej in jo seznanil s tem, da denarja Božo še ni vrnil, a mu je rekla, da bo že vrnil, ko ga bo imel. "V soboto sem Pogačnika videla v gostišču Barbara, in ker sem prej slišala o njegovih grožnjah, sem mu rekla, da se ne mudi, naj se ne sekira in sem ga prepričevala, naj svojih groženj ne uresniči," je povedala Dragica. Na vprašanje, ali se sedaj po Krmelju še kaj govori o Rudiju in ali se ga domačini bojijo, je rekla, da se ga nekateri bojijo, drugi ne - ona se ga ne. Rudi je sodišču pojasnil, zakaj je hotel denar Dragici čim prej vrniti: "Dragica je ločena, denar je bil od njenega moža, ta pa za to posojilo ni vedel."

Strokovno mnenje o uporabljeni bombi je dalo ministrstvo za notranje zadeve in razsežnosti in posledice bombe so lahko mnogo hujše, kot se je zgodilo v Krmelju. Delci takšne bombe so namreč smrtno nevarni do 40 metrov daleč, letijo pa lahko celo do 200 metrov stran.

Kazensko ni odgovoren

Obravnave se je udeležil tudi specialist psihiater dr. Jože Lokar, ki je dejal, da je treba sicer spoštovati Rudijevo izjavo o tem, da je shizofrenija grožnja, a da je realnost drugačna. Pacienta je namreč zdravilo več psihiatrov in vseh ne bi mogel prepričati, da je bolan, če to res ne bi bil. Res pa je, da Rudi želi biti zdrav in kaže znatno inteligenco. Ker stanje shizofrene psihoze ne prizadene umskih sposobnosti, se lahko Rudi dobro spominja vsega, a zaradi duševne bolezni je bil nezmožen razumeti posledice in ni mogel obvladati čustev, zato kazensko ni odgovoren, je pa nujno zdravljenje, saj so tudi prihodnja nasilna dejanja nepredvidljiva, a verjetna. "Trenutna prognoza zdravljenja ni dobra, a čas lahko pokaže drugačne možnosti," je rekel dr. Lokar.

Poskus umora ali le povzročitev splošne nevarnosti?

Pogačnikov zagovornik se je sicer zavzemal, da opisanega kaznivega dejanja ne bi označili kot poskus umora, ampak le kot povzročitev splošne nevarnosti, saj je Rudi ves čas govoril, da Boža ni hotel ubiti, kar je senat ovrgel, tožilec pa je zagovornikov predlog orisal s slikovitim primerom: "To je tako, kot bi nekoga pahnil iz 7. nadstropja in bi preživel, tisti, ki ga je porinil, pa bi rekel, da ga ni imel namena ubiti. Le golo naključje je bilo, da ga delci bombe zadeli v vitalne dele telesa in je preživel."

Rudija so pazniki novomeških zaporov po obravnavi odpeljali nazaj na zdravljenje v Ljubljano, še pred tem pa mu je Božo vrnil denar z zakonitimi obročniki - Gligič končana?

TANJA GAZVOVA

PASTORALNI CENTER V ČRNOMLJU

Najdbe zapletle gradnjo

Pred natanko dvema letoma so ob župnišču v Črnomlju blagoslovili temeljni kamen za pastoralni center, hkrati pa začeli med farani zbiralno akcijo. Toda ko naj bi na mestu, kjer so bile podirajoče drvarnice, letošnjega junija začeli graditi center, so se dela ustavila. Arheologi so namreč na gradbišču odkrili zelo pomembno arheološko najdišče.

Arheološko sondiranje je na prostoru načrtovane gradnje črnomaljskega pastoralnega centra v starem mestnem jedru razkrilo zidove poznoantičnega in srednjeveškega naselja. Ti skupaj z najdbami pri bližnji cerkvi sv. Duha oblikujejo celoto in pričajo o dveh naseljih, predhodnikih današnjega mesta. Ker so najdbe velikega pomena, je sondiranje preraslo v arheološko izkopavanje pod vodstvom arheologa dr. Phila Masona. Izkopavanje pa ni le premaknilo pričetek gradnje, temveč so morali spremeniti tudi projekt, ki ga je zasnoval projektant Milan Kovač. Res, da bodo v centru na dobrih 500 kv. metrih štiri učilnice, dvorana, trije manjši prostori za srečanja manjših skupin, stanovanje za redovnice in garaže, kot je bilo načrtovano v začetku. Vendar so morali zaradi arheoloških najdb spremeniti notranjo razporeditev prostorov, stavbo pa postaviti na petnajst točkovnih temeljev.

Kvalitetne poznoantične najdbe

Kot je povedal direktor Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto Danilo Breščak, gre v Črnomlju za eno najbolj kvalitetnih najdb iz obdobja pozne antike. Gre namreč za utrdbeni sistem, ki je med arheološkimi najdbami v Sloveniji še toliko pomembnejši zato, ker je bila črnomaljska utrdbeni poselitev v ravnini, medtem ko so sicer utrdbe postavljali na težko dostopnih mestih. "Pred nami pa se postavlja problem, kako ohraniti te arheološke ostaline ne le v vitrinah ali v dokumentacijski obliki, ampak da jih, četudi so ohranjene le v temeljih, predstavimo ljudem na kraju samem," je dejal Breščak, pritrtil pa mu je tudi arhitekt Kovač. Po njegovem prepričanju je najdba največ vredna, če je predstavljena na kraju samem, in prav v Črnomlju je sedaj za to edinstvena priložnost. Projektant je zato v projektu predvidel, da bi bila nad arheološkimi ostalinami velika dvorana, ki pa bi imela namesto klasičnega poda steklena tla, pod katerimi bi si obiskovalci lahko ogledali arheološke najdbe. Na ta način so doslej v Sloveniji predstavljene le najdbe pri sv. Juriju pri Slovenj Gradcu.

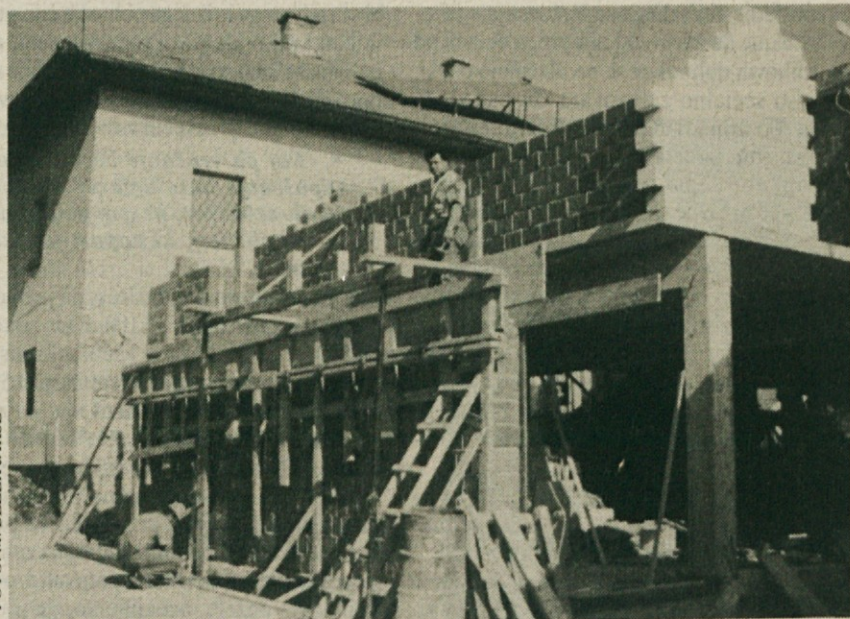
Ob tem je projektant Kovač spomnil Črnomaljce, da nimajo mestnega muzeja, čeprav bi ga po njegovem prepričanju za predstavitev svojih korenin morali imeti. "Toda za to bi bila potrebna stavba, ki bi jo morali vzdrževati. V pastoralnem centru bi lahko za malo denarja prikazali najdbe in - kar je najpomembnejše - bo v ta center prihajalo veliko ljudi, ki si jih bodo ogledali. Projekt je bil že predstavljen v Ljubljani in celo v Ankari in so ga sprejeli kot edinstveno prezentacijo izkopavanja na kraju samem. Projekt je vključen tudi v projekt Eureka, ministrstvo za znanost in tehnologijo pa je obljubilo pomoč pri financiranju," je dejal Milan Kovač ter poudaril, da Črnomelj takšne možnosti za prezentacijo ne bo imel več tako kmalu. Ne nazadnje arheološke najdbe pri cerkvi sv. Duha in na župniškem dvorišču predstavljajo celoto, ki se nadaljuje v celotnem historičnem mestnem jedru. Poleg tega je Črnomelj eno redkih naselij, kjer je pod sedanjo pozidavo dobro ohranjena starejša struktura naselja.

Bo država držala besedo?

Do spremembe projekta pri gradnji pastoralnega centra je prišlo predvsem na

podlagi zagotovila občine Črnomelj, da bo sofinancirala projektantska dela, saj je župnišče prejšnji projekt že plačalo. Občina se je tako odločila tudi zato, ker pričakuje, da bodo novo zgrajeni prostori večnamenski. Črnomaljski župnik in dekan Vinko Podbevšek zatrjuje, da je župnija bila in bo odprta za različne dejavnosti. Zaveda se tudi, da so arheološke najdbe v temeljih pastoralnega centra pomemben dodatek k vrednosti starega mestnega jedra. "Pokazali smo veliko dobre volje, da smo privolili v spremembo projekta, da bo dvorana z najdbami odprta ves dan in da bo v njej moč pripraviti tudi različne predstave in razstave. Nič nimamo proti, da bodo tla steklena, vendar smo pripravljani plačati le toliko, kolikor bi stala navadna. Predvidevali smo, da bomo začeli uporabljati prostore leta 1997, sedaj pa se je vse časovno premaknilo. Pastoralni center bo sicer letos pod streho, kdaj pa bo tudi urejen, ne vemo," pravi župnik Podbevšek in ne skriva zaskrbljenosti, ki izhaja predvsem iz tega, da jih že sedaj tare velika prostorska stiska, kajti samo v enem prostoru župnijske Karitas se na teden zvrsti po 700 ljudi. Župnik pa upa, da bo država držala besedo, kajti s spremembo projekta se gradnja pastoralnega centra ne bo le zavlekla, ampak tudi podražila. Prav država pa naj bi krila razliko v ceni.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Gradnja pastoralnega centra ob črnomaljskem župnišču.

NAGRADI V ČRNOMELJ IN METLIKO

Žreb je izmed reševalcev 41. nagradne križanke izbral Pepco Lamut iz Črnomelja in Janjo Nemanič iz Metlike. Lamutova bo prejela denarno nagrado, Nemaničeva pa knjižno. Nagrajenkama čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 13. novembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 42.

REŠITEV 41. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 41. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: UPPSALA, HERETIK, ETIKETA, BLEJSKI, OLJKA, JL, GLISTA, VREČA, NADLOGA, AARAU, EC, UKOR, BOND, ZLOG, DERBI, IA, DODAJANJE, OSA, KRAAL.

PRGIŠČE MISLI JOSIPA VIDMARJA

- Vsak jezik je treba spoštovati.
- Misel na smrt je lahko modra usmerjevalka našega ravnanja in početja.
- Danes je med nami čas težke pogreznjenosti v vsesplošno sebičnost.
- Zavest o smrti je hočeš nočeš moralen korektiv v življenju.
- Bolj ko je bolečina bridka, bolj je dragocena.

NAGRADNA KRIŽANKA 42

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	SNOV, IZ KATERE SO NAREJENE SIPE	MINERALNA TOLŠČA	JEZERO NA FINSKEM	VRAG, HUDIČ	AVTOR: JOŽE UDIR	KOCBEK EDVARD	RAZČLENJEVANJE	KDOR PONOČUJE	S ČIMER JE KAJ OKOVANO
AKT					POGLAVAR, VODJA				
JEZERO V ETIOPIJI					RAZLIKI RAKUNJI PES				
GRŠKA MUZA LJUBEZENSKE POEZIJE					SLAVNI RIMSKI PESNIK		ČEŠKA PRITRDILNICA NARAMNIK		
BOLG. KNJIZ. (LJUBEN, 1834-1879)									GARANJE DAVEK V DELU
ENCIM TREBUŠ. SLINAVKE									
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	STARA DOLŽINSKA MERA	OBRI	KENJSKI PREDSEDNIK (DANIEL) RANOCELNIK	ETIOPSKI PLEMŠKI NASLOV	PRIPRAVA ZA DOZIRANJE				
RIMSKI VARUHI DOMAČEGA OGNJIŠČA				DUŠA UMRELEGA SLOVANA	JED IZ GOVLEGA ŽELODCA				
HRIB PRI BEOGRADU				STARA GERMAN. MERA	IZMEČEK VULKANA				
PREKOP				ZNANA LONDONSKA GALERIJA	LUKA V EKVADORJU			ADAM BOHORIC	
				OMOTICA				KADMOVA HČI	
NIZOŽEVSKI HUMANIST (L. ROTTERDAMSKI, 1466-1534)					KRATICA ZA MAGISTER ARTIUM				
PRESTOLNICA ALBANIJE				ZVEZDA PREMIČNICA					
				IVO ANDRIČ				REKA V ŠPANIJI, PRITOK EBRA	

praktični
praktični
praktični

Premajhni čevlji

Tudi odraslim ljudem se noga z leti poveča. Predvsem predel okrog prstov se razširi in podaljša, medtem ko ostane okrog pete enak. In če ženska vztraja ves čas pri isti številki čevljev, se kaj lahko zgodi, da si bo kupila čevlje, ki bodo čez prste preozki in po dolžini prekratki. To lahko povzroči okvare stopal, predvsem pa izstopajočo kost ob palcu. Kadar kupujete čevlje, bodite pozorni tudi na to, da imate lahko eno nogo večjo od druge. Kar dve tretjini človeštva ima namreč tovrstno napako, če jo lahko tako imenujemo. In ko kupujete čevlje, jih pomerite na večji nogi. Če želite, da ne boste imele zaradi obutve tečajev z bolečinami v nogah, razmislite, kdaj boste nosile visoke pete. Ni nujno, da se jim povsem odrečete, ni pa dobro, da ste v takšnih čevljih od jutra do večera. Obujte jih za posebne priložnosti, medtem ko si noge odpočijte v čevljih z udobno, nižjo peto, ki se dobro prilagaja nogi, prsti imajo v njih dovolj prostora, podplat pa ni pretanek in je dovolj prožen.

Z mesom nadevan krompir

Potrebujemo: 6 enako velikih krompirjev, 1 čebulo, 10 dag mesnate slanin, 1 šopek zelenega peteršilja, 1 žlico surovega masla, 30 dag zmletega mesa, 15 dag skute, 1 jajce, sol, poper, origano, surovo maslo za mazanje in za posodo. Krompir dobro operemo in skuhamo. Medtem čebulo olupimo in drobno sesekljamo, slanino pa narežemo na majhne kocke. Peteršilj oplaknemo pod mrzlo vodo, otresemo in drobno sesekljamo. Surovo maslo razgrejemo in na njem opravimo slanino, čebulo in peteršilj. Kuhan krompir odcedimo, malo ohladimo, olupimo in po dolgem razpolovimo. Z žličko izdolbemo malo sredice, da dobimo "skledice". Izdolbeno sredico sesekljamo. V skledo damo zmleto meso in skuto in mešanico slanin, čebule in peteršilja ter sesekljano sladico krompirja. Dodamo raztepeno jajce, posolimo, popopravimo in začiniamo z origanom ter vse skupaj zmešamo v gladko zmes. Plitvo posodo namastimo z maslom. Krompir nadevamo z mesno maso in položimo v posodo. Krompir premažemo z razpuščenim maslom. Spečemo.

Uzimovanje zelenjave

Uzimiti, to je shraniti za zimski čas, se izplača le kakovostno najboljšo zelenjavo, pa naj gre za shranjevanje v kleti, topli gredi, rastlinjaku ali zasipnici. Listnata povrtnina naj ne dozori do kraja, saj se potem dlje ohrani. Za uzimovanje zelenjave, manj pa sadja, je še vedno najboljša suha, zračna in ne pretamna klet, seveda ne s cevni centralne kurjave, ki prostor močno izsušijo. Zelenjava mora biti pred uskladiščenjem primerno pripravljena, očiščena, z odstranjenimi poškodovanimi listi. Da koren ali gomolji zdržijo dlje časa, jih je dobro obsuti z mivko ali peščeno zemljo. Na prostem je moč zelenjavo uzimiti s pomočjo posebnih akrilnih plošč ali folij, ki so prepustne za svetlobo in zrak, še boljše pa so tople grede, pokrite z akrilnimi ploščami, in različni rastlinjaki, kjer je moč uravnati temperaturo in vlago.

Priprava na kurilno sezono - trdna goriva

V prejšnji številki Priloge smo pisali o potrebnih opravilih, ki jih moramo opraviti pred kurilno sezono na ogrevalnem sistemu. Pri ogrevanju na trdna goriva je treba posebno pozornost posvetiti regulatorju vleka. Ta opravlja zelo pomembno opravilo, ker uravnava temperaturo vode v kotlu, da ni previsoka. Regulator nastavimo na 70 do 80° C in v tem položaju naj bo vedno, tudi ko želimo znižati temperaturo v prostorih. Pri klasičnih toplovodnih kotlih ne smemo nikoli znižati temperature vode v kotlu pod 70° C, ker potem zelo kondenzira (rosi), to pa povzroča korozijo in lepljenje saj na steno kotla. Če je kotel obložen s sajami, je njegova moč manjša, izkoristek slabši in življenjska doba veliko krajša. Temperaturo v prostoru uravnava s mešalnim ventilom in ne z regulatorjem vleka. Zato še enkrat: v kotlu naj bo vedno temperatura od 70 do 80° C.

SLOVENCJI PO SVETU

Srce pustila v Sloveniji

Marsikateri Slovenec ali Slovenka se ne zaveda, kakšne lepote skriva naša domovina in s kakšnimi dragocenostmi se lahko postavimo pred tuji. Velikokrat nam morajo to razkriti ljudje, ki obiščejo našo državo. Med tistimi, ki sta tako zelo vzljubila domovino svojih staršev, da o njej govorita le v presežnikih, sta tudi Vesna in Karl Lukežič iz Avstralije.

Vesna in Karl, enaindvajsetletna dvojčka iz Sidneyja, si sicer ne pustita reči, da sta Avstralca, temveč vsakomur ponosno razložita, da sta Slovenca. Mamina družina je namreč leta 1959 odšla iz Maribora v Avstralijo, ko je njuna mama Marija štela komaj osem let. Oče Mirko, doma iz Vavpče vasi pri Semiču, pa se je odločil za dolgo pot v svojo novo domovino nekaj let pozneje, ko mu je bilo devetnajst let. Mirko je bil sicer zelo navezan na svojo družino, a ni mu dalo miru, naj uresniči svoje mladostne sanje o Avstraliji. In tako, kot je kot mladenič neprestano razmišljal o tej daljni deželi, ima sedaj vedno v mislih Slovenijo. A ne le v mislih, vse, kar z ženo Marijo počneta, je tesno povezano z njuno domovino. Tako sta tudi svoje tri otroke vzgajala v slovenskem duhu. Najstarejši sin Pavel, ki se je letos poročil, je vzel Slovenko in tudi poroka je bila slovenska. Tudi zato, ker so želeli gostom pokazati del slovenske tradicije, pa naj bodo to slastne domače jedi, ki jih je pripravila mama Marija, ali poročni obred v slovenski cerkvi.

Mlajša dva Lukežičeva otroka, Vesna in Karl, ki sta sedaj na obisku v Sloveniji, spoznavata, kako prav so imeli starši, stari starši in vsi, ki so v Avstraliji pripomogli, da sta spoznavala domovino svojih star-

šev. Spominjata se, da so jim v sobotni slovenski šoli, ki so jo vsi trije Lukežičevi otroci obiskovali šest let, pripovedovali, da je bog vzel v roke vse bisere in ustvaril Slovenijo. In ko je Vesna lani po štirinajstih letih drugič v življenju obiskala našo državo, je spoznala, da to drži. "Tako sem bila navdušena, da sem, ko sem se vrnila domov, govorila le še o Sloveniji. Prijatelji so me vprašali, zakaj, pa sem jim povedala, da zato, ker sem v Sloveniji pustila svoje srce. Uspelo mi je prepričati starše in brata, da smo letos skupaj prišli v staro domovino. Starša sta ostala le za kratek čas, medtem ko je Karl za pol leta prekinil študij fizike, jaz pa sem pustila službo administrativne menadžerke v velikem trgovskem podjetju. A so mi obljubili, da me bo delovno mesto čakalo pet mesecev, kolikor sem se odločila ostati v Sloveniji," pove zgovorna in temperamentna Vesna.

Čprav Lukežičeva družina v Sidneyju dobro sodeluje z drugimi tam živječimi Slovenci, ki jih povezuje klub Triglav, pa bo Vesnino in Karlovo nekajmesečno bivanje v Sloveniji še poglobilo njuno slovenstvo. "Pela sva v slovenskem zboru, v predelu Sidneyja, imenovanem Merrylands, imamo slovensko cerkev sv. Rafaela, oče posluša le slovensko glasbo, kadar pa dobi časopise iz svoje domovine, jih prebere od prve do zadnje strani. Mama pripravlja izvrstne slovenske jedi, nepozabni pa sta njena orehova potica in štrudelj. Pavel in njegova žena Mia z ostalimi Slovenci vsak mesec izdajata časopis v angleškem jeziku, a v njem pišejo o slovenski kulturi," pravita in dodata pa, da bosta, ko se vrneta, v vse to življenje vdahnila še več slovenskosti. Tako se namerava Vesna, ki je v Avstraliji študirala tudi petje, naučiti slovenske narodne pesmi, ki jih bo potem zapela ne le tistim s slovenskimi koreninami, ampak tudi tistim, ki poznajo domovino njenih staršev le iz njenega pripovedovanja. In tudi v pesmih, ki jih piše, ne bo pozabila na Slovenijo.

"Ljudje mi pravijo, da govorim o Sloveniji lepo zato, ker sem na počitnicah, da pa bi spremenila mnenje, če bi vedno živela tukaj. Prepričana sem, da govorim o deželi pod Alpami tako, kot je v resnici,

le da ljudje, ki tukaj živijo, ne vidijo več lepote. Priznam, da je tudi v Avstraliji lepo, toda Slovenija ima nekaj več. Tukaj je vse tako domače, naravno, ljudje so prijazni, odprti, gostoljubni. Pa sorodniki! Sploh ne vem, s čim sem si prislužila tako dobre sorodnike!" navdušeno vzklikne Vesna, v mislih pa ima številne sorodnike po vsej Sloveniji, predvsem pa Počeve iz Vavpče vasi, kjer preživljata s Karlom počitnice,

kadar seveda ne potujeta bodisi po Sloveniji ali po drugih evropskih državah, kjer imata tudi veliko znancev. Tako ju je kar težko dobiti skupaj pri njihovih gostiteljih, saj želita v pravljici deželi, kakor sama imenujeta Slovenijo, vsak trenutek preživeti čim koristneje. "Je že res, da je Slovenija majhna in jo je moč hitro spoznati, toda njeni ljudje so v srcu veliki, in predragocene ure, ki jih preživiva z njimi, so za naju vedno prekratke," se nasmehneto ponosna avstralska Slovenca Vesna in Karl Lukežič.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

ZDRAVNIK RAZLAGA

Prim. mr. sc. TATJANA GAZVODA, dr. med.

Sladkorna bolezen (8)

Trajno zdravljenje z insulinom je potrebno pri sladkorni bolezni tipa I, kjer gre za popolno pomanjkanje insulina od začetka bolezni, pri sladkorni tipa II, ko so vsa druga zdravila postala neučinkovita oz. kjer sama dieta ni dovolj, zdravljenje s tabletami pa ni dovoljeno zaradi drugih bolezni.

Bolnik potrebuje redno vsakodnevno injiciranje insulina. V nobenem primeru ne sme opustiti terapije niti za en dan! Insulin se vbrizgava v podkožno maščevje. Večina bolnikov potrebuje istočasno dve vrsti insulina: kratko in srednje oz. dolgo delujočega. Prvi deluje neposredno po vbrizgu, drugi pa pozneje preko dneva in noči.

Spoznanja stroke kažejo na to, da je za dobro regulacijo boleznih praviloma potrebno vbrizgavati insulin večkrat dnevno, doze insulina in čas vbrizgavanja pa je potrebno prilagoditi bolnikovim osebnim potrebam. To mu omogoča boljšo urejenost bolezni, večjo svobodo, pa tudi prilagojenost zahtevam dela in zasebnega življenja. Način vbrizgavanja mora biti poenostavljen z ustreznim priborom, bolnik pa mora imeti na voljo tudi možnost sprotnega preverjanja krvnega sladkorja. V bistvu gre za to, da si bolnik enkrat dnevno vbrizga dolgo delujoči insulin (navadno zvečer) in to neodvisno od obroka hrane. Preko dneva pa si vbrizga kratko delujoči insulin 15 do 30 minut pred obrokom. Z dolgo delujočim insulinom posnema osnovno stalno izločanje insulina, kot to dela zdrava trebušna slinavka, z insulinom pred obroki pa ukrepa tako, kot bi njegova trebušna slinavka, ki z dodatnim insulinom ob hrani nadzira porast krvnega sladkorja po jedi in ga tako zadržuje v željennem območju. Ta sicer na videz zahtevnejši način vbrizgavanja insulina je močno olajšan z uporabo posebej prirejenih brizgalk, ki so na videz podobne nalivnemu peresu. "Pero" ima bolnik vedno pri sebi, zato si insulin lahko vbrizga kjerkoli. Ampulo v peresu pa sam z lahkoto zamenja vsakih nekaj dni. Seveda je omenjeni način vbrizgavanja insulina uspešen le takrat, ko ima bolnik dobro mero znanja, izkušenj, natančnosti, prizadevnosti in tudi samozavesti. Predvsem pa mora biti motiviran za dobro urejenost svoje bolezni.

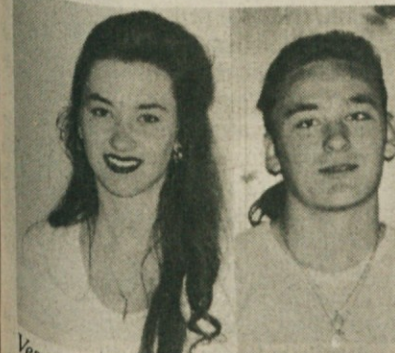
Vbrizgavanje insulina

Bolnik naj insulin vbrizgava predvsem v predel trebušne stene. Manj primerna mesta so stegna in podlakti. Iz trebušne stene se insulin vsrkava v kri manj odvisno od bolnikove telesne aktivnosti, je bolj konstantno in predvidljivo. Mesto vboda naj bolnik menja ob vsakem vbrizgavanju.

Bolniki včasih začutijo na mestu vboda takoj po injiciranju pekočo bolečino. Včasih se pojavi tudi rdečina, ki pa hitro izgine. Običajno ne gre za preobčutljivostno reakcijo, ampak za napačno injiciranje: prehitro ali preplitko vbrizganje, vbod skozi kožo, ki je še mokra od alkohola in pri tem alkohol zaide pod kožo. Te napake niso nevarne, so pa za bolnika neprijetne.

(Se nadaljuje)

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Vesna Lukežič

Karl Lukežič

Invalidski voziček še ni konec

Človeško življenje je prekratko, da bi zaznalo nihanja, vzpone in padce, obdobja razcveta in obdobja propada v nekem rodu, a komur je dan dar, jih zasluži v drobnih stvarih. Med izjeme, ki znajo prislunhiti temu valovanju, zagotovo lahko prištejemo Jožeta Nemaniča iz vasice Božakovo v Beli krajini. Njegov rod je že dolgo tukaj. Prav v tej hiši pod cerkvijo je prvo gnezdo Nemaničev. Od tukaj, pri Tomaševih se je reklo pri hiši, so se potem razselili skoraj po vsej Beli krajini in še dalje v širni svet.

Tu se prične naša pripoved. Bilo je leto 1908 - črno leto za Božakovo. Ognjena ujma je takrat prizadejala vas. Lesene hiše so gorele kot trske. Tudi Nemaničeva je bila med njimi. Sreča v nesreči je bila, da je bil gospodar Franc, Jožetov praded, takrat v Ameriki. Vrnil se je, postavil novo zidano hišo, kupil vinograd na Vivodini, zaplodil naslednika - Jožetovega očeta, a je hitro tudi odšel. Še pred prvo svetovno vojno so ga pokopali. Za njim sta ostala vdova in sin France. Pridno sta morala prijeti za delo, da je kmetija ostala v domačih rokah. A je tudi France odrasel in osnoval svojo družino. V tej so se rodili Jože z brati in sestrami. Med drugo svetovno vojno je oče partizanil, po vojni pa je spet kmetoval. A s kmetijo je šlo navzdol. Na Božakovem je bila svoj čas zelo živa tradicija sosedske zidance - neke vrste skupne vinske banke, v katero so kmetje vlagali, kadar so imeli, in jemali, kadar so potrebovali. Jožetov oče ni bil kos tej le na videz preprosti logiki in nad kmetijo se je zbiralo vse hujše breme.

Potem sta krmila prišla v roke Jože in njegova žena Nada. Močno zadolženo kmetijo je bilo treba spet postaviti na noge. Garala sta od zore do mraka. Jože je s konji oral njive v domači vasi in po bližnji in daljni okoli. A zaslužka ni bilo dovolj, zato se je zaposlil v metliški Beti. Poslej je pritekalo tudi nekaj prepotrebnega denarja, ki ga je Jože pridno vlagal v kmetijske stroje in opremo. Leta sedemdesetdeset je že kar dobro kazalo. Nada in Jože sta imela štiri otroke. Najstarejši Nežki je bilo štirinajst let, najmlajšemu Jožetu pa sedem let. Vmes sta bila še Branko in Mojca.

Tedaj je treščilo! Bilo je julija. Jože je s traktorjem pripeljal domov voz sena, tam so ga odklopili in ga na roke potisnili naprej. Jože ga je upravljal. Pa so kolesa naletela na oviro in je oje z vso silo vrglo Jožeta po tleh. Udarec je bil močan, a rane ni bilo nobene. Jože je čutil silno bolečino, spodnji del telesa pa, kot da ne bi bil njegov. Takoj ga je spreletela zla slutnja: "Hrbtenica!" Ko je bil pri vojaki, je videl podobno nezgodo. "Kdo bo zdaj skrbel za moje otroke?" je hlipal in se v bolečini zvijal po tleh. Ljudje, ki so se zbrali okoli njega, seveda niso videli rane ne krvi, zato so se ob njegovem stokanju začudeno spogledovali, mis-

leč, da pretirava. A Jože ni pretiraval in njegova slutnja se je uresničila.

Prepeljali so ga v novomeško bolnišnico, kjer so ga operirali. V bolnici je ostal šestdeset dni, stanje pa je ostalo nespremenjeno. A Jože je potihem še vedno upal, da bo znova shodil. Šele v bolnišnici Soča v Ljubljani so zdravniki prišli na dan z odkrito besedo. Potrdili so Jožetove najtemnejše slutnje. "Nikoli več ne boste hodili..." te zdravnikove usodne besede so Jožeta še dolgo zasledovale.

Za božič je prišel domov. Bil je na invalidskem vozičku in še vedno zelo neroden. A ni bil neroden le on, soočiti se je moral s svetom, ki je bil še bolj neroden in neprilagojen kot on sam. Problem se je pojavil že pred vhomom v hišo. Da je lahko prišel v domačo hišo, so ga morali nesti, voziček pa za njim. Omejen je bil tudi pri gibanju znotraj doma: pragi, širina vrat, stopnice. Spoznal je, da si mora svet prilagoditi, če hoče živeti v njem. Doma je še šlo, saj je imel razumevajočo ženo in otroke, a hitro je spoznal, da je svet zunaj doma prav tako neprilagojen.

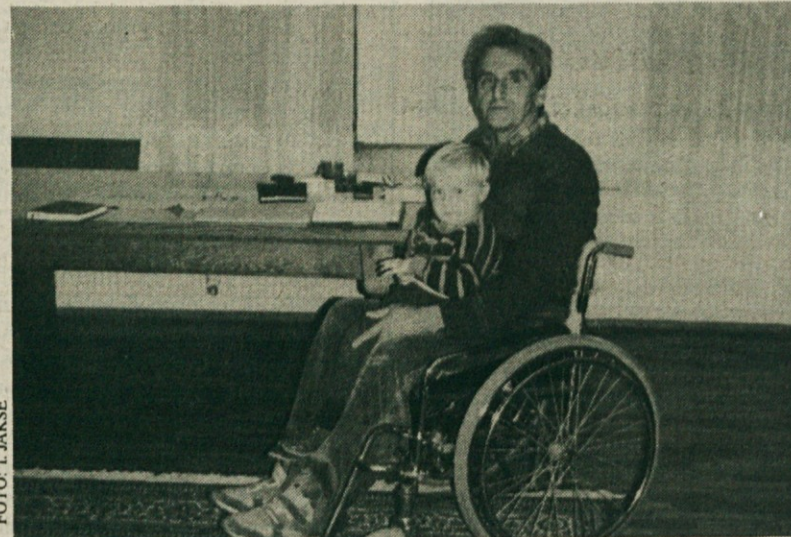
Lotil se je dela, saj zaradi drugih ni bilo časa za samopomilovanje. Dom je pod njegovim vodstvom dobil prijaznejšo podobo, kjer se kot invalid ni počutil omejenega. Tudi posestvo je spet zaživelo. Jože sam sicer ni mogel sestri za traktor, a je najstarejšo hčerko Nežko spodbujal, da je postala na njem prava traktoristka. Vzorno je obdelala domača polja in se celo udeležila belokranjskega tekmovanja oračev, kjer je bila tudi uspešna.

A ne le doma, skoraj povsod, kamor se je obrnil, v večjih krajih, v trgovinah in uradih, je Jože naletel na fizične pa tudi na psihične ovire, za katere je vedel, da jih je treba premagati. Vedel pa je tudi, da tega ne more storiti sam, zato se je včlanil v društvo paraplegikov v Novem mestu. Zdaj je v upravnem odboru in svojimi izkušnjami pomaga drugim prebroditi podobne težave, kot jih je imel on sam.

Koliko bridkih izkušenj ima, pove že to, da sta Jože in žena Nada pet let po prvi nesreči spet pristala v bolnici. Tokrat zaradi prometne nesreče. Žena je bolnišnico zapustila po treh dneh, Jože pa po enem mesecu, pa še takrat je imel obe nogi in roki v mavcu. Kako se človek počuti takrat, si je težko predstavljati, poskušate pa lahko.

In kako je danes? Jože in Nada še vedno živita na Božakovem, v domu, prijaznem za invalide in vse obiskovalce. Okoli njiju je živo, saj pod isto streho bivata še sinova Branko in Jožko z družinama, Nežka se je poročila na Krasinec in ima še vedno rada traktorsko brnenje, tekmuje pa njen mož, ki gre letos na svetovno prvenstvo v oranju, Mojca pa je poročena v Novem mestu. Jože in Nada imata osem vnukov. Za šalo že splezajo v dedkov invalidski voziček, upajmo pa, da ga sami ne bodo nikoli potrebovali.

TONE JAKŠE

Jože Nemanič z Božakovega z vnučko Matjo v naročju.

FOTO: T. JAKŠE

FOTO: MARKO KLJINC

Pevski zbor Dušan Jereb v sedanji zasedbi z zborovodkinjo Majdo Nemanič.

Pol stoletja jerebovcev

Prva povojna leta so bila ob vsem, kar danes slabega prihaja na dan, vendarle tudi leta zanosa in vzgona. Obnova porušene domovine, temeljite družbene spremembe in diktat oblasti so vnesli v dogajanja pionirskega duha, ko je bilo treba tako rekoč noči postaviti na noge podjetja, ustanove, društva. Podobno kot na drugih je bilo na kulturno-prosvetnem področju. Ob samem svitu svobode je tako vzniknil tudi moški pevski zbor "Dušan Jereb", ki te dni praznuje 50-letnico delovanja.

Rojstvo zbora sega v prve dneve svobode. Franc Adam, takratni poverjenik Mestnega odbora OF za kulturo v Novem mestu, je 11. maja 1945 dobil nalogo, da čez tri dni pripravi miting s pevci. A kje dobiti v tistih časih pevski zbor? Najbolje je kar ustvariti novega. Tako je Adam stopil do Antona Marklja, takratnega organista in učitelja glasbe, in ga zaprosil, naj spravi skupaj nekaj pevcev ter jih navadi nekaj narodnih in partizanskih pesmi. Samo dva dni časa je bilo na voljo, a kljub temu so 14. maja v porušenem Domu kulture na mitingu pevci zapeli in navdušili obiskovalce, kot piše v svojem spominskem zapisu Adam. To je bilo jedro kasnejšega moškega pevskega zbora Dušan Jereb. Pod Markljevimi vodstvom so na prvem nastopu zapeli: Dominik Bratož, Polde Cigler, Vladimir Drenovec, Ferdo Gernedelj, Vili Skok, Slavko Strajnar in Drago Šproc.

Mitingi so se potem vrstili, tako da so imeli pevci dosti dela, poslušalcev pa jim tudi ni manjkalo. V kraje zunaj Novega mesta so se vozili z vsem mogočim, z vozovi, tovornjaki, pozimi celo s sanmi, kar je pač bilo takrat na voljo. Na miting v Straži jih je po progi odpeljala celo motorna drezina.

Povsod pesem jerebovcev

Pevski zbor se je širil, vanj so se vključevali fantje in moške, ki so prihajali iz partizanov, internacije in od drugod. Ni bilo mitinga ali kake druge slovesnosti, da bi ne nastopil tudi novi moški pevski zbor. Postal je znan in treba mu je bilo dati ime. Ko so leta 1947 iskali primerno ime za zbor, je obveljal predlog Martina Pavlina iz borčevske organizacije, naj zbor imenujejo po narodnem heroju, dolenskem revolucionarju, po poklicu pa veterinarju, Dušanu Jerebu-Štefanu. "S tem pomenovanjem smo želeli dati zboru, ki se je že uveljavil s partizansko in narodno pesmijo, še večji pomen in nalogo, naj v bodoče s pesmijo ohranja in prenaša izročila NOB in ljudske revolucije," je ob 40-letnici zbora zapisal Pavlin in dodal, da so bili na zbor ponosni, saj je užival ugled po vsej Sloveniji, tako da so "k nam v Novo mesto prihajale prošnje za koncerte in nastopenje zbora iz bližnjih in daljnih krajev Slovenije".

Hkrati ko je zbor številčno in kakovostno rasel, so se množili tudi nastopi. Ni bilo večje proslave ali slovesnosti, na kateri bi ne zapeli tudi jerebovci, in na območju novomeške občine skoraj da ni spominskega obeležja ali pa spomenika, pri katerega odkritju bi ne zadonela pesem jerebovcev. Zbor je uspešno nas-

FOTO: M. MARKELJ

Rudi Mraz, tenorist, ki je z zborom od njegovih prvih let.

topal tudi na številnih koncertih doma in drugod po Sloveniji, udeleževal se je pevskih revij, gostoval v drugih jugoslovanskih republikah, potoval k slovenskim rojakom v zamejstvo, slišali so ga brigadirji na progi Brčko-Banoviči, Šamac-Sarajevo in na avtocesti Bratstva in enotnosti.

Svoj kakovostni vrh je zbor dosegel v šestdesetih letih. Takrat je imel zelo posrečeno glasovno zasedbo, njegovi nastopi pa so osvajali publiko in skladatelje. Nekateri, kot denimo Lovro Hafner, Matija Tomc in Pavel Kernjak, so celo napisali in posvetili zboru pozamezna dela, ki so jih jerebovci tudi prvi zapeli in predstavili javnosti. Seveda priznanja niso izostala. Poleg številnih diplom in pohval je zbor leta 1961 prejel Trdinovo nagrado, leta 1970 srebrni znak OF slovenskega naroda, leta 1975 red republike z bronastim vencem in ob 40. obletnici ustanovitve zbora plaketo Novega mesta. Da je šel o zboru naokoli dober glas, priča tudi zanimanje RTV Ljubljana, ki je večkrat posnel zbor za svoje potrebe. Z zares številnimi nastopi, zagnanostjo pevcev in marljivostjo je zbor Dušan Jereb deloval kot dober zgled za druge kulturne skupine po Dolenskem.

Preko 3.000 nastopov

Začetek in vzpon zbora do njegovega kakovostnega vrha sta bila tesno povezana z vztrajnim in plodnim delom zborovodje Toneta Marklja, ki je zbor vodil od ustanovitve pa do 1973. leta. Pevci so mu rekli kar "oče zbora". Spominjajo se ga kot glasbenika, ki je znal pritegniti v zbor mlade in dobre pevce, kot zavzetega ter predanega zborovodjo, ki je tudi zaradi svoje priljubljenosti med pevci znal ves zbor spodbuditi k naporu za kakovostno rast, znal pa se je po vajah in uspešnih nastopih s pevci tudi poveseliti.

Za Markljem je zbor prevzel glasbenik Franc Milek in ga vodil do leta 1975. Nato so jerebovci do leta 1984 peli pod vodstvom prof. Čorbiča, potem pa je za kratek čas obstoj zbora ohranjal pevec Vili Skok, dokler ni leta 1985 vodstva za pet let prevzel prof. Janez Klobočar, ki je poskrbel za ponoven kakovostni dvig. Za njim je zbor vodila najprej zborovodkinja Sonja Pirc in nato Majda Nemanič, ki vodi zbor še zdaj.

V petih desetletjih je zbor opravil preko 3.000 nastopov, navadil blizu 300 narodnih in umetnih pesmi, v njegovih vrstah pa se je zvrstilo več kot 70 pevcev, ki so daljši ali krajši čas peli z jerebovci, nekateri med njimi pa so bili tudi ustanovitelji novih pevskih zborov. Mnogi, kar 17 jih je z zborovodjo Markljem, so končali zemeljsko pot in so jih jerebovci s pesmijo pospremili v tih kraj počitka. Niso pozabljeni, za dan mrtvih na grob vsakega od pevcev položijo rdeč slovenski nagelj.

Danes je v zboru 15 pevcev: Rudi Peruzzi, Davorin Rangus, dr. Mirko Vodnik, Ivan Dežan, Rudi Mraz, Slavko Štrasberger, Janko Plevnik, Marjan Jamnik, Janez Kastelic, Andrej Šepetavc, Henrik Schwenner, Jože Hudoklin, Stane Hudoklin, Stane Klobočar in Marjan Urbas. V glavnem gre za starejše pevce, saj podmladka kljub prizadevanju ni. Škoda bi bilo, če bi zbor s tako bogato tradicijo in s polstoletnim stažem utihnil. Jerebovci si želijo, da bi še in še prepevali.

Pesem jerebovcev naj ne utihne

Rudi Mraz, tenorist in dolgoletni predsednik upravnega odbora zbora, se takole spominja prehojene polstoletne poti: "V zbor sem prišel na samem začetku. Po vrnitvi iz partizanov sem takoj začel organizirati železničarje v zbor. Že leta 1947 sem se priključil jerebovcem in jim ostal zvest do današnjih dni. Razmišljam, kako hitro je preteklo petdeset let. Pevci so prihajali in odhajali, mnoge je pospremila naša pesem k večnemu počitku. Dosegali smo vidne in skromnejše uspehe, prejeli pohvale in tudi kritike. Za nami je petdeset let pa tudi trdega dela, petdeset let vaj in nastopov, petdeset let navdušenja in tudi odrekanih. Skozi petdeset let nas je pesem družila, razveseljevala in bodrila. S pesmijo smo premagovali ovire, saj včasih še prostora nismo imeli, da bi vadili. Nekaj časa smo bili celo brez pevovodje. Toda odločili smo se, da zbor Dušan Jereb ne sme propasti, da bomo peli, četudi nas bo le še pet. Predolgo smo delali skupaj in preveč ljubezen do zborovskega petja nas povezuje. Pesem jerebovcev naj ne bi utihnila! Hvaležni smo družbenopolitičnim vodstvom in podjetjem, ki so nas vsa leta moralno in materialno podpirali ter po svojih močeh utrjevali sloves zborov. Hvaležni tudi publiki, ki nas je z obiskovanjem koncertov in nastopov spodbujala ter nas tako spodbujala k pevskim dosežkom in višji kakovosti."

Gnetenje kovine, gnetenje besed

Šest rodov Stoparjev je skozi stoletja z žarom ognja in močjo svojih mišic kovalo in oblikovalo železo, najprej seveda tako, da je bilo orodje trdno narejeno in uporabno, potem pa še tako, da je bilo lično videti in je bilo v ponos tako lastniku kot kovaču. Za Stoparje železo ni bilo nikoli težka in trda tvarina kot za običajne ljudi, kovaška kri, ki se pretaka iz roda v rod, jim je govorila, da je železo lahko dobra, ubogljiva snov, pokorna človekovi moči. A ne samo moči rok, ampak tudi moči duha, tistemu skrivnostnemu vzgonu, ki nekatere posameznike sili, da v vidno snov vtiskujejo svoje duhovne podobe. Po šestih rodovih Stoparjev kovačev je v sedmem rodu z Rudijem Stoparjem železo nazadnje le postalo umetniško sredstvo.

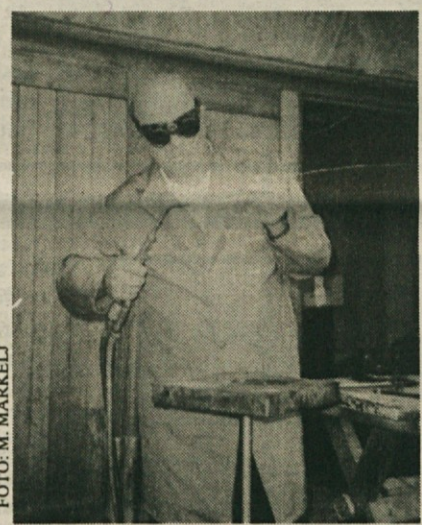
Rudi Stopar iz Sevnice, potomec kovaške rodbine iz Boštjanja, je vsestransko ustvarjalna osebnost: slika, tiska grafiko in piše pesmi, a tisto njegovo najbolj pravo in naravno ustvarjalno početje je kiparjenje. Njegove skulpture, narejene iz železne ali bakrene pločevine, z značilnimi obzganimi robovi, razcefranimi suknjami, votlimi zaplatami in obrabi kot iz starega grškega gledališča, so dobro znane mnogim ljubiteljem kiparstva. Odkar se ukvarja s kiparstvom, je izdelal več kot 600 malih plastik, na devetih spominskih krajih naše domovine, od Sevnice, Pijavice in Okroglic do Sromelj, Miklavža pri Mariboru in Blance, pa stojijo tudi njegove velike spomske plastike.

V ozadju je vedno človek

“Prvi kipec sem naredil leta 1957. Nastal je iz značilnega pubertetnega ljubezenskega razočaranja. Upodobil sem ženski lik, a v prsi sem, tam, kjer naj bi bilo srce, izrezal luknjo in v glavo tudi. To je bilo moje malo maščevanje dekletu, ki me je razočaralo,” se Rudi Stopar spominja svojih kiparskih začetkov. Zanimivo je predvsem to, da je takoj segel po železu, ne po lesu ali ilovici, ki sta za oblikovanje lažja in nekako priročnejša, ne, samogibno je za svoj material izbral kovino. Oglašila se je pač kri prednikov. Te prve skulpture so bile z razliko od kasnejših povsem ploskovne, vendar pa je v njih že mogoče razbrati kasnejše Stoparjeve umetniške usmeritve, predvsem to, da so nastajale iz doživetij, da jih je ustvarjal iz svojih čustvenih in razumskih vzgibov. Temu je pravzaprav ostal zvest ves čas. Človek kot čustveno in razmišljujoče bitje je njegovo vodilo, stvaritve morajo izvirati iz človeka, doživetij, na njih se mora odražati preplet čustev in misli v tisti nerazločljivi celoti, kot jo sicer vsi živimo. Zaradi tega tudi odklanja povsem abstraktno umetnost in ostaja zvest figuralnim upodobitvam.

Seveda pa prvi Stoparjev kipec, ki je označil smer njegovih kasnejših življenjski poti, ni nastal kar iz nič. Fant je že prej kazal, da iz njega nekaj bo. Od mladih nog

je rad risal, kovaštvo pa je bilo v hiši tako in tako doma, četudi njegov oče že ni bil več pravi kovač, ampak železničar, a je v prostem času še rad koval okrasne predmete. Od njega se je Rudi tudi naučil delati predmete iz železa. Od prvega razreda osnovne šole naprej je veliko risal. Danes pravi, da je imel veliko srečo, ker je še hodil v šolo, kjer so poučevali učitelji in učiteljice, ki so znali spodbujati naravne talente pri učencih. Njega so spodbujali, ko je delal prve literarne in risarske korake. V recitatorskem krožku je spoznaval slovenske pisatelje in pesnike ter se navduševal nad njimi, kot risar pa si je s kopiranjem Jakčevih portretov znamenitih Slovencev za vse razrede na šoli ostril likovni občutek. Vendar kljub temu da je kazal talent za ustvarjalno delo, po končani osemletki ni šel v gimnazijo ali kakšno podobno šolo, ampak v srednjo šolo za strojne tehnike. Tudi tam se je hitro vključil v dramski krožek, napisal

Rudi Stopar nima ateljeja, slika in riše v dnevni sobi, kovinske skulpture pa oblikuje v garaži ali pred njo.

svoje prve pesmi in ob srečanjih s podobno čutečimi ljudmi zorel. Ko je nastopil prvo službo, je izdelal tudi svojo prvo kovinsko plastiko. Rudi Stopar je začel svojo umetniško pot.

Stopar z eno od novjših skulptur iz jeklene pločevine.

FOTO: M. MARKELJ

S Krjavlji in Klepci v svet

Seveda ni šla ne gladko in ne strmo navzgor. Naj je v službi delal karkoli že, vedno je našel priložnost in čas, da je izrazil tudi svojo ustvarjalno žilico. Kot komunikativen in odprt človek je našel veliko znancev in prijateljev, še posebno ko je bil poslanec kulturno-prosvetnega zbora Slovenija od 1960 do 1964. Spoznal je veliko ljudi, med njimi mnoge ustvarjalce, v pogovoru z njimi pa je marljivo črpal nova spoznanja in usmerjal svoja lastna. V tistem času so nastajale skulpture Krjavlja, Desetega brata, Strašila, Ribničana Urbana, Martina Krpana, Petra Klepca in drugih likov iz slovenske literature in ljudskega izročila. “To je bil čas, ko je k nam začela prodirati potrošniška miselnost,” pravi Stopar, “ko je človek kot človek začel izgubljati svojo vrednost, pa sem s svojimi Krjavlji, Krpani in Klepci opozarjal na to. Te osebe so sicer reveži, vendar imajo pozitiven odnos do življenja, nič nimajo, a so vendar bogati po svoji človečnosti.”

Leto 1969 stoji kot pomemben mejnik v Stoparjevem življenju. Tega leta je namreč postavil svojo prvo samostojno razstavo. Poprej je sicer že razstavljal na skupinskih razstavah, ta v Sevnici pa je bila samo njegova, to je bil njegov odločnejši korak v javnost. Potem so si razstave, skupinske in samostojne, kar sledile, njegove skulpture pa so lahko občudovali ljubitelji likovne umetnosti v mestih širom Slovenije pa tudi v tujini, hkrati ko so njegove stvaritve dobile svoje mesto v galerijah in v zasebnih zbirkah od Kostanjevice do Beograda, od Fracije do Kanade. Seveda tudi priznanj ni manjkalo, med njimi pa mu je posebej pri srcu zlata medalja Grand prix international z Antibov.

Suka tudi pero

Naj je videti kot dvojce povsem različnih stvari, pa je obdelovanje kovine in gnetenje besed za Rudija Stoparja eno in isto. “Moje skulpture so moje pesmi in moje pesmi so moje skulpture,” pravi. “Pesem me je spremljala ves čas. Mislim, da ni naključje, če je moj prvi mali razstveni katalog opremljen tako z reprodukcijami mojih skulptur kot tudi z mojimi pesmimi. Prve pesmi sploh pa sem objavil v Mladih potih.”

Danes ima Stopar za seboj že tri pesniške zbirke, če omenjenega kataloga ne štejemo. Prva zbirka, Te moje pesmi - zavčki, je nastala v obdobju, ko je na lastni koži skusil, kaj je človeška zloba, in so bile pesmi nekakšen odgovor na to. Druga njegova zbirka je izšla na Hrvaškem, in sicer gre za hrvaške prevode njegovih haikujev; tretjo, Te moje pesmi - V pomendranem času, pa so prav te dni natisnili v Tiskarni Novo mesto - Dolenjski založbi.

Življenjska pot Rudija Stoparja je tako bogato zakoličena s stvaritvami, od malih skulptur, spomeniške plastike, do grafik in pesmi. Če bi jo merili po skupni dolžini rezov, ki jih je pri oblikovanju svojih skulptur opravil z gorilnikom varilnega aparata, bi bila dolga več kot 500 km; če bi jo tehtali po teži v skulpture vgrajene pločevine, bi bila težka poldrog tona. A življenje se ne meri in ne tehta v metrih in tonah, njegova teža je drugačna - izmerjena in stehana je v Stoparjevem ustvarjanju.

MILAN MARKELJ

Slovenska poštenost

Neutrudni mislec in pisec dr. Anton Trstenjak je svojim 47 knjigam, med katerimi je precej takih, ki jih zaradi klenosti misli, jasnosti izraza in poljudnosti mnogi slovenski bralci izredno radi prebirajo, dodal še eno, po kateri bodo prav tako mnogi z zanimanjem segli. Ob podpori Ministrstva za znanost in tehnologijo je Inštitut Antona Trstenjaka izdal poljudnoznanstveno delo tako imenovane praktične oziroma uporabne psihologije SLOVENSKA POŠTENOST, ki je nastala kot plod avtorjevih raziskav slovenskega značaja.

Gre pravzaprav za nadaljevanje knjige Misli o slovenskem človeku, ki je izšla pred tremi leti pri Založbi Mihelač. Že v nji je Trstenjak pri opredeljevanju slovenskega narodnega značaja ugotavljal, da je poštenost tista slovenska posebnost, ki nas izraziteje loči od drugih narodov. V najnovejši knjigi se tega vprašanja loteva podrobneje. V prvem delu knjige, ki je predvsem etimološka analiza poštenosti, ugotavlja, da že sama slovenska beseda poštenost in poštenjak nimata enakopomenke besede v drugih evropskih jezikih, z njo Slovenci izražamo nekaj, česar v tem pomenu ne more izraziti noben drug narod v svojem jeziku. A slovenska poštenost nima samo svoje posebne jezikovne podlage, temveč tudi stvarno zgodovinsko ozadje. Slovenci so se od nekdaj imeli za poštenjake, kar je pomenilo in še pomeni človeka brez graje, oziroma so poštenost postavljali na prvo mesto vrednot, po katerih se oblikuje človekova osebnost in na nek način tudi narod. Za poštenjake so nas imeli tudi tujci, kot Trstenjak ugotavlja iz različnih zapisov, denimo iz zanimive razprave Čeha Jana Lega iz druge polovice prejšnjega stoletja. V novejšem času je poštenost kot slovenska posebnost in samobitnost, celo suverenost, pod vplivom južnjaškega ciničnega odnosa do vrednot in splošne krize vrednot v sodobni potrošniški družbi resno ogrožena. Trstenjak zato kljub siceršnjemu optimizmu resno opozarja, da nas “že zgolj postopno usihanje dosedanje moralne zavesti slovenske poštenosti in njene identičnosti neizogibno vodi v narodni odpad in v slovenski kulturni samomor”. Slovenec je namreč zaznamovan s poštenostjo, ki je njegova posebnost, po kateri se razpozna in ločuje od drugih narodov v svojem besednem izražanju, z vsem svojim vedenjem in zgodovinskim izročilom. “Slovenska poštenost je namreč slovenska suverenost,” zagotavlja Trstenjak.

V nadaljevanju knjige avtor psihološko in antropološko obravnava poštenost in njene povezanosti z drugimi človekovimi značilnostmi in vrednotami, kot so dostojanstvo, presežnost, inteligentnost, junaštvo, nenasilnost, podjetnost, zmernost, odgovornost ter življenjska uspešnost in smisel življenja. Razmišljanja in ugotovitve povezuje in nazorno osvetljuje s številnimi osebnimi izkušnjami, pričevanji, anekdotami in razmišljanji drugih, pri čemer sega v mnoge danes zelo aktualne probleme od sprave do politične razcepljenosti Slovencev.

Vsekakor gre za knjigo, ki jo je res vredno prebrati, saj ob mnogih odgovorih zastavlja tudi prenekatero vprašanje, na katero si mora vsakdo sam poiskati odgovor iz sebe in za sebe samega.

MILAN MARKELJ

Slovenstvo in prva ustava ZDA

Verjetno ni človeka oziroma naroda, ki se ne bi zanimal za preteklost, če le ima za to podatke in vire. Še posebej pa zato, ker si skoraj vsak domišlja, da je prav njegov narod nekaj posebnega in enkratnega. Pa če je potem to res ali pa ne. Iz podobnega razmišljanja izhaja tudi knjižna novost SLOVENSTVO IN PRVA USTAVA ZDA dr. Josipa Felicijana, ki jo je izdalo Slovensko bibliografsko društvo Ljubljana, “edina neprofitna in nesubvencionirana organizacija, ki skrbi, da bi bilo knjižno bogastvo čim bolj dosegljivo bralcu”.

Prof. dr. Josip Felicijan je naš rojak iz okolice Vojnika, življenjska pot pa ga je pripeljala v ZDA, kjer je poučeval rene-

sančno zgodovino. Njegova knjiga Slovenstvo in prva ustava iz leta 1967 je namenjena večno odprtemu vprašanju pogodbenega prenosa naravne ljudske suverenosti. Prof. Felicijanu je s to knjigo uspelo dokazati, da Jeffersonove ustave, to je Deklaracije o neodvisnosti ZDA iz leta 1776, ne bi bilo brez Karantanije in njene ureditve. Do najbolj demokratične ureditve človekovih pravic je namreč prišlo, ker je Jefferson izvedel za več kot tisoč let starejšo zgodovinsko prvič sankcionirano in izvajano ureditev odnosa med narodom kot suverenom in njegovim plebiscitarno izbranim vodstvom pri karantanskih Slovencih. Ustoličevanje naših knezov - vojvod na Gosposvetem polju je bilo torej odločilen zgled za prvo ustavo ZDA oziroma njenega avtorja Jeffersona.

Kako je Jefferson izvedel za to? O načelih, smislu, vsebini in obredu slovenskega ustoličevanja na knežjem kamnu je pisal že Bodin v svojem delu Republika. Ta ideja nenasilnega prenosa oblasti je v bistvu nekakšen fenomen slovenstva, saj kaže zgodovinski vpliv slovenstva na svetovne premike v smeri počlovečenja vladanja in oblasti, predvsem pa na nastanek najbolj demokratične ustave na svetu.

Bogato ilustriranemu prevodu knjige z 250 stranmi je dodano še tolmačenje dogodkov in osebnosti, ki jih sam avtor ni podrobneje predstavil, in nekaj slikovnega materiala (večji del ilustratorja Hinka Smrekarja), delo pa se zaključuje s seznamom slik, kazalom in predstavitvijo Slovenskega bibliografskega društva.

LIDIJA MURN

Štirje sodobni romani

V jesenskem paketu tretjega letnika zbirke XX. stoletje, s katero Cankarjeva založba nadaljuje tradicijo izdajanja vrhunskih romanov iz svetovne književnosti, se od štirih avtorjev kar trije prvkrat predstavljajo slovenskim bralcem, čeprav njihova imena niso neznana poznavalcem in ljubiteljem sodobne književnosti. Tako smo v prevodu Marjanca Mihelič (napisala je tudi obsežno spremno besedo) dobili roman ŠOLA NA MEJI madžarskega pisatelja Geze Ottlika, ki v domovini velja za najpomembnejši madžarski roman povojnega obdobja. Izšel je leta 1959, na novo pa so ga odkrili pred desetimi leti, nakar se je roman s svojim globoko človeškim sporočilom in umetniško vrednostjo hitro uveljavil doma in v tujini, pri nas, madžarskih sosedih, pa šele zdaj.

Velika uspešnica je bil tudi kratki roman SPLAŠENI KONJ nemškega pisatelja Martina Walserja, ki je izšel leta 1978, nato doživel več ponatisov, dramatisacijo in filmsko uprizoritev. Pisatelj je okrog drobnega dogodka ob srečanju nekdanjih sošolcev splel pripoved, s katero je razgalil bleščiči, vendar lažni videz življenja ter pokazal neizprosne mehanizme resničnosti. Roman je prevedla Lučka Jenčič, spremno besedo pa je napisal Anton Janko.

Z romanom JUAN BREZ ZEMLJE pisatelja Juana Goytisola smo v prevodu Ferdinanda Miklavca dobili eno od del španske sodobne književnosti, ki je v naši prevodni književnosti bolj redko zastopana. Poglavitna tema romana je izgnanstvo in ostrakritika ne samo fankističnega režima, kar je sicer značilno za Goytisolovo pisanje, ampak kar celotne podstati Zahoda. Za roman je značilno razbijanje vsebinske in oblikovne romanenske forme, zaradi česar je delo zahtevno za branje. Spremno besedo je napisala Branka Kalenič Ramšak.

Najobsežnejši roman v paketu je MAG britanskega pisatelja Johna Fowlesa, ki velja za najbolj znanega pisca evropske različice postmodernistične metafikcije ter za enega najvplivnejših svetovnih romanopiscev druge polovice tega stoletja. V slovenščino imamo prevedena že dva njegova romana, s prevodom druge, predelane izdaje Maga (prevajalka je Ksenija Dolinar), pa dobivamo najboljšo Fowlesovo delo. Obsežna, realnih in magičnih dogodkov polna pripoved je zelo bralna in privlačna tako za široke bralne množice kot za literarne sladokusce in teoretike. Spremno besedo je napisal Matej Bogataj.

MILAN MARKELJ

SV. VID, POMOČNIK V STISKI - Sv. Vid je eden izmed štirinajstih pomočnikov v sili. Ljudje so se k njemu zatekali po pomoč pri božjasti ali "svetega Vida plesu", zlasti pri otroškem "frasu", Belokranjci pa tudi pri boleznih oči in vida. Pri zdravljenju teh bolezni je pomagala rosa, nabrana na vidovo pred sončnim vzhodom. Na baročen stranskem oltarju v cerkvi v Slamni vasi je upodobljeno mučeništvo sv. Vida, ki v kotlu vrelega olja ni utrpel nobene škode in, kot pravi izročilo, umrl naravne smrti. (Pripravila Marinka Dražumerič iz ZVNKD Novo mesto)

Na Trdinovih rokopisih

Tatovom se ne stopa na rep - Za naj večo dobroto mora se zmatrati, da nismo več podložniki zatiravnih vaših gnad in še stokrat hujih njihovih oskrbnikov, pisaveč in valptov. Ali so pa zraven tudi nerodne reči prišle od leta 1848. Res da se zaveda ljudstvo če dalje bolj za slovensko in ume že skoraj sploh brati in mnogi tudi pisati - to je vse prav izvrstno, in moramo si voščiti srečo, da je tako, ali cesarski davki so le prestrašno narasli, sodbe so slabše od prejšnjih, tatovom in malopridnežem ne stopa se na rep, marveč jih rede še mastno z mesom in belim kruhom, v postavah je ni nobene stanovitnosti in v tem kar dela naša vlada, nobene pravičnosti, nobene sprevidnosti in nobenega moštva.

Slove po lenobi - Radi lenobe slovele so včasih ženske iz ruman-ske vasi in pa Poljci brez razločka spola. Gorje si ga hiši, v katero se priženil ali primožila ktera s Polja.

Huje je bilo z nekaterimi naizbežnimi nadlogami, ki jih je prinašal čas, na primer z boleznijo. Janez ni ves čas obiskal zdravnika, niti kadar mu je bilo najhuje. Ponavljajoče se prehlade je že nekako pretrpel in si pomagal z domačimi zdravili, potem pa je prišel zobobol in z njim bolečina, da bi človek znorel. Janez pa ni imel nikogar, da bi ga pozdravil, nikogar, da bi mu zaupal svoje težave. V gluho noč je spuščal pridušene stoke in bolezen je nemoteno napredovala. Zobje so mu izpadali drug za drugim in kmalu sta postali obe dlesni ena sama brazgotina. Usta si je izpiral s čisto vodo in čajem, ki mu ga je pripravila sestra, in počasi, neskončno počasi je bolečina popuščala. Toda dlesni so ostale prazne in do zobozdravnika, ki bi edini lahko kaj pomagal, Janez še vedno ni mogel. To so bili časi, ki jih ne bo nikoli pozabil.

A vendar, kaj je hujše: dejanska bolečina, ki razjeda telo, ali neutolažljiva bol, ki kljuje v duši? Janeza sta med njegovim skrivaštvom doleteli obe in sam ju je moral premagati. Bilo je nekega večera, ko je bila mati nekoliko slabotnejša, zato jo je Janez obiskal in se zadržal malo dlje pri njej. Sedel je na zapečku, mati pa je ležala v postelji. Mrak v sobi se je že povsem zgostil, a besede se v njem niso izgubile. Našle so pot skozi temo do ljubljene osebe. Janez se ne spominja več, o čem je tekla beseda. Morda sta se spominjala življenja pred vojno, morda sta načrtovala, da bi bilo le dobro končati to skrivaštvo in se predati oblasti, kakršna je že in kar bo pač storila. Spregovorila sta nekaj stavkov in se spet pogreznila vsak v svoje misli. Iz takega premišljevanja je Janeza zbudil materin nenadni vzdih. Nekoliko se je privzdignila in se sesedla nazaj v posteljo. "Nekaj je narobe", je prešinilo Janeza. Prižgal je luč in stopil k postelji. Mati je rahlo trepetala. Dvignil jo je v naročje. Njeno telo se je umirilo. Tudi dihanja ni bilo več čutiti. Iz materinih ust je spolzel temen curek po sinovi roki. Dvignil jo je proti svetlobi. Tekočina je bila lepljiva. "Kri!" je ugotovil in tisti trenutek ga je spreletela usodna resnica: "Mati je mrtva!" Glasno je zahlipal. Sestra je spala na peči. Zbudila se je in začudeno pogledala. Ko je dojela, kaj se je zgodilo, se mu je pridružila v nebrzdanem kriku žalosti. Kako dolgo je to trajalo, je težko reči, morda le nekaj minut, morda celo uro, potem pa se je celotna podoba nenavadne situacije spet zgrnila nad njiju. Prostor za čustva ni bilo. Hitro se je bilo treba vrniti spet v vsakodnevno vlogo. Tudi žalost morajo skrivači trpeti

Tone Jakše

3

SKRIVAČI

po svoje, v samotni. Janez se je previdno odplazil v skrivališče na skednju, Micka pa se je, glasno tarnajoč, napotila do bližnjih sosedov po pomoč.

Tisto noč je bila hiša seveda polna sosedov, prihajali so tudi naslednji dan, razni sorodniki in znanci, ki so prišli mater pokropit in se poslovit od nje. Naslednjo noč so prišli po stari navadi k njej čut, in ko je napočil tretji dan, so se pričeli odpravljati k pogrebu. Na Hribu so se zbirali ljudje od blizu in daleč, in ko je napočila ura, so pogrebci prinesli krsto iz hiše in jo položili na voz. Počasi je krenil žalostni sprevod izpred hiše v dolino. Od treh Rusovih otrok je za vozom z materino krsto stopala le Micka. Jože je že vrsto let počival na Javorovici, Janez pa je izginil v zadnjih dneh druge svetovne vojne. Tako so razmišljali tisti, ki so stopali v sprevodu. Le Micka je

Skrivač je kot žival - navadi se tiho prenašati svojo bolečino in se zadovolji s stvarmi, ki so mu pač dane. V letih skrivaštva so bile domače živali tako rekoč edina Janezova družba. Še sedaj, pri osmih križih, ima živinče v hlevu.

vedela, da jih Janez verjetno opazuje skozi špranje svojega skrivališča, kakšna tuga je hotela takrat razgnati njegovo srce, pa ve le Janez sam.

Vse tiste dni in noči je bil na preži, in ko so zabijali materino krsto, bi najraje planil in še zadnjič vzel od nje slovo. A hkrati je bil plaha, preganjana žival. Strah ga je zadrževal v skrivališču in zdelo se mu je, da žebliji, ki pribijajo pokrov krste, tudi njega za vse čase zabijajo v njegovo skrivališče.

Ko je sprevod izginil v dolini, je domačijo na Hribu preplaval mir, ki ga je le kdaj pa kdaj presekalo mukanje živine in pasji lajež. Človeški glas je tukaj le poredko odmeval. Janez se je tako ali tako že poistovetil s tišino, Micka pa se je povsem prilagodila njemu. Bil ji je še edini domači človek na svetu in plaho je vztrepetala, kadar ji je samo omenil, naj kaj ukrene, da bi prišel v stik s svetom, ki ga je že čisto izgubil. Bolj ko so leta tekla, bolj je postajal odvisen od nje. Poleg nje so bila edina živa bitja, s katerimi je imel stik, živali na domačiji. Te pa tudi niso mogle govoriti.

Deklica odreši Janeza samote

Tako je bilo vse do tistega zimskega dne leta 1978, ko je bila skupina otrok iz Žalne na izletu na Hribu nad domačim krajem. Janez je bil ravno takrat v domači hiši. Slišal je otroško čebljanje, stopil do okna in njegov pogled se je srečal z očmi deklice, ki je presenečeno strmela v okno, na katerem nikakor ni pričakovala moške pojave. O dogodku je seveda povedala doma, ker pa domačim pojava ni šla v račun, je za celo zgodbo zvedela tudi lokalna policija. Tam so sestavili vse dele zloženke in ugotovili, da v zloženki z imenom Hrib nad Žalno manjka edino še Janez. Pograbili so orožje in se ga odpravili iskat. Kot smo že napisali na začetku, so ga našli na skednju, kjer se jim je predal brez upiranja.

Odpeljali so ga na zaslišanje. Prav nič ni hotel tajiti. Povedal je vse, kar je vedel. Spraševali so ga tudi po orožju. "Nimam ga. Notri ga ne boste našli. Če ga boste našli zunaj, ga je pa kdo nastavil," jim je dejal. Potem so se z njim ukvarjali še psihologi, ki so

VAŠA ZGODBA

MOJCA B.

NEURESNIČLJIVO UPANJE

Včasih mi misli kot plašna ptica poletke tebi, sedejo v tvoje naročje in si zaželi, da bi bila še skupaj. Moje srce tiho upa, da se nekoč vendarle vrneš domov k meni. Premalo časa sva se poznala, da bi si resnično lahko pogledala v srce. Lahko le slutiva drug o drugem in upava, da se nekoč znova najdeva.

Zvečer odprem okno in pogledam v nebo. Svojo zvezdo imam. Upajoče zrem k njej. Hočem jo vprašati po tebi, ali si srečen, si morda sam, ali kdaj pomisliš name. Vprašan ni in ni konca. Želela bi slišati odgovor, vendar zvezde ne govorijo. Vse ostaja skrito v meni in nihče nikoli ne izve, da moje srce potihoma hrepeni po tebi, da si želi pomladi s teboj, tihih večernih sprehodov ob rečici in nežnih šepetanj. Včasih me srce potegne za seboj in pričnem mu verjeti. Kako lepo je verjeti srcu!

Zaprem okno. Zvezde ni več, hrepenenja bledijo. Radio me spomni na resničnost. Daleč stran si, jaz pa sem sama med tujimi ljudmi. Slutim, da si morda tudi ti želiš, da bi si nekoč skupaj obrisala solze za vedno, da ne bi jokala na skrivaj, da naju ne bi bilo sram pokazati svetu solz ljubezni.

Vedno je bilo kaj, kar nama ni dovoljevalo biti skupaj. Vendar nekoč mora priti dan, ko bova samo MIDVA. Najina sreča in najina svetova se bosta, ker se morata, združila v eno. Stekla bova čez travnike, ko bo na nebu mavrica. Lovila jo bova, a čeprav bo bolj in bolj daleč, nama bo vseeno. Bila bova srečna, ker bova skupaj, ker nama ne bo važno, kje sva, temveč to, da sva. Objela se bova in svet bo plesal v ritmu najine glasbe, veter bo poiskal najboljše godce na svetu in vse bo tako, kot si že od nekdaj želiva in v srcu hrepeneče čakava.

Žal tega dneva za naju ni. Vedno so želje nekaj drugega kot resničnost. Tudi če si oba še tako želiva, se ne more uresničiti. Vse je proti nama in ni je stvari, ki nama bi dovoljevala sanjati skupaj.

Nekaj časa bom še odpirala okno in upajoče pogledovala zvezdo in si želela, da bi bil ob meni, toda nekega dne te bom morala pozabiti, oddati svoje srce drugemu in pozabiti na vse, kar sva doživela skupaj. Ničesar nisi kriv. Ljubezen je danje in jemanje, dobivanje in izgubljanje. A takih ljudi, kot si ti, se ne da zlahka pozabiti, ostanejo na dnu srca; ko bom čisto čisto sama, se bom vedno spomnila nate. Mogoče si bom vsakič zaželela, da bi bil z mano, a bo ostalo le pri želji. Sprejemam naju kot neuresničljivo upanje, ki pa kljub vsemu ostaja, ni ga mogoče pregnati, temveč samo pozabiti.

FOTO: M. MARKELJ

KATARINA KONDA:

OČE

Spet je sredo, ena izmed mnogih, ki so že bile in še bodo. Že zjutraj se zbudim z neprijetnim občutkom, kot da mi v grlu leži velikanski cmok. Sreda je dan, ko obiščem očeta.

Popoldne sedem na mestni avtobus. Ljudi je malo. Sedim in nemo zrem skozi okno. Na končni postaji izstopim. Večina potnikov se odpravi proti blokom, le dva ali trije zavijemo v nasprotno smer in potem skozi drevored, mimo vratarja in po potki, posuti s peskom, do stavbe. Kot vsakič poprej se osredotočam le na te majhne podrobnosti: na pesek, rože, na novo sliko na stopnišču...

Prvo, drugo, tretje nadstropje. Tu sem. Četrta vrata, levo. Pred vrati postojim za minuto. V rokah prekladam vrečko domačih piškotov. Take je imel oče najrajši. Saj ni res, še vedno jih ima rad, upam...

Nadenem si vesel obraz in vstopim. "Dober dan, očka. Piškote sem ti prinesla. Tvoje najljubše."

Nič. Bolezen. Skleroza. Oče se ne spominja ničesar več. Z vsakim obiskom ga je manj. Ne ve več, koliko je star, kako mu je ime, kdo je, kaj je, kje je.

Oče in jaz. Bil je moj vzor. Pošten, vedno pripravljen pomagati, neskončno potrpečljiv, kadar sem preživljala obdobja upornišтва, kadar nisem shajala niti s sabo, kaj šele z drugimi. Toda vedno, ne glede na to, kako zagrenjena sem bila, sem vedela, da je oče z menoj, mi nudi oporo in me razume. Vse do njegove bolezn.

Nemočna sem ga opazovala, kako se nekoč tako bister človek počasi pogreza v temo pozabe. Z njim sem izgubljala oporo, ki mi jo je dajal vse življenje. Zdaj se mu poskušam oddolžiti, a zdi se mi, da izgubljam bitko. Bolezen je premočna.

skušali ugotoviti, če je pri pravi. Spraševali so ga čisto navadne stvari, na primer, katero je glavno mesto Jugoslavije in podobno, potem pa so pred njega stresli še kup kock, a jih Janez ni hotel zlagati, rekoč: "Nikoli se nisem kockal, pa se tudi sedaj ne bom!" Uvideli so, da ni nevaren, pa so ga spustili domov.

Počasi se je Janez privajal normalnemu življenju in spremembam, ki so nastale v desetletjih, ko je bil odrezen oziroma se je sam odrezal od sveta. Tudi zaposlitev je dobil v kovinskem podjetju v Grosupljem, kjer je delal toliko časa, da si je skupaj z leti izpred vojne prislužil skromno pokojnino. Vsi pa le niso tako dobro prenesli Janezove ponovne vključitve v življenje. Zvedel je, da je imela domača borbovska organizacija več burnih sestankov o njem, več ostrih zahtev je padlo na njegov račun in lokalni miličnik se je nekajkrat oglasil pri njem in ga opozoril, naj se v mraku ne podaja iz hiše, ker bi utegnil kdo svojo grožnjo uresničiti.

Slabše kot njen brat je Janezovo vrnitev v javnost prenesla Micka. Strah, ki se je pred desetletji usidral v njej, je začel razjedati njen um. Bolezen se je nezadržno širila, tako da so jo na koncu sprejeli v umobolnico, kjer je tudi umrla.

Z Janezom sem se o njegovem skrivaštvu pogovarjal v začetku devetdesetih let, torej več kot desetletje potem, ko je postal prava medijska senzacija. O njem je pisalo veliko časopisov in revij. Avstralijske je šel glas o njem. Od tam ga je prišla posnet cela televizijska ekipa. Potem pa je bilo oblasti dovolj tovrstne popularnosti in Janezu je prepovedala dajati izjave. No, z mano se je Janez vseeno pogovarjal, saj se je medtem oblast že zamenjala. Povedal mi je svojo zgodbo, jaz pa sem se vrtil vanj z vprašanji. Kaj je tisto, kar ga je v vseh teh letih najbolj mučilo, zaradi česa je najbolj trpel?

"To je tišina. Človek je vendar družabno bitje. Mora se s kom pogovoriti, se mu zaupati. Tišina je kot zid okoli tebe, ki je z leti vse višji, ti si pa vse manjši," je dejal. In njegov glas je bil še vedno šepetajoč, kot bi hotel resnico zakriti pred nepoklicanimi ušesi. Strah in negotovost sta z leti tako globoko pronicnila v vse pore, da je vprašanje, če bosta še kdaj izginila. No, letos avgusta sem bil spet pri Janezu na Hribu nad Žalno. Čeprav je že krepko zakoračil v osemdeseta leta, še vedno živi na svoji domačiji sam. Samoto mu krajšajo sosedje, ki radi pridejo k njemu na obisk, pa tudi živinče v hlevu, za katero Janez kljub letom še vedno vzorno skrbi.

Tom dobro na grand prixu

Nove točke za evropsko jakostno lestvico

MIRNA - Čeprav je bil evropski grand prix turnir v Ljubljani nekoliko šibkejši od ostalih osmih turnirjev te vrste, ker je bil istočasno v Nemčiji turnir z nagradnim skladom preko 100.000 nemških mark, so si na njem slovenski badmintonisti precej popravili točke za evropsko jakostno lestvico, na tekmovalni pa so se izkazali tudi igralci mirskega Toma. Sašo Hajšek se je po četrtfinalni zmagi z 2:1 nad enim izmed najboljših mladih igralcev v Evropi, Simonom Hawrino, uvrstil v polfinale, kjer je z 0:2 izgubil s kasnejšim zmagovalcem Densom Pešehonovom in osvojil 60 točk za evropsko jakostno lestvico. Sašo Zrnec je v četrtfinalu po ogorčenem boju z 1:2 (15:6, 16:18, 12:15) izgubil dvoboj s kasnejšim finalistom Avstrijcem Petrom Moritzem. Med člani se je izkazal tudi 15-letni Aleš Murn, ki se je iz predtekmovalja uvrstil na glavni turnir, kjer je v prvem krogu premagal Hrvata Ilića, potem pa izgubil z Dancem Enevoldsemom.

Nesrečna usoda ljudi: komaj duh dozori, začne telo veneti. (Montesquieu)

Rugby v deželi suhe robe

Ljubljanski Koloys predstavil to igro - Vpis vsak dan na igrišču ob nekdanji vojašnici

RIBNICA - Lani so prizadeti člani ljubljanskega rugby kluba Koloys uredili nogometno igrišče ob nekdanji ribniški vojašnici, letos spomladi pa odigrali mednarodno tekmo proti Sisku. Ljubljanci so hkrati z urejanjem igrišča, slačilnic in klubskih prostorov načrtno delali za ustanovitev RK Ribnica, katerega predsednik je Dušan Jamnik in tajnik Danilo Divjak. Prejšnji teden pa so rugby uradno predstavili tudi ribniškimi osnovnošolcem. Trening članskega in mladinskega moštva se je ogledalo veliko učencev, ki so opravili tudi nekaj začetniških vaj. "Igrišče, ki je propadalo, smo dobili v najem od občine in ga obnovili v upanju, da bo rugby, ki je v nekaterih afriških in evropskih državah (Francija, Anglija, Škotska, Wales), še posebej pa v Avstraliji in Novi Zelandiji, nacionalni šport, pognal korenine tudi v deželi suhe robe. Veseli me, da so fantje spoznali osnovna pravila in se pripravili, da ne gre za grob šport. Mnogi izmed njih so se vpisali v klub. Tisti, ki želijo postati člani RK Ribnica, naj se oglašijo na stadionu, kjer imamo

Fit zaključil z Brežiškim oktobrom

Množična udeležba na uličnih tekih - Med osnovnimi šolami je najboljša Osnovna šola Slava Kladnika iz Sevnice - Novomeščanka Mateja Udovč prva med članicami

BREŽICE - Atletski klub Fit Brežice je z že tradicionalnimi 20. ulični teki Brežiški oktober 1995, ki jih je pripravil v sodelovanju domače srednje šole in športne zveze, uspešno zaključil letošnji atletski sezon, v kateri se je izkazal z izvrstno organizacijo več pomembnih tekmovalj. Tekmovanje je ob enem štelu tudi za 3. državno prvenstvo v cestnih tekih za osnovne in srednje šole. Med osnovnimi šolami je zmagala Osnovna šola Slava Kladnika iz Sevnice, med srednjimi šolami pa Druga gimnazija Maribor.

Tekmovanje na 2.200 m oziroma 4.400 m dolgi progi je uspešno končalo 391 tekačev iz cele Slovenije, najbolj množična pa je bila udeležba učencev iz 33 osnovnih šol, med katerimi je zmagala Osnovna šola Slava Kladnika iz Sevnice nad OŠ Louisa Adamiča (Grosuplje) in OŠ Tabor (Logatec); brežiška osnovna šola je bila 10., OŠ Belokranjskega odreda

Semič 15. in OŠ Jurija Dalmatina iz Krškega 17. Med posamezniki velja omeniti tri Sevnčanke. Med učenkami 7. in 8. razredov je po pričakovanju zmagala Petra Radišek, ki je bila tu prva tudi že lani, in Boruta Vebra ter Robina Papeža, ki sta med učenci 7. in 8. razredov osvojila drugo oziroma tretje mesto.

Med srednjimi šolami je zmagala

ZMAGOVALKE - Med srednješolci sta bila Novomeščanka, gimnazijka Irena Auersperger (na sliki levo na zmagovalnem odru skupaj z Brežičanko Janjo Košar in tretjevrščeno Mariborčanko Mojco Modrijančič), ki je po štartu padla in si grdo odrgnila kolena, ter Mitja Kren, ki je nastopil za Krko, odlična, draga. (Foto: I. V.)

Druga gimnazija iz Maribora nad Prvo gimnazijo iz Celja in Gimnazijo Jurija Vege iz Idrije, Srednja šola iz Brežic je bila 4., Gimnazija Novo mesto 5., srednješolci novomeškega atletskega kluba Krka 6, nastopilo pa je 21 srednješolskih ekip.

V ostalih kategorijah je bila z izjemo članov, ki jih je nastopilo 18, udeležba nekoliko slabša. Med članicami je zmagala Novomeščanka Mateja Udovč nad Mariborčanko Marjano Zajfrid in Sevnčaneko Zvonko Bregar, med člani Franc Guzej iz Trbovelj nad Novomeščanko Borutom Retljem in Francijem Meničem, med veterani Milan Kirm iz Hrastnika nad Matijo Ožaničem iz Kočevja in Novomeščanom Ivanom Škedljem Močivnikom, medtem ko je bila med veterankama Heda Kotar iz Trbovelj hitrejša od Zdenke Zalokar Divjak, članice brežiškega Fita.

I. V.

HOZJAN DRUGI V AVSTRIJI

NOVO MESTO - Semiški karatisti so v soboto, 28. oktobra, nastopili na odprtem prvenstvu Avstrije v full contactu. V kategoriji do 63 kg je Štefan Hozjan zasedel 2. mesto, Drago Mohar pa v kategoriji do 71 kg 4. mesto. Sodelovalo je 210 tekmovalcev iz vse Evrope. Semičane je vodil trener karate sekcije TVD Partizan mojster borilnih veščin Nikola Šebuk, potovanje pa sta omogočila občina Semič in podjetje NIX.

STOPAR NAJBOLJŠI V IDRIJI

SEVNICA - Mladi tekmovalci Karate kluba Sevnica so na 2. pokalni tekmi za mlajše kategorije v Idriji, ki se je udeležilo preko 200 karateistov iz 18 slovenskih klubov, osvojili 14 medalj, od tega 6 zlatih. Marko Stopar je bil s tremi zlatimi medaljami (kate posamezno, kate ekipno in borbe posamezno) najboljši tekmovalac pokalne tekme, Denis Orač in Rok Črepinšek pa sta osvojila po dve zlati in eno srebrno medaljo.

LUKEC DOBRO ZAČEL

KRŠKO - Na prvem rating turnirju letošnje sezone so 22. oktobra v Ljubljani uspešno nastopili tudi plesalci krškega plesnega kluba Lukec. Med mlajšimi mladinci sta se izkazala Urška Klakočar in Sebastijan Vodlan, ki sta bila tretja v latinskoameriških plesih, v standardnih plesih pa četrti. Med pionirji so se krški pari kar šestkrat uvrstili med najboljših 20; najboljša pa sta bila Jasmina Zakšek in Mitja Puntar, ki sta v standardnih plesih zasedla 14. mesto. (S. Z.)

REKREACIJA

BREŽICE - Območna obrtna zbornica Brežice organizira za člane rekreacijo, ki bo v telovadnici osnovne šole v Brežicah, in sicer vsak četrtek od 19.30 do 21. ure.

NAJBOLJŠI MLADINCI IN PIONIRJI

KRŠKO - Kvalifikacijskega turnirja v standardnih in latinskoameriških plesih se je udeležilo 8 parov plesnega kluba Lukec. Med pionirji D sta bila Jasmina Zakšek in Mitja Puntar 3. v standardnih plesih in 4. v latinskoameriških plesih, povsem enaki uvrstitvi pa sta dosegla Urška Klakočar in Sebastijan Vodlan v kategoriji mlajših mladincev B. (J. Z.)

TURNIR SKD

TREBNJE - Na teniškem turnirju, ki ga je v športnem centru Vita v Trebnjem pripravila stranka SKD, je nastopilo 18 igralcev. Pomerili so se v igri parov. 4 pari so zastopali SKD, pet parov pa nasprotno ekipo, ki je zmagala. Člani SKD so predlagali, da bi v Trebnjem ustanovili teniški klub, ki bi ime Trebnjega ponesel po Sloveniji in preko meja.

ZMAGALI V BREŽICAH

SEVNICA - Rokometiške Lisce so v prvenstveni tekmi 2. državne lige vzhod doma izgubile s Ptujčankami z 19:22 (11:14). Za Sevnčanke sta bili najučinkovitejši Sintič (5 zadetkov) in Sinkovič (4). Kadeti Lisce pa so na gostovanju v Brežicah visoko premagali domačine z 32:9 (19:2). Največ zadetkov za sevnške rokometiške pa sta dosegla Požek (11) in Mikerevič (5).

treninge in uradne ure vsak dan ob 16. uri", je povedal Miloš Kosanovič, trener in igralec Koloysa. MILAN GLAVONJIČ

Do svetovnih prvenstev še devet mesecev

Čeprav je do začetka svetovnih mladinskih prvenstev v kolesarstvu še devet mesecev, je zbrano že tri četrtine denarja - Organizatorji delajo na dveh področjih - Pri velodromu iz rok v usta - Pogovori z Mapei

NOVO MESTO - Mladinska svetovna prvenstva v kolesarstvu, ki bodo v Novem mestu in njegovi okolici od 10. do 18. avgusta prihodnje leto, so poleg zlatih olimpijskih medalj Leona Štuklja največji športni dogodek v zgodovini dolenjskega športa. Organizatorji zatrjujejo, da gre vse po načrtih.

Delo organizatorjev svetovnih mladinskih prvenstev v kolesarstvu je razdeljeno na dve področji. Prvo je priprava tekmovalj in vsega ostalega, kar gre zraven. Predsednik organizacijskega odbora prvenstev je Lojze Peterle, ki je to nalogo sprejel, če ko je bil zunanji minister. Med drugimi so člani odbora tudi predstavniki obeh največjih sponzorjev: generalni direktor banke SKB Ivan Nerad, ki je glavni sponzor, ter predsednik generalnega direktorja Petrola Janez Umek, novomeški zupan Franci Koncilija, državni sekretar za ceste Marjan Dvornik, državni sekretar Ministrstva za novejše zadeve Borut Likar, predsednik Kolesarske zveze Slovenije Dušan Janežič, Jože Peterlin, Goran Inkovič, Tone Zaletel in predstavnik turistične zveze Dolenjske Alojz Šerini. V okviru organizacijskega odbora dokaj samostojno deluje nekaj komisij in odborov, ki imajo na nekaterih posameznih področjih. Tako

tehnično komisijo vodi zamejec iz Lonjerja Radivoj Pečar, ki bo na prvenstvih direktor dirke, pri tekmovalnih na stazi pa mu bo pomagal Italijan Leontino Buzzio, za promet in varnost bo odgovoren Boris Piletič iz Malega Slatnika, vodja ceremonijala in otvoritvene slovesnosti je Jože Mozetič, za osebe bo skrbel Robert Kastelic, za zdravstvo dr. Slavko Šuštar, organizacija novinarskega središča in stiki z javnostjo pa so v rokah študentke novinarstva Jerce Božič.

Najpomembnejšo vlogo v organizacijski shemi prvenstev ima pravzaprav kolesarsko društvo Cyclo-tour, v okviru katerega deluje tudi omenjeni organizacijski odbor in ima zaposlenih 7 ljudi. Na čelu društva je organizacijski direktor prvenstva Jože Majes, na marketinškem področju pa mu pomaga Aleš Muhič. Zbiranje denarja je njuna najpomembnejša naloga, zbranih pa je že okoli tri četrtine potrebnih

sredstev, precej tudi v materialu in uslugah. Poleg SKB in Petrola spa-

• Ta teden se predstavniki Cyclo-tourja v Bologni pogajajo s firmo Mapei, ki naj bi, če bodo pogajanja uspešna, prevzela kar zajeten del denarnih obveznosti in bila največji tuji pokrovitelj. Mapei je bil pokrovitelj tudi lanskega prvenstva amaterjev in poklicnih kolesarjev na Siciliji, letošnjemu mladinskemu svetovnemu prvenstvu v San Marinu, v Mapeijevem moštvu pa vozi zmagovalce letošnjega Gira Rominger in svetovni prvak med poklicnimi kolesarji Španec Olan. Mapei daje kolesarstvu več kot 7 milijonov dolarjev na leto. Upajmo, da bo nekaj od tega kupa denarja prišlo tudi v Novo mesto.

data med najpomembnejše pokrovitelje še Telekom in BTC.

Drugo enako pomembno področje je izgradnja kolesarske steze v Češči vasi, ki je pravzaprav vzrok, da so se Novomeščani lotili organizacije prvenstev. Vodja gradbenega od-

bora je inž. Marjan Dvornik, sekretar gradbenega odbora pa arh. Marjan Zupanc mlajši. Zemeljska dela in betonažo, kar nameravajo končati še letos, so zaupali Gradisu, vse, kar bo lesenega, pa bodo montirali spomladi oziroma najkasneje do maja, ko naj bi tekmovališče že prvič preizkusili. Po besedah Jožeta Majesa pri gradnji velodroma živijo iz rok v usta oziroma denar, ki ga zberejo, porabijo sproti.

I. V.

JADRANJE PO VODAH TUTANKAMONA

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 2. novembra, bo v sejni sobi zavarovalnice Triglav ob 20. uri predavanje Jožeta Mušiča z naslovom Jadranje po vodah Tutankamona, v katerem bo tudi s pomočjo videa predstavil jadranje v Rdečem morju. Glede na to, da je Mušič tudi navdušen potapljač in da je del vide gradiva posnetega pod vodo, bo predavanje zanimivo tudi za ljubitelje podvodnega sveta, omogočila pa ga je Vista 21.

ČAKAJO NA SKOK - Novomeški padalci izkoristijo vsako priložnost, da lahko opravijo po nekaj skokov. Tako je bilo tudi pred nekaj tedni, ko jih na nebo nad Prečno odpeljalo letalo AN-2. Na sliki fantje čakajo na skok, na levi je nekdanji kolesar in potapljač Lojze Strajnar, ki ima med tečajniki največ skokov, na desni pa najmlajši tečajnik Simon Dular, od katerega, ko bodo začeli tekmovali, največ pričakujejo. (Foto: I. V.)

Padalci bi pozimi tudi smučali

Novomeški padalci s sposojenimi padali dobro napredujejo - Že letos dovoljenja - Tekmovalni načrti

NOVO MESTO - V Aeroklubu Novo mesto so letos po dolgih letih premora obudili padalski šport in vse kaže, da bo smelo zastavljeni projekt uspel, saj je od 18 tečajnikov, ki so končali teoretični del šolanja, kasneje odnehal le eden, pa še ta se namerava vrniti. Večina pod vodstvom inštruktorja Mira Vindiša in ob izdatni pomoči Aleša Debeljaka iz Lašče pri Ribnici, Dolenjca z največ skoki, lepo napreduje. Vodja šolanja je Viktor Kupljenik, pomaga pa še Brane Hrast. Nekateri izmed njih celo načrtujejo, da bodo še letos izpolnili vse pogoje, med katere spada tudi najmanj 50 skokov, in dobili dovoljenje za športnega padalca. Simon Dular in Lojze Strajnar sta do konca oktobra opravila že več kot 40 skokov, Tomaž Brinc ter dekletki Goranka Franz in Petra Markovič pa so se temu številu že močno približali. Najboljši skačejo z zadržkom, daljšim od minute. Večina skokov so opravili

li na prečenskem letališču, nekaj pa tudi v Mariboru in v Murski Soboti. Ker novomeški aeroklub nima ne svojih padal ne letala, prirejenega za prevoz padalcev, fantje in dekleta skačejo s sposojenimi padali in iz najetega letala. Njihova vroča želja je, da bi čimprej prišli do lastnih padal, primernih tako za šolanje kot tudi za tekmovalja, vendar to ne bo ravno lahko, saj tako padalo stane okoli 7.000 nemških mark.

Kljub temu da so novomeški padalci šele na začetku športne poti - nekateri so se prej ukvarjali z drugimi športi - že razmišljajo tudi o tekmovaljih. Glede na to, da je edini pravi dolenjski smučarski center s FIS-progo na Gačah sorazmerno blizu letališča v Prečni, načrtujejo, da bi morda lahko že to zimo pripravili tekmo v paraskiju, zelo priljubljeni kombinaciji skokov na cilj in veleslalom.

I. V.

Najboljši z našega konca

Na koncu kolesarskega tekmovanja za pokal Frutabela v ospredju Dolenjci, Posavci in Belokranjci

NOVO MESTO - Letošnje tekmovanje najmlajših kolesarjev za pokal Frutabela se je z osmo tekmo, kriterijem v Krškem, končalo z zmago slavjem dolenjskih, belokranjskih in posavskih klubov. V Krškem je bil med dečki C Črnomalčan Starešinič drugi, med dečki B je Novomeščan Jure Zrimšek zmagal, med dečki A pa je bil njegov klubski kolega Klemen Logar tretji, tako kot med mlajšimi mladinci Peter Ribič. Med dečki A so v skupnem vrstnem redu med 13 klubi zmagali kolesarji krškega Savaprojekta, Krka je bila šesta, Črnomelj deveti in krški Master team deseti. Med posamezniki je z 78 točkami zmagal Gregor Zagorc iz Savaprojekta, njegov klubski tovariš Primož Četrtič je bil s 44 točkami tretji, sedmouvrščeni Klemen Logar je bil najbolje uvrščeni krkaš, Črnomalčan Bor Vrščaj pa je zasedel 9. mesto. Med dečki B je nastopilo 14 klub-

bov, med katerimi je bila daleč najmočnejša, Savaprojekt je bil 5., Opeka Vinica 9., Master team 11. in Črnomelj 12. Med posamezniki je zmagal krkaš Jure Zrimšek, Andrej Prevejšek iz Savaprojekta je bil 5., Krkini kolesarji Uroš Vene, Matevž Kastelic in Tomaž Nose pa so se uvrstili od 8. do 10. mesta, medtem ko je bil Viničan Dejan Ciglar 14.

Med dečki C je nastopilo 11 klubov, zmagala je Sava Kranj, ki so ji sledili kar 4 klubi z našega konca; 2. je bil Črnomelj, 3. Master team, 4. Savaprojekt in 5. Krka. Podoben vrstni red je bil tudi med posamezniki, kjer je zmagal Kranjčan David Rožman, 2. je bil Novomeščan Gorazd Matko, 3. Tadej Prevejšek (Savaprojekt), 4. Matej Starešinič (Črnomelj) in 5. Tomaž Sotošek (Master team) ter 10. Janez Muhvič (Črnomelj).

I. V.

Pet zmag Sevnčanov

Uspešna sobotna "revija"

SEVNICA - V osrednji tekmi sobotne "revije" sevnškega ligaškega rokomet pred domačim občinstvom je moška ekipa RK Lisce končno dosegla prvo zmago v letošnji 2. SRL - vzhod, in sicer je premagala Polet iz Murske Sobotice s 25:23 (polčas 10:8). Po slabi igri v prvem polčasu se je rokometiške Lisce le odprlo sredi drugega polčasa, ko so povedli s 17:10 in celo 23:14. V pričakovanju visoke zmage pa so domačini nerazumljivo popustili in Prekmurci so poraz ublažili na znosna dva zadetka razlike. Za Lisco so dosegli zadetke: Sečki 6, Simončič 5, Jug, Plazar in Rantah po 3, Lupše in Sirk po 2 ter Rupret enega. Pri gostih pa so se izkazali: Horvat s 7 ter Lovjenjak in Černela s 5 zadetki.

Ženska ekipa Lisce je na prvenstveni tekmi 2. SRL - vzhod gostila ekipo RK Črenšovci in z dobro igro močno zmagala z 29:16 (polčas 16:9). Za Liščanke sta po 6 zadetkov dosegli Dražetič in Sintič, po 4 Sinkovič in Šunta, po 2 Držanič in Planinc

ter enega Ernestl. Pri gostjah sta bili najučinkovitejši sestri Pintarič s 6 oz. 5 zadetki.

Kadeti Lisce pa so v derbiju kadetske lige - jug doma premagali vodilno ekipo RK Kaj Dol in v izenačeni tekmi z nepopustljivo igro v končnici vendarle prepričljivo zmagali z 29:23. Tako so kadeti Lisce zaključili prvi del prvenstva na 1. mestu in si zagotovili dobro izhodišče za končni uspeh. Za Lisco so bili strelci: Rupret 8, Požek 7, Krištofič 5, Dernovšek in Močivnik po 4 ter Mikerevič 1.

Starejše deklice RK Lisce so v prvenstveni skupini južne skupine z visoko zmago proti vrstnicam iz Brežic z 23:7 še potrdile vodilno mesto v svoji tekmovalni skupini. Za Sevnčanke sta bili najuspešnejši strelki Glasova s 7 in Brestovac s 4 zadetki.

Med tednom pa je ekipa starejših dečkov Lisce v državnem prvenstvu tekmovalne skupine jug v Trebnjem premagala domačo ekipo Akripola s 26:16. Za Sevnčanke so bili najučinkovitejši Mikerevič 7, Mlakar 5 in Kolman 4.

P. P.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom napovedovanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Tito in laži o njem v Petanovi knjigi

Dol. list št. 42, 19. oktobra

Ne poznam knjige Veseli diktator in je najbrž ne bom prebral, ker odklanjam politične pamflete. Tudi me ne zanima njen avtor. O njem le toliko: namesto da se je potegoval za šefovsko mesto celo pri ustavnem sodišču, naj bi se raje posvetil izboljšanju programa slovenske televizije, da nam ne bi bilo potrebno pretikati televizorjev na hrvaške postaje.

O omenjeni knjigi je napisala oceno ga. Tratar in se s spoštovanjem spomnila pokojnega predsednika takrat še naše skupne domovine. To pa je razveljavilo g. Lukšiča za napad na bivši družbeni sistem. V zadnjem Dolenjcu nam je predstavil kar velik ekspoze, ki je precej v sozvočju nastopov njegovega idola pred raznimi komisijami in drugod, kjer ta pretežno udriha po ideologiji, katere sestavni člen je včasih bil. Sedaj pa mu ambicije kažejo drugačno pot. Pozabil je, da je za desetletje slovenskega sodstva, gospodarstva in še česa v veliki meri kriva zakonodaja, ki je bila sprejeta pod vladavino Demosa ali pa ni bila sprejeta tista, ki bi za redno funkcioniranje države bila nujna. Lahko je sedaj vpiti "primite tatu!" pri tem pa pozabiti, kaj je omogočilo krajo družbenega premoženja, naraščanje kriminala, veliko socialno razlikovanje in še bi se dalo naštevati.

G. Lukšič lahko javno agitira, za kogar hoče. Pošteno bi bilo, da bi se tega lotil naravnost, ne pa da izrablja ime pokojnega predsednika Jugoslavije, državnika, ki ga je spoštoval ves svet: revni del zaradi upanja na boljše čase, bogati del pa zaradi njegove karizme iz vojne in odločnosti, da ne proda svoje države niti vzhodnemu niti zahodnemu bloku.

Pisec v nadaljnjem pisanju pada v protislovja. Najprej piše "kakor v dobrih starih časih, ko so imeli komunistični vodje za sabo celoten narod," nato pa, da je komunizem "porušil kar solidno civilizacijo, pri tem pa je bil dolžan vzpostaviti boljše družbo." Kje je tu logika? Če je celoten narod stal za komunističnimi voditelji, je gotovo občutil le pridobitev "boljše družbe," ne pa zrušitve "solidne civilizacije!" Kaj je za pisca solidna civilizacija? (Zaradi tega tudi pišem ta prispevek.) Ali so solidna civilizacija: razpadajoče lesene hiše; trske in petrolejke namesto elektrike; razdrapane makadamske ceste; kolovozne poti in živinska vprega namesto asfalta in traktorjev; stare, na pol razpadajoče šole in zdravstvene ustanove (nekatero še iz časov Marije Terezije); do skrajnosti izkoriščani delavci in kmetje; brezpravne ženske nasploh pa kmečke žene, ki so na glavah nosile na prodaj svoje borne pridelke tudi po 10 km daleč, da so iztržile za sol in petrolej, za davke pa je često zmanjkalo denarja, zato je marsikatera kmetinja šla na boben? Ali je to njegova opevana civilizacija? Ne vem, koliko let je temu gospodu. Če je živel v časih pred drugo svetovno vojno, potem je njegovo pisanje namerno sprenevedanje. Če pa je rasel v Titovem socializmu (govoriti o komunizmu je neumnost, saj ga na svetu nikjer še ni bilo), torej če je rasel v socializmu, ki je prinesel vse to, kar danes imamo, naj raje hvali svojega boga, da je tako, saj mu je bilo prihranjeno marsikatero pomankanje!

Gospod, ki očita nekaterim pisem duhovno in intelektualno skromnost, se ima najbrž za intelektualno veličino, zato o zemljepisju, zgodovini in politiki počuje učiteljico slovenščine in ji

solu pamet o slovenskem pravopisu, ker je napisala, da "ima rada Slovenijo, spoštuje pa tudi druge narode". Saj ni nikjer napisala besede država! Ko je izjavila, da ima rada Slovenijo, to lahko pomeni državo ali pa narod, kakor si kdo tolmači. Če si je pisec za svojo rabo tolmačil "državo", je to njegov problem. Naj pa ob tem nikakor ne omalovažuje in blati nesebično razdajanje učiteljev, ki so zlasti v povojnem času pa tudi še potem poleg razrednega pouka žrtvovali svoj prosti čas še za dodatno izobraževanje mladine in starejših, saj je 4-letna vojna pustila dokajšnjo praznino na tem področju, ki jo je bilo potrebno zapolniti. Za svoje prostovoljno delo niso bili nikoli plačani, zato smo jim dolžni vsaj zahvaliti in spoštovanje. Mislim, da je nemoralno izrabljati človeško tragedijo za ceneno dnevno politično propagando, kar počno ravno tisti, ki se imajo za nasprotnike ideologije golotooških zapornikov in bi jih v nasprotnem primeru imeli le za zadrte komuniste.

S pogrebanjem starih zamer in razpihanjem sovraštva Slovenija ne bo prišla daleč, tega bi se morali zavedati vsi njeni državljani. Še vedno velja pregovor: V slugi je moč. Če tega ne bomo dosegli, bomo capljali na repu evropskega gospodarstva, kulture in civilizacije.

MARTIN RUKŠE
Vel. Brusnice 58

Bližnjica do dobrega kislega zelja

Dol. list št. 42, 19. oktobra

V zgoraj omenjeni številki Dol. lista sem prebrala pripombe g. Ivana Maršiča na moj članek Bližnjica do dobrega kislega zelja, objavljen v št. 41 12. oktobra.

G. Maršiču pa tudi bralcem mojih člankov naj za uvod povem, da pišem v časopis le strokovno podprte in praktično preizkušene nasvete. Tudi nasvet o soljenju zelja za kisanje s predpisano količino soli (1,7 - 2,0 kg soli na 100 kg zribanega zelja) sem povzela s seminarja Pridelovanje in kisanje vrtnin, ob katerem so bila izdana tudi skripta.

V skriptah navaja prof. dr. Janez Hribar s sodelavci pod naslovom Napake pri kisanju zelja in repe sledeče:

"Mlečno kislinsko vrenje je postopek, v katerem mlečnokislinske bakterije prevladajo sladkorje in kisline proizvodev. Za rast zaželenih mlečno kislinških bakterij je potrebno surovini enakomerno dodati sol (1,5 - 2,5%) in ustvariti anaerobne pogoje. To se naredi pri stiskanju surovine, iz katere zaradi soli izteka sok in mora prekriti kisanu surovino."

Drugi vir mojega nasveta je strokovna literatura dr. Mihaele Černe (navaja 1,7 - 2,2 kg soli na 100 kg zribanega zelja). Dr. Černetovo poznam kot zelo doberga teoretika in praktika, saj sem obiskovala že več njenih seminarjev, v katere so bili redno vključeni tudi ogledi poskusnih polj in poskusov, ki jih vodi s svojimi sodelavci iz Kmetijskega inštituta v Ljubljani.

Tretji vir pa so moje osebne izkušnje na domači kmetiji. Na koncu želim g. Maršiču povedati, da nimam nič proti njegovi metodi kisanja. Svetujem pa mu, naj se posvetuje z omenjenimi strokovnjaki, da bomo svetovalci, posrejovalci strokovne literature, do bralcev prenašali čimbolj strokovno dodelane nasvete.

Svetovalka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti
CVETKA LAVRIČ, inž.

NA MARTINOVANJE V MÜNCHEN

MÜNCHEN - Slovensko kulturno društvo Lipa v Münchnu vabi v soboto, 11. novembra, ob 17. uri na "Martinovanje 1995", ki ga društvo prireja vsako leto in bo tokrat v restavraciji Bavaria Menue, Domagsaal 26. Za zabavo bodo skrbeli Dolenjci, in sicer ansambel Henček in humorist Toni Gašperič. Rezervacij ne sprejemamo, vstopnice pa je mogoče dobiti uro pred prireditvijo.

Partizanska grobišča na Rogu očiščena

Med prostovoljci tudi Zmago Jelincič, predsednik SNS - Poteza "Krke"

Minulo nedeljo zjutraj se je prvič po ustanovitvi Društva za vzdrževanje partizanskih grobišč na Rogu zbralo 35 njegovih članov z namenom polepsati grobišča. Med udeleženci je bil tudi predsednik SNS Zmago Jelincič. Vsi skupaj so najprej odšli na Gače, od tam pa, razdeljeni v dve skupini, na posamezna grobišča pri bolnišnicah. Očistili so grobišča in pomeli listje v Zgornjem Hrastniku, Jelenodolu, Štarem Logu, Pogorelcu, Pugledu, Vinici, Lesenem kamnu in Komarni vasi ter pri spomeniku na Podstenicah. Ob spomenikih na grobiščih so položili cvetje, na vseh grobovih pa prižgali sveče ter povsod namestili tudi sod za odpadke. Pobrali so razno navlako v bližini grobišč in na novo pritrtili nekaj oznak ob poteh.

Tovarna zdravil Krka je v svojem gostišču na Gačah že ob prihodu presentela s hladnim prigrizkom, ob povratku pa jih je tam pogostila s kosilom. Sodelujoči so z veseljem ugotovili, da je pobuda društva za urejanje grobišč našla odmev, saj so na posameznih grobovih našli cvetje in prižgane sveče. Od sonca obsijani Rog so ob treh popoldne zapuščali sproščeni in v prijetni zavesti, da so partizanska grobišča za praznik lepo urejena. Presenečeni in hvaležni so bili tudi ob ne-nadejani prijaznosti in gostoljubju, ki jim ju je izkazala tovarna zdravil Krka iz Novega mesta.

M. J.

JENKOVA DOMOVINA - V Počevi zidanci v vinskih gorah nad Semičem, ki je še eden redkih spominov na domačijo Leopoldine Kuraltove, ljubezni Simona Jenka, so se pretekli teden spomnili obletnice njegovega rojstva. V prisrčnem kulturnem programu je ob spremljavi družinskega ansambla Poč-Plut zapel tudi Toni Verderber, in sicer ponarodelo Jenkovo pesem Domovina, ki jo je uglasbil znani slovenski trobentač Franc Korbar. (Foto: M. B. J.)

NA IZLET NAMESTO V LOKAL - Krajevna organizacija RK Ločna-Mačkovec iz Novega mesta je 26. oktobra organizirala srečanje krajanov, ki so stari nad 70 let. Namesto običajnega srečanja v gostinskih lokalih so jih povabili na enodnevni izlet po Beli krajini. Pot jih je vodila skozi Dolenjske Toplice do Semiča, kjer so si ogledali nekaj zidanic v Semiški gori, nato so se odpeljali v Melnik, kjer so obiskali gasilski muzej in si ogledali še cerkev Pri treh farah v Rosalnicah ob strokovni razlagi. Kot navadno izlet ni minil brez obiska metliške vinske kleti, kjer jih je sprejel vodja Tone Pezdirc. Nazadnje so se ustavili še v gostilni Badovinac na Jugorju, kjer jim je krajevna organizacija Rdečega križa pripravila kosilo in presenečenje. Vse je prisrčno pozdravila organizatorica izleta predsednica Dragica Nenadič. Krajevna organizacija Rdečega križa je izlet organizirala z denarjem, ki ga je pridobila Območna organizacija Rdečega križa Novo mesto od mestne občine Novo mesto za socialno dejavnost, s članarino krajevne organizacije in dotacijo zasebnih podjetij iz njihove KS. (Foto: J. Hartman)

To je pobuda za nizkotno potezo

Stališče borcev NOB do pobude za zakonodajni referendum za odvzem državljanstva

V organizacijah in vodstvih ZZB NOB Slovenije odločno nasprotujemo pobudi nekaterih obrobni političnih prenapetežev, ki skušajo s tako imenovano pobudo za zakonodajni referendum o spremembi določb 40. člena Zakona o državljanstvu izrabiti demokratične ustanove naše države za svoje ozke interese ter na škodo

venskega naroda tvorno dokazali svoje domoljubje in pripadnost idejam protifašizma. Zato smo upravičeno zgroženi ob pojavih ksenofobije in ekstremnega nacionalizma, ki jih želijo nekateri na Slovenskem danes uveljaviti pod geslom skrbi za narod. Ob tem ugotavljamo, da sta nastanek fašizma in nacizma pred sedemdesetimi leti in posledično II. svetovno vojno zanetili prav takšna miselna omejenost ter napadalna nestrpnost nasproti drugim narodom, kot jih v pobudi za množičen odvzem državljanstva v samostoj-

ni Sloveniji predstavljajo njihovi predlagatelji.

Kljub prepričanju, da bi omenjena referendumsko pobuda v siceršnji demokratični preizkušnji slovenskega javnega mnenja vse-kakor propadla, sodimo, da bi bila že izvedba tega postopka madež na ugledu naše države. Vse to naj bi se namreč po namerah predlagateljev zgodilo v posmeh "letu strpnosti", ki ga je proglasil Svet Evrope, in po tem, ko so nekdanji borci iz več kot 70 držav na XXI. generalni skupščini Svetovne federacije veteranov decembra lani v Bordeaux sprejeli resolucijo o doslednem uveljavljanju človeških pravic glede različnih narodnih skupnosti in proti ksenofobiji. Načela iz te resolucije pa smo protifašistični borci iz srednje in vzhodne Evrope ponovili tudi v svojem skupnem javnem pozivu za začetku aprila letos, zbrani v fur-lanskem Vidmu.

Skladno z navedenim izražamo nekdanji protifašistični borci svojo ogorčenost ob pobudi za ome-njeni zakonodajni referendum in se pridružujemo tistim javnim de-javnikom v Sloveniji, ki ocenju-jemo že njegov razpis za protius-taven ter kot splošno civilizacijsko in pravno sramoto. Ob tem tudi ugotavljamo, da je toliko razglaj-sena domoljubnost predlagateljev tega referenduma očitno zlagana, saj je v nasprotju z vsemi moral-nimi, etničnimi in političnimi vred-notami, ki jih je sodobni svet zgradil na podlagi zmage nade- fašizmom in nacizmom pred 50 leti.

IVAN DOLNČIČAR
predsednik Zveze združenih
borcev in udeležencev
NOB Slovenije

• Pobuda ogroža tudi veliko število borcev NOB in vojaških upokojencev ter njihovih družinskih članov. Med njimi ni majhno število borcev vojaških upokojen-cev, ki so Slovenci po narodnosti ter otroci slovenskih staršev ali iz mešanih zakonov, ki pa so bili rojeni ali pa vpisani v državljanske knjige v drugih republikah nekdanje skupne države. S to pobudo so prizadeti tudi zakonski partnerji mnogih slovenskih državljanov in njihove cele družine. Revizija državljanstva, ki zajema več kot 150.000 oseb, je ne samo protiustavna, je tudi ksenofobična, razdiralna in nehumana. Med prebivalce Slovenije vnaša nemir ter povzroča zaskrbljenost v mnogih družinah. Menimo, da je cilj pobude etnično čiščenje Slovenije, kar pa mora biti za vsakega poštenega človeka nesprejemljivo.

Predsednik Skupnosti borcev NOB - vojaških upokojencev
IVAN PIVK

ugleda Slovenije in Slovencev. Pri tem svojem javnem nastopu se pridružujemo ocenam večine političnih strank in družbenih skupin ter številnih delov civilne družbe in slovenskega javnega mnenja nasploh, ki štejejo omenjeno pobudo za odvzem državljanstva več kot sto tisoč osebam iz vrst Neslovencev za pravno nevzdržno, moralno nizko in politično škodljivo dejanje.

Borci NOB, nekdanji aktivisti OF ter žrtve vojnega nasilja smo v usodnem obdobju za obstoj slo-

KAMERA ODKRIVA: CENE PADAJO - ali pa odpadajo samo številke. Slednje bo verjetneje, saj za trideset tolarjev dobiš komaj počeno zemljo. Ponudba je pa vseeno zanimiva. (Foto: M. Vesel)

ZAHVALA ŠTUDENTOV

Avgusta smo skupina sedmih študentov Fakultete za arhitekturo in gradbeništvo ter Pravne fakultete odpo-tovali na strokovno ekurzi-jo v Veliko Britanijo. Spoznali smo tamkajšnjo kulturo, pravno ureditev ter mnoge grad-beno-arhitekturne dosežke. Srečali smo se tudi s kolegi na Londonski univerzi in spoznali njihov študij. Na ta način smo prinesli domov mnogo novih izkušenj in nova znanja na vseh treh področ-jih. To pa nam ne bi uspelo brez finančne pomoči spon-zorjev. Zato se ob tej prilož-nosti najlepše zahvaljujemo: Krki, tovarni zdravil, Novo mesto, Novoterm, GA, Vod-nemu gospodarstvu Novo mesto, Študentskemu servisu Rudolf, DNS, občini Kočevje in GP Obnova, Kočevje.

TOMAŽ SLAK
Novo mesto

MNENJA O KABELSKI TV DELJENA

LOŠKI POTOK - Upravni odbor R kanala iz Ribnice je postal občini predlog, da bi v občini Loški potok začeli s pripravami za vzpostavitev kableskega TV omrežja. Mnenja sveta o tem vprašanju pa so bila močno deljena. Menili so, da če dajo koncesijo R kanalu, se avtomatsko vključijo v projekt, ki ga dejansko mora R kanal še narediti in samostojno izvesti. Vpraševanje pri porabnikih. Obč-ina, tako kaže, nima namena sode-lovati pri projektu, še posebej ne-ker ta vrst prenosa spada v urba- na naselja, občina pa ima dovolj problemov z delom občine, ki ga ne pokriva niti prvi program TV5. in ljudje so vezani izključno na TV Zagreb ali pa na satelit, ki je upo-raben le za tiste, ki jezik razume-jo. Sklenili pa so, da bodo ponud-nike povabili na prvo sejo, kjer naj utemeljijo svoje predloge. A. K.

Dolenjca bodo brali v Afriki

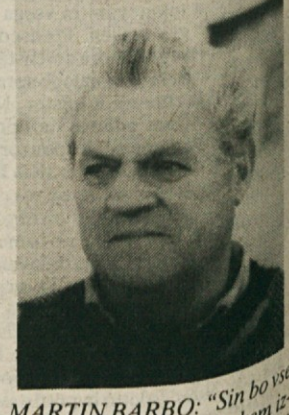
MALI KAL - Skoraj 500 izvodov Dolenjskega lista vsak četrte letala, vlaki, poštne kamioni in ladje odpeljejo tudi čez slovenske meje. Do nedavnega so tako priljubljen dolenjski časnik prebirali Slovenci po svetu domala na vseh celinah. Bela lisa je bila le črna Afrika. Od minulega tedna bo afriški veter lahko po Nairobiju odnesel tudi katero do strani Dolenjskega lista.

Sredi tedna se je v našem naročniškem oddelku oglasil naš dolgoletni naročnik Martin Barbo z Malega Kala pri Mirni Peči v zvezi s sinom Martinom, ki je za dve leti odpotoval na afriško celino kot direktor Krkinega podjetja Dawa v Keniji. "Ko sem razmišljal, da bi mu moral vsak teden poročati novice iz domačih krajev, sem se domislil Dolenjskega lista. Zvedel bo še kaj več in mnogo več, kot bi mu lahko napisal jaz," je priznal oče Barbo, ki je tudi poskrbel za avionski prevoz Dolenjca, da bodo novice kar se da sveže prihajale v Nairobi.

Očeta Martina, vedno nasmejanega možakarja, smo na straneh Dolenjskega lista že predstavili kot sadjarja, drevničarja in vrtnarja. Na svojem posestvu na Malem Kalu se že štiri desetletja ukvarja s to dejavnostjo, za katero je navdušen tudi sina Jožeta. Sam pravi, da je praktik, sin pa strokovnjak. "V vseh teh letih smo počeli že

marsikaj. Med prvimi na Dole-njskem smo pričeli z vzgojo sadik starih slovenskih sadnih sort, vzgojili smo blakonske mini jablane (bonsai). Naša drevesnica je tudi to jesen polna sadilnega materiala. Dreves-nica Barbo zelo priporoča jesen-sko sajenje, še posebej dvehletnih sadik sadnega drevja. Vsakemu sadik sadnega drevja, za smo pripravljene svetovati, za večje sadovnjake lahko pridemo tudi na dom, svetujemo, obrezu-jemo in še kaj," je na kratko svo-je ljubezen do sadnega drevja predstavil Martin Barbo in do-dal: "Sadil bom, dokler bom živ!"

J. PAVLIN

MARTIN BARBO: "Sin bo vse o dogajanju na Dolenjskem iz-vedel iz Dolenjskega lista." (Foto: J. P.)

Demolition group očarala

Izvrsten koncert cerkljanske skupine - Novomeške skupine niso izrabile lepe priložnosti

NOVO MESTO - Čeprav je skupina Demolition Group doma iz Cerklj ob Krki, torej dolenska skupina, pa je Novo mesto zanje skoraj desetletje bilo neosvojljiva trdnjava. Letos se jim je dolenska metropola za to oddolžila, saj so prejšnji petek že drugič v tem letu nastopili pred skoraj dvestoglavo množico v trenutno najbolj dejavnem glasbenozabavnem prizorišču v Novem mestu, v Piceriji na Glavnem trgu.

Koncert se je začel z nekaterimi najbolj znanimi komadi iz njihovega prvega ceđeja, ki so občinstvo takoj spravili na noge, nadaljeval pa se je z izvajanjem skladb iz njihovega letošnjega albuma "Deep True Love", na katerem je tudi glasba za nekaj predstav Mladinskega gledališča. Ze kar malo zguljeno se sliši, če povemo, da je skupina še enkrat pokazala, da zares mojstrsko obvladuje glasbo, odrski nastop in stik z občinstvom.

Demolition Group je do sedaj izdala že devet albumov, od tega zadnja dva na kompaktnih ploščah. Kar nekaj skladb je postalo pravi hit, posneli pa so tudi že tri videospote.

Koncert v Piceriji je organiziralo Društvo novomeških študentov, ki je skoraj v celoti prevzelo vodenje tovrstnih dogodkov. Pri tem delu so si člani pridobili že bogate izkušnje, zato je bil petkov koncert brezhibno pripravljen, edino, kar je malce skazilo večer, je bilo dejstvo, da ni bilo nobene novomeške predskupine, ki bi imela ob takih zvezdah večera izvrstno možnost za predstavitev. V igri sta bili kar dve domači postavi, vendar sta zaradi meni neznanih vzrokov nastop v zadnjem hipu odpovedali. Če se bo tako nadaljevalo, bodo nekatere mlade novomeške skupine kljub izviritosti svoje glasbe in nedeljeni podpori novomeške publike zaradi svoje prave neverjetne lahkomiselnosti pristale v pozabi.

JANEZ GORENC

DNEVI ODPRTIH VRAT V AVTOHIŠI ITG

BREŽICE - Dnevi odprtih vrat, ki jih je prejšnji teden organizirala ITG A.H.B. Brežice, so privabili v prodajni salon te avtohiše v Brežicah precejšnje število obiskovalcev. Ob tej priložnosti so se seznanili z novostmi iz Renaultovega proizvodnega programa, med drugim z laguno break, ki je zdaj že nekaj dni na voljo tudi kupcem v omenjeni brežiški avtohiši, ter s cliom be bop. ITG A.H.B., ki je pooblaščen prodajalec renaultov, beleži dobro prodajo, saj je med na novo registriranimi vozili v Brežicah v zadnjem obdobju več kot 40 odst. renaultov.

Načrtovalci obnove ceste so se uštel

Zakaj zastoj pri rekonstrukciji ceste do Retij

LOŠKI POTOK - Na seji občinskega sveta so 12. oktobra velik del razprave namenili zastoji pri rekonstrukciji ceste Retje - meja z občino Loška dolina. Svetnikom je nastale probleme razlagal nadzornik, ki je povedal, da višina investicije ni bila pravilno zastavljena, projekti za celotno traso, ki je dolga 4100 m, niso bili pravilno izdelani.

V prvotno ceno, ki je bila nekaj nad 41 milijonov tolarjev, ni bilo všteto delo geometrov, mulde, ki so velik strošek, so bile ocenjene samo pavšalno, prav tako je projektant pozabil na cestno signalizacijo. Zaradi nejasnosti, ali bo denar, so se dela skoraj zaustavila na polovici trase, svet pa se je odločil, da bo za to uporabil predlagan zamik plačila do izvajalca in najel dodaten bančni kredit, ki bo, kot kaže, bremenil prihodnji proračun. Po tej odločitvi sveta dela še nadaljujejo in pričakovati je, da bo cestnišče izročeno namenu do konca tega meseca. Investicija se je tako povečala na dobrih 6 milijonov tolarjev.

Svetniki so pozorno prisluhli tudi poročilu Oddelka za obrambo, ki ga je podal Jože Polovič. Vse kaže, da je poleg organizacijskih vprašanj vsaj trenutno rešeno tudi financiranje teh služb, konkretno za Loški potok pa je neugodno to, da nobeno gasilsko društvo nima prave opreme za gašenje in neutralizacijo nevarnih snovi.

A. KOŠMERL

V ČRNOMLJU IZPLAČALI VSO ODŠKODNINO

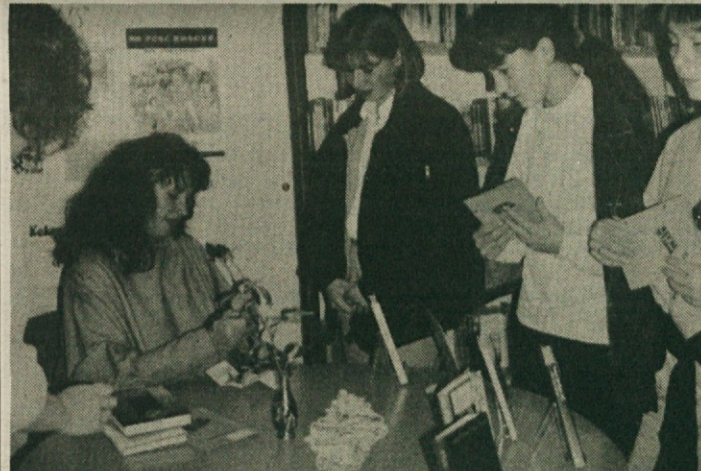
ČRNOMELJ - Ker se je nekaterim kmetom iz črnomaljske občine, ki jim je julija lani toča potolkla pridelek, zdelo, da niso dobili izplačane takšne odškodnine, do kakršne so upravičeni, so se obrnili na Dolenjski list, naj pošče odgovor o izplačilu odškodnin na črnomaljski občini. Mojca Stjepanovič je pojasnila, da je bilo za lanskoletno škodo semiški in črnomaljski občini odobrenih 114 milijonov tolarjev odškodnine, od tega prvi 91,2 milijona tolarjev ter drugi 22,8 milijona tolarjev. Vendar ni šlo le za škodo v kmetijstvu, temveč na šestih različnih področjih. V črnomaljski občini so individualnim oškodovancem izplačali že vso odškodnino, nihče pa ni prejel več kot 30 odst. od nastale škode.

RAZSTAVA DEL OSKARJA GERJEVIČA - V tukajšnjem hotelu Terme so 27. oktobra odprli razstavo fotografij Oskarja Gerjeviča. Otvoritev je privabila precejšnje število obiskovalcev. Oskar Gerjevič, ki je bil med ustanovitelji Foto-kino kluba Brežice, se ukvarja s fotografijo že skoraj 40 let. Gerjevič zelo ljubiteljski fotograf rad obdeluje na fotografijah mesto Brežice. Kelo ga pritegujejo, kot pravi sam, tudi kmečki motivi: delo, vinogradništvo in podobno. Ostati hoče vester zapisovalec stvarnosti, ki se ne zateka v fotomontaže in podobne prijeme za dosego posebnih učinkov. Gerjevič je doslej sodeloval že na več razstavah, tokratna predstavitev na Čatežu, od koder je posnetek, pa je Gerjevičev peti samostojni nastop. (Foto: L. M.)

ZARJA IN SONCE ZA DRUGO OBLETNICO - V šmihelski župnijski cerkvi je bil minulou nedeljo, 30. oktobra, koncert otroških skupin, pevske Zarje in instrumentalne Sonce, ki ju vodi Irena Rešeta. Koncert, na katerem so zapeli in zaigrali izbrane popevke iz svojega programa, je bil posvečen drugi obletnici nastanka obeh skupin in 700-letnici šmihelske župnije. Kot gost je nastopil znani argentinski Slovenec Alberto Gregorič, program pa je povezoval Rudi Škof. Na sliki: člani Zarje in Sonca so se s šopkom zahvalili Ireni Rešeta za njeno dosedanje delo in prijaznost, s katero je k sodelovanju pritegnila več kot 40 otrok. (Foto: M. Markelj)

S PISATELJICO O DROGI - Pretekli teden je v Ljudski knjižnici v Metliki, teden poprej pa tudi v Črnomlju, gostovala novinarka in pisateljica Marinka Fritz-Kunc, ki je govorila zlasti o svojih zadnjih delih, dokumentarcu Postaja death in romanu Borboletta, predstavila pa tudi svoje ostale štiri romane. Vsa njena dela so doživela velik uspeh in so razprodana. Ker v Borboletti govori o mladi družini, zaznamovani z drogo, je tudi na literarnem večeru beseda najpogosteje tekla o problemih narkomanije v naši družbi. Tema je zanimala predvsem mlade, ki so razgrabili njeno knjižico Postaja death, vendar bodo v Ljudski knjižnici Metlika kmalu brezplačno razdelili še okrog 50 izvodov te publikacije, katere nakup je omogočila metliška Beti. (Foto: M. B.-J.)

RAZSTAVILI BERO LIKOVNE KOLONIJE - V Galeriji Meke v Brežicah bodo do 15. novembra na ogled dela z letošnje likovne kolonije Galerije Meke. Kolonije so se odležili Cvetka Miloš, Jože Kotar, Milan Todič, Savo Sovre, Marjeta Godler, Jure Cihlar in Jože Marinč, njihova dela pa je ocenil dr. Milček Komelj. Razstavo likovnih del s kolonije so odprli 25. oktobra, s čimer so tudi počastili brežiški občinski praznik. Ob otvoritvi je v programu v brežiškem gradu obiskovalce zavalovale pesniško gledališče Avtofade (na fotografiji). (Foto: L. M.)

SOBOTNI VEČER V PICERIJ NA GLAVNEM TRGU - Predstava skupine Primitive Action iz Nozozemske.

Bohemstvo, ulično plemstvo

27. in 28. oktober, Pizzerija Tratinik Novo mesto - Rock koncert skupine Demolition Group in glasbeno gledališka predstava skupin Distract Vibes in Primitive Action iz Nizozemske

Življenjske radosti, užitki plesa v lahkotnosti omame, transdvestotne prisotnosti obeh spolov, vse to seveda velja za koncert skupine, katere človeški faktor, pomnožen s številko šest, se odziva na ime Demolition Group. Naboj je bil izstreljen v petek, zadeta so bila črna polja tarče, žirija pa se vedno ni odločila, ali je bil začet tudi strogi center. Demolition Group je bend, ki mu je tudi po desetletnici delovanja uspelo, da je ostal zvest samemu sebi. Še več kot to, postal je boljši, bolj dominanten in močan v svojem nastopu. No, člani so prišli tudi do spoznanja, da niso več "nepravilno postavljeni na margino", kar je nedavno dejal kapetan Sekulovič. Se pravi, splavali so v tok, ki teče po sredini in se spretno izogiba brzic. Kam jih bo odnesel tok, bo pokazal čas.

Teta sobota, ki pod svojim krilom skriva plesa in poskakovanje željno mladino, je zagodla nizozemskim umetnikom. Prostor, ki se je prejšnji dan upogibal pod težo kovalcev obiska, je sprejel le trideseterico radovednih, ki so sicer evforično pozdravili umetnike na koncu njihovega nastopa, pa vendar. Gledališki glasbeniki, ali morda glasbeni gledališčniki, so zahtevali neprekinjeno pozornost in koncentrirano spremljanje, katero čez uro dolgega nastopa, v katerem so dva artista, trije glasbeniki in en scenski delavec po-

metali z malomeščansko moralno, vojnami, krščanstvom in krščanskim usmiljenjem. Nietzsche, smo jim rekli, misleč na inspiracijo. življenje, so nam odgovorili bohemi, ki ne trpijo zaradi pomanjkanja materialnih dobrin, saj posedujejo mnogo večjo dragocnost, same sebe. Morda je bil zato prvi del predstave, kjer se igralca postavita v vlogi klošarjev, tudi najbolj ekspresiven. Videli smo, kaj vse skriva kovček, edino premoženje, pocestnika. Pesniku in filozofu Branetu Koncilji je vsekakor bolj ugajal drugi del predstave, v katerem so se spovedali pa potem raztrgali Biblijo na sto kosčkov, scenografsko razkošje konca predstave ostaja zabeleženo tudi na fotografijah.

Nizozemski vegetarijanci so bili zadovoljni z zelenjavno mineštro, ki jo je skuhalo moja babica, fotografske spomine so si privoščili tudi zaposleni v pizzeriji, sam sem od veselja dal za rundo in jim pomahal z roko, ko so naslednje jutro po močnem zajtrku, pri katerem je glavno vlogo zopet odigrala moja babica (hvala ti, hvala), odhajali proti Sežani. Petdesetletnik na saksofonu, zaljubljenca kitarist in basistka s psom, artista mešane irsko-holandске krvi, scenski delavec. Kdo sem, kaj sem, od kod prihajam, kam grem?

Ah, dajte no.
BORIS O. PETKOVIČ

Obnova vinogradov zaradi toče

V okolici Brstovca, Vinjega Vrha in Stranske vasi naj bi še letos pričeli z agromelioracijo - Semiška občina ne bo mogla pokriti škode, ki so jo povzročila neurja s točo

SEMIČ - Semiški svetniki so na seji pretekli teden po skrajšanem postopku sprejeli predlog odloka o uvedbi postopka za ureditev kmetijskih zemljišč na agromelioracijskem kompleksu Stranska vas, saj naj ni bilo bistvenih pripomb. Sprejeli so tudi poročilo o škodi v občini, ki so jo povzročila letošnja neurja s točo.

Agromelioracijski kompleks Stranska vas, ki obsega 243 ha, je razdeljen na dva dela. V prvem so kmetijska zemljišča ob Brstovcu, Vinjem Vrhu in Stranski vasi, v drugem pa ob Moverni vasi, Praproti. V prvem delu bodo uredili 124 ha zemljišč, in drugi del bodo odstranili zarasti, ki na kmetijskih površinah ovirajo obnavljanje, in skalne samice na ob-

delovalnih površinah ter zemljo poravnali. Uredili bodo tudi 7 km poti. Predračunska vrednost te naložbe je 19 milijonov tolarjev. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo bo prispevalo 14,2 milijona tolarjev, ostalo pa lastniki parcel, predvsem s traktorskim delom. Lastniki parcel naj bi plačali največ 25 odst. stroškov strojnih ur, za poti pa nič. Če bo projekt

odobren, bo prvi del agromelioracije stekel še letos.

Letošnja neurja so močno prizadela semiško kmetijstvo, predvsem vinograde, saj je od 216 ha vinogradov kar 85 ha tako uničenih, da bodo morali nasade obnoviti. Za škodo, ki je bila povzročena v kmetijstvu, so občani oddali 242 prijav, od tega je bilo 60 prijav z Osojnika, Brezove Rebri in Malin, ker je toča uničila pridelek dvakrat: 31. maja in 5. julija. Neurje je divjalo po semiški občini v juliju in avgustu še trikrat.

Kot je bilo slišati na seji sveta, bo poročilo o škodi obravnavala komisija na republiko, ki bo začela delati v začetku januarja 1996. Župan je namreč povedal, da poročilo o škodi še ni odobreno, da pa občina sama škode ne bo mogla pokriti, saj ima za te namene le milijon tolarjev. Je pa občina poslala vlogo na črnomaljsko izpostavo Republiške uprave za javne prihodke za znižanje katastrskega dohodka za območja v občini, ki jih je prizadelo neurje s točo. Republiška vlada pa je pred kratkim sprejela sklep o določitvi območij, v katerih je letošnje neurje s točo ali burjo povzročilo škodo v vinogradih. V ta območja je uvrstila tudi semiško občino, kar pomeni, da je vinogradnike začasno oprostil plačila posebnega prometnega davka na alkoholne pijače.

M. BEZEK-JAKŠE

PRAZNOVANJE JESENI - Društvo kmečkih žena v Semiču in osnovna šola Štrekcljevec sta minuli konec tedna pripravila na Štrekcljevcu pri Semiču že tradicionalno praznovanje jeseni. Poleg bogatih razstav kulinarike, poljskih pridelkov, zdravilnih želišč in lovstva je bilo mogoče prisluhniti tudi koristnima predavanjema o zdravilnih želiščih in lovstvu. (Foto: M. B.-J.)

"Martramo se na žive in mrtve"

Tako je potožila Metka Grm iz Male vasi v Dobropoljah

MALA VAS V DOBREPOLJAH - Zgrešil sem odcep z glavne ceste proti šoli v Vidmu in se znašel v Mali vasi, kjer sem pobaral žensko - menda je bila takrat edina duša v vasi - kaj je v njihovi vasi zanimivega. Najprej se je spomnila, da bi lahko bile Javhe, kjer je bil med vojno partizanski tabor, danes pa je tam lovska koč, potem pa se je razgovorila o sebi.

Rodila se je pred skoraj 60 leti Tekavčevim v Jelenji vasi pri Predgradu, zdaj pa je že 23 let poročena v Mali vasi. Moža ni bilo doma, ker je šel s prijateljem kupovat kravo. Raje bi simentalo, katere meso je boljše, kot frizijko, ki pa daje več mleka. Prejšnjo staro kravo so pred kratkim ubili in meso prodali po 450 tolarjev. Zdaj imajo še bika, ki ga bodo tudi kmalu ubili in meso prodali po okoli 600 tolarjev kilogram. Razen tega imajo še prašiče in psa, in da drugih živali niti ne omenim.

"Tako je: martramo se na žive in mrtve," je potožila in dodala, da se tako pač mučijo danes kmetje. Mož in žena iz Šmihela

Metka Grm iz Male vasi v Dobropoljah

pri Novem mestu prihajata celo v njihovo vas prodajati žganje po 600 tolarjev liter, kar ni nobena cena, ko ga nekateri ponujajo že po 1000 tolarjev... Pa vendar pri njih delo še nekako gre od rok. Kljub temu ima lepe spomine na mlada leta, ko so namesto traktorja zapregli par volov...

J. P.

Romi na Rimšu ustavljajo Račane

V krajevni skupnosti Raka so zaskrbljeni zaradi Romov - Nelegalna naseljevanja - Prebivalci Rake se zaradi varnosti raje izogibajo ceste na Rimšu in uporabljajo avtocesto

Svetnica Justina Molan je v imenu krajevne skupnosti Raka na občinski svet zastavila kar nekaj vprašanj glede romske problematike, na katere je odgovoril Branko Tucovič, komandir policijske postaje Krško. Eno vprašanje se nanaša na to, kaj je storila PP Krško v zvezi z nelegalnim naseljevanjem Romov na Rimšu z drugih območij.

Po podatkih centralnega registra prebivalstva RS in na podlagi dela na terenu je v romskem naselju Straža pri Raki št. 31 oziroma v Rimšu stalno prijavljenih 42 Romov, ki živijo v 14 gospodinjstvih. Od tega se je 14 Romov za

stalno odselilo iz občine Krško zaradi porok in drugih razlogov v občino Sentjernejo in Novo mesto, vendar stalnega bivališča niso odjavili. Tri družine so se zaradi sporov med Romi odselile v Kerinovo ali Dobruški vasi. Neprijavljen zadnjih 15 let občasnno živi v Straži pri Raki 31 le Drago Kovarčič - Darko, ki živi z Dorotejo Hudorovac - Darko. Iz tega je torej razvidno, da nelegalno naseljevanje Romov iz drugih območij v Stražo pri Raki ni, obstaja pa velika migracija teh Romov na druga območja. Prav tako se Romi obiskujejo, predvsem sorodniki, zato lahko nepoznavalec dobi občutek, da se Romi preseljujejo z drugih območij. Takšne obiske policisti spremljajo, vedno je svoboda gibanja ustavna pravica vsakega državljanca Slovenije. Romi na obiskih ne ostajajo dalj kot nekaj dni, zato tudi ne kršijo predpisov o prijavnno-odjavni službi.

PREMALO INFORMIRANI

ČRNOMELJ - Prejšnji teden je po zelo dolgem času svet krajevnih skupnosti sklical zbor občanov. Krajanje naj bi razpravljali o bodočem statusu krajevnih skupnosti, ali ostanejo še naprej tri ali naj bi bila za Črnomelj z bližnjimi okolici ena. Občinski svet je že maja sprejel statut in z njim določil dosedanje organiziranost; takrat občanov ni nihče vprašal, kakšno organiziranost si želijo. Prisotni - teh je bilo le 17, če upoštevamo še 2 uvodničarja iz občine - so sklenili predlagati, naj bo le ena skupnost. Dana je bila informacija o komunalnih delih in investicijah. Letos je rekonstrukcija Vojske ceste dobila prednost. Razpravljali so opozorili na vrsto perečih problemov, zlasti na kanalizacijo, javno razsvetljavo, zgraditev parkirišč in obvoznice. Na zboru so tudi ugotavljali, da so premalo informirani o delu občinskega sveta in županstva.

J. D.

VZDRŽEVANJE JEKLENK SE NE PLAČUJE

Iz časopisov sem razbral, da so prodajalci plinskih jeklenk za kurjavo začeli pobirati še poseben prispevek za njihovo vzdrževanje. Zato sem odgovor poiskal na Republiškem tržnem inšpektoratu. V pismu Romana Kladoška, glavnega tržnega inšpektorja, piše, da je "v ceni utekočinjenega plina v jeklenkah strošek vzdrževanja jeklenk že vključen, Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj pa ugotavlja, da so odločitve podjetij o zaračunavanju tega stroška v nasprotju z zakonom o cenah". Tržni inšpektorji so dolžni to kontrolirati, kazni pa so odvisne od tega, koliko neupravičene koristi si je določeno podjetje pridobilo. Mislim, da bi bilo treba vsem, ki so plačali poseben znesek za vzdrževanje, to vrniti v mesecu dni - seveda na stroške kaznovanega podjetja. Kupci niso dolžni plačevati tega zneska v državni proračun.

Mag. LOJZE CAFUTA
Sežana

Jelka izginja

Ogromna škoda zaradi lubadarja - Posekali 45.000 kubikov sušice

KOČEVJE - Kočevska območna enota Zavoda za gozdove republike Slovenije, ki upravlja z 90 tisoč hektari gozdov od Turjaka do Kolpe, ugotavlja, da je bilo lani v sanitanih sečnjah zaradi lubadarja v njihovih in zasebnih gozdovih s tega območja posekano za 45 tisoč kubičnih metrov sušice. To je bila precejšnja gospodarska in še večja naravovarstvena škoda, saj je bilo med sušicami največ jelke, ki je izginjajoča drevesna vrsta.

Najbolj so bili prizadeti gozdovi v Mali gori, kjer so na 600 ha posekali čez 15 tisoč kubičnih metrov sušice. Zasebni lastniki gozdov so v glavnem vse posekali sami, okoli 1000 m³ pa interventna skupina. Zatriralnih ukrepov proti lubadarju ni dosledno upoštevalo približno 10 odst. lastnikov, tako da so jih morali prijaviti gozdarskemu inšpektorju. Na drugem večjem žarišču lubadarja, v struškem delu Male gore, so posekali 6 tisoč kub. metrov sušice, prav toliko pa tudi v Veliki gori in na zasebnih zemljiščih. V državnih gozdovih se je lubadar pojavil na Stojni, kjer zaradi ožročenosti jelke, izsekavajo gozd samo še po potrebi. M. L.-S.

Drugo vprašanje se nanaša na preprečevanje vožnje Romov z neregistriranimi vozili, s čimer ogrožajo promet. Policisti se morajo pri tem držati svojih pristojnosti, hkrati pa je Branko Tucovič pojasnil, da so Romi v krški občini lani in letos povzročili le tri prometne nesreče, eno s hujšimi posledicami, dve pa z manjšo materialno škodo. Svetnica je spraševala tudi, kdaj bo doseženo, da Romi na Rimšu ne bodo več ustavljali mimovozečih. Policisti so lani in letos prejeli skupaj 4 prijave. "Pogosto se zgodi, da Romi ustavljajo mimovozeče, vendar vedno, kadar so v stiski zaradi medsebojnih preprirov, pretepev ali drugih obračunov. Mimovozeče najpogosteje zaprosijo, naj o dogajanju obvestijo policijo. S proučevanjem prijavljenih primerov smo ugotovili, da do konfliktnih situacij prihaja vedno, ko voznik pomoč odkloni ali agresivno nastopi do njih. Takrat Romi izkoristijo številčno premoč in se takoj maščujejo s fizičnim napadom," je pojasnil Tucovič.

"Koliko časa se bomo morali zaradi varnosti izogibati ceste skozi Rimš in se na Rako voziti čez Senuše in po avtocesti?" je zanimalo Molanovo. Policisti ocenjujejo, da je cesta popolnoma varna. Glede na število kršitev Romov na območju krajevne skupnosti Raka v letošnjem letu ali v preteklih letih policisti ugotavljajo, da ne gre za povečanje, kršitve pa so tudi manj nevarne kot v preteklosti, zato po mnenju komandirja ni razlogov za povečano zaskrbljenost krajanov za varnost.

T. G.

Posavski diabetiki na izletu

I. Živič organiziral dobro

Društvo za boj proti sladkorni bolezni Posavja - Brežice organizira vsako leto izlet za člane. Na letošnji izlet, že četrti po vrsti, se je zadnjo septembrsko soboto odpravilo nekaj več kot 100 posavskih diabetikov. Na ptujskem gradu so nas pozdravili predstavniki društva za boj proti sladkorni bolezni Ptuj-Ormož. Po ogledu grajskih zbirk smo se napotili po vinski cesti v biser Prekije, Jeruzalem. Tu, v srcu ljutomersko-ormoških gor, med čudovitimi vinskimi griči, smo si oddahnili ob kosilu in domači kapljici. Popoldne smo si izleta ogledali še zadnji ploveči mlin na Muri ter skozi Radence, Maribor in Celje prispele nazaj v Posavje.

Še en lep izlet je bil za nami in diabetiki smo še enkrat dokazali, da lahko živijo normalno, polnovredno življenje. Da bi se na poti počutili čimbolj brezskrbno, je poskrbela dr. Vanda Kostevc-Zorko, ki je bila z nami tudi tokrat. Za odlično organizacijo izleta pa je poskrbel predsednik društva Ivan Živič, ki je tako spet dokazal, da je letošnje priznanje Zveze društev za boj proti sladkorni bolezni Slovenije prišlo v prave roke.

B. B.

DOLENJSKI LIST vaš četrtkov prijatelj

TURISTIČNA IN KULTURNA "ČRNA PIKA"

Skoraj vsak teden se vozim z osebnim avtomobilom po republiški cesti na relaciji Krško - Impoljca - Sevnica (ob desnem bregu Save). Ze dalj časa pa me vedno bolj moti "črna pika" ob cesti na Spodnjem Pijavškem. To je zidana kapelica, ki vedno bolj propada, je odprta in neurejena. V njej je prevrtnjen kip, na strehi manjka opeka, v zadnjem času pa je nekdo okrog zunanega zidu namestal kup vej, da je pogled nanjo turistična in kulturna sramota za krajane in Slovence. Kjerkoli po Sloveniji se vozim, občudujem urejenost cerkva, kapelic in drugih znamenj, kar je vse dobra kulturna in turistična izkaznica naše mlade države.

I.S.
Brežice

Kdo je podrl preži?

Razprave o novi lovski zakonodaji se še niso dodobra začele, ko je med kmeti in lovci na Brezovi Rebr pri Ajdovcu izbruhnila prava mala vojna. Ni pravzaprav jasno, zakaj so (ne)znanci sredi oktobra letos na polju pod vasjo Brezova Reber porušili visoki preži, ki so ju zgradile pridne roke novomeških lovcev. Lovska družina Novo mesto, ki na podlagi koncesijske pogodbe z občino upravlja in gospodari na 5200 hektarih lovnih površin, je kmetom redno poravnala škodo, ki jo je na njihovih vzročala divjad. Sodelovanje lovcev s souporabniki prostora je bilo zgledno. Spornih razmerij z vaščani lovci niso imeli, sprašujejo pa se, kako bodo lahko plačevali škodo v bodoče, ko so jim porušili lovotehnična objekta, ki sta služila za opazovanje divjadi in za obrambo polj pred divjami prašiči in jelenjadjo. Na fotografiji: požagani preži, ki sta varovali polje pred divjadjo pod vasjo Brezova Reber. (Besedilo in slika: B. Avbar)

Naš poštar Momčilo

Moped zamenjal z avtom

STRAŽA - Naš straški poštar Momčilo Maksimovič nas že več kot 12 let vsak dan in ob vsakem vremenu obiskuje, zato je prav, da ga spoznajmo še drugi. Kot mladenič je s trebuhom za kluhom prišel iz Bosne z željo, da si ustvari dom in družino. Ljudje in okolica so ga tukaj zelo hitro sprejeli za svojega. Njegova prva zaposlitev je bila v Novolesu, ki pa se je spremenila, ko so pred leti v Straži iskali poštarja. V tem poklicu nihče ni zdržal dolgo, ker je straški poštarški okoliščin raztresen po zaselihih in v veliki razdalji, najhujši pa je tekeren Straža - Soteska, predvsem pozimi. Momčila cenimo zaradi njegove zanesljivosti, poštenosti in vztrajnosti, saj se je v vsakem vremenu z mopedom vozil po stezah, kolovozih in cestah. Pred kratkim pa mu je uprava pošte v Novem mestu kupila avto, na katerem je narisano poštni rog - starodavno znamenje poštarkega čeha.

Sedaj nam bo lahko poleg pisma in časopisov prinašal še pakete, po katere so do sedaj morali naslovniki sami na pošto. Poštarja Momčilo poleg prijaznosti odlikuje še odkritosrčnost, ker verjame v dobroto človeka. Ko pride, ne pozvoni samo dvakrat, če je kaj važnega, tudi počaka naslovnika. V Vavti vasi si je zgradil lep domek, kjer živi z ženo in dvema otrokoma. Če bo vse po sreči, se bo v tem poklicu tudi upokojil. Vsem svojim stanovskim kolegom svetuje, naj v tem poklicu, ki je ljudem še kako potreben, vztrajajo, kajti le tako bodo izpolnili svojo dolžnost do podjetja in ljudi. Na koncu je še poudaril: "Rad imam ljudi, s katerimi se vsak dan srečujem, rad imam svoj poštarški poklic." V vsem tem pa je tudi odlika našega poštarja.

TONE VIRANT

SREČANJE ŠENTJERNEJSKE IN KOSTANJEVIŠKE SDSS - V soboto, 14. oktobra, je šentjernejska Socialdemokratska stranka Slovenije praznovala prvo leto obstoja. V ta namen so pripravili družabno srečanje pri cerkvi sv. Miklavža na Gorjancih, kamor so povabili tudi člane stranke iz Kostanjevice. Druženje je bilo tudi priložnost za izmenjavo izkušenj.

PRI GROBU PRIMČEVE JULIJE - Skupina za samopomoč iz Doma Starejših občanov si s pomočjo mentorjev prizadeva čim boljše in polnejše preživeti jesen življenja. Skupina, ki nosi ime Primčeve Julije, šteje 20 članov, ki se sestajajo enkrat na teden. Na teh sestankih obravnavajo različne teme, med drugimi o gradovih na Dolenjskem, obujajo spomine na stare običaje in pomembne stare Slovence. Tako so se v torek, 24. oktobra, zbrali na šmihelskem pokopališču pri grobu Prešernove Neuslišane ljubezni, kjer so prižgali sveče in položili vence. Vodja Vzgojno-varstvenega centra Ema Luzar je ob Julijinem grobu prebrala nekaj misli. (Foto: J. Hartman)

ČUKI NA DIVJEM ZAHODU - Za Čuke, ki so zelo popularni tudi na Dolenjskem, ves fotografski material za reklamne namene snema novomeški fotograf Marko Klinc. Tako je pred dnevi ekipa njegovega Reklam studia posnela gradivo za naslovnico novega CD-ja Čukov z naslovom Kavboji in Indijanci. Videti je, kot bi snemali v rezervatu kakšnega indijanskega plemena v Koloradu, v resnici pa je Klinc vsa stvar posnel na blejskem igrišču za golf. (Foto: Marko Klinc)

Na Kočevsko se bodo radi še vračali

Tako pravijo udeleženci ene izmed šestih največjih šol v Sloveniji

KOČEVJE, OSILNICA - Mnogi izmed skupno 120 sedmošolcev osnovne šole narodnega heroja Maksa Pečarja iz Črnuč ter 12 učiteljev in zunanjih sodelavcev, ki so od prejšnjega ponedeljka do petka na Jasnici in v Osilnici preživljali šolo v naravi, se bo, po besedah ravnateljice šole Ane Jevšvar, na Kočevsko rado vračalo. Navdušila sta jih tako lepota narave kot prijaznost domačinov.

Za organizacijo šole v naravi na Kočevskem se je vodstvo šole odločilo na pobudo njihovega sodelavca Kočevarja Cveta Arka. Po njegovi zaslugi so učenci in učitelji te primestne ljubljanske šole s preko tisoč učenci navezali prvi stik s Kočevsko že lani. Tedaj so v Osilnici izpeljali šolo v naravi, letos pa so tej lokaciji dodali še novo na Jasnici. Tako so 60 otrok namestili v Osilnici, preostalih 60 pa v objektu RTC Jasnica.

Bogastvo rastlinskih in živalskih vrst, naravnih, kulturnih in zgodovinskih znamenitosti ter etnografskih posebnosti so tiste značilnosti Kočevske, ki so poleg estetskega užitka ob lepoti neokrnjene narave udeležencem šole v naravi omogočile, da so brez kakršnih koli težav v celoti izvedli zastavljen program.

"Za takšen program, ki ni povsem običajen in ki vključuje poleg osnovne, športnih in razvedrilnih aktivnosti tudi seznanjanje učencev z zgodovino in posebnosti kraja, kjer se nahajamo, njegovim gospodarstvom, rastlinskim in živalskim svetom pa tudi domačimi ljudmi, med katerimi dajemo posebno mesto kulturnim ustvarjalcem (večer s pisateljem Mihom Matetom), smo se odločili, ker želimo, da bi se otroci naučili pogledati vase in v sebi poiskati tisto, kar jih resnično veseli, ter da bi znali znanje sami poiskati in ga tudi praktično uporabiti," pravi ravnateljica Ana Jevšvar, ki rada prihaja na Kočevsko ne le službeno, ampak tudi zasebno.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Krka je tudi izobraževalna ustanova

Blizu 2000 prijav za razne oblike izobraževanja

NOVO MESTO - Za izobraževalno sezono 1995/96 so v Krki pripravili pestro ponudbo izobraževalnih programov. Poleg standardnih s področja komuniciranja, osebnega razvoja, vodenja, informatike, tujih jezikov in kakovosti so letos Krkinim delavcem na voljo tudi programi s področja marketinga. Odziv na letošnjo ponudbo izobraževalnih programov je tako kot lani zelo velik, saj so dobili blizu 2000 prijavnic. Poleg tega v sodelovanju z nekaterimi sektorji Krke že tečejo obvezni programi s področja kakovosti, in to za okoli 1000 zaposlenih.

Tudi letos se, tako kot prejšnja leta, veliko krkašev zanima za seminarje s področja vodenja, organiziranja in komuniciranja, za kar je okoli 600 prijavljenih. Za učenje jezikov se je doslej prijavilo 500 zaposlenih, letos pa poleg že ustaljenih tečajev angleščine, nemščine in slovenščine ponujajo še tečaje ruščine, poljščine, češčine in slovaščine, saj zaradi naraščanja tržnega deleža v teh državah potrebujejo ljudi, ki znajo te jezike. Nič manjše ni zanimanje za usposabljanje za delo z osebnimi računalniki, za kar se je tudi prijavilo okoli 600 krkašev.

V Krki menijo, da je veliko zanimanje njihovih zaposlenih za dodatno izobraževanje tudi sad njihovega dolgoletnega dela na tem področju, saj že leta načrtno usmerjajo v dodatno izobraževanje tako dijake in študente in njihove bodoče strokovnjake kot vse svoje zaposlene delavce.

A. B.

OBLIKOVANJE IN ŠE KAJ

STOPIČE - Društvo Podgorski zvonovi začena s svojimi aktivnostmi. V petek, 3. novembra, ob 19. uri pričinja z delom dramska sekcija, 10. novembra ob 19. uri pa likovno-oblikovalna delavnica, na kateri bodo mladi izdelovali nakit, okrasne predmete, barvali tekstil in še marsikaj. Istega dne ob 20. uri bo tudi uvodni sestanek vseh, ki jih zanima zgodovina Stopič, Dolža, Podgrada in okoliških krajev. Vse dejavnosti bodo potekale v gasilskem domu v Stopičah. Vabljeni!

IZLET VOJNIH VETERANOV

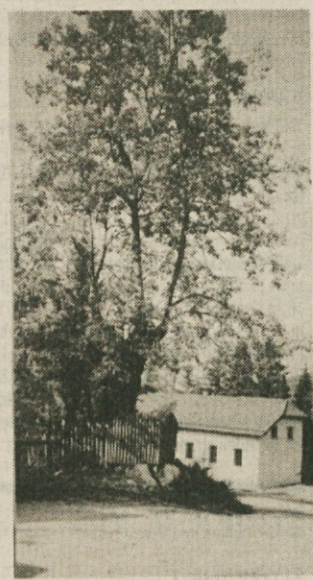
Krajevno združenje borcev in udeležencev NOB je 21. oktobra organiziralo izlet v Bistvo, Postojnsko jamo in Predjamski grad. Nabralo se je za poln avtobus izletnikov, ki so dan prijetno izkoristili, saj je ta del domovine lep tudi v jesenskih dneh. Marsikdo se je spomnil vojnih dni v brigadah po Notranjski, na primer kako je 7. korpus sovražniku uničil Štampetov most. Mnogi so v spominih obudili tudi čas bitk za našo Primorsko.

NOVA AVTOBUSNA POSTAJA V MARINČI VASI - V Marinči vasi so otroci in starejši krajanji dolgo čakali na avtobus brez strehe nad glavo, zato so se nekateri zavzeli in nova avtobusna postaja (na sliki) je narejena. Priprave so se začele sredi septembra, leseno postajo pa so s prostovoljno akcijo, v kateri je sodelovalo 6 krajanov iz vasi Veliko Globoko, 6 iz Marinče vasi, naredili do 16. oktobra, ko je s te postaje ob 6.45 odpeljal prvi šolski avtobus v Stično. Zahvala gre predvsem Pavletu Herbstu in Antonu Blatniku - predsedniku vaškega odbora Veliko Globoko, Slavku Gabru - predsedniku KS Zagradec, "Lekanu" iz Gabrovke in mizarju Jožetu Ižancu iz Marinče vasi. Predvsem otroci in njihovi starši so tega napredka zelo veseli, slednji pa želijo, da bi policija občasno kontrolirala hitrost voznikov skozi Marinčo vas, kjer vozijo veliko hitreje od dovoljene hitrosti 40 km/h. (Foto: Stane Maver, besedilo: Pavle Herbšt)

Dve orjaški lipi, dve zgodbi

V Birčni vasi mnogo večja, kot je na Turjaku

LIPA IN NE HRAST - "Hrast stoji v turjaškem dvori," je zapel France Prešeren o lipi na fotografiji. Tako je zavedel številne potnike, ki so iskali hrast, našli pa lipo. Danes taista lipo propada, čeprav je spomeniško zavarovana, ograjena in so jo že nekajkrat poizkušali zdraviti.

TURJAK, BIRČNA VAS - Lipa na Turjaku je splošna znana, saj jo je opeval Prešeren (kot hrast), in vsak dan si jo ogledujejo izletniki, ki prihajajo na Turjak. Le redki pa vedo, da smo vse do okoli leta 1950 na Dolenjskem imeli še večjo in lepšo lipo, nasproti kateri bi bila turjaška lipo komaj omembe vredna. Stala je v Birčni vasi pri Žagarjevih, danes Zupančičevih.

Pod lipo so se ob nedeljah popoldne zbirali starejši možakarji in modrovali o dogodivščinah med prvo svetovno vojno, v

katerih so sodelovali, in premevali novejšo dogodke. Otroci smo jih napeto poslušali, ko so govorili o bojih v Galiciji, na soški fronti in ujetništvu v Sibiriji. Na lipi so bile vedno tudi škornjice in škorci pa tudi drugi ptiči so zdaj pa zdaj spustili kakšen kakec na klobuke očancev.

Ko je lipa cvetela, jo je lahko prišla obirat tako rekoč vsa vas. Bilo je res živahno pod lipo in na njej. Ni znano, da bi kdo lipo kdaj fotografiral, saj bi bilo to tudi težko, ker je bila res ogromna in je deset mož z iztegnjenimi rokami ni moglo objeti. Imela je velike in debele korenine, ki so ogrozale že staro hišo (danes ni več nastanjena), v kateri je bila pred krizo leta 1932 tudi trgovina in hlev. Ena korenina je bila debela in votla, a je bil premer korenine tak, da so se skozi njeno votlino otroci splazili v notranjost lipe, ki je bila tudi votla.

Potem je okoli leta 1950 v lipo tresčilo. Več dni se je iz njenih votlin kadilo, ker je tlel trhlen les. V odprtine so domačini zlivali vodo. Potem se je na srečo ali nesrečo lastnik Viktor Žagar (moj ded) odločil, da bodo lipo podrli. Pri podiranju se je zbrala vsa vas. Lipo so žagali tako, da je bil en žagar v notranjosti, drugi pa zunaj. Iz vse vasi so prinesli verige in vrvi, ki so jih privezali na lipo, nato pa jih vleкли tako, da lipo ne bi padla ne na hišo in ne na hlev oz. pod, ker bi ju podrla. Padla je v sadovnjak in poškodovala dve hruški.

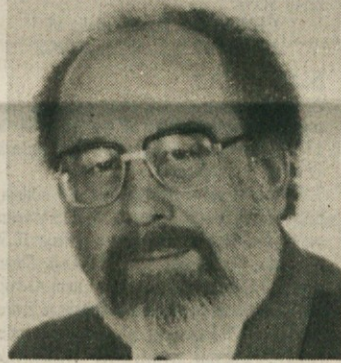
Tako je umrla lipo v Birčni vasi, ki je bila gotovo daleč najdebelejše drevo, kar sem jih prej ali kasneje videl, čeprav sem v Kočevskem Rogu in drugod videl veliko "kraljic", najvišjih in najdebelejših dreves.

J. PRIMC

BENCINSKA ČRPALKA V DRAGI

DRAGA - Bencinski servis v Dragi so zaprli v začetku tega leta. Z njim je upravljalo Gozdno gospodarstvo Draga. Narejen je bil pretežno za potrebe tega podjetja, posluževali pa so se ga tudi drugi občani še posebej po zaprtju meje s Hrvaško oziroma po osamosvojitvi. Po reorganizaciji Gozdnega gospodarstva pa je servis postal odveč in je bil ponujen v najem, vse pa kaže, da pravega zanimanja zanj ni, prebivalci teh oddaljenih krajev pa so prisiljeni kupovati goriva, kakor pač nanese. Direktor GG g. Lojze Poje pravi, da bi črpalko radi oddali v najem, pripominja pa, da črpalka nikoli ni ustvarjala takšnega dohodka, da bi se lahko sama vzdrževala. Najemnik, če bi se pojavil, bi vsekakor moral dejavnost razširiti.

A. K.

Drago Grebenc

Letos 5. avgusta, smo se nekdanji učenci šole za gospodarstvo raznih strok v Sevnici (generacija 1949 - 1953) po 43 letih spet srečali v nekdanji šoli. Drago Grebenc, ki je pred 25 leti odšel z družino na delo v Nemčijo in je bil zaradi boleznih pred leti v Frankfurtu upokojen, je bil presrečen, ker smo ga obvestili in mu prilagodili datum srečanja, da je lahko samezsljivo prišel v domovino. Na srečanju v šoli je prav Drago predlagal, da smo počastili z nekaj trenutki molka nekdanje pokojne sošolce in učitelje, čeprav naj bi po scenariju to predlagal nekdo drug. Na veselem delu srečanja v restavraciji Panorama v Boštanju je bil Grebenc med najbolj razposajenimi sošolci. Zato nas je toliko bolj presenetila žalostna novica, da je 30. septembra umrl in so njegove posmrtno ostanke v žari pokopali 23. oktobra v Mainz. Drago je v Nemčiji zapustil ženo, sina, hčerko in vnučka, v Sevnici pa ga objokuje 84-letna mati, od katere se je Drago septembra ob odhodu v Nemčijo še posebej težko poslovil, kot da bi slutil, da je to zadnje slovo.

Drago se je rodil leta 1933 v Zagrebu, kjer so bili zaposleni starši. Med vojno je bil s starši leta 1941 izgnan v Požego, od koder se je šel leta 1945 vrniti v Sevnico. Po osnovni šoli se je v Mizarški produktivni zadrugi Sevnica (sedanji Stilles) izučil za mizarja. Nekaj let je delal kot mizarški pomočnik, ko pa je slekel vojaško suktnjo, se je pred odhodom v Nemčijo za nekaj let zaposlil še v sevniški Kopitarini.

JANEZ BLAS v imenu učencev in učiteljev generacije 1949-1952

LEPOTILNI ATELJE OLYMP - Novi podjetniki in podjetnice morajo biti tudi lepo urejeni, zato salonov, ki bi skrbeli za to, nikoli ni preveč. Najnovejšega in opremljenega po zadnji modi in dosežkih na tem področju so v petek odprli tudi Pavlinovi v Ulici Milana Majcna v Novem mestu. Hčerka Barbara (na sliki) si je frizerske izkušnje nabirala v Ljubljani, Bologni in Novem mestu, sedaj pa dela pod taktirko prvega slovenskega frizerskega mojstra gospoda Lešnika s Polzele. Vse to je porok, da v tem času iz lepilnega salona Olymp prihajajo frizure iz najbolj svežih svetovnih frizerskih revij. Zaenkrat le frizure, še pred novim letom, obljublajo Pavlinovi, pa bodo strankam ponudili še kozmetične storitve in solarij. (Foto: J. P.)

LAGUNA BREAK - Konec prejšnjega tedna so uradni prodajalci Renaultovih vozil v Sloveniji "na ogled postavili" novo različico Lagune s podaljšanim zadkom, tako imenovano Laguno break. Za ta avto, ki združuje eleganco limuzine in praktičnost karavana, je med ljudmi veliko zanimanja in tudi prodaja, pravijo v Revozu, je za začetek spodbudna. (Foto: A. B.)

POLOVICA JEZU JE POPRAVLJENA - Hrvaška in slovenska stran sta se že vrsto let dogovarjali o popravilu jezua na Kolpi, ki prečka reko med slovenskimi Gribljami in hrvaškim Sračkom. A šele te dni jim je uspelo končati popravilo jezua na slovenski strani reke. Čeprav je jez sicer hrvaški, ga je popravilo Vodno-gospodarsko podjetje Novo mesto, denar pa zagotovilo ministrstvo za okolje in prostor. Popravilo je bilo namreč nujno, saj se je zaradi dotrajanosti jezua Kolpa vse bolj zajedala v slovensko obrežje. Pretekli teden so si je poleg slovenskih izvajalcev ogledali predstavniki Vodnega gospodarstva iz Karlovca in ministrstva za vodno gospodarstvo Hrvaške iz Zagreba, ki so obljubili, da bodo poskušali dati v plan za prihodnje leto na karlovškem območju obnovo enega jezua in pol. Zagotovo pa bo po obljubah Hrvatov v letu 1996 dokončno obnovljen jez med Gribljami in Sračkom. (Foto: M. B.-J.)

SREČANJE STAROSTNIKOV - V občini Škocjan je bilo v nedeljo, 29. oktobra, veselo za občane, ki so stari nad 75 let. Dobili so se na vsakoletnem srečanju, ki so ga organizirali: župnijska Karitas, krajevna organizacija Rdečega križa in krajevna skupnost iz Škocjana. Na srečanju se je zbralo 70 starostnikov. Pred mašo je starostnike pozdravil škocjanski župan Janez Povšič v imenu Karitas, KO RK in občine. Po maši so se starostniki zbrali v župnijski učilnici, kjer so jih slavnostno pogostili. Za pogostitev sta denarno prispevala KO RK in škocjanska občina, ki je dala za vsakega starostnika po 500 tolarjev, župnijska Karitas pa je pripravila pecivo in kruh. (Foto: J. Hartman)

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

ZAHVALA ZA ASFALT

REPLJE - Prebivalci Repelj bi se radi zahvalili, ker smo dobili asfalt, ki je bil obljubljen že dolga leta in zelo težko pričakovano. Najprej se za izpolnitev obljube zavajujemo občinski gospodom iz Trebnjega, nato pa še Cestnemu podjetju Novo mesto.

STOTINA STAROSTNIKOV NA SPREJEMU

SEVNICA - Natanko 106 starostnikov, starih nad 75 let, se je letos odzvalo povabilu oz. sprejemu krajevne organizacije Rdečega križa v Sevnici. Na srečanju je bila spet posebne pozornosti deležna Košorokova mama iz Lončarjevega Dola, ki je zakoračila v 102. leto. Zbrane je najprej pozdravil predsednik KO RK Zdravko Stopar, ki je bil organizator in moderator srečanja. Osrednje pozdravne besede so imeli predsednica OO RK Sevnica Simona Jakš, podpredsednica Društva upokojencev Sevnica Zlata Vintar, dekan Anton Hribernik, nekaj koristnih napotkov pa je dal dr. Jurij Pesjak. Povedal je, da imajo letos starejši od 65 let brezplačno cepljenje proti gripi. Predstavila se je tudi zanimiva sobesednica, dr. Marija Pungertič. Starostnike so tudi pogostili, v kulturnem sporedu pa so nastopili učenci glasbene šole OŠ Sava Kladnika in begunskih otrok.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 2. XI.

SLOVENIJA 1
8.15 - 0.30 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.45 OTROŠKI POČITNIŠKI PROGRAM
BATMAN, amer. naniz., 4/32
9.10 ERAZEM IN POTEPUH, igrana serija 4/5
9.45 BILO NAS JE PET, češka nadalj., 4/6
10.45 TEDENSKI IZBOR
ODKRIVANJE ZEMLJE, amer. izobraž. serija, 24/26
11.15 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
16.00 ZADNJA NALOGA, ponov. franc. drame, 1/2
17.00 TV DNEVNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
ŽIV ŽAV
17.55 SORODNE DUŠE, 1. epizoda angl. naniz.
18.25 UMETNIKI ZA SVET
18.40 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 PRIMER ZA DVA, nem.-avstij.-švic. naniz., 9/10
21.10 TEDNIK
21.55 NIKARI, oddaja o prometu
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 ŽARIŠČE
23.00 SOVA
ALFRED HITCHCOCK VAM PREDSTAVLJA, amer. naniz., 15/22
POROČEVALKA S SODIŠČA, nem. naniz., 13/13

SLOVENIJA 2
12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 16.10 Tedenski izbor: Lahko noč ljubica, 10. epizoda angl. naniz. - 16.40 Sova (ponov.): Noro zaljubljen, amer. naniz., 6/22; 17.10 Poročevalka s sodišča, nem. naniz., 12/13 - 18.00 Regionalni program - 18.45 Znanje za znanje - 19.15 Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike - 20.05 Večerni gost - 21.05 Oči kritike - 22.05 Kinoteka: Noč po izdaji, amer. film (CB) - 23.30 PEP v košarki (ž)

KANAL A
7.00 Video strani - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 546. dela amer. nadalj.) - 10.00 TV prodaja - 10.15 Brlog (ponov. 20. dela špan. naniz.) - 10.50 Karma (ponov.) - 12.00 Novice - 12.05 TV prodaja - 12.20 Video strani - 16.00 Novice - 16.35 Dance sesion (ponov.) - 17.05 Drakula (19. del amer. naniz.) - 17.30 Sirene (ponov. 8. dela) - 18.20 Risanka - 19.00 Novice - 19.10 Luč svetlobe (547. del amer. nadalj.) - 20.00 Izigrane obljube (amer. film) - 22.00 Dežurna lekarna (49. del špan. hum. naniz.) - 22.30 Magnetoskop (glas. oddaja) film - 23.00 Novice - 23.05 TV prodaja

HTV 1
7.40 TV spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.15 Ljubezen (serija) - 12.45 Sledge Hammer (hum. serija) - 13.10 Dok. serija - 14.00 Prihodnost (amer. film) - 15.35 Izobraževalni program - 16.30 Hrvaska danes - 17.30 Santa Barbara (serijski film) - 18.15 Kolo sreče - 18.50 Hrvaska danes - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Zabavni program - 21.10 Kulturna krajina - 22.20 Moč denarja - 22.30 Dnevnik - 22.50 Slika na sliko - 23.20 Sanje brez meja

HTV 2
16.15 Video strani - 16.30 TV koledar - 16.40 Slika na sliko - 17.25 Evropska nogometna liga - 18.25 "Joseph Conrad" (serija) - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Družina Churchhill (dok. serija, 3/3) - 21.10 Humor. serija, 3/4 - 21.35 Angel Fals (serija) - 22.25 Rešitev 911 (dok. serija) - 23.15 Fluid expo

PETEK, 3. XI.

SLOVENIJA 1
8.15 - 1.30 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.45 OTROŠKI POČITNIŠKI PROGRAM
OTROCI ŠIRNEGA SVETA, amer. dok. naniz., 5/26
9.05 ERAZEM IN POTEPUH, igrana serija, 5/5
9.40 BILO NAS JE PET, češka nadalj., 5/6
10.40 TEDENSKI IZBOR
ROKA ROCKA
11.40 BOJ ZA OBSTANEK, angl. dok. serija, 5/8
12.35 ZNANJE ZA ZNANJE
13.00 POROČILA
14.25 KAM VODIJO NAŠE STEZICE, oddaja TV Koper
15.00 STRAŠILO, ponov. amer. filma
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI, 44. oddaja
17.25 HEATHCLIFF, risana serija, 9/21
17.55 SORODNE DUŠE, 2. epizoda angl. naniz.
18.25 UMETNIKI ZA SVET
18.45 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 POGLEJ IN ZADENI
21.40 TURISTIČNA ODDAJA
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT

22.20 ŽARIŠČE
22.40 SOVA
FRASIER, amer. naniz., 9/22
23.10 HOBOTNICA, italij. nadalj., 1/22
0.00 NEBESA, amer. film

SLOVENIJA 2

11.50 Video strani - 13.00 Euronews - 14.10 Forum; 14.25 Učitelj, franc. nadalj., 5/24; 15.15 Osmi dan; 16.10 Sorodne duše, 1. epizoda angl. naniz. - 16.40 Sova (ponov.): Alfred Hitchcock vam predstavlja (15/22); 17.10 Poročevalka s sodišča, nem. naniz., 13/13 - 18.00 Regionalni studio Koper - 18.45 Svetovni poslovni utrip - 19.15 Planet šport - 20.05 Azijska magistrala, jap. dok. serija, 3/5 - 20.55 Nepomembna afera, nem. nadalj., 1/5 - 21.40 Drevesa so nas videla rasti, ponov. dok. oddaja - 22.25 Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Jutranji program - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 547. dela amer. nadalj.) - 10.00 TV prodaja - 10.15 Drakula (ponov. 19. dela angl. naniz.) - 10.40 Magnetoskop (ponov.) - 11.25 Video strani - 12.00 Novice - 16.00 Novice - 17.30 TV prodaja - 17.45 Brlog (21. del špan. naniz.) - 18.15 Dežurna lekarna (ponov. 49. dela špan. naniz.) - 19.00 Novice - 19.05 Risanka - 19.10 Luč svetlobe (548. del amer. nadalj.) - 20.00 To trapasto življenje (9. del amer. naniz.) - 20.50 Zima ubija (amer. film) - 22.25 Izigrane obljube (ponov. filma) - 0.25 TV prodaja

HTV 1

7.40 TV spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.15 Ljubezen (serija) - 12.40 Sledge Hammer (hum. oddaja) - 13.00 Dok. serija - 13.50 Škrilatna ulica (amer. film) - 15.35 Izobraževalni program - 16.30 Hrvaska danes - 17.30 Santa Barbara (serijski film) - 18.15 Kolo sreče - 18.50 Turistični magazin - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Dokumentarna serija - 21.05 Gasbena oddaja - 21.50 Dok. oddaja - 22.20 Poročila - 22.40 Slika na sliko - 23.10 Italijanski film - 0.35 Sanje brez meja

HTV 2

16.30 TV koledar - 16.40 Slika na sliko - 17.25 Portret - 18.25 Serijski film - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Hannah in njene sestre (amer. film) - 22.00 Dok. film - 23.20 Cro pop rock

SOBOTA, 4. XI.

SLOVENIJA 1
7.15 - 1.00 TELETEKST
7.30 VIDEO STRANI
7.50 TEDENSKI IZBOR:
RADOVEDNI TAČEK
8.10 UČIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI
8.25 ZLATA PODKEV, madžar. film
8.40 VARNA VOZNIJA S KOLESOM
9.00 OGLEJMO SI!, angl. dok. serija, 3/12
9.25 TOK, TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
10.10 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40 BILO NAS JE PET, zadnji del češke nadalj.
11.40 MIŠKON IN NJEGOV MLADIČ, amer. film
13.00 POROČILA
13.05 VEČERNI GOST, ponov.
14.20 TEDENSKI IZBOR:
MALO ANGLEŠČINE, PROSIM
14.35 TEDNIK
15.20 POGLEJ IN ZADENI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
PESTRNA, igrani film, 2/2
18.00 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudno-znan. serija, 6/8
18.50 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 UTRIP
20.10 VESELE ZGODBE IZ ZAKONKEGA ŽIVLJENJA, franc. komed.
22.10 OZARE
22.20 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
22.45 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 9/26
23.10 ŽEPNI LJUBIMEC, franc. film
0.45 TIČEK VRAŽIČEK, angl. animirana serija, 10/12

SLOVENIJA 2
7.50 Video strani - 8.00 Euronews - 10.00 Tedenski izbor: Shlomo Mintz igra Bacha, 1. del; 10.35 Primer za dva (ponov.); 11.40 Turistična oddaja; 11.55 Sorodne duše, 2. epizoda angl. naniz.; 12.25 Sova (ponov.): Frasier, amer. naniz., 9/22; 12.55 Hobotnica, italij. nadalj., 1/22; 13.45 Videošpon - 14.30 Euronews - 16.55 Športna sobota (rokomet) - 18.30 Alpe-Donava-Jadrana - 19.05 Karaoke - 20.10 Resnični zahod, amer. dok. serija, 3/6 - 21.00 Izpod vinskih trsov, posnetek z Vinske gore - 22.30 Sobotna noč

KANAL A

7.00 Video strani - 8.05 TV prodaja - 8.20 Kaličopko (ponov. otroške oddaje) - 9.20 Lepotica in gusar (ponov.) - 10.15 Imamo jih radi (ponov. oddaje o živalih) - 11.00 Kino, kino, kino (ponov. oddaje o filmu) - 11.35 Večni krog (ponov.) - 12.25 Video strani - 16.40 Vreme - 17.00 Splošna praksa (ponov. 45. dela avstral. naniz.) - 17.55 Klic divjine (ponov. 6. dela nem. naniz.) - 19.00 Vreme - 19.05 Risana serija - 19.30 Ziveti danes (dok. oddaja) - 20.00 Vreme - 20.05 Zlati boben - 20.15 Splošna praksa (46. del avstral. naniz.) - 21.00 Brezupno reševanje (amer. film) - 22.35 Vreme - 22.40 Zima ubija (ponov.) - 0.35 Erotični film

HTV 1

8.10 TV spored - 8.25 Poročila - 8.30 Ameriški mladinski film - 10.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.15 Ljubezen (serija) - 12.45 Dokumentarna oddaja - 14.05 Poročila - 14.15 Film za mladino - 15.45 Proizvodnja organske hrane v ZDA - 16.20 Vrnitev Shelocha Holmesa (serijski film) - 17.15 Prizma - 18.15 Televizija o televiziji - 19.15 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Film - 21.45 Glasbena oddaja - 22.20 Dnevnik - 22.40 Slika na sliko - 23.10 Sanje brez meja

HTV 2

17.20 TV koledar - 17.30 Slika na sliko - 18.15 Ekran brez okvirja - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Korak za korakom (hum. serija) - 20.40 Rezerviran čas - 22.25 Nočna izmena: Severna obzorja (serija); Črna kača (hum. serija); 23.55 Film

NEDELJA, 5. XI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 0.30 TELETEKST
7.30 VIDEO STRANI
7.50 OTROŠKI PROGRAM
SAMO ZA PUNCE, ponov. amer. naniz., 3/13
8.20 PESTRNA, ponov. igranega filma, 2/2
8.45 ŽIV ŽAV
9.30 ČEBELICA MAJA
9.55 NEDELJSKA MAŠA, prenos iz žup. cerkve, Sora pri Medvodah
11.00 GRACE NA UDARU, ponov. amer. naniz., 9/26
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 OPAZUJMO NARAVO, kan. poljudno-znan. serija, 1/12
12.30 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
KARAOKE
14.05 ZA TV KAMERO
14.35 POLICISTI S SRCEM, avstral. naniz., 13/26
15.20 MOJ OTROK ŽE NE, amer. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PO DOMAČE
18.50 HUGO - TV IGRICA
19.05 RISANKA
19.18 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.52 ZRCALO TEDNA
20.10 JESENSKI 3 X 3
21.55 NEME PODOBE SLOVENSKEGA FILMA, dok. oddaja
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA:
ČRNI KROG, šved. nadalj., 1/5
HOBOTNICA, italij. nadalj., 2/22

SLOVENIJA 2

Opomba: Namizni tenis 16.15 do 17.00 (posnetek iz Novoga mesta); SP v plesih 17.00 do 17.45 (posnetek iz Aalsnerja); DP v košarki 17.45 do 19.15 (prenos)
7.50 Video strani - 8.00 Naša pesem, 8. oddaja - 8.35 Tedenski izbor: Planer šport; 9.15 V vrtincu; 10.05 Lahkih nog naokrog, 8. oddaja; 10.50 Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije; 11.50 Nepomembna afera, nem. nadalj., 1/5; 12.40 Vesele zgodbe iz zakonskega življenja, 5/5 - 14.20 Euronews - 16.15 Športna nedelja - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 19.52 Zrcalo tedna - 20.10 Biblija - 20.45 Ameriško srce, amer. film - 22.35 Shlomo Mintz igra Bacha, 3. del - 23.15 Športni pregled

KANAL A

8.05 Risani film - 9.00 Kaličopko (otroška oddaja) - 10.00 Muppet show, 9. del - 10.30 Imamo jih radi (oddaja o živalih) - 11.20 Epikurejske zgodbe (oddaja o slov. gostilnah) - 11.35 Zametne vrtnice (glas. čestitke B. Kopitarja) - 12.25 Video strani - 16.15 Vreme - 16.20 Muppet show (ponov.) - 16.50 Karma (ponov.) - 18.00 Albert Einstein (dok. oddaja) - 19.00 Vreme - 19.05 Risana serija - 19.30 Šolski video - 20.00 Vreme - 20.05 Klic divjine (7. del nem. naniz.) - 20.55 Kino, kino (oddaja o filmu) - 21.30 Jeleni z zahoda (1. del amer. nadalj.)

PONEDELJEK, 6. XI.

SLOVENIJA 1

9.15 - 0.10 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.00 MALO ANGLEŠČINE, PROSIM
10.15 KAPITAN POWER, amer. naniz., 19/22
10.35 TEDENSKI IZBOR
SVETOVNI POSLOVNI UTRIP
11.05 IZOBRAŽEVALNA - POLNILO
11.30 IZPOD VINSKIH TRSOV, ponov.
13.00 POROČILA
13.05 ŠPORTNI PREGLED, ponov.
15.50 OBZORJE DUHA
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.25 OGLEJMO SI!, angl. dok. serija, 4/12
18.05 SIMPSONOVI, amer. naniz., 5/48
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.45 ABC - ITD., TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.18 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 KAREL VELIKI, franc. nadalj., 5/5
21.00 GOSPODARSKA ODDAJA: MADE IN SLOVENIA
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.20 ŽARIŠČE
22.40 SOVA:
FINA GOSPA, angl. naniz., 1/10
HOBOTNICA, italij. nadalj., 3/22

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 14.15 Tedenski izbor: Utrip; 14.30 Zrcalo tedna - 14.45 Jesenski 3 x 3; 16.25 Policist s srcem, avstral. naniz., 1/26 - 17.10 Sova: Hobotnica, italij. nadalj., 2/22 - 18.00 Regionalni studio Maribor - 18.45 Že veste - 19.00 Sedma steza - 20.05 Zakon New Yorka, angl. dok. oddaja - 20.55 Zadnja naloga, fran. drama, 2/2 - 21.50 Studio City - 23.00 Brane Rončel izza odra

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Dobro jutro - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 548. dela) - 10.00 TV prodaja - 10.15 Šolski video - 10.45 Brlog (ponov. 21. dela špan. naniz.) - 11.15 Zametne vrtnice (ponov.) - 12.00 Novice - 12.05 To trapasto življenje (ponov. 9. dela maer. nadalj.) - 16.00 Novice - 16.45 Košarkarsko prvenstvo prve lige - 17.30 Luč svetlobe (549. del amer. nadalj.) - 18.15 Drakula (20. del amer. naniz.) - 19.00 Pika na A - 19.30 Šolski video - 20.00 Zlata dekleta (10. del. amer. hum. naniz.) - 20.30 Klošar z Beverly Hillsa (amer. film) - 22.20 Novice - 22.25 Gost pike na A - 22.40 Rodeo (glas. oddaja) - 23.40 Košarkarsko prvenstvo prve lige (ponov.) - 0.30 Video strani

TOREK, 7. XI.

SLOVENIJA 1

9.15 - 0.20 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.50 OTROŠKI PROGRAM
SVINČNIK PIŠE S SRCEM, oddaja o beguncih
10.20 VELIKI KIKIRIKI, lutkovna igrica
10.55 TEDENSKI IZBOR
AMERIŠKO SRCE, amer. film
12.45 ŽE VESTE
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
SEDMA STEZA
SOBOTNA NOČ, ponov.
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SAMO ZA PUNCE, amer. naniz., 4/13
17.40 PRVI RANDI, slovaški film
18.00 SORODNE DUŠE, 3. epizoda angl. nanniz.
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.45 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 UČITELJ, franc. nadalj., 6/24
20.55 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.20 ŽARIŠČE
22.40 POSLOVNA BORZA
22.50 SOVA
KO SE SRCA VNAMEJO, amer. naniz., 5/20
HOBOTNICA, italij. nadalj., 4/22

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 14.55 Tedenski izbor: Malo angleščine, prosim; 15.10 Studio City; 16.20 Simpsonovi, amer. naniz., 5/48 - 16.45 Sova (ponov.): Fina gospa, angl. naniz., 1/10; 17.10 Hobotnica, italij. nadalj., 3/22 - 18.00 Regionalni program - 18.45 Iz življenja za življenje - 19.15 Videošpon - 20.05 Univerzitetni razgledi - 21.00 Roka rocka - 22.00 Svet poročila - 22.30 Druga Evropa, angl. dok. nadalj., 6/6

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Dobro jutro - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 549. dela amer. nadalj.) - 9.55 Novice - 10.15 Šolski video (ponov.) - 10.45 Drakula (ponov. 20. dela amer. naniz.) - 11.10 Državnik novega kova (ponov. 7. dela angl. naniz.) - 11.45 TV prodaja - 12.30 Video strani - 16.00 Novice - 17.05 Risana serija - 17.30 Luč svetlobe (550. del amer. nadalj.) - 18.15 Brlog (22. del špan. naniz.) - 19.00 Pika na A - 19.30 Šolski video - 20.00 Hermanova glava (10. del. amer. naniz.) - 20.30 Zgodovina amer. podjetništva (dok. serija) - 21.00 Živeti danes - 21.30 Državnik novega kova (8. del angl. naniz.) - 22.00 Maručin kristalil (vedeževanje v živo) - 22.35 Gost pike na A (ponov.) - 22.50 TV prodaja - 23.10 Video strani

SREDA, 8. XI.

SLOVENIJA 1

10.15 - 0.15 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.45 TEDENSKI IZBOR
COBI IN PRIJATELJI, špan. risana serija, 9/13
11.15 AZIJSKA MAGISTRALA, jap. dok. serija, 3/5
12.05 IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE
12.30 ALPE-DONAVA-JADRANA
13.00 POROČILA
15.35 TEDENSKI IZBOR
GORDUSKI VOZEL MAMIL, amer. dok. film
16.20 BIBLIJA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 SORODNE DUŠE, 4. epizoda, angl. naniz.
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.45 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FORUM
20.25 FILM TEDNA
LEPOTICA DNEVA franc.-italij. film
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 ŽARIŠČE
22.45 SOVA
NORO ZALJUBLJENA, amer. naniz., 7/22
HOBOTNICA, italij. nadalj., 5/22

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 14.55 Zgodbe iz školje - 15.25 Tedenski izbor: Karel Veliki, fran. serija, 5/5; 16.15 Sorodne duše, 3. epizoda angl. naniz. - 16.45 Sova (ponov.): Ko se srca vnamejo, amer. naniz., 5/20; 17.10 Hobot-

nica, italij. nadalj., 4/22 - 18.00 RPL - Studio Luwigana - 18.45 Odkrivanje zemlje, amer. izobr. serija, 25/26 - 19.15 V vrtincu - 20.05 Športna sredo - 21.30 Omizje

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Dobro jutro - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 550. dela) - 10.15 Šolski video - 10.45 Brlog (ponov. 22. dela špan. naniz.) - 11.30 Video strani - 12.00 Novice - 16.00 Novice - 17.00 Zgodovina amer. podjetništva (ponov.) - 17.30 Luč svetlobe (551. del) - 18.15 Drakula (21. del amer. naniz.) - 19.00 Pika na A - 19.30 Šolski video - 20.00 Sirene (9. del amer. naniz.) - 20.50 Unpat - 22.00 Dance session (oddaja o plesu) - 22.30 Novice - 22.35 Gost pike na A - 22.50 Epikurejske zgodbe (ponov. oddaja o slov. gostilnah) - 23.25 Video strani

ČETRTEK

4.30 - 8.00 Jutranji spored - 8.00 Napoved - 11.00 Avtotimes - 12.00 BBC, osmrtnice - 12.15 - 13.00 NZ želje - 13.30 Vreme in mi - 4.00 - 15.00 Zabavne želje - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.30 Planinski kotiček - 18.20 Kronika - 19.30 - 24.00 Kinetoskop, Altergodba
PETEK
4.30 - 8.00 Jutranji spored - 8.00 Napoved - 12.00 BBC, osmrtnice - 12.15 - 13.00 NZ želje - 14.00 - 15.00 Zabavne želje - 15.30 Dogodki in odmevi - 18.20 Kronika - 19.30 - 24.00 Večerni program
SOBOTA
6.00 Začetek, horoskop - 8.30 Glasba je življenje - 10.00 Kuharski recept - 11.00 Evropa ta teden - 11.45 Na sončni in senčni strani Gorjancev - 12.00 BBC, osmrtnice - 12.15 - 13.00 NZ želje - 13.30 Čestitke - 14.00 - 15.00 Zabavne želje - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.30 Voluhar ekspres - 18.20 Kronika - 19.30 - 24.00 Večerni program
NEDELJA
6.00 Začetek - 7.45 Horoskop - 8.00 Duhovna misel - 8.30 Kmetijska oddaja - 11.00 Mali oglasi - 12.30 Čestitke - 19.00 Glas evangelijske - 19.30 - 24.00 Večerni program (ob 21.30 Dee Jay Time)
PONEDELJEK
4.30 - 8.00 Jutranji spored - 8.00 Napoved, priložnostne oddaje - 12.00 BBC, osmrtnice - 12.15 - 13.00 NZ želje - 14.00 - 15.00 Zabavne želje - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.15 - 17.00 Lestvica NZ glasbe - 17.30 Zdravstvena oddaja - 18.20 Kronika - 19.30 - 24.00 Rezerviran čas

TOREK

4.30 - 8.00 Jutranji spored - 8.00 Napoved - 8.30 Svetovalna oddaja - 12.00 BBC, osmrtnice - 12.15 - 13.00 NZ želje - 14.00 - 15.00 Zabavne želje - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.30 Lestvica 3.3.3 - 18.20 Kronika - 19.30 - 24.00 Telefonske zabavne želje
SREDA
4.30 - 8.00 Jutranji spored - 8.00 Napoved - 8.30 Kulturni kazipot - 12.00 BBC, osmrtnice - 12.15 - 13.00 NZ želje - 14.00 -

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
Zagreb, Gundulićeva 20/I
tel. 00-385-1-431-883

PREGLEDI POPRAVILA PROTETIKA

dr. BERANEK

DOLENJSKI LIST

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado **Tončki Forjan iz Ljubljane**. Nagrajenci čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 16.15 do 17. ure, je ta teden takšna:

- (2) Nagelj polka - ANS. NAGELJ
- (1) Pojte zvonovi - BRATJE POLJANŠEK
- (5) Če ženska nosi hlače - ANS. MIRA KLINCA
- (4) Henčkovih 30 - ANS. ANS. BEL HENČEK
- (6) Vračam se tja, kjer sem doma - ANS. KRIM
- (9) Potepuh - ANS. LOJZETA SLAKA
- (3) Kupil sem konjčica - ANS. RUBIN
- (7) Zakonska barka - ANS. STOPAR
- (8) Franc Poslanc - ANS. PETRA FINKA
- (10) Postal sem očka - SLOVENSKI KVINTET

Predlog za prihodnji teden: Napitnica - SLOVENSKI MUZIKANTJE

KUPON ŠT. 44

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68

M L A D I D O P I S N I K

DENAR, POVSOD SAMO DENAR

Kaj sploh je denar? Pravezprav je to samo kos popisane papirja, ki nam veliko pomeni. Zares veliko. Kaj sploh je človek brez denarja, brez listega popisane koščka papirja? Nič, čisto nič! In če denarja sploh ne bi bilo? Bi bilo veliko boljše? Bi se prihajalo do nesoglasij? Bi bili potem vsi enaki? Pravezprav nima smisla, da se sprašujemo, kaj bi bilo, če bi bilo. Denar je. Ta mogočna, a mala stvarca straši po naših domovih, razdira družine in kroji poslovni svet. Sonce sicer še vedno kdaj pa kdaj posije in nameni srečo tudi tistim najbolj zaničevanim, najbolj ubogim. A je to dovolj? Resnica in delavnost sta se vedno borili z denarjem, toda sta vedno izgubili. Zakon je na strani denarja. Denar pa... Ta je last bogatih, pomembnih mož. Ti pa so steber države in sveta. Tisti pa, ki denarja nimajo, so nepomembni in le obrobni stebrički, brez katerih svet kljub vsemu lahko obstaja.

MATEJA BIZJAK, 8. razred
novinarski krožek
OŠ JOŽETA GORJUPA,
KOSTANJEVICA NA KRKI

PRI ŽUPANU

Teden otroka vsako leto vključuje tudi geslo "Teden prometne varnosti", zato smo takrat kar nekaj ur posvetili tej tematiki. Učenci smo obiskali nevarna mesta v našem kraju in razmišljali, kaj bi se dalo narediti, da bi ta mesta postala varnejša. V četrtek, 12. oktobra, smo obiskali župana g. Jožeta Peternela. Zbrali smo se v sejni sobi. Našo šolo smo zastopale Erika iz 6.r., Barbara iz 5.r. in Tina iz 4.r. Župan nas je lepo sprejel. Opisali smo mu težave, s katerimi se vsak dan srečujemo na poti v šolo in iz nje, ter svoje predloge. Vsem je pozorno prisluhnil in povedal, da se vseh težav zaradi pomankanja denarja ne bo dalo rešiti. Objubil nam je, da nas bo kmalu obiskal. Na koncu smo dobili sendviče in sok. Upam, da se bo vsaj nekaj naredilo v našem kraju, da bodo učenci na cesti bolj varni.

TINA KUKEC, 4.r.
OŠ Tržišče

VOJNA, UPANJE, TOLERANCA, MIR

Pred nedavnim je bila v Gyuru na Madžarskem mednarodna potujoča likovna razstava na temo "Vojna, upanje, toleranca, mir". Otvoritev in prireditve sta bili na OŠ v Gyuru Gyakarlo Altalanos Iskola. Prireditve se je udeležilo tudi 8 učencev naše šole pod vodstvom likovne mentorice Janje Flisk. Učenci so izdelovali okrasne predmete iz umetnih perl, plesali čardaš, izdelovali figurice iz ličkjanja, pekli krompirjeve polpete, pripravili pa so jim tudi proslavo, na kateri ni manjkalo športnih in glasbenih nastopov. Na otvoritvi je udeležence prav prijazno sprejel sam mestni župan. Posebnost srečanja je bilo slovo, saj so vsi spustili v zrak balon kot simbol miru, bilo pa je zadnje srečanje. (Prvo je bilo v Gradcu v Avstriji, drugo na naši šoli v Sevnici, tretje pa v Monoštru na Madžarskem.) Mirovniki pa ne bodo mirovali, saj zavzeto iščejo nove oblike sodelovanja. Naj upanje, strpnost in mir zbližujejo in povezujejo ljudi!

JANEZ ZEMLJAK, 5.e
novinarski krožek OŠ Sava
Kladnika, Sevnica

GOTIKA NA SLOVENSKEM

Zadnje sredo v septembru smo imeli učenci višje stopnje osnovne šole kulturni dan. Sedmi in osmi razredi smo si v Ljubljani ogledali razstavo Gotika na Slovenskem. Odsli smo v Narodno galerijo, Cekinov grad in Cankarjev dom, kjer smo si ogledali veliko dvorano. V Narodni galeriji smo si ogledali prvi del razstave Gotika na Slovenskem, potem pa še v Cekinovem gradu. Kaj sploh je gotika? To je obdobje pred barokom, v katerem so imele največji pomen cerkve. Le-te so se odpirale s širokimi in visokimi okni, skozi katere je prihajalo več svetlobe. Cerkve so bile tudi zelo visoke. Učenci petega in šestega razreda pa so se odpeljali na Bizeljsko, kjer so si ogledali razstavo Gotika na Kozjanskem.

AJDA KRHIN, 7. razred
novinarski krožek
OŠ JOŽETA GORJUPA,
KOSTANJEVICA NA KRKI

PRVIČ SEM LIČKALA

Pri mamičini sestri so v soboto, 14. oktobra, ličkali koruzo. Vedno so jo ličkali sami, letos pa so se odločili, da nas povabijo. Tega sem bila zelo vesela. V garaži nas je čakal cel kup koruze, zraven pa klopce. Pričeli smo z delom. Zraven smo vseskozi poslušali radio, veliko smo se pogovarjali in smejali, vmes kaj prigriznili in popili. Koruze je bilo veliko in smo delali kar nekaj časa. Ko smo bili na polovici, bratranec Matic vpraša: "Kdaj bo pa odmor?" Tako sem se smejala, da bi kmalu padla s klopi. Med vožnjo domov sem mamiči rekla, da bom tudi drugo leto odšla pomagat ličkati koruzo. Mami me je pogledala in se mi nasmehnila.

MAJA REPOVŽ, 5.r.
OŠ Milana Majcna, Šentjanž

ŠOLA V NARAVI

Učenci 6.r. smo 9. oktobra odšli v šolo v naravi v Javorniški Rovt. Stanovali smo v domu Trilobit, ki stoji ob manjšem jezeru. Tamkajšnji ljudje so nas zelo lepo sprejeli. Vseh pet dni smo se imeli prelepo in kar je najvažnejše - naučili smo se marsikaj novega. S kanuji smo veslali po jezeru, streljali z lokom, plezali po umetni plezalni stezi, raziskovali okolico, lovili ribe, merili slap, v potoku lovili živali enodnevnice in jih opazovali z mikroskopom. Naš vsakdanji urnik je bil zelo pester: po jutranji telovadbi in zajtrku smo odšli na kakšen pohod, zvečer pa smo zaradi vseh doživetij ponavadi komaj zaspali. Lepo se zahvaljujemo učiteljem, da so nam omogočili šolo v naravi. Ali ne bi bilo krasno, če bi bila tudi prava šola takšna?

KATARINA NOVAK, 6.r.
novinarski krožek
OŠ Dolenjske Toplice

PROJEKTNO DELO

V osnovni šoli Šentjerneje smo v letošnjem šolskem letu začeli z drugačnim delom pri urah razredne skupnosti. Učenci od prvega do osmega razreda smo si skupaj z učitelji izbrali projekte za letošnje šolsko leto. Naj vam predstavimo naslove naših projektov: 1. razred: živali, naše prijateljice; 2. razred: naša družina in moj dom; 3. razred: iz babičinega lonca, naše vasi, uporabno odpadne plastike; 4. razred: šolski okoliš, življenje teče, igrače in igre nekoč in danes.

DOPISNIŠKI KROŽEK
OD 2. DO 4. RAZREDA
OŠ ŠENTJERNEJ

NAJBOLJ LOGIČNI V RIBNICI IN SODRAŽICI

KOČEVJE - Nedavnega regijskega tekmovanja v logiki se je udeležilo 51 učencev iz osnovnih šol iz Sodražice, Ribnice in Kočevja. Tekmovalna komisija v sestavi: Marija Ahčin iz Ribnice; Sandi Bižal, Tomaž Cokan in Lidija Gornik (vsi iz Kočevja) in Vida Campa iz Sodražice je izdelke učencev ocenila tako: peti razred: 1. Damjan Adamič (Sodražica), 2. Mojca Delač (OŠ Zbora odposlanec KO) 3. Tea Plot (OŠ Ob Rinzi KO), 4. Helena Ilc (RI); šesti razred: 1. Zvone Klun (SO), 2. Romana Žagar, 3. Bojan Žagar (oba Ob Rinzi), 4. Gregor Košir (Zbora odposlanec); sedmi razred: 1. Jasna Oražem (RI), 2. Mitja Papež (Ob Rinzi), 3. Gregor Ambrožič (RI), 4. mesto pa sta si delila Ana Buzuk (Ob Rinzi) in Toni Škulj (SO); osmi razred: 1. Igor Lakotič (RI), 2. mesto sta si delili Anja Znidaršič (Ob Rinzi) in Polona Mihelič (SO), četrto mesto pa sta si delili Adrijana Djokič in Ana Gorše (obe Zbora odposlanec KO). Tekmovanje so z denarnimi prispevki podprli in omogočili: Gošišče Dogar, Gostilna Lovšin, OŠ Ob Rinzi, OŠ Zbora odposlanec, Protect Bižal, s.p., Vitomir Savič in avtorji biltena učiteljskih seminarjev iz logike Matija Šenk, Katarina Kurent in Tomaž Cokan.

TOMAŽ COKAN
in SANDI BIŽAL

AVŠA OSTANE AVŠA

Neko dekle iz moje okolice se mi zdi avša. Kadar jo vidim, se mi zmrdovalje smehlja in me hinavsko pozdravi. Vedno ima kaj pripomniti. Nekega dne, ko je še hodila na to šolo, se mi je pa res zamerila. Ko je zazvonilo, smo vsi zdrveli iz učilnic v druge učilnice, zato nas je bilo na hodnikih polno. Nato sem jo videla, kako si popravlja frizuro. Ko je prišla do mene, se je vame zaletela in se delala, kot da ni nič. Mislila si je, da je najlepša na šoli. Zmeraj, kadar sem prišla na stranišče, sem jo videla, kako se gleda v ogledalo, si popravlja frizuro, včasih pa se je tudi šminkala. No, sedaj je že starejša, ampak se mi zdi, da je taka kot avša. Nosi grozne obleke, družijo se s samimi takimi prijateljicami, ki niso nič drugače kot ona. Do sedaj se ni še nič spremenila in mislim, da se tudi ne bo in bo ostala taka avša, kot je sedaj.

MAJA RAČIČ, 7.r.
OŠ Cerklje ob Krki

HUDA JE SLEPOTA V SRCU, NE NA OČEH - O tem so se prepričali vsi obiskovalci prireditve na Dolah pri Litiji, ko so se predstavili s svojim igranjem: Digeser iz Nemčije ter recitatorji Nacetovih pesmi. Nadia je stara 18 let in že od rojstva slepa, vendar so starši kmalu odkrili njeno glasbeno nadarjenost in ji jo pomagali razviti. Želela se je predstaviti na Dolah, v rojstnem kraju svoje mame, in to ji je več kot uspelo. Občinstvo jo je nagradilo z burnim ploskanjem. Nadio spodbuja glasba k uspehom in novemu znanju, obljubila pa je, da bo svoje za zdaj še skromno znanje slovenščine dopolnila ob naslednjem obisku. Ta dan pa je bil posvečen še 101. obletnici rojstva njihovega posebnega in pesnika Ignacija Kotarja. Zlasti starejšim je še v spominu njegova vedra podoba pesnika Naceta, ki se je rad vračal h koreninam in izvoru življenja. Na sliki: Nadia v krogu družine po nastopu (Jožica Vrtačnik)

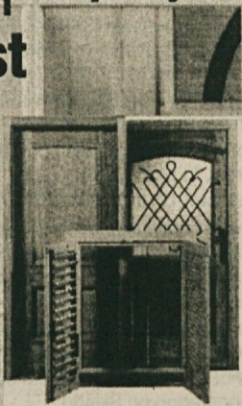
POHITELI S KOLESARSKIMI IZPITI - Pred kratkim so imeli izpite za vožnjo s kolesi učenci četrtega razreda osnovne šole Dobrepolje. Skupno jih je opravljalo izpit 38, vodja kolesarskega krožka Jože Miklič pa je ob tej priložnosti povedal, da njihovi šolarji doslej niso bili udeleženi v prometnih nesrečah, izpite pa so imeli prejšnja leta spomladi, letos pa je lepo vreme omogočilo izpite že jeseni. (Foto: J. Primc)

JELOVICA

lesna industrija ŠKOFJA LOKA
tel.: 064/61-30, faks: 064/634-261

Vam v času
Ljubljanskega
pohištenega sejma
od 7. - 12. nov. '95
na sejmu (hala G)
in na vseh
prodajnih mestih
po Sloveniji
ponuja:

za OKNA,
VRATA,
POLKNA,
mont. stene,
prenovo oken
got. popust
10%
+ dodatni
POPUST
za večje
nakupe

za stan.
HIŠE in
poslovne
OBJEKTE
got. popust
5%
+SEJEMSKI
POPUST
5%

-možnost
dolgoročnega
kreditiranja do 60%
pogodbene
vrednosti

Valjženi!

JELOVICA: — NOVO MESTO, Ulica talcev 2, tel. fax: 068/323-444
— METLIKA, Cesta XV. brigade, tel.: 068/58-716
— KRŠKO, CKŽ 21, tel.: 0608/21-236

JAKAELEKTRO Radeče
BAVEX Trebnje
KERA TRADE Zagorje ob Savi
MK TRGOIMPEX Kočevje

KRKA

KRKA, p.o., Novo mesto

KRKA, p.o., Novo mesto sporoča 80.000 vpisnikom delnic okvirne rezultate javne prodaje delnic, ki je potekala od 15. septembra do 14. oktobra 1995.

1. Javna prodaja delnic za certifikate

Vplačila fizičnih oseb s certifikati so za 187% preseгла razpisano število delnic. Skladno z zakonom se zaradi preseženega vpisa izhodiščna prodajna cena delnice 5.418 SIT poveča za 30%, tako da znaša končna prodajna cena delnice za certifikate 7.043 SIT. Za vpis Krkinih delnic se upošteva okvirno 45% vrednosti posameznega vloženega certifikata. Vplačila pravnih oseb se izločijo.

2. Javna prodaja delnic za gotovino

V javni prodaji delnic za gotovino vplačila niso preseгла razpisane števila delnic, zato bodo vplačani zneski upoštevani v celoti. Cena delnice ostaja enaka izhodiščni ceni in znaša 8.310 SIT.

Vsem vpisnikom delnic se zahvaljujemo za izkazano zaupanje.

NE SAMO JEMATI, TUDI DAJATI - Črnomaljšcem dobro poznana trgovina Krajcars poslovalnicama na Kolodvorski 18 in na Ulici Staneta Rozmana 1 je v začetku oktobra odprla poslovno enoto, samopostrežno trgovino Krajcar 3 v Kanižarici pri Črnomlju. Še posebej je mamljiva mesnica. Res pa je, da "Krajcarji" ne samo jemljejo, ampak za svoje kupce pripravljajo bogata žrebanja. V petek so med mlajše kupce razdelili veliko sladkih nagrad. Žrebanje so popestrili s karaokami, na katerih so si najpogumnejši zaslužili še dodatne sladke nagrade. (A.G.)

Ljubljana
od 10. oktobra 1995
do 14. januarja 1996

Muzej novejšje zgodovine
- Cekinov grad

MEDNARODNA RAZSTAVA VSE O SRCU

DNEVI ODPRTIH VRAT

od 2. do 4. novembra v AVTO-HIT-u
Podbevškova 4, v Novem mestu

TESTNE VOŽNJE Z VOZILI
RACER, NEXIA, ESPERO
FORD MONDEO TDI

ATRAKTIVNA VOŽNJA Z AVTOM
FORD TAUNUS 1.6, LETNIK 1963

POPUSTI od 3—7% in nagradno žrebanje

Nakup po sistemu staro za novo, kredit, leasing
Obiščite AVTO-HIT na Podbevškovi 4,
v Novem mestu tel/fax: (068) 26-077, 341-300

Poslovna enota Novo mesto
Novi trg, Novo mesto

Ali ste zadovoljni s svojo službo?

Ali ste zadovoljni s svojim zaslužkom?

Želite postati sami svoj šef?

Bi radi imeli finančno varnost?

To vam je dosegljivo: s prodajo zavarovanj iz življenjskega kroga Zavarovalnice Triglav, d.d.

Če ste komunikativni in ambiciozni, nam pošljite pisne prijave z življenjepisom na gornji naslov do 17.11.1995.

SREDNJA TEHNIŠKA IN ZDRAVSTVENA ŠOLA NOVO MESTO

Šegova ulica 112
NOVO MESTO

razpisuje prosta delovna mesta:

- 1 učitelja slovenskega jezika - profesor
- 1 učitelja matematike - profesor
- 1 učitelja biologije - profesor
- 1 učitelja za poučevanje strokovnih predmetov v lesarstvu - dipl. inž. lesarstva
- 1 učitelja zdravstvenih strokovnih predmetov - praktični pouk - vaje - višja medicinska sestra

Prosto delovno mesto pod št. 1 razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom; pod št. 2, 3 in 5 za določen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom - za nadomeščanje porodniškega dopusta; pod št. 4 razpisujemo za določen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

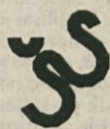
Prijave z dokazili pošljite v osmih dneh po objavi razpisa. Vsi, ki se bodo prijaviili na razpis, bodo o izbiri obveščeni v petnajstih dneh po preteku roka za prijavo.

TANIN iz Sevnice ponovno odkupuje LES PRAVEGA KOSTANJA.

Les vam tudi posekajo.

Informacije po telefonu 0608/41-349.

študentski servis maribor, p.e.Črnomelj

skupna 1961 priložnost

IMATE OBČASNO VEČ DELA, KOT GA LAHKO OPRAVITE SAMI?
NUJNO IN HITRO POTREBUJETE DELOVNO SILO?
KAKO REŠUJETE TEŽAVE, KI SE POJAVIJO V TAKIH PRIMERIH?
ALI VESTE, DA VAM LAHKO POMAGAMO Z DIJAKI IN ŠTUDENTI?
IN DA JE TO ZA VAS NAJUGODNEJŠA OBLIKA ZAPOSLOVANJA
DELAVCEV?

Pokličite nas in z veseljem vam bomo pomagali.
Poleg POSREDOVANJA DELOVNE SILE vam nudimo tudi kvalitetno FOTOKOPIRANJE in VEZAVO po najugodnejših cenah.
Delamo: ob delavnikih od 7.30 do 15. ure, ob sredah pa do 17. ure.

ŠTUDENTSKI SERVIS MARIBOR, P.E. ČRNOMELJ
Ul. Mirana Jarca 4, tel./fax.: 068/52-059

ENOTA KRŠKO

LASTNIKI GOZDOV, KMETJE

Odkupujemo celulozni les smreke/jelke, bukke, topole debeline od 8 cm naprej, žamanje brez lubja, bukova drva in brusni les smreke/jelke!

Vse informacije na tel.: (0608) 22-840 in 21-210.

KAKOVOST 2000

d.o.o.

Prvo specializirano podjetje
na Dolenjskem in v Beli krajini

za:

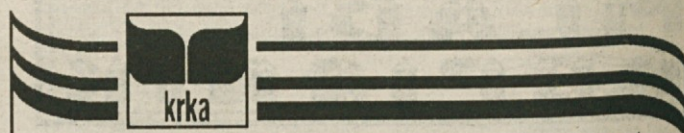
- izgradnjo sistemov kakovosti po zahtevah mednarodnih standardov ISO-9000 /9001, 9002 ali 9003/
- presojo /auditiranje/ sistemov kakovosti
- izobraževanje iz področja upravljanja kakovosti

POKLIČITE NAS, POMAGALI VAM BOMO!

68000 NOVO MESTO

Tavčarjeva 2

tel./fax.: 068/341-111

PE AGROSERVIS

Knafelčeva 2, NOVO MESTO
Tel. 068 321-479

VELIKA IZBIRA
UGODNE CENE

VULKANIZERSKA DELAVNICA

za osebna in tovorna vozila ter kmetijske stroje
delovni čas: pon.-pet. od 7. do 18., v sob. do 12. ure

PNEVMATIKE:

- YOKOHAMA
- SAVA
- SEMPERIT
- MICHELIN
- KUMHO
- BANDAG (obnovljeni avtoplašči)

AKUMULATORJI:

- VESNA
- TOPLA
- FIAMM

HLADILNA TEKOČINA

- BARUM

PRI NAS KUPLJENE PNEVMATIKE IN AKUMULATORJE
ZA OSEBNA VOZILA NAMESTIMO BREZPLAČNO!

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

Na podlagi 3. alineje 12. člena ter 3. alineje 16. člena Zakona o privatizaciji pravnih oseb v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj in obveznostih Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo (Ur. list RS št. 71/94) Zakona ter ponudbe Sklada z dne 03.02.1995

ORGAN UPRAVLJANJA

ISKRA ELEKTROLITI, D.O.O., STARI TRG 36, MOKRONOG
ponuja vsem upravičencem
ODKUP POSLOVNEGA DELEŽA DRUŽBE

Z UPORABO NAČINA INTERNE RAZDELITVE IN NOTRANJEGA ODKUPA

1. Ponudba se nanaša na odkup dela poslovnega deleža Sklada v družbi ISKRA ELEKTROLITI, D.O.O., MOKRONOG, Stari trg 36, in sicer:
  - 1.1 20,0% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 5,88% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina interne razdelitve,
  - 1.2 40,0% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 11,76% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa.
2. Ponudba se nanaša izključno na upravičence, kot jih opredeljuje zakon:
  - 2.1. zaposlene, bivše zaposlene in upokojene delavce ISKRE ELEKTROLITI, D.O.O., MOKRONOG, Stari trg 36.
  - 2.2. ožje družinske člane zaposlenih, vendar samo pod pogojem, da vrednost vplačil, s katerimi bodo upravičenci iz točke 2.1. te ponudbe sodelovali v interni razdelitvi, ne bo dosegla vrednosti poslovnega deleža, namenjenega interni razdelitvi, in zgolj za preostanek poslovnega deleža, do vrednosti poslovnega deleža, namenjenega interni razdelitvi.
3. Odkup poslovnega deleža v okviru notranjega odkupa je možen le v primeru, če upravičenci sodelujejo pri interni razdelitvi delnic.
4. Prodajna cena 20,0% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 5,88% osnovnega kapitala družbe, z uporabo načina interne razdelitve znaša 8.628.040,10 SIT.
5. Prodajna cena 40,0% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 11,76% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa, ob upoštevanju 50% popusta znaša 8.628.040,10 SIT.
6. Vplačilo kupnine v okviru interne razdelitve se opravi z izročitvijo lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP oziroma potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a člena ZLPP, pri čemer morajo upravičenci najprej uporabiti potrdila in šele nato lastniške certifikate.
7. Vplačilo kupnine v okviru notranjega odkupa se opravi v gotovini, z izročitvijo presežnih potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a člena ZLPP oziroma lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP.
  - 7.1. Kupnina ali del kupnine, ki se v okviru notranjega odkupa plača z gotovino, se revalorizira z indeksom drobnoprodajnih cen; za dneve v mesecu, v katerem se izvršuje plačilo ter za katere še uradno ni ugotovljen indeks drobnoprodajnih cen, se uporablja zadnji uradno ugotovljen indeks drobnoprodajnih cen za pretekli mesec.
8. Organ upravljanja ISKRE ELEKTROLITI, D.O.O., MOKRONOG, Stari trg 36, poziva upravičence, da mu v roku 15 dni od objave te ponudbe v tedniku DOLENJSKI LIST in na oglasni deski družbe pisno sporočijo svojo pripravljenost za sodelovanje v interni razdelitvi in notranjem odkupu. Na podlagi zbranih izjav upravičencev bo organ upravljanja v skladu s 3. alinejo 12. člena in 4. alinejo 16. člena Zakona pisno obvestil Sklad Republike Slovenije za razvoj, d.d., o tem, ali bodo upravičenci sodelovali v interni razdelitvi in notranjem odkupu po tej ponudbi.
9. Organ upravljanja ISKRE ELEKTROLITI, D.O.O., 62344 MOKRONOG, Stari trg 36, poziva vse upravičence, da v roku 30 dni od objave te ponudbe v tedniku DOLENJSKI LIST in na oglasni deski družbe predložijo potrdila za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a člena ZLPP oziroma lastniške certifikate.
10. Upravičenci predložijo potrdila oziroma certifikate na sedežu družbe ISKRA ELEKTROLITI, D.O.O., MOKRONOG, Stari trg 36; vsak delovni dan med 13. in 15. uro.
11. Organ upravljanja bo v roku iz točke 9 te objave zbral potrdila oziroma lastniške certifikate ter predložil Skladu potrdilo Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje o dejansko razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih.
12. Če organ upravljanja v roku iz točke 9 te objave ne bi predložil Skladu potrdila o razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih, lahko upravičenci v nadaljnjem roku 60 dni uveljavijo svoje pravice po Zakonu neposredno pri Skladu. V tem primeru morajo upravičenci pooblastiti skupnega zastopnika za sklenitev in izvedbo pogodbe o odkupu poslovnega deleža v okviru interne razdelitve in notranjega odkupa. Obveznosti organa upravljanja o predložitvi potrdila o razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih iz prejšnje točke te ponudbe preidejo na skupnega zastopnika upravičencev.
13. Morebitna prodaja poslovnega deleža Sklada upravičencem po tej ponudbi bo izvedena na podlagi sklepa o privatizaciji, sprejetega na Upravnem odboru Sklada in v obliki enotnega poslovnega deleža, ki bo na podlagi pogodbe pripadal skupnim lastnikom - upravičencem po tej ponudbi in glede katerega bodo lastniki v pravni skupnosti.
14. To ponudbo organ upravljanja posreduje zaradi izvajanja svojih obveznosti po Zakonu, upravičencem pa je znano gospodarsko stanje družbe oziroma so jim na sedežu družbe na razpolago vsi potrebni podatki in dokumentacija o tem, zato družba in Sklad izključujeta kakršnokoli jamčevanje za stvarne ali pravne napake na družbi, njenih sredstvih, pravičah ali obveznostih in/ali poslovnem deležu, ki je predmet te ponudbe.
15. Upravičenci lahko dobijo dodatne informacije v zvezi s sodelovanjem pri privatizaciji ponujenega poslovnega deleža na sedežu družbe pri gospe DUŠANKI MIKEC.

ISKRA MOKRONOG, d.o.o.

TAVRIA

AVTOMOBIL, KI NUDI ŠE VEČ

- TAVRIA euro že od ..... 8.990 DEM
- TAVRIA lux že od ..... 9.800 DEM

OMEJENA KOLIČINA

GENERALNI ZASTOPNIK

Pižem d.o.o.

Mala Loka 15, 61230 Domžale
tel.: 061/372 333, 1612 164, 1612 174
fax: 061/373 151

- ✓ SERVIS
  - ✓ DODATNA OPREMA
  - ✓ ORIGINALNI NADOMESTNI DELI
  - ✓ UGODEN KREDIT (do 5 let brez pologa)
- AVTOFINISH Ljubljana 061/573-490 ● AS ZORMAN Mengeš 061/737-041 ● AVTOSERVIS PIŽEM Domžale 061/372-333 ● REIMPEX, Maribor 062/227-545 ● AS VOŠNIK Maribor 062/632-015 ● TIPO Murska Sobota 069/31-250 ● MIKLAVC Radlje ob Dravi 0602/72-736 ● KUNČNIK IVAN Radlje ob Dravi 0602/71-686 ● AS BOKALJ Naklo 064/48-769 ● AMBIENTA TRADE Kranj 064/223-690 ● HELIX d.o.o. Kranj 064/224-149 ● VAŠ AVTO Celje 063/441-609 ● AS HIMELRAJH DRAGO, Radenci 069/65-710 ● AS KLOBASA, Sv. Trojica 062/721-006 ● AVTO ERTL, Ptuj 0609/623-825

ZAHVALA

*Tiho prihaja mrak,
plah je njegov korak,
ni ga čuti.*

*Srce, zakaj drhtiš?
Česa, povej, se bojiš
v tej minuti.
(O. Zupančič)*

V 92. letu starosti se je ustavilo plemenito srce in ustvarjalna misel našega dragega

prof. JANKA JARCA

Od njega smo se poslovili v petek, 27. oktobra 1995. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njegov spomin in delo: dolgoletnim stanovskim prijateljem, Svetu mestne občine Novo mesto, Dolenjskemu muzeju, Televiziji Novo mesto, prijateljem, znancem in sosedom. Hvala g. županu F. Koncilji, g. ravnatelju Z. Piclju in zgodovinarju dr. S. Grandi za poslovilne besede na žalni seji, kjer ste izrekli priznanje in zahvalo njegovemu delu za kulturni razvoj Dolenjske in Novega mesta. Hvala doktorjem in medicinskim sestram Odseka za intenzivno nego in Odseka za bolezni srca in ožilja Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za vso strokovno in človeško pomoč v najtežjih trenutkih. Na željo preminulega smo položili njegovo žaro v večni mir v ožjem krogu prijateljev in družine. Hvala za izraze sožalja.

Z njim v nepozabnem spominu Minka in Ivanka z družinama in drugo sorodstvo

Novo mesto, Črnomelj, Ljubljana, Reka, Lakewood—ZDA

ZAHVALA

*Tišina, tišina, jesenska, tišina.
Ostala z menoj je samo bolečina,
ostale z menoj so besede slovesa,
ko listje rumeno, ki pada z drevesa
A. Gradnik*

Po nepremagljivi bolezni nas je v 69. letu starosti zapustil naš dragi mož, brat, stric in prijatelj

FRANC HORVAT

iz Hudovernikove 8, Ljubljana

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti na Žale. Hvala za darovano cvetje, sveče, izraze sožalja in besede slovesa. Zahvaljujemo se dr. Tršanovi in osebju Onkološkega inštituta, posebno dr. Vovkovi, za skrbno nego in trud, kakor tudi družini Vogrin in Dimkarovski iz Ljubljane za nesebično pomoč v težkih trenutkih.

Žalujoci: vsi njegovi

Ljubljana, Črnomelj

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po kratki in težki bolezni za vedno zapustila draga mama, stara mama, sestra

MARIJA STONIČ

roj. Jakša

Cankarjeva 4, Črnomelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste sočustvovali z nami, nam ustno in pisno izrazili sožalje, pokojni darovali vence, cvetje, sveče in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi kolektivu Ruđnika Kanizarica, sodelavcem Iskre Semič in W.A.M. Tricots Črnomelj, Društvu upokojencev Črnomelj, pevkam, pogrebnikom, dr. Čehovi in ostalemu osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, g. Hitiju za organizacijo pogreba ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: sin Tomislav, hčerki Dušanka in Mimica z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

*Vi boste dosegli svoj cilj,
jaz ga ne bom dosegla.
Vsa polna upanja, nad,
v hladno sem zemljico legla.*

V 28. letu starosti nas je mnogo prežgodaj tragično zapustila naša draga žena, mamičica, hčerka, sestra, teta, snaha, svakinja, nečakinja in botrica

MAJDA KOS

roj. Šuštaršič

Pluska 7

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence, cvetje in sveče ter jo tako številno pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala kolektivom Krka Novoterm, Trimo Trebnje, OŠ Trebnje, učencem 2.d, učiteljem in učencem podružnice Šentlovrenca, g. ravnatelju za poslovilne besede, pevcem iz Šentlovrenca, gostilni Šeligo in g. kaplanu za opravljen obred. Hvala tudi vsem, ki jo boste ohranili v spominu.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

*Zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

V 65. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, ata, brat in stric

NACE TOMŠIČ

z Volčjih Njiv 5, Mirna

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje ter darovali cvetje in sveče. Posebna zahvala Pljučnemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto, KZ Trebnje, pevcem, ge. Logarjevi za poslovilne besede in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Nepričakovano nas je za vedno zapustila naša draga sestra, teta in svakinja

PAVLA LAVRIČ

z Gabra pri Semiču 16

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, za izražena sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Zahvaljujemo se g. župniku za opravljen obred, sosedi ge. Ilgi Springer za besede slovesa in g. Kukarju za organizacijo pogreba. Hvala vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti in jo boste ohranili v spominu.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
v srcih naših boš ostala.*

V 70. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga žena, mama, stara mama—babica, sestra in teta

EMILIJA - MILKA BIZJAK

roj. Žabkar

Kržišče 11, Raka

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem NE krško, Safe Invest Krško, ZZZS OE Krško ter ostalim, ki ste nam kakorkoli pomagali. Hvala osebju ZD Krško in g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Mama, utihnil tvoj je mili glas,
obstalo zlato je srce.
Le sledi ostale so povsod,
od dela tvojih pridnih rok.
Rada si delala, rada živela,
zdaj, ko te več med nami ni,
vemo, koliko nam pomenila si.*

18. oktobra je v 84. letu starosti tiho in za vedno odšla od nas naša draga, dobra in skrbna mama, stara mama, prababica, teta in tašča

MARIJA JARC

iz Vrbovca 18 pri Dobrniču

V globoki žalosti z bolečino in grenkobo se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, vaščanom, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, z nami sočustvovali, darovali toliko lepega cvetja, sveče, sv. maše, izrazili ustno in pisno sožalje ter pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo medicinskemu osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, ZD Trebnje za vso skrb in nego v času bolezni, kolektivom Dolenjke, Komunale Trebnje, Osnovne šole Stopiče, osebju Gostilne Opara, pevcem za ganljivo petje in g. župniku za molitev na domu in lepo opravljen obred. Še enkrat vsem in vsakemu posebej priskrba hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

*Kar bilo je duši najdražje,
pobrala mi v cvetu je smrt.
zatrla mi nado za nado
podrla načrt za načrt.
(Gregorčič)*

V 6. letu starosti nam je kruta bolezen iztrgala iz naših rok ljubljenega sina, vnučka, nečaka in bratrančka

MATICA MLAKARJA

iz Dol. Kamenc 11

Ob boleči izgubi najinega sinka iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, številnim prijateljem in znancem, ki ste nam pisno in ustno izrazili sožalje ter našemu sinku podarili toliko lepega cvetja in sveč. Hvala kolektivu DZS Novo mesto in Ljubljana, prevoznikom v podjetju BAKS, KS ter ostalim za denarno pomoč. Posebna hvala dr. Anžič in osebju Hemato-onkološke klinike Ljubljana, dr. Miri Kramar za vsestransko pomoč in tople poslovilne besede, g. župniku za sočutno opravljen obred, pogrebnikom, pevcem iz Šmihela in g. Herini za zaigrano Tišino. Vsem, ki ste našega Matica imeli radi in ga v tako velikem številu spremili k preranemu počitku, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mamica in oči ter vsi njegovi najdražji

tedenski koledar

Četrtek, 2. novembra - Dušana Petek, 3. novembra - Just Sobota, 4. novembra - Drago Nedelja, 5. novembra - Zahar Ponedeljek, 6. novembra - Lenart Torek, 7. novembra - Ernest Sreda, 8. novembra - Bogomir

LUNINE MENE
7. novembra ob 8.20 - ščip

kino

BREŽICE: Od 2. do 5.11. (ob 18. uri) mladinski film Willy II. Od 2. do 7.11. (ob 20. uri) romantična komedija Romanca v Miamiu.

ČRNOMELJ: 3. in 4.11. (ob 20. uri) zgodovinski ljubezenski spektakel Pogumno srce. 5.11. ob (18. in 20. uri) film Taksist.

film

UŠESA NA PLATNU - NOVI ZVOK V KINU

Po Filmskem potepu, reviji petih klasikov, so se v nedeljo za štiri dni zaprla vrata novomeškega Doma kulture. V dvorani namreč montirajo digitalni zvočni sistem DTS (Digital Theatre System), ki bo gledalcu ponudil novo razsežnost slušnega uživanja. Prvim radovednim ušesom bodo tako novi zvoki zlezli pod kožo jutri, v petek, z reprizo predstavo lanskoletnega filma Resnične laži, velike in bleščeče tehnološke ekshibicije kratkega finančnega dometa. Čisto zaresna premiera pa bo 9. novembra z razpinitim Potopljenim svetom, novim in v DTS-u posnetim, obnem pa izjemno zvočno atraktivnim filmom.

Domiselna programska novost Doma kulture ob novi opremi so reprize nekaterih z DTS-om opremljenih filmov, ki zaradi svoje zvočne impresivnosti kličejo po ponovnem gledanju, hočem reči, poslušanju. Takšni filmi (npr. Ruski park in Kongo) bodo na spo-

redu ob sredah, napovedani bodo vnaprej, napredaj bodo tudi abonmaji, vsa zadeva pa bo predvidoma stekla nekje v začetku decembra. Z vstopnicami je po novem tako, da bodo novi DTS filmi po 600, sredini po 400 tolarjev, ostalo bo enako.

Novomeški kino bo po Brežicah in ljubljanskem Bežigradu tretja z DTS-om opremljena dvorana v Sloveniji. Ta zvočni sistem ob konkurenci še dveh zelo podobnih sistemov, SRD-ja in Sonyjevega SDDS-a, prevladuje na tovrstnem trgu. Predstavljen je bil junija 1993 s premiero Jurskega parka. Njegova posebnost je v tem, da digitalni zvočni zapis ni zapisan na filmu samem, ampak na ločenih CD ROM-ih, ki zagotavljajo zelo kakovostno, od naravnega praktično neločljiv zvok.

Torej: film že dolgo ni le tisto, kar vidijo oči, ampak vedno bolj tudi to, kar slišijo ušesa. Zvok igra ob podobah spoštljivo pomembno vlogo, saj s svojo avtentičnostjo lahko še kako pripomore k večji verodostojnosti prikazanega. Enako velja obratno. Zdaj nas bo film dvakrat "vrgel na finto", najprej bo prevaral pogled, potem pa še sluh. Le kdo bi se lahko uprl tako očarljivemu in prepričljivemu poverjanju stvarnosti?

TOMAŽ BRATOŽ

kmetijski stroji

RABLJENI TRAKTORJI TV 830, 826, 818, 523, 420 - razprodaja, ugodni krediti! Cena 1000 do 6000 DEM. ☎ (064)331-030, int. 38. 9433

SILOREZNIČNIK z elektromotorjem, prevoznik hladilni bazen za mleko, pakja in samonakladalko ugodno prodam. ☎ (0608)75-411 ali (0608)75-221. 9517

TRAKTOR ZETOR 7211, krožne brane in pakja na 2 vreteni prodam. Judež, Prapreče 2, Šentjernej. 9530

MALO RABLJEN dvobrazdni plug, gumi voz, 13 col, samonakladalko, 17 m3, in prašiče, težke cca 35 kg, prodam. ☎ (0608)62-754. 9537

TRAKTOR FIAT TIPO 350, 4 x 4, IMT 539 ali Same Delfino, 4 x 4, lepo ohranjen, kupim, in prodam nerabljen kabino za IMT 539. ☎ (0609)637-277. 9550

KOSILNICO BCS, bencin-petrolej, z vozičkom, staro 15 let, prodam za 1900 DEM, in BCS bencin, staro 20 let, za 1400 DEM. ☎ (068)68-209. 9561

KMETOVALCI, POZOR! Traktorji Univerzal s popustom še do 20. novembra z ugodnimi krediti, staro za novo in rabljene traktorje raznih vrst! ☎ (064)332-111. 9562

TRAKTORSKO PRIKOLICO (4 t), domače izdelave in komat (24 col), ročni mlin za sadje in vlečno kljuko za Samaro prodam. ☎ 87-589. 9569

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Anton Jakše, Mojca Leskovek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtkih. Cena posamezne številke 170 tolarjev; naročnina za 2. polletje 4.000 tolarjev, upokojenci imajo 10-odst. popust; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 12.000 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta te vrednosti.

OGLESI: 1 cm za ekonomske oglase 2.200 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 4.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 2.500 tolarjev. Za nenaročnike mali oglas do deset besed 1.500 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 150 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefax (068)322-898.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. davek od prometa proizvodov.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

KOSTANJEVICA: 4.11. (ob 20. uri) Pustolovski kriminalni film Kongo. 5.11. (ob 18. uri) znanstveno fantastični film Gospodar luk. 5.11. (ob 20. uri) film Ga. Parker in njeni. **KRŠKO:** 2. in 3.11. (ob 20. uri) in 5.11. (ob 18. uri) ameriški zgodovinski spektakel Prvi vitez. **METLIKA:** 3. in 4.11. (ob 20. uri) film Taksist. 5.11. (ob 18. in 20.15) zgodovinski ljubezenski spektakel Pogumno srce.

NOVO MESTO: Od 3. do 8.11. (ob 16. uri) akcijski film Resnične laži. Od 3. do 8.11. (ob 18. in 20. uri) kmedija Ko si spal. (Opomba: 7.11. ni kino predstav.)

SEMIČ: 4.11. (ob 20. uri) in 5.11. (ob 18. uri) ameriška komedija Maska.

ŠENTJERNEJ: 4.11. (ob 19. uri) pustolovski kriminalni film Kongo. 4.11. (ob 21. uri) znanstveno fantastični film Gospodar luk.

JUGO 45, letnik 1988, registriran do 6/96 prodam. Štemberger, Dol. Brezovica 22 a, ☎ 81-736. 9549

AVTOMATIK A 3 SL, letnik 1989, za 30.000 SIT, in celado FM za 7000 SIT prodam. ☎ (068)78-221. 9552

Z 101 GTL, letnik 1984, prodam. ☎ (068)45-727. 9553

VW JETTO 1300, letnik 1981, belo, registrirano do 5/96, prodam za 2100 DEM. ☎ (068)42-833, popoldan. 9556

KEDI diesel, letnik 1984, 5 prestav, ugodno prodam. ☎ (068)26-921. 9567

PEUGEOT 205 LOOK, letnik 1991, dobro ohranjen, rdeče barve, registriran do avgusta 1996, prodam. ☎ (0608)41-660.

MERCEDES 12/13, letnik 1978, kovinsko moder, obnovljen, redno vzdrževan, tir in jugo 45, letnik 1988, karamboliran, prodam. ☎ (068)40-869. 9574

VAUXHALL CHEVETTE, letnik 1978, registriran do 19.5.1996, prodam za 2200 DEM ali menjam za manjšo tovorno vozilo. Rajko Kukovič, Mali Kamen 47, Senovo. 9575

OPEL KADETT 1.2 S, letnik 1976, in alfa romeo 1.5 IE, letnik 1991, prodam. ☎ (068)51-095. 9576

Z 850, letnik 1985, registriran do 29.5.1996, prodam. ☎ 45-173. 9577

VW 1200, bele barve, letnik 1976, registriran do 12/95, prodam. ☎ (0608)75-356. 9579

MERCEDES 240 D, letnik 1978, registriran do 6/96, prodam. ☎ (0608)87-839. 9580

VW HROŠČ 1200, letnik 1976, registriran do 2/96, zelo ugodno prodam. ☎ (0608)57-082, po 18. uri. 9581

R 5 top-fun, 2793, 43000 km, rdeče barve, prvi lastnik, prodam. ☎ 48-508. 9583

R 5 GTL 1.4, letnik 1987, prodam. Dol. Težka Voda 23, Novo mesto. 9585

GOLF, letnik 1988, prodam. ☎ 44-330, zvečer. 9586

R 5 CAMPUS, 6/92, bel, 5 V, tonirana stekla, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)27-819. 9589

obvestila

SPREJEMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih in večjih. Valilnica Senov, Mio Gunjilac, ☎ (0608)79-375. 7636

NESNICE, mlade jarkice, pasme hisex, rjave, stare 3 in pol, 4 mesece, in ene tik pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068) 52-806, Gostilna Cetin, Mostec, Dobova, ☎ (0608)67-578 in Anita Janežič, Slepsek 9, Mokronog, ☎ (068)49-567. 7643

ŽALUŽIJE, rolete in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po zelo ugodnih cenah. Možnost plačila na 3 ččke. ☎ (068)44-662. 7887

IZDELJUJEMO in montiramo lamelne in plise zavese, žaluzije in rolete. Na zalogi tudi vsi sestavni deli za senčila. ☎ (061)651-247. 9142

TRAJNO in kakovostno vam zatesnim okna in vrata. Velik prihranek energije (30 %). Mizarski servis, ☎ (068)322-750. 9568

IZDELJUJEMO in montiramo vse vrste snegolovov. ☎ 43-509. 9587

preklICI

ALOJZ FRANKO, Vrbovce 1, Šentjernej, z 27.10.1995 preključujem obrt Avtoprevoznitvo. 9560

posest

POSREJEMO pri prodaji, nakupu, zamenjavi, oddaji in najemu vseh vrst nepremičnin na območju Novega mesta, Trebnjca, Krškega, Brežic, Sevnice, Bele krajine, Ivančne Gorice in Grosuplje. Najemodajalcem ne zaračunavamo provizije. Shop univerzal, Vidmarjeva 1, ☎ (068)27-131 ali 83-551, od 16. do 19. ure. 7421

VINOGRAD prodam ali dam v najem, 420 trt, na Veselici v Metliki, z vodnjakom in lopo za orodje. Znidaršič, ☎ (062)222-605. 9275

VINOGRAD, 34 a, in travnik, 36 a, oboje v k.o. Herinja vas, prodam. ☎ (068)27-682. 9547

STARO HIŠO, številka, elektrika, voda, 600 m2 zemlje, prodam. ☎ 45-187. 9573

prodaj

10 DNI STARO TELE, bikca, sive barve, prodam. ☎ (068)83-386.

TRACNO ŽAGO za drva, novo, prodam. ☎ (068)26-198. 8975

GRADITELJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujem peči in boilerje za centralno ogrevanje. Možnost kurjenja na drva, premog ali olje. Garancija za peči je 5 let. ☎ (063)39-878. 9306

ODESEVALNE NAPRAVE na vreče prodam. ☎ (061)787-608. 9331

PRAŠIČA, težkega 200 kg, prodam. Franc Šinko, Gor. Brezovica, Šentjernej. 9513

NOVO KAROSERIJO za avtoprikolico (145 x 105 x 25 cm) prodam za samo 25.000 SIT. ☎ (0608)80-271. 9514

TRACNO ŽAGO za razrez hlodovine prodam za 3200 DEM. ☎ 45-436. 9515

OKNA in balkonska vrata, malo rabljena, kopalniško kad in hidravlično stikalnico prodam. ☎ 76-027. 9516

ŠIVALNI STROJ nemške znamke in cerado za 126 P prodam. ☎ 75-528. 9519

SIVO TELIČKO za zakol ali nadaljnjo rejo, staro 10 tednov, prodam. ☎ (068)26-059. 9522

PUJSKE, stare 7 tednov, in oves za krmo ugodno prodam. ☎ 81-181. 9523

MLADE PAVE prodam. ☎ 50-003. 9524

SNEGOLOVE za vse vrste kritin izdeluje KOP Longar, d.o.o. ☎ (068)83-147. 9529

BREJE KOZE ugodno prodam. ☎ (0608)81-477. 9532

30 KOM. modelov za izdelavo umetnega kamna, vibrator, manjšo tračno žago in cirkular prodam. ☎ 323-789 ali 322-654. 9533

TRAJNO ŽAREČO PEČ in etažno centralno peč prodam. ☎ 82-838. 9536

STAREJŠA pralna stroja znamke Candy in Gorenje prodam. Plut, Cerovec 12, Semič. 9538

20 M3 suhih bukovih drv v Bršljinu in kupperbusch nemške izdelave prodam. ☎ 28-215. 9541

MALO RABLJEN kombiniran otroški voziček prodam. ☎ 323-284. 9542

KRAVO za zakol prodam ali zamenjam za brejo kravo ali telico. ☎ 57-391. 9543

SEMENSKI KROMPIR sorte dezire, jerla, sante, fiana, frizija in romana ter jedilni krompir prodam. Anton Krašovec, Šentvid pri Stični 64, ☎ (061)785-097. 9545

SINTESYZER YAMAHA PSR 400, klavirske tipke, z adapterjem in stojalom ugodno prodam. ☎ 22-905, popoldan. 9546

VEČ plemenskih koz prodam. ☎ 41-133. 9546

1.400 KOM. rabljene strešne opeke Vinkovci prodam. ☎ (068)28-736. 9555

KLASIČNI hrastov parket prodajamo po proizvodnih cenah. Interles Metlika, Slavko Dragovan, Svržaki 9, — (068)58-069. 9559

500 KG JEČMENA prodam. Franc Ogrinc, Črmošnjice 25, Stopiče. 9563

KRAVO za zakol in bikca frizija prodam. ☎ 44-685. 9564

6 TEDNOV STARE psičke nemške ovčarje prodam. ☎ (068) 45-296, po 15. uri. 9565

JARČKE nesnice in bele piščance za rejo ali zakol prodam. ☎ (0608)46-655, Veliški Gaber. 9566

LEPEGA BIKCA sivčka, težkega 110 kg, prodam. ☎ 85-871, po 19. uri. 9570

KITARISTI! Zbirka 100 pesmi, vezana, A5 format, cena 1000 SIT. ☎ (068)41-132. 9572

PRAŠIČA za zakol domače reje, kotel za žganjekuho in 500-litrski sod za namakanje prodam. ☎ 42-759. 9578

DIVAN ugodno prodam. ☎ 24-990. 9579

SINT d.o.o. - novi in rabljeni rezervni deli, popravila vozil in kmetijske mehanizacije, avto vleka - non stop, odkup rabljenih in poškodovanih vozil. ☎ (068) 27-177, 24-616, (0609)618-529. 9582

razno

POSLOVNI PROSTOR v novem trgovskem centru v Črnomlju oddamo v najem. ☎ 53-211. 9301

TLAKE (estrihet) izdelujemo strojno s črpalko na območju 0608. ☎ (0609)622-014. 9520

službo dobi

HONORARNO ZAPOSIMO predstavnice za delo z gospodinjstvom aparatom na terenu. Pogoji: vozniški izpit in prosti popoldnevi. ☎ (066)272-111, dopoldan ali (066)74-163, popoldan. 9429

NUDIMO ZAPOSILITEV ženski oz. mlajši upokojenki za gospodinjstvo do 8 ur dnevno, najraje iz okolice Dolenjskih Toplic. ☎ 65-047, zvečer. 9551

HONORARNO ali redno zaposlim terenske komercialiste z lastnim prevozom za prodajo novih medicinskih izdelkov. Zasluge 1000 SIT na uro. Kličite do nedelje po 15. uri na ☎ 76-166! 9571

ZAPOSILIMO šoferja C in E kategorije. ☎ 81-301. 9588

službo išče

DELO na domu iščem. ☎ (068)42-956.

stanovanja

TRISOBNO STANOVANJE oddam v najem. ☎ 341-008.

V NAJEM oddam opremljeno enosobno stanovanje v Ivančni Gorici, enomesečno plačilo 250 DEM, plačljivo pol leta vnaprej. Legan, Ljubljanska 65, Domžale.

MANJŠE STANOVANJE ali garsonjero v Novem mestu ali okolici iščem. ☎ (068)321-922. 9518

STANOVANJE v Metliki, 48 m2, s centralno kurjavo, telefonom, zamenjam za podobno v Novem mestu. ☎ 24-666. 9527

STANOVANJE, 35 m2, v Novem mestu, na Ul. Slavka Gruma 32, prodam. ☎ 322-942, Bec, dopoldan. 9527

prodaj

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero v Novem mestu iščem. ☎ (068)89-292. 9540

GARSONJERO (26 m2), na Ragovski, prvo nadstropje, CK, telefon, KA TV, delno opremljeno, prodam. ☎ (068)25-434. 9557

ženitne ponudbe

ISKREN FANT išče pošteno dekle iz okolice Lenarta, staro od 45 do 50 let, s svojo hišo. Šifra: »ISKRENO«. 9511

INVALIDSKI UPOKOJENEC, 51/175, samski, brez obveznosti, mirnega značaja, želi spoznati žensko s svojim stanovanjem za skupno življenje. Šifra: »KORAJŽA VELJA«. 9582

vaš kanal

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vsak dan ob 19. in 21. uri **NOVICE**

vsak ponedeljek ob 18. uri **ODDAJA ZA OTROKE** in po NOVICAH **ŠPORTNI PREGLED**

vsak torek ob 20. uri **CELOVEČERNI FILM** in ob 21.30 **NOVICE**

vsako nedeljo ob 16. uri glasbena oddaja **MED PRIJATELJI**

vsak dan ob 15. ure dalje **VIDEO STRANI**

BARLOG

BARLOG TREBNJE

vam iz svojega prodajnega programa po ugodnih cenah nudi:

- vozila NISSAN
- traktorje TORPEDO
- traktorske gume BARUM
- kamionske gume
- filtre FIAAM
- zavorne obloge TEXTAR
- akumulatorje AKUMA in ATSA
- avtomobilski pribor BOSCH
- orodje GEDORE

Obiščite nas v Trebnjem, Obrtniška 18 tel. (068) 45-700, fax 45-701

unicar, d.n.o.

Trgovina Anita

(pri gostišču Kos v Ločni)

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 7. ure do 20.30.

Budget

Rozmanova 19, ☎ 068/27-174

LADA AVTO

NA ZALOGI:

- vsi modeli SAMARA, CARAVAN, NIVA
- v prodaji že SAMARA ME

BOGAT DARILNI PAKET UGODNI KREDITI obrestni 9,5 %

MENJAVA STARO ZA NOVO

NOVOTEHNA AVTOMOBIL

Pooblaščen prodajalec in serviser vozil LADA

Tel.: 068/322-066

LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami

Novo mesto, Lebanova 24

Prodamo:

- hiše: v Šentvidu pri Stični, Vel. Poljane pri Šmarjeti, Osojnik pri Semiču, Šentjažu, Obelcah, Novem mestu, Otočcu, Šmarjeti, Trebnjem, Krškem, Senovem, Brežicah, Črnomlju, Sevnici, Dol. Toplicah, Straži, Soteski, Škocjanu, Logu, Brestanici, Luciji pri Portorožu, Piščah, Zdolah pri Krškem, Rebri pri Žužemberku ter v več drugih krajih po vsej Dolenjski;
- stanovanja: v Novem mestu, Šentjerneju, Žužemberku;
- poslovne objekte, lokale in pisarne: v Novem mestu in okolici, Črnomlju, Krškem, Trebnjem, Straži, Mokronogu, Metliki in Dol. Toplicah.
- vikende in zidane: v Straži, Škocjanu, Raki, okolici Novega mesta, Beli krajini, na Čatežu pri Zaplazu, okolici Krškega, Srednje Grčevje in drugod;
- parcele za gradnjo: v Mirni Peči, Bučki, Šentrupertu, Trški gori, Zagradski gori, Trebnjem, Novem mestu, Semiču, Dolenji vasi pri Raki, Mihovo pri Šentjerneju, Stranski vasi pri Novem mestu, Stari vasi pri Brežicah in drugod;
- kmetijska zemljišča in gozdove po vsej Dolenjski;
- v najem oddamo: stanovanja, in poslovne prostore.

Tel./fax: 068/322-282, 069/342-470
Mobil: 0609/633-553

vaš kanal

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vsak dan ob 19. in 21. uri **NOVICE**

vsak ponedeljek ob 18. uri **ODDAJA ZA OTROKE** in po NOVICAH **ŠPORTNI PREGLED**

vsak torek ob 20. uri **CELOVEČERNI FILM** in ob 21.30 **NOVICE**

vsako nedeljo ob 16. uri glasbena oddaja **MED PRIJATELJI**

vsak dan ob 15. ure dalje **VIDEO STRANI**

BARLOG

BARLOG TREBNJE

vam iz svojega prodajnega programa po ugodnih cenah nudi:

- vozila NISSAN
- traktorje TORPEDO
- traktorske gume BARUM
- kamionske gume
- filtre FIAAM
- zavorne obloge TEXTAR
- akumulatorje AKUMA in ATSA
- avtomobilski pribor BOSCH
- orodje GEDORE

Obiščite nas v Trebnjem, Obrtniška 18 tel. (068) 45-700, fax 45-701

unicar, d.n.o.

Trgovina Anita

(pri gostišču Kos v Ločni)

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 7. ure do 20.30.

Budget

Rozmanova 19, ☎ 068/27-174

LADA AVTO

NA ZALOGI:

- vsi modeli SAMARA, CARAVAN, NIVA
- v prodaji že SAMARA ME

BOGAT DARILNI PAKET UGODNI KREDITI obrestni 9,5 %

MENJAVA STARO ZA NOVO

NOVOTEHNA AVTOMOBIL

Pooblaščen prodajalec in serviser vozil LADA

Tel.: 068/322-066

LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami

Novo mesto, Lebanova 24

Prodamo:

- hiše: v Šentvidu pri Stični, Vel. Poljane pri Šmarjeti, Osojnik pri Semiču, Šentjažu, Obelcah, Novem mestu, Otočcu, Šmarjeti, Trebnjem, Krškem, Senovem, Brežicah, Črnomlju, Sevnici, Dol. Toplicah, Straži, Soteski, Škocjanu, Logu, Brestanici, Luciji pri Portorožu, Piščah, Zdolah pri Krškem, Rebri pri Žužemberku ter v več drugih krajih po vsej Dolenjski;
- stanovanja: v Novem mestu, Šentjerneju, Žužemberku;
- poslovne objekte, lokale in pisarne: v Novem mestu in okolici, Črnomlju, Krškem, Trebnjem, Straži, Mokronogu, Metliki in Dol. Toplicah.
- vikende in zidane: v Straži, Škocjanu, Raki, okolici Novega mesta, Beli krajini, na Čatežu pri Zaplazu, okolici Krškega, Srednje Grčevje in drugod;
- parcele za gradnjo: v Mirni Peči, Bučki, Šentrupertu, Trški gori, Zagradski gori, Trebnjem, Novem mestu, Semiču, Dolenji vasi pri Raki, Mihovo pri Šentjerneju, Stranski vasi pri Novem mestu, Stari vasi pri Brežicah in drugod;
- kmetijska zemljišča in gozdove po vsej Dolenjski;
- v najem oddamo: stanovanja, in poslovne prostore.

Tel./fax: 068/322-282, 069/342-470
Mobil: 0609/633-553

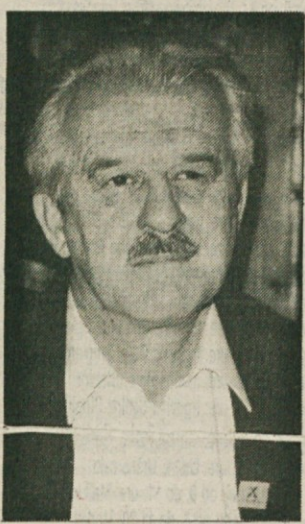
LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami

Novo

Marjan Moškon

naveličal Ljubljane in dela televizijskega snemalca, delal kot novinar, nato tehnični urednik, da bi potem postavil na noge tehnični oddelki, ki je kasneje prerasel v samostojno podjetje Grafika. Pred petimi leti pa je ustanovil pokrajinsko Televizijo Novo mesto, katere direktor je. Vmes pa je bil ali je še jadralski pilot in 10 let predsednik novomeškega aerokluba, aktiven potapljač, urednik več časopisov in revij, zbral in uredil je taborniško pesmarico Tam ob ognju našem, v kateri je tudi nekaj njegovih pesmi. "Res, kaj vse lahko človek počne in s čim vse se lahko ukvarja v življenju, če ima veselje in voljo! Kajti to, da nimaš časa, je izgovor tistih, ki se jim nič ne da. Za vse ima človek čas, če le hoče!" je trdno prepričan Moškon.

Sestdeset let življenja človeka pač ni moč "stlačiti" v še precej daljši zapis, kot je ta, ki ga berete. Še posebej ne, če gre za tako dejavno, uspešno in vsestransko plodno življenje, kakršno je bilo in je še življenje Marjana Moškona. Ta znani in priljubljeni Novomeščan je pred dnevi dopolnil 60 let življenja. Nasmejan, zadovoljen, veder, delaven, poln optimizma in načrtov. Ta zapis pa bo v najboljšem primeru lahko le bežna skica za prikaz njegovega življenja in dela. Piše pa ga človek, ki Marjana, od mladih let znane Miškota, pozna in cenil že več kot 40 let.

Marjan od rosne mladosti velja za vsestransko nadarjenega in ustvarjalnega človeka. Težko bi našli kakšno pomembnejšo dejavnost v Novem mestu v zadnji desetletjih, pri kateri ne bi bil zraven. Ponavadi kar v prvi vrsti, pa naj je šlo za igranje v novomeškem mladinskem orkestru, ki je bil pod vodstvom pokojnega Draga Šproca med najboljšimi v Sloveniji, pri radio-, kino- in aeroklubu, da ne govorimo o njegovem predanem taborništvu, katerega ideji, gibanju in življenjskemu slogu ("Najlepši del mojega življenja je taborništvo") se je zapisal že pred njegovo novomeško formalno ustanovitvijo in mu je, tako kot njegovi takratni tovariši, enako zvest še danes. Vsak mesec se šest od osmih ustanoviteljev voda Strela zbere na taborniškem sestanku in vsako poletje se odpravijo na večdnevno čolnarjenje po Kolpi.

Kot gimnazijec je prvič prišel na počitniško delo v Dolenjski list, kjer je potem, ko se je

Njegova prava, stalna in najtesnejša navezanost pa je, kakor se morda sliši obrabljeno - obveščanje javnosti. "Od mladega sem trdno prepričan, da se bodo ljudje lahko prav odločili, če bodo prav, vsestransko in dobro obveščeni." Na svoj način skuša to početi, se pravi obveščati ljudi, od mladega. Kot gimnazijec je delal v radioklubu in v novomeški razglasni postaji, nekakšnem preprostem mestnem radiu. Privlačil ga je film in na odpadne kose filmskega traku je risal podobe svojih sošolcev, sam napravil preprosto napravo za predvajanje tega svojega "Miško filma". Marjan je izvrsten fotograf, eden prvih slovenskih televizijskih snemalcev, novinar, odlični organizator.

Nikakor pa ne gre prezreti dejstvo, da je Marjan postavil pokonci prvo pokrajinsko televizijo v Sloveniji - TV Novo mesto, ki od 19. marca 1990 redno vsak dan oddaja novice, kar je edinstven primer v Sloveniji. Še nekaj let ima Marjan do pokoja. Do takrat pa bi rad to televizijo spravil na zeleno vejo. "Da bomo imeli ljudje v tem delu Slovenije res svojo televizijo, tako kot imamo Dolenjski list, da bomo skupaj še z drugimi domačimi mediji skrbeli za obveščeno, zabavo, izobrazbo naših ljudi in krepitev njihove pripadnosti Dolenjski, Beli krajini in Posavju."

Marjan Moškon - Miško, taborniški Črni som, naj se ti uresniči in izpolni!

ANDREJ BARTELJ

Izlet naročnikov Dolenjskega lista

V soboto, 18. novembra, gremo torej na Kras. Odhod bo z novomeške avtobusne postaje ob 5. uri zjutraj. Program izleta in položnico za plačilo boste prijavitelci prejeli po pošti. Za tiste, ki so spregledali prvo povabilo na izlet v prejšnjem Dolenjskem listu, naj ponovimo, da si bomo tokrat ogledali Kobjeglavo, vinško klet na gradu Dobrovo, Štanjel, Kostanjevico pri Novi Gorici in dvorec Zemono.

V ceno 3.500 tolarjev za naročnike, in 4.500 tolarjev za nenaročnike (z možno stjo plačila na dva obroka) so všteti prevoz, degustacija pršuta, strokovno vodenje, zavarovanje potnikov in večerja v Vipavskem hramu. Dobro voljo, nekaj tolarjev za nakupovanje v industrijski prodajalni pršutarne in za kak posladek izpod "valjarčka" pa imejte pri sebi.

En avtobus je že dodobra poln, zdaj sprejemamo prijave že za drugega, v katerem je prostora še za štirideset izletnikov. Pohižite, ne bo vam žal, prijavite pa se lahko po telefonu:

068/321-115
in 068/323-610.

Na izlet vas torej vabita

MANA
turistična agencija

☎ 068/321-115

in

DOLENJSKI LIST

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Čakamo vas vsak četrtek med 18. in 19. uro na telefonski številki (068)323-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.

L. M.

Belokranjec Filak oral v Keniji

Anton Filak iz Gribelj in Jožef Režonja iz Male Polane prihodnjo sredo odpotujeta na svetovno prvenstvo oračev v Kenijo - Filak na svetovno prvenstvo tudi leta 1996

GRIBLJE - Na lanskem državnem prvenstvu oračev v Kočevju je prvo mesto osvojil Jožef Režonja iz Male Polane pri Lendavi, drugo pa Anton Filak iz Gribelj v črnomaljski občini. Oba sta si s tem uspehom zagotovila nastop na letošnjem svetovnem prvenstvu oračev, ki bo od 11. do 21. novembra v Keniji. Za Režonjo je to že četrti nastop na svetovnem prvenstvu oračev, medtem ko se bo mono.

VOLK NE OGROŽA - VOLK JE OGROŽEN

KOČEVJE - To je naslov razstave, ki jo Društvo Kočevski naravni park pripravlja v evropskem letu varstva narave 1995. Razstava je pod pokroviteljstvom poslance Evropskega parlamenta g. Esima Doekeja in bo odprta v sredo, 8. novembra, ob 18. uri v Šeško-vem domu, na Prešernovi 11. Na otvoritvi bosta govorila župan občine Kočevje Janko Veber in minister za okolje in prostor RS dr. Pavel Gantar, nastopili pa bodo tudi Zasavski rogisti. Društvo Kočevski naravni park pa v istih prostorih priredi v petek, 10. novembra, ob 18. uri predavanje na temo "Človek in volk". Predaval bo strokovnjak za volkove g. Christoph Promberger iz Wildbiologische Gesellschaft München, v slovensščini pa bo prevajal dr. Miha Petrovič.

HRUŠKA CVETE - Potem ko so pred nekaj tedni že pokazali sneg tudi Dolenjcem, so najbolj vroči spet oblekli kratke rokave, kar je razumljivo ob toplem soncu v zadnjih dneh. Vse kaže, da je dovolj toplo ne le ljudem, ampak tudi drugim naravnim primerkom, da se obnašajo kot v vročini. Na primer: pred dnevi je še cvetela Maceletova hruška v Stopičah (na sliki). (Foto: L. M.)

Filak, ki se je že več let uvrščal med najboljše slovenske orače, tokrat s svetovno elito pomeril prvič.

Ze sedaj pa je znano, da za mladega Belokranjca to ni zadnje svetovno prvenstvo, saj je na letošnjem državnem tekmovanju zopet osvojil drugo mesto (za Novomeščanom Janezom Mikličem), tako da bo prihodnje leto odpotoval na svetovno prvenstvo na Irsko. Sicer pa Anton, ki ima mlajšo družino s tremi otroki, ni znan le kot dober orač. Filakov, ki se preživlja izključno s kmetijstvom, se zelo uspešno prilagajajo novim tržnim razmeram in so lahko zgled ostalim kmetijam. Začeli so z živinorejo, sedaj pa se preusmerjajo v sadjarstvo in predelavo sad-

ja. Z nekaterimi svojimi izdelki so se uveljavili tudi na tekmovanjih. Tako sta na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani zlato medaljo za zlato viljamovko in srebrno medaljo za jagodni posladek.

Ker si slovenska orača na svetovnem prvenstvu želita kaj več, kot le sodelovati, sta se pred odhodom - na pot bosta odšla prihodnjo sredo - resno lotila priprav. Tako sta dva dni vadila oranje na strnišču v Lendavi ter tri dni na ledini v Mestnem logu pri Metliki. Kot je povedal član svetovnega odbora pri organizaciji oračev Alojz Avšič iz Crnuč, so zadovoljni s traktorji in plugi, ki jih bodo imeli na tekmovanju.

M. BEZEK-JAKŠE

TRENING ZA SVETOVNO PRVENSTVO - Član svetovnega odbora pri organizaciji oračev Alojz Avšič, Anton Filak in Jožef Režonja (od leve proti desni) na treningu v Mestnem logu pri Metliki. Ker imata Filak in Režonja že obilo izkušenj pri oranju, sta tokrat posvetila posebno pozornost podrobnostim. Dokazala sta, da mora biti orač tudi mehanik in mora znati dobro naravnati plug. (Foto: M. B.-J.)

Obnovljen Julijin grob

S prostovoljni prispevki obnovljen nagrobnik in grob Prešernove Lavre na šmihelskem pokopališču

NOVO MESTO - Dan mrtvih, ko se spominjamo rajnih sorodnikov, prijateljev in znancev ter obudimo tudi spomin na pokojnike, katerih pomen je globlje zapisan v našo kulturno zavest, je grob Primčeve Julije na šmihelskem pokopališču dočkal temeljito obnovo. Kamnosek in restavratski podjetje Portal iz Brusnic je izdelalo nov marmornat okvir in nov podstavek nagrobnika ter obnovilo kamnit križ in ploščo z napisom. Obnovo, ki je stala okrog 130.000 tolarjev, je omogočil Sklad za obnovo nagrobnikov Primčevih.

kulturnozgodovinskih spomenikov akcija ne bo končala. V načrtu ima ureditev Julijine spominske sobe v gradiču Novi dvor, ki je zdaj del interne bolnišnice in kjer je v prejšnjem stoletju živel in umrla Prešernova velika ljubezen. Novo mesto je tako povezano s Prešernom vsaj prek Julije, ki je našega pesniškega prvaka spodbudila, da je napisal nekaj svojih najlepših pesmi.

MiM

JULIJINO POSLEDNJE BIVALIŠČE - Obnovljeni grob Julije Primic na šmihelskem pokopališču v Novem mestu. (Foto: MiM)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Konec polemike o Titu! - Trebnje in turizem - Resnice o Keku - Dve o časopisu - Kdaj cesta do Sinjega Vrha? - Župan ima odprta vrata - Hvala! - Skrb za stanovanja v mestu?

Š. D. iz Novega mesta moti polemika o Titu in lažeh o njem v Petanovi knjigi. Zato predlaga, naj Dolenjski list konča to pisanje. "Zanima me, kdo je ta gospod Lukšič. Ali je kmet ali duhovnik? Mi imamo navado, da po smrti o človeku povemo dobro. Zakaj zdaj tako pisanje o Titu? Zakaj toliko neobjektivnih, nekonkretnih pisanj, ki tako diskreditirajo? Sem kristjan, vendar sem verjel v Tita in njegovo delo. Prej ni bilo tako slabo, vidim, da zdaj je, da se vse ruši," pravi.

Predsednica turističnega društva Trebnje javno sprašuje svetnike in župana, kdaj bodo spet odprli turistično informacijsko pisarno v Trebnjem in zakaj je sploh zaprta. Če je občina Trebnje tako revna, da ne zmore 100 tisoč za delo uslužbenke, naj postavi še "kitajski" zid, da v mesto sploh ne bo turistov!

Dežurni novinar je poslušal še eno prežalostno zgodbo o surovosti razmer v zvezi s Kekom iz Žužemberka. Nekdanja delavka Keka je potožila: "V časopisu je mnenje tistih, ki so tovarno pripeljali na nič in ki so ostali v tovarni. Ali ni nikogar, ki bi povedal resnico o Keku? Po mnogih letih dela sem na cesti. Človek je dal vse za to tovarno, da imajo danes visok standard, visok standard tudi zato, ker smo imeli mi nizke plače. Delavci niso dobili odpravnine. Grdo, res grdo ste naredili z nami!" - Kaj bi lahko dodali k taki obtožbi?

Bralec Francelj iz Dolge vasi pri

Kočevju pravi, da je Dolenjski list naredil veliko napako, ker objavlja samo na 14 dni podlistek iz zdravniške navse in podobno iz Priloge.

Drugi bralec se huduje nad Dolenjskim listom, češ da pred vhom v uredništvo ni poštnega nabiralnika. Povemo mo lahko, kar domnevamo, da je nabiralnik nekdo razbil, in to ne po naključju. Podoben žalosten konec doživljajo po mestu smetnjaki in celo najsoodobnejši telefonski aparat v javni govorilnici.

Dušan Zalec s Sinjega Vrha vprašuje, kdaj bodo gradili naprej cesto proti Sinjemu Vrhu, potem ko so jo začeli delati iz viniške smeri in dela ustavili pred Sinjim Vrhom. Iz Cestnega podjetja Novo mesto so v odgovor povedali, da bodo zdaj gradili cesto iz smeri Starega trga. Ta gradnja spada v državni program. V tem programu je za letos 2 milijona tolarjev. S tem bodo lahko v letu 1995 zaključili cesto in naredili kakšen manjši zemeljski poseg.

Dolgoletni Adriaš je, potem ko je prebral zapis o Adrii, poklical v uredništvo Dolenjskega lista. Ima svoje mnenje o vzrokih za propad Adrie, ki je precej drugačno od mnenja Ivana Jakliča, direktorja tovarne. Adriaš ni povedal nič lepega o direktorju. Omenil pa je tudi obisk Iva Bizjaka v Novem mestu in se ob njem vprašal, ali ima tudi novomeški župan čas, da bi ljudje prišli k njemu povedat težave tako, kot so jih lahko prišli

povedat Bizjaku v Novem mestu. Vprašali smo na občino Novo mesto, ali si je župan pripravil vzeti tak čas za ljudi. Kot smo izvedeli, župan nima točno določenega časa za županove ure, vendar je pripravljen sprejeti občane. Ti morajo napovedati obisk.

Anica in Ivan Malenšek se zahvaljujeta vsem, ki so jima vsak po svoje pomagali ob nesreči v družini 3. julija letos, ko se jima je poškodoval sin Toni. Zahvaljujeta se sosedom Štefanu, Janiju in Božu ter Igorju Štuklju in Jožetu Tomaževiču, dr. Mariji Plut in dr. Igorju Bostiču iz Črnomlja, osebu od delka za intenzivno nego v kirurškem oddelku bolnice in dr. Malavašiču. Hvala tudi Kliničnemu centru.

Staneta iz Bršljina zanima nekaj stvari v zvezi z Zlebejem v Bršljini v Novem mestu. In sicer, do kdaj bo ta ulica še nerazsvetljena, kdo je odgovoren za ogrevanje v tem naselju in kako da si lahko posamezniki po svoje napeljujejo luč v skupnem hodniku. Z večjo gotovostjo kot to, kdaj in kako se bodo uredile stvari v Zlebeju, lahko zapišemo, da je v številnih mestnih soseskah problem, ker je nejasno, kdo je za kaj tam pristojen. Del ogrevalnih, vodovodnih in podobnih infrastrukturnih sistemov je še iz preteklosti in ti delujejo po svoje, v veliko primerov v mestu zanje ni pravega skrbnika.

L. M.

SMRTNI UBOD V SRCE

URŠNA SELA - 24. oktobra sta 33-letni C. Ž. iz Ljubna in M. B. pomagala 42-letnemu J. B. iz Biréne vasi pri zidarskih delih v vikendu na Ljubnu pri Uršnih selih. Po končanem delu so pri zidarskih popravilih in med C. Ž. in J. B. je prišlo do prepira. J. B. je med preprirom s kuhinjskim nožem zabodel C. Ž. v predel srca, nato pa pobegnil. S kraja nezgode je pobegnil tudi M. B. J. B. je odšel do najbližje sosedine in ta je o tem dogodku obvestila policiste. J. B. je utemeljeno osumljen kaznivnega dejanja umora.

Z obeh strani Gorjancev

ANEKDOTE IN PRIGODE ZAPISAL JOŽE DULAR

Dosti ne more biti

Požekovemu Lojzku z Lokvice, ki je leta 1946 obiskoval obrtno šolo v Metliki, se je poznalo, da je v medvojnem času bolj malo sedel v šolski klopi. Ko so tako v obrtni pisali matematično nalogo, je na koncu ure oddal popolnoma prazen zvezek.

"Lojzek, neki red ti moram dati iz računstva," je rekel učitelj Viktor Svigelj. "Boš pa ustno odgovarjal. Čisto lahko vprašanje ti bom dal. Koliko je ena in ena?"

Pa se je Lojzek kar hitro odrezal:

"Dosti to ne more biti, tovariš učitelj!"

Tikati se morata

Mali Janez je pomagal priletnemu metliškemu krovcu Segedinu, ki je v Berčicah prekrival zidnico. Po kratki lestvi mu je prinašal opeko.

"Segedin, rabiš še kak cigel?" ga je spodaj vprašal.

"Kako pa govoriš! Ali ne veš, da moraš starega človeka vikati?" ga je resno opomnila stara mati, ki je v vinograd prinesla malico.

"Segedin je rekel, da se morava tikati, če vkup delava," je samozavestno odvrnil šestletni Janez.

Zbral: Bojan Ajalč

Redko dežuje

Izletnik si ogleduje pokrajino in zdi se mu, da so tla zelo izsušena, njive razpokane, pridelki pa zelo slabi. Zato vpraša domačina:

"Le zakaj je vse tako čudno? Mar tukaj nikoli ne dežuje?"

"Takole je s tem," odgovori domačin, tukaj tako redko dežuje, da so v nizkem potoku celo ribe, ki sploh ne znajo plavati!"

Ne prizadevajo si

Ribiča sedita celo popolnoma, pa nista še nič ulovila. Končno pravi prvi svojemur kolegu:

"Ribe v tem potoku so zelo leme! Nič si ne prizadevajo, da bi požle črve!"